

РОДМАРДИ ИЛМУ СИЁСАТ

РОДМАРДИ
ИЛМУ СИЁСАТ

*Ба муносибати 55-солагии вакили
МН МО ҶТ шодравон, профессор
Шарипов Сухроб Ибронович
бахшида мешавад*

РОДМАРДИ ИЛМУ СИЁСАТ

Душанбе
«ЭР-граф»
2019

ББК 72.3 + 63.3(2Тоҷик) + 66.5(2Тоҷик)
Р–73

Родмарди илму сиёсат. Душанбе: «ЭР-граф», 2019. – 432 сах.

Мураттиб: **Хочаев Ҳикматулло Ҳимматович**, Корманди Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Мухаррир: **Раҳматуллозода Саҳидод** узви вобастаи АИ ҚТ, д.и.ф.

Суҳроб Шарипов яке аз чехраҳои тобноки даврони истиқлолияти Тоҷикистон дар авҷи камолоти фаъолиятҳои сиёсӣ ва илмӣ 19 январи соли 2015, дар синни 52-солагӣ ин дунёи ҷаҳонро ҷудо кард.

Дар ин маҷмӯа фикру андеша ва ёдонаҳои ӯстодон, ёрони дӯстон, ҳамкорону ҳамсабақон ва рӯзноманигорон гирд оварда шудааст, ки аз рӯзгор ва фаъолиятҳои илмӣ эҷодиҳои сиёсии ин марди мубориз ва миллатпарвару худшинос нақл мекунам.

ISBN 978-99975-73-62-9

*Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон
соли 2011 Директори Маркази тадқиқоти Стратегии назди
Президенти ҚТ-ро - Доктори илмҳои сиёсатишunosӣ, профессор
Шарипов С.И.-ро бо медали 20-солагии Истиқлолияти ҚТ
сарфароз гардонид ба буд.*

САРСУХАН

Марҳилаи кунунӣ, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон дар он қарор дорад, назди аҳли ҷомеа, аз ҷумла, насли калонсол ва дорои таҷрибаи ғании қору зиндагӣ, вазифаи хеле муҳими ба насли оянда расондани ҳақиқати равандро муосир ва хидматҳои шоистаи мардони фидокор ва сиёсатмадорони ватандӯсти кишварро гузоштааст.

Солҳои охир дар васоити ахбори оммавии кишвар матлабҳои хотирмоне дар жанри ёдноманависӣ зиёд ба чашм мерасанд. Ба андешаи мо, ин раванд имконият фароҳам месозад, ки дар мавриди рӯйдодҳои бузурги таърихӣ, шахсиятҳо ва ҷойгоҳу нақши онҳо дар ин рӯйдодҳо дар марҳилаҳои муайяни таърихӣ ба сурати воқеӣ маълумот дода шавад. Хонандаи нуктасанҷу фозил имконият пайдо мекунад, ки иттилои амиқу воқеӣ ва арзишмандро дарёфт намуда, шахсан фазои он давраро эҳсос намояд.

Мусаллам аст, ки ҳар як давраи муайяни таърихӣ сиёсатмадорону мутафаккирон, арбобони илму фарҳанг ва шоирону нависандагони хешро мепарварад. Ба ин маънӣ доктори илмҳои сиёсатшиносӣ, профессор Сухроб Шариповро яке аз чехраҳои шинохтаи даврони истиқлолияти Тоҷикистон ном бурдан мумкин аст. Таҳлилу баррасии олимона, тафсирҳои воқеъбинонаву бочуриятонаи масоили доғу ҳассоси кишвар, минтақа, ҷаҳон ва посухҳои мушаххасу қотейонаи ӯ ба пурсишҳои муғризонаву дасисахоҳонаи баъзе ашхос аз устувории мавқеи шахрвандӣ ва камолоти сиёсии ӯ дарак меоданд.

Дар робита ба ин, ба таваҷҷуҳи хонандаи гиромӣ китобе пешниҳод мегардад, ки дар саҳифаҳои он сиёсатмадорон, олимону журналистон, шахсиятҳои маъруфи кишвар ва

пайвандону дӯстону ҳамкорон таассуроту бардошт ва ёддошту хотираҳои хешро перомуни фаъолияти густурдаи илмию сиёсӣ ва сифатҳои неки инсонии Сухроб Шарипов иброз доштаанд. Мавсуф дар авҷи камолоти фаъолиятҳои сиёсиву иҷтимоӣ, илмӣ ва инсонӣ 19 январи соли 2015, дар синни 52-солагӣ, замоне ки вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон даъвати чорум ва ҳамзамон номзад ба вакилии Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон даъвати панҷум буд, ин дунёи пуртазодро падруд гуфт.

Ҳадафи аслии китоб муаррифии симои ҳақиқии Сухроб Шарипов ҳамчун олими воқеӣ ва арбоби давлатӣ мебошад. Китоб ба хонандаи хушманд имконият медиҳад, ки бо зиндагинома ва марҳилаҳои асосии фаъолияти Сухроб Шарипов ва бо мушкилоте, ки ӯ дар пайроҳаи пурпечуби зиндагӣ рӯ ба рӯ шудааст, ошно гардад. Зиндаёд дар давоми фаъолияти гуногунҷанбаи хеш вазифаҳои пурмасъули зиёдеро ба уҳда дошт ва дар ҳама ҷо тавонист худро ба ҳамкорон ҳамчун шахсияти ҳирфай, донишманд, масъулиятшинос, ватандӯст ва ҷавонмард муаррифӣ намояд.

Сухроб Шарипов бахусус дар солҳои сарвари Маркази тадқиқоти стратегӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (2005 - 2011) миёни аҳли ҷомеаи кишвар ҳамчун олими воқеъбин ва сиёсатмадори ҷасур маҳбубияту маъруфият касб намуд. Ӯ байни ҳукумат ва ҷомеаи шахрвандии кишвар воқеан як пули қавии бозътимод маҳсуб меёфт, байни ниҳодҳои сиёсии давлат ва созмонҳои ҷамъиятӣ шарикии иҷтимоиро роҳандозӣ кард ва онро тақвият бахшид. Тавонист бисёр нақшаҳои муҳими давлатиро амалӣ созад.

Сухроб Шарипов бо маҳорату истеъдоди созмондеҳии худ дар Маркази тадқиқоти стратегӣ як гурӯҳи мута-

хассисони донишманду хирфай ва дорои андешаи солим-ро ҷамъовард ва самти тадқиқоти Марказро ба масъалаҳои муҳим ва доғи рӯз, аз қабилӣ таҳияи андешаи миллӣ, мубориза бо ғасоди идорӣ, меҳнати кӯдакон, тақмили низоми интиҳоботӣ, нақши ВАО дар ҷомеаи тағйирёбанда, ғайолияти аҳзоби сиёсӣ нигаронд ва аз ҷониби аҳли ҷомеа баҳои баланд гирифт. Маводи ин тадқиқот дар нашрияҳо ва дар шакли китобҳои алоҳида ба ҷоп расида, мавриди таваҷҷуҳ ва алоқаи доираи васеи хонандагон қарор гирифтанд. Дар он замон ин як тадқиқоти ҳеле ҷасурина буд, ки шиддат гирифтани ғасодро ҳамчун таҳдиди ҷиддӣ ба низоми давлатдорӣ ошкор сохт.

Нақши Сухроб Шарипов дар шаклгирӣ ва рушди мактаби миллии сиёсатшиносӣ қобили таваҷҷуҳ мебошад ва ӯ барҳақ яке аз асосгузори илми сиёсатшиносӣ дар Тоҷикистон шинохта шудааст. Кофист ёдовар шавем, ки ӯ муаллифи 4 монография, зиёда аз 500 мақолаи илмиву таҳлилӣ буда, дар беш аз 100 конфронси байналмилалӣ ва ҷумҳуриявӣ илмиву амалӣ ва ҷамоишу мизҳои мудаввар ширкат варзида, суҳанрониҳо карда буд.

Қорҳои илмиву таҳқиқотии Сухроб Шарипов ҳамеша бо воқеъбинӣ ва таҳлили амиқи интиқодии худ фарқ мекарданд. Ӯ ба тарбияи кадрҳои миллӣ низ таваҷҷуҳи хоса зоҳир менамуд ва роҳбарии чандин рисолаи илмиро низ ба уҳда дошт. Мавсуф ҷодаи навро барои олимони ҷавон боз кард, ки онон алҳол дар муассисаҳои гуногуни давлатӣ ва илмӣ бо муваффақият қору ғайолият доранд.

Сухроб Шарипов ҳамеша таъкид мекард, ки мо бояд идеяи миллӣ (андешаи миллӣ)-и худро дошта бошем, то мардум, ҷомеа ва давлат дар атрофи як идеяи калидӣ ва меҳварӣ ба хоҳири шукуфӣ ва пешрафти Ватани худ

муттаҳид шаванд. Воқеан ҳам идеяи миллий имкон медиҳад, ки мо стратегияи рушди давлатиамонро дуруст муайян созем ва бо нигоҳ доштани вижагиҳои ҳаётан муҳими миллии хеш ба ҷомеаи ҷаҳонӣ бипайвандем.

Барои тадқиқоти ӯ дар ин мавзӯ масъулини барномаи рушди СММ, Tronpens international ва як зумра мутахассисони кишварҳои Осиёӣ, Аврупоӣ ва Амрикоӣ Лотинӣ арзиши зиёд қоил шудаанд.

Қобили зикр аст, ки идеяи миллий, сарфи назар аз сипарӣ гаштани даҳ соли соҳибистиклолӣ, на аз ҷониби таҳлилгарон ва на аз ҷониби сиёсатшиносон мавриди тадқиқи академикӣ қарор нагирифта буд. Сухроб Шарипов дар конференси илмие, ки дар ин мавзӯ баргузор гардид, зарурати онро аз нигоҳи илмӣ асоснок кард. Матолиби конфронс дар 4 китоб ба таъб расиданд, ки ин иқдом дар таърихи муосири тоҷик назир надорад.

Соли 2011 дар фаъолияти кории Сухроб Шарипов марҳилаи сифатан нав оғоз шуд. Ӯ вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон интихоб гардид ва ба Кумитаи оид ба корҳои байналмилалӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва иттилоот шомил шуд.

Сухроб Шарипов зимни фаъолият дар Маҷлиси намояндагон барои мукамалсозии низоми қонунгузорӣ, таҳкими робитаҳои байналмилалӣ Тоҷикистон ва масоили дигари марбут ба пешрафти кишварамон пешниҳодҳои муҳиму мушаххас ироа менамуд. Бо ибтиқори ӯ як силсила қонунҳо ба тасвиб расиданд. Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи савдои электронӣ» ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ҳамкории байни сарҳадӣ» аз ҷумлаи онҳо мебошанд.

Месазад таъкид кард, ки Сухроб Шарипов зиндагии хешро комилан ба хидмати давлату миллати тоҷик бахшида буд ва билкулл ба ҳамин давлату миллат мансуб буд. Албатта давлату миллат хидматҳои фарзандони фарзонаи хешро ҳеҷ гоҳ фаромӯш нахоҳад кард.

Қобили зикри алоҳида аст, ки бо дастгирии бевоситаи Пешвои миллат - Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва раиси пешини шаҳри Душанбе муҳтарам Маҳмадсаид Убайдуллоев ва тибқи Қарори маҷлиси вакилони халқи шаҳри Душанбе соли 2016 яке аз кӯчаҳои пойтахти кишварамон номи ин марди зиндаёдро гирифт.

Шукурчон ЗУХУРОВ,
Раиси Маҷлиси намояндагони
Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон
25.10.18

Акрамшо Фелалиев,
муовини Раиси Маҷлиси намояндагони
Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон,
академики Академияи илмҳои
Ҷумҳурии Тоҷикистон

ЁДҲО АЗ ДӯСТИ ЧАВОНМАРҒАМ

Номи Сухроб Шарипов ва баромадҳои ӯ ба ман хеле барвақт маълум гашта буд. Дар замони Иттиҳоди Шӯравӣ хангоми сафарҳои хизматӣ ба шаҳри Маскав доштанам (асосан бо корҳои илмӣ) бо донишҷӯёни тоҷик, ки дар Донишгоҳи давлатии Маскав ба номи М.В. Ломоносов таҳсил мекарданд, вохӯриҳо доир менамудам ва дар ин вохӯриҳо донишҷӯён аз баромадҳои Сухроб Шарипов ҳарф зада, фахр менамуданд, ки чунин ҳамватан дорем ва дар байни донишҷӯёни дигар ҷумҳуриҳои Иттиҳоди Шӯравӣ обрӯву эътибори моро ҳаматарафа баланд мебардоранд. Бале, барои як ҷавони тоҷик таҳсил дар Донишгоҳи давлатии Маскав осон набуд ва ғайр аз ин, боз баромадҳои ғайримуқаррарӣ дар замони Шӯравӣ. Лекин Сухроб Шарипов азбаски дар оилаи олими шинохта, профессор Иброн Шарипов ба дунё омадаву ба камол расида буд, бе ягон душворӣ аз ӯҳдаи ҳамаи ин мебаромад.

Солҳо мегузаштанд. Соли 2005 вақте ки ман вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон интихоб шудам, дар яке аз мулоқотҳо бо аҳли қалам дар бинои Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон бо Сухроб Шарипов аз наздик шинос шудам. Баъд аз чандин вохӯриҳо бо Сухроб Шарипов ва шунидани баромадҳояш дар ҷаласаҳои сатҳи

гуногун суханҳои донишчӯёни тоҷик, ки солҳои пешин дар Донишгоҳи давлатии Маскав таҳсил мекарданд, ба хотирам омаданд. Бо Сухроб Шарипов дар муддати на чандон тӯлонӣ дӯсти наздик шудем, гӯё солҳои дароз якдигарро мешинохта бошем. Бале, Сухроб Шарипов дар ҳақиқат марди далер, нотарсу часур ва дар гуфтораш ошкор буд. Воқеан олим буд, файласуфи асил ва сиёсатшиноси бузург. Баромадҳои ӯ боре ҳам пӯшидаву якпахлӯ набуда, балки доимо шаффофу дӯстона буданд. Гарчанде дар баромадҳои ғайримуқаррариаш ибораҳои низ буданд, ки шояд ба нафарони алоҳидае саҳт мерасиданд, лекин ин баромадҳо ҳама вақт ба манфиати миллату давлат буданд. Ӯ акнун Сухроби донишчӯ не, балки номзади илмҳои фалсафа, доктори илмҳои сиёсатшиносӣ, профессор Шарипов Сухроб Ибронович буданд, бо ҳамаи хислатҳои неки солҳои ҷавониаш. Ӯ дар сиёсат ба зудӣ ва дар сатҳи олии обутоб ёфта буд. Зеро Сухроб Шарипов як Академияи бузурги сиёсиро дар Дастгоҳи Иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон гузашт. Сухроб Шарипов дар ҷодаи сиёсат, Пешвои миллат, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ҷаноби Олӣ, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмонро устоду роҳнамои худ мешуморид. Ин боварии калони Ҷаноби Олӣ, Президенти кишвар ба Сухроб Шарипов буд, ки ӯро ба вазифаи ниҳоят пурмаҳсул, директори Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таъин намуданд. Сухроб Шарипов ба сифати стратеги рақами 1-и ҷумҳурӣ то соли 2011 фаъолияти пурсамар намуда, баъдан вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиҳоб гардид. Албатта, барои ҳар як шахс вакили Маҷлиси намояндагон будан на танҳо ифтихори бу-

зург, балки масъулияти калонро низ тақозо менамояд. Азбаски Парлумон Парлумони касбӣ аст, Сухробро ҳамчун сиёсатмадори сатҳи байналмилалӣ Раиси Маҷлиси намояндагон муҳтарам Шукурҷон Зухуров ба ҳайси аъзои Кумитаи Маҷлиси намояндагон оид ба корҳои байналмилалӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва иттилоот тавсия доданд ва он кас ҳам пешниҳоди Раисро пазируфтанд. Коруфаъолият дар Кумитаи мазкур он қадар осон нест, зеро ман ҳам зиёда аз ду сол дар ин Кумита фаъолият доштам. Раиси Кумита муҳтарам Олимҷон Салимзода, ки собиқаи бойи кори парлумонӣ доранд, журналист, олим, сиёсатшинос, дипломат ва аз ҳама муҳим шахси ҳалиму хоксор буда, ба аъзои Кумита муомилаи хуб доштанд ва ба таври хеле фаҳмо корро нишон медоданд, ки душвории кор ҳис карда намешуд, албатта барои кордон кор осон гуфтаанд. Аммо Сухроб Шарипов дар ҳақиқат аъзои арзандаи ҳамин Кумита буданд, зеро аз ӯҳдаи таҳияву кор бо қонунҳо ва дигар асноди меъёрии ҳуқуқӣ, кор бо сафоратхонаҳо, дипломатҳо, сиёсатмадорон, журналистон ва ҷомеаи шахрвандӣ бо як осонӣ мебаромаданд. Дар баробари ин Сухроб як ҷавони зиндадил буд. Муддате ки дар Парлумон ҳамкор будем, ҳамроҳ сафарҳои хориҷ аз кишварро низ доштем. Дунёи ҳудахро дошт. Ватанро бо ҳама фарозу нишеб, кӯҳу барзан дар он ғунҷонда буд. Барояш маҳал вучуд надошт. Шахсияти миллӣ буд ва борҳо дар маъракаву маҳфилҳои дохиливу сатҳи байналмилалӣ аз манфиатҳои кишвар ҳимоя мекард. Ҷавобҳои аз тариқи расонаҳо муште бар даҳони бадхоҳону бадгӯёни миллат буданд. Сухроб мегуфт “Ман пеш аз ҳама одам ҳастам, ман зиёӣ ва равшанфикр ҳастам ва фикру ақидаҳои шахсии худамро дорам ва андешаҳои худро озодона баён ме-

кунам. Озодиро дӯст медорам ва озодипараст ҳастам. Ман принципҳои ҳудамро дорам ва медонам, ки ин принципҳои ҳизбӣ ҳам ҳастанд. Бо рӯзманигорон ҳама вақт ошкоро ва кушоду равшан сӯҳбат мекунам”. Ҳама вақт бар зидди худфурӯхтагону ватанфурӯшон муборизаи беамон мебурд. Дар ҳақиқат ватандӯст буд. Вақте ки Сухроб Шарипов вакили Маҷлиси намояндагон интиҳоб шуданд, баъзе нафарон ба ин рӯйдод бо фикрҳои мухталиф баҳо медоданд. Лекин дере нагузашта Сухроб Шарипов дар Парлумон ҳам ҳамчун як шахси кордон, олими шинохта ва сиёсатмадори дурандеш шуҳрат пайдо кард. Вақте ки даъвати мо ба поён мерасид ва барои даъвати нав ҳизбҳои сиёсии кишвар номзадҳои худро пешбарӣ менамуданд, дар яке аз ҷаласаҳои ҳизбӣ Садри муаззами ҳизби мо (ХХДТ), Ҷаноби Олӣ, мӯхтарам Эмомалӣ Раҳмон номзодии Сухроб Шариповро барои иштирок дар интиҳоботи навбатӣ аз ҳавзаи якмандатаи интиҳоботии Шохмансур №3 тавсия дода, қайд карданд, ки “Сухроб ба фикрам дар баробари Шумо ягон нафар ҷуръат намекунад, ки номзодиаширо монад”. Бале, ба ин баҳои баланди Ҷаноби Олӣ на ҳар кас сазовор шуда метавонад.

Вале афсус... Панҷаи бераҳму бемуруввати марг дар айни камолоти зиндагӣ Сухроб Шариповро гиребонгир шуд. Даргузашти ӯ на танҳо барои аҳли оила ва ҳешовандонаш, балки барои ҳамаи мо як талафоти бузург аст, ҳам барои мо ёру дӯстону ҳамкорон, ҳам барои сиёсатмадорон ва ҳам барои олимон. Сухроб Шарипов ҳеҷ ғуборе дар дил надошт, самимӣ дар рафтор, гуфтор ва кирдор буд. Яксон муносибати ҳалимона дошт бо ҳамкорон. Ҳама дӯсташ медоштем барои якрӯ, ҳақгӯ будану инсонияти баландаш. Медонам... аммо ҳанӯз ҳам боварам

намеояд, ки Сухроб дигар дар байни мо нест. Ё аз дидаҳо рафт, лекин то зинда ҳастем дар дилҳо ҷой гирифт.

*Зиндаву ҷовид монд ҳар кӣ накӯном зист,
К-аз ақибаш зикри хайр зинда кунад номро.*

Кароматулло Олимзода,
академики АИ ҶТ
10.06.2015

СУХРОБ ДОНИШМАНДЕ БУД ОЗОДМАНИШ

Иброн Шарипов, падари Сухроб, шахси покниҳод, бовичдон, беғараз, донишманд ва ҳақиқатгӯй буд. Зиндагии ҳалолу покиза дошт. Аз соли 1964, хангоме ки ба аспирантураи шуъбаи фалсафа қабул мешудам, ӯ яке аз имтиҳонгирандагон аз фанни фалсафа буд. Раиси комиссияи имтиҳон мудирӣ шуъба устод Ғаффор Ашӯров, олимони ин шуъба Мирзо Комилов, Виктор Приписнов ва Иброн Шарипов аъзои ин комиссия буданд. Бо Иброн Шарипов мо «бародарони маънавӣ» будем, зеро устоди ҳардуюмон академик Аловаддин Баҳоваддинов буданд. Солҳои зиёд бо ҳам дар шуъбаи (баъдтар институти) фалсафа кор кардем. Ёро ҳамаи ҳамкорон самимона эҳтиром мекарданд, зеро дилсофию ростқавлӣ ва хайрхоҳӣ ҷузъи хислати ҳамешагии ин инсони некманиш буданд.

Сухроб таҳти таъсири ана ҳамин падари наҷиб тарбият ёфта ва меросбари касби ӯ шуда буд.

Мо тақрибан ҳашт сол, то рӯзҳои вопасини ҳаёташ ҳамсоя будем, қариб ҳар бегоҳ вомехӯрдём ва суҳбат мекардем. Бештар баъд аз кор дар пеши хонаамон бо ҳам-

соџаи дигарамон Вайсиддин Азаматов вомехӯрдем, шӯҳӣ мекардем, суҳбатҳоямон ҳам шавқовар мегузаштанд. Вайсиддин Азаматов инсони бағоят меҳрубон, хоксор ва зиндадил буд. Бисёре аз ҳамсоџаҳо ҳатто намедонистанд, ки ӯ шахси низомӣ, генерал аст. Ӯ низ Суҳробро бародарвор дӯст медошт. Рӯзе Суҳроб наояд ё дар сафари хидматӣ бошад, сигареткашон роҳ мерафту мегуфт: «Ин бача кучо шуд? Бе ӯ зик мешавем».

Суҳроб Шарипов шахси донишманд буд ва ба тамоми падидаҳои ҷомеа аз мавқеи илмӣ назар мекард. Дар бораи камбудиҳои ҷомеа ва вазорату идораҳои давлатӣ, шахсони мутасаддӣ бе ибo ва рӯйирост фикрашро баён мекард, муҳокимарониаш бо далелу бурҳон буд. Ӯ ватандӯст, миллатдӯст, интернатионалист ва ба Ҳукумат ва Президенти кишварамон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон содиқона хидмат мекард, зеро роҳи интиҳобкардаи Сарвари давлатро дуруст меҳисобид ва даъват мекард, ки сиёсати ӯро ҳама бояд бо ҷону дил ҷонибдорӣ намоянд.

Суҳроб сиёсатшиноси донишманд ва барҷаста буд, дониши амиқи назарӣ дошт, таҳлилгари воқеъбин, соҳиби ҷаҳонбинии васеъ буд. Ҳангоми директори Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон буданаш бо гузоришҳои илмӣ чиддӣ, пешниҳодҳои созанда, ба роҳ мондани ҳамкориҳои марказ бо созмонҳои хориҷӣ кори муҳимро анҷом медод. Дар ҳамаи ҳолатҳо аз мавқеи усулии давлат ҳимоя мекард. Дар суҳанронихояш, мусоҳибаҳояш шуҷоати илмӣ ва шаҳрвандиаш ҳамеша маълум буд. Ба ҳайси вакили Маҷлиси намояндагон низ дар кори қонунгузорӣ саҳми муҳим гузошт. Ҳамчун ватанпарастии воқеӣ ва дилсӯзи давлат ва миллат аз сӯйистифодаҳои баъзе мансабдорон аз вазифа, амалҳои кор-

рупсионӣ ва тафаккури маҳдуди қисме аз сокинони кишвар саҳт асабонӣ мешуд. Ў олими гуманист ва дунявӣ буд, вале аз вусъати ҷаҳонбинии инҳирофии динӣ ва ноустувории ақидатии баъзе зиёиён, паҳт будани сатҳи дониши сиёсӣ ва илмии онҳо изҳори ташвиш мекард. Фикрҳояш ва ташвишаш комилан дуруст буданд.

Ў аз шахсоне буд, ки воситаҳои ахбори умум, чи давлатӣ ва чи оппозиционеронӣ хусусӣ барои мусоҳиба ва равшанӣ андохтан ба воқеаҳои сиёсӣ ва иҷтимоӣ зиёд муҳоҷият мекарданд ва ба фикру таҳлилҳояш эҳтиром доштанд.

Суҳроб Шарипов меҳост масъалаи озодиро аз нигоҳи фалсафӣ ва сиёсатшиносӣ васеъ таҳлил кунад. Дар суҳбатҳоямон бо генерал Вайсиддин Азаматов ақидаашро баён карда, ангезаи муҳо месанҷид. Ҷунончи, рӯзе ӯ аз ман пурсид, ки масъалаи озодӣ дар тасаввуф ҷиғуна аст ва оё аҳли тасаввуф оид ба ин масъала фикри ҷолибе гуфтаанд? Ман ҷавоб додам, ки яке аз самтҳои фикри бузургони тасаввуф ин озодии инсон аст. Албатта, он чи гуфтаанд бар пояи дини ислом қарор дорад, вале муҳоҷизаи онҳо барои баробарии инсонҳо, танқиди зулму асорат ва боло бардоштани мақоми инсон арзиши мероси сӯфияро баланд бардоштааст ва имрӯз низ он дорои аҳамият мебошад.

Баъдан ӯ гуфт, ки ният дорад асари комилтаре дар бораи ҳудуди озодӣ ва имконияти амалӣ шудани он дар замони муосир таълиф кунад. Як қисми онро, ки ба назарияи файласуфони Ғарб дар бораи озодӣ аст, тақрибан навишта ба итмом расондааст ва онро ба ман барои хондан ва фаҳмидани мулоҳизаҳоям додани аст. Ў шӯҳиомез таъкид кард, ки аз нигоҳи танқидӣ хонам ва эродҳоямро

гӯям ва ҳозираст, ки ислоҳу такмил кунад. То нашри дувуми он масъалаи озодиро дар таърихи фалсафаи мо, аз ҷумла дар тасаввуф васеътар омӯхта, ин китобро комил хоҳад кард.

Боре ӯ маро дида гуфт, ки аз он қисми таърихии кораш чандон розӣ нест ва дар бораи Николай Бердяев ва Эрих Фромм баъзе иловаҳо карданист ва баъдтар дастрас мекунад. Мутаассифона, ачал ба нашри дувуми китобаш имкон надод. Китобе, ки бо номи «Свобода. Пределы и возможности», ки соли 2014 аз ҷоп баромада, баъдтар дастрас шуд, як асари хеле ҷолиби сиёсатшиносӣ ва фалсафист. Мақсад дар ин ҷо таҳлили ин асари хуби Сухроб Шарипов нест. Танҳо ҳаминро меҳоҳам зикр намоям, ки ӯ дар ин асар назарияҳои олимони ғарбиро роҷеъ ба проблемаи озодӣ мухтасаран таҳлил карда, дар зимн нуктаҳои барои имрӯзи мо ба истифода мувофиқро пайдо карданӣ шудааст. Албатта, фикрҳои Сухроб Шарипов ҳамчун муҳаққиқи донишманд ва соҳибназар ҷойи баҳс ҳам дорад, вале муҳим ин аст, ки ӯ проблемаро бо ҷуръат гузошта тавониста аст. Чунончи, ӯ дар натиҷаи таҳлили масъалаи гузаштан ба иқтисодиёти бозориро, ки баъзе олимони демократия доништаанд, ба таври дигар таъбир кардааст. Ӯ мегӯяд, ки ҳудаш тарафдори чунин ақидааст, ки демократия бояд дар маркази таваҷҷуҳ на проблемаи бозорро, балки проблемаи ҳокимият ва озодиро қарор диҳад.

Хулоса, дар бораи асарҳо ва афкори илмӣ ӯ метавон дароз суҳбат кард, вале дар ин мусаввада маҷоли ин кор нест. Фақат бо таассуф метавон гуфт, ки марғи бемаҳал як олими тавоно, сиёсатшиноси қавӣ, инсони наҷиб ва ватандӯстро дар айни камолоти ҷисмонӣ маънавӣ аз

байни мо рабуд. Марги ин донишманд талафоти илмӣ ва сиёсӣ барои давлати соҳибистиклоли мо мебошад. Вале осору афкораш дар таърихи навини кишвари мо ҳамеша хоҳад монд.

Ҳар бегоҳ аз кор меоям ё аз хона мебароям, беихтиёр ба он хараки назди бино назар медӯзам, ки Сухроб Шарипов мудом бо фарзандонаш онҷо баромада менишаст ва дӯстони дерин-Вайсиддин Азаматов, Сухроб Шарипов ва ман низ, ки ҳамеша рӯйи он харақ нишаста суҳбатҳо мекардем, холист. Вайсиддин Азаматов ҳам чанд рӯзе пеш аз Сухроб Шарипов олабро тарк ва дилҳоро басе ғамгин кард. Аз ҳардуи онҳо ёди равшане чун ситораҳои тобноки аз дур чашмакзананда гӯё ба сӯйи мо менигаранд ва мегӯянд:

Зиндагӣ мафҳуми такрорасту бас.

Чун шарар дар ҷилва як бор асту бас.

Мамадшо Илолов,
академики АИ ҶТ

СУХАНЕ ЧАНД ДАР СЌГВОРИИ СУХРОБ ШАРИПОВ

Ташаккул ва таҳаввули фарҳанги сиёсӣ ва сиёсатшиносӣ дар Тоҷикистони соҳибистиклол дар тӯли чоряк аср хеле пеш рафтааст, вале то ба асл чараёнеро мемонад, ки маҷро ва соҳили он номуайян ва ноаён ба назар мерасад. Ҳизбҳои сиёсӣ ва иттиҳодияҳои ҷамъиятии сабти ном гардида, ки бояд ба таври кул ва хеле дақиқ дархости доираҳои васеи сиёсӣ ва ҷамъиятии ҷомеаи шаҳрвандиро дарк мекарданд, ангуштшуморанд. Зиёде аз ин ҳизбу ҳара-

кату бо каме истисно ғояи зинда ва ҷомпарвари миллӣ надоранд, то ки алокаи баръакси (feed-back) мардумро бо-самар ва ба таври доимӣ таъмин намоянд. Ҳатто шиору хитобҳои пешазинтихоботии онҳо, аксаран, моли хориҷиён мебошанд ва заминаи тоҷикӣ надоранд. Дар чунин ҳолат амали васеи халқ бо мақсади қаноат намудани ормонҳои сиёсиаш ба шахсиятҳои нӣёз дорад, ки ҳамчун сиёсатмадор шинохта шудаанд ва мақому манзилати ба худ хосро касб намудаанд.

Маҳз ҳамин гуна фарди воқеан ҷамъиятӣ, ки соҳиби диди фарҳанги сиёсии ба худ хос, фалсафаи мавзун ва муҳимтар аз ҳама дорои иродаи қавии сиёсӣ мебошад, ба назари банда Сухроб Шарипов аст. Хатмкардаи факултаи фалсафаи Донишгоҳи Ломоносови Маскав - Сухроб Шарипов бавосита ва ё бевосита таълими касбияшро аз «Сукроти гурҷӣ», профессори фалсафа Мераб Мамардашвили гирифта буд, ин ҷо як иқтибос аз Мамардашвили меоварам: **«Эҳсоси фикр ё фикре, ки тавассути эҳсос ифода ёфтааст хорикаи идрок аст ва он ба нақши ҳиссиёти эстетикӣ тавъам аст»**. Чунин тавъамияти фикру эҳсосро мо дар хусни каломи Сухроб Шарипов медидем. Суханронӣ ва муҳокимарониҳои Сухроб исботи он буданд, ки маҳсули аслии фалсафаи худӣ файласуф аст, на мақолоту китобҳои навиштаи ӯ ва на шогирдони доктору номзад шудааш. Пеш аз даст задан ба ислоҳи одамони дигар зарур аст, ки худро сохт. Сухроб Шарипов ин усул ё императиви ҳатмиро хуб дарк карда буд. Ӯ ба таври мусбӣ миёни сиёсатмадорон ва сиёсатшиносон даҳсолаҳои охир ба баёни дақиқи ақида ва воқуниши далерона ба рӯйдодҳои сиёсӣ иҷтимоии ҷомеаи Тоҷикистон фарқ мекард. Бахусус, чанд изҳороти Сухроб Шарипов доир ба мақоми Тоҷикистон

ҳамчун кишвари тозаистиқлол дар бозихои сиёсии абарқудратҳо ва шиддати куллигароӣ аз як сӯйи дигар, хеле нишонрас садо доданд.

Боре аз яке аз файласуфҳои шинохта шунида будам, ки Сухроб Шарипов ҳангоми вохӯрӣ бо роҳбарияти олии кишвар хеле густохона ва бидуни дипломатия масъалагузорӣ мекунад. Банда эътироз кардам ва гуфтам, ки Сухроб Шарипов макон ва замони пешниҳоди ин ё он масъаларо беҳато муайян мекунад. Муаллифи ин сатрҳо имкон дошт, ки якчанд дафъа Сухроб Шариповро ҳангоми сафар ба мамолики хориҷӣ дар доираи намоёндагии парлумони кишвар ҳамроҳӣ намояд. Дар нишасту конференсҳо, маҷлису ҷаласаҳои ассамблеи байни парлумонӣ дар баъзе ҳолатҳо баҳсу мунозираҳои тезу тунд рух медоданд ва лозим мешуд, ки мавқеи Тоҷикистонро таъмин намоем. Сухроб Шарипов бо далериву матонати ба ҳудаш хос аз манфиатҳои мо дифоъ менамуд ва аз ҳама муҳимаш он буд, ки ҳангоми даргириҳо табассуми нотақрораш чехраи ӯро тарк намекард. Дар лаҳзаҳои ҳассостарин мисли устодаш Мамардашвили устокорона ҳазл мекард ва ё ягон мақоле ё латифаеро ба миён мегузошт. Сухроб Шарипов хеле барвақт олами ҳастиро падруд гуфт. Гумон намекунам, ки дар наздиктарин солҳо мо сиёсатшиносро монанди ӯ дарёфт намоем. Ба ҷавониаш нигоҳ накарда, Сухроб Шарипов аз худ номи накӯ ба ёдгору гузошт. Моро лозим аст, ки ба мероси илмиву сиёсии ӯ хеле ҳолисона ва бо эҳтиёт муносибат намоем. Нашояд, ки чехраи беолоиш ва хеле самимӣ ин олими боистеъдод ва сиёсатмадори боиродат миёни муноқишаву ҳарачу марачи бегонагон ғӯта занад.

Махфират Хидирова,
Раиси Кумитаи занони ҚТ,
02-06-2015

«ДАР ИЛМ БОЯД ФИРЕБ НАБОШАД...»

Дар вучуди ҳар як инсон дурдонаҳое мавҷуданд, ки бо зебоии ноаёни худ ўро зебу фарри хоса дода, аз издиҳоми калон ҳам бошад, ўро чудо карда меистанд. Хоксорӣ, ростқавлӣ, адолатпарварӣ, бекинагӣ, садоқат дар дӯстӣ, устуворӣ дар ирода, бочуръатӣ ҳақгӯӣ хислатҳои асосие буданд, ки Сухроб Иброновичро дар байни ҷомеа ва дӯстон азиз гардонида буд.

Соли 1999 дар ҳимояи рисолаи номзадиям Сухроб Ибронович ба сифати муқарризи дуҷум баромад менамуданд. Бо мақсади пешниҳоди рисола барои тақриз ба Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон омадам. Он вақт Сухроб Ибронович мудирӣ шуъбаи сиёсати дохилӣ буданд. Хуш қабул карданд ва гуфтанд, ки меҳонам ва тақриз, ки омода шуд, ҳатман ба Шумо занг ме-занам. Сухани хуб ва қабули самимии ӯ ба ман қуввати иловагӣ дод. Болидарӯҳ аз он гаштам, ки бо чунин инсонӣ хоксору заминӣ вохӯрдам. Баъди ин сари бисёр масъалаҳо машварат мегирифтам.

Замони дар парлумон ба сифати вакил фаъолият на-муданамон, ки ҳамзамон аъзои Шӯрои диссертатсионӣ оид ба ҳимояи рисолаҳои номзадӣ ва докторӣ буданамон аз ҷониби Шӯро ба мо рисолаи доктории як нафар унвонҷӯ барои ташхис пешниҳод карда шуд. Вақте ки рисолаҳо омӯхта баромадам, ошкор намудам, ки ба ягон талаботи ри-солаи докторӣ ҷавобгӯ нест. Аз Сухроб Ибронович пурсон шудам, ки фикри Шумо дар бораи ҳамин рисола чист. Он кас, ки ҳанӯз бо ҳулосаи ман шинос набуданд, ба саволи ман

бо савол ҷавоб доданду пурсиданд, ки чи консепсияи нав ман дар ҳамин кор ёфтам. Ман ҷавоб додам, ки ягон чизи нав наёфтам. Ў хандиду гуфт, ки ту ҳамин хел пурсидӣ, ки ман фикр кардам ба ҳамин рисола баҳои мусбӣ дода бошӣ. Сипас дар идомаи суханаш гуфт, ки фаромӯш кардӣ, ки ҳудат барои ба ҳимояи докторӣ баромадан чи қадар талош карда будӣ. Барои ҳамин ҳам доимо муносибат бояд чунон бошад, ки илм ҳаргиз хор нашавад. Дар илм бояд фиреб набошад, зеро на ҳар олимро ҷомеа эътироф мекунад ва на ҳар олим дар ҷомеа мавқеъ пайдо мекунад. Ин суханони Сухроб Иброновичро доимо ба ёд меорам ва ба ҳулосае меоям, ки ў худ дар илм нафари тасодуфӣ набуд ва талош мекард, ки интиҳоби роҳи илм огоҳона бошад.

Аъзои фаъоли Фраксияи ХХДТ дар парлумон буд ва кӯшиш мекард, ки доимо нуқтаи назари худро ба ҳама масъалаҳои муҳокимашаванда дошта бошад. Ростгӯӣ ва ҳақталабияшро ҳама, ҳатто намояндагони азҳоби дигари сиёсии парлумонӣ низ эътироф мекарданд. Худ як мактаби бузурги одамият буданд.

Сафаров Олимҷон,
вакили Маҷлиси Намояндагони
Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон
15.05.2015

ХОТИРАҲО

дар бораи инсони такрорнашаванда марҳум
Шарипов Сухроб Ибронович

Ман шодравон Шарипов Сухроб Иброновичро солҳои тӯлони ғоибона ҳамчун сиёсатмадори шинохта ва стратеги сатҳи байналмилалӣ мешинохтам. Бо амри тақдир бо даст-

гирии Раиси ҲХДТ муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон тибқи рӯйхати ҳизб ман дар даъвати чоруми Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун вакил интиҳоб шудам.

Шарипов Сухроб аз моҳи декабри соли 2011 аз ҳавзаи интиҳоботии Шоҳмансур вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиҳоб шуда, дар Парлумони кишвар фаъолияти кории ҳешро оғоз намудаанд. Дар ин давра бо Сухроб Ибронович дар фаъолияти кории якҷоя дар Парлумон аз наздик ошно шуда, ба ҳулосае омадам, ки воқеан ҳам он кас дар қатори шахсиятҳои боэҳтиром ва бофарҳангу бомаърифати кишвар ҷой гирифтаанд. Он кас бо ҳислатҳои хуби инсонӣ, яъне хоксорӣ, поквирдонӣ, хушмуомилағӣ ва инсондӯстии ҳеш дар дили ҳамкоронаш ва дӯстонаш ҷой гирифта буданд.

Он касро аксарияти вакилони Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун сиёсатмадори дурандеши бомаърифат, эксперти дақиқ, ватандӯст ва дӯсти меҳрубон медонистанд, яъне ӯ яке аз вакилони фаъолтарини Парламент будаанд. Шодравон Сухроб Ибронович дар давоми фаъолияти кориаш дар Парламент, дар ҳамаи чаласаҳои саркумитаҳо, Фраксияи ҲХДТ ва Иҷлосияҳои Маҷлиси намояндагон, инчунин дар семинару конференсияҳои байналмилалӣ хеле фаъол буда, тамоми фикру ақидаҳояшро рӯйирост беғаразона изҳор менамудаанд, ки ин беҳтарин сифатҳои он кас будаанд. Воқеан ҳам даргузашти дӯсти азизамон барои мардуми Тоҷикистон талафоти бузург мебошад. Парвардигор ҷояшро Ҷаннат бигардонад.

Саидов Чамшед Ҳамрокулович,
муовини Раиси Кумитаи Маҷлиси намояндагони
Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба
корҳои байналмилалӣ, иттиҳодияҳои
ҷамъиятӣ ва иттилоот

ЁДДОШТҲО

(аз ҳамкориҳо бо шодравон Шарипов Сухроб Ибронович)

...Ӯ шахсияти нотакрор, инсони бузург, олими варзида ва сиёсатмодори адолатпарвар буд.

Шиносоӣ бо фаъолияти шодравон Сухроб Шарипов ҳарчанд барвақттар, ҳанӯз дар давраи фаъолияти ӯ ба ҳайси директори Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таври ғоибона тавассути васоити ахбори оммаи кишвар сурат гирифта буд, аммо аз наздик шинос гардидан бо ин марди фозил ба моҳи ноябри соли 2011 рост омада буд.

Бояд иқрор шавам, ки бо назардошти фаъолияти худ дар вазифаи раиси Кумитаи иҷроияи ҲХДТ дар шаҳри Душанбе, дар ҳамон давра зарурати баргузор намудани интиҳоботи миёнадаврӣ ба ҷойи вакили хориҷшуда дар ҳавзаи якмандатаи интиҳоботии Шохмансур №3 пеш омада буд. Боиси таассуфи ҳамаи мо буд, ки санаи 05 октябри соли 2011 вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, сиёсатмодори шинохта, ки солҳои 1995 – 2000 дар вазифаи Раиси Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият менамуданд, Сафаралӣ Раҷабов ба таври ногаҳонӣ аз бемории қалб вафот намудаанд. Тибқи қарори Комиссияи марказии интиҳобот ва раёйпурсии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиҳоботи миёна-

даврӣ дар ин ҳавзаи якмандатии интихоботӣ ба ҷойи вакили хориҷшуда дар санаи 18 декабри соли 2011 таъин карда шуд.

Моҳи ноябри соли 2011 дар Конфронси якҷояи ташкилотҳои ибтидоии ХХДТ дар ноҳияҳои Шоҳмансур ва Фирдавсӣ, ки ман шахсан ширкат доштам, аввалин шуда, ҳамчун вакили Конфронс аз ташкилотҳои ҳизбии ноҳияи Фирдавсӣ ва раиси Кумитаи иҷроияи ХХДТ дар шаҳри Душанбе номзодии Шарипов Сухроб Иброновичро ба ҳайси номзад ба вакилии Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҳавзаи якмандатии интихоботии Шоҳмансур, №3 аз ташкилотҳои ХХДТ пешбарӣ намуда, иброн назамдам, ки қабл аз ҳама номзодии Шарипов С.И. бо Раиси ХХДТ мухтарам Эмомалӣ Раҳмон мувофиқа шуда, бо иҷозаташон барои баррасӣ ба ҳузури вакилони Конфронси якҷояи баргузоргардидаи стода пешниҳод мешавад. Ҳамзамон шарҳи ҳоли номзоди арзандаамонро ба вакилони Конфронс шинос намуда, оид ба ҳислатҳои неку ҷолиби Сухроб Шарипов истода гузашта будам.

Баъдан вакилони Конфронс, Президенти вақти Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон Илолов М., ректори Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (алҳол Вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон) Нуриддини Саид ва дигар шахсиятҳои шинохтаи кишварамон ба суҳан баромада, аз номзодии Шарипов С.И. ҳамаҷониба дастгирӣ намудаанд. Сипас бо овоздиҳии пинҳонӣ ва ҷонибдорӣ мутлақ вакилони конфронс Шарипов С.И. номзад ба вакилии Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҳавзаи якмандатии интихоботии Шоҳмансур №3 аз ХХДТ пешбарӣ карда шуд.

Аз ҳамон лаҳза, шиносӣ ва ҳамкориҳои судманди мо бо Шарипов С.И. оғоз гардида буд ва ин ҳамкориҳо то лаҳзаҳои охирини умри шодравон давом кард.

Мо якҷоя бо Шарипов Сухроб Ибронович дар ситоди пешазинтихоботӣ ва вохӯриҳо бо интихобкунандагон дар ҳудуди ҳавзаи якмандатии интихоботии Шохмансур №3 (ноҳияҳои Шохмансур ва Фирдавсӣ) ширкат варзида, номзатии ӯро тарғибу ташвиқ менамудем. Дар вохӯриҳо бо интихобкунандагон Шарипов С.И. бо ҳиссиёти баланди меҳанпарастӣ оид ба дастгирӣ аз сиёсати хирадмандонаи сарвари давлат, дӯстдории Ватану миллат ва созандагӣю ободкориҳо сухан гуфта, мардумро ба муттаҳидӣ ва ваҳдат даъват карда, вазифаи мукаддаси ҳешро дар таҳияи қонунҳои осонкунандаи мушкилоти мардум медонист.

Оре, дар вохӯрӣ бо интихобкунандагони маҳаллаҳои Бадахшон ва Кӯҳдомани ноҳияи Шохмансур интихобкунандагон аз норасоии оби нӯшокӣ ва саривақт дастрас карда натавонистани он, аз ҷумла нисбат ба фишори пасти оби нӯшокӣ дар қубурҳои обтаъминкунанда дархост намуда, талаб намуданд, ки ин мушкилоти онҳоро ҳарчӣ тезтар бояд ҳал кунем. Номзад ба вакил Шарипов С.И. масъалаи мазкурро баъди баргузориҳои вохӯрӣ, ки бегоҳӣ баргузор шуда буд, пайгирӣ намуда, ба воситаи мурочиати фаврӣ ба масъулон ва мусоидати Раиси шаҳри Душанбе муҳтарам Убайдуллоев М.У. то нисфи шаб ҳаллу фасл намуда, сокинони ин маҳаллаҳо хеле хурсанд шуда, аз вай миннатдор шуда буданд. Ба ҳамин монанд, ӯ кӯшиш мекард, ки ба интихобкунандагони ҳеш дар ҳалли масъалаҳои ҳалталабу мушкил кумак намояд.

Ба ростӣ, барои мо кормандони масъули ҲХДТ дар шаҳри Душанбе ва тарғиботчиёну шахсони боэътимоди номзад ба вакилӣ хеле осонтар буд, ки номзади мо Шарипов С.И. худ арзанда ва шахсияти шинохта буд. Ҳамин буд, ки дар рӯзи интиҳобот, яъне 18 декабри соли 2011 аксари кулли интиҳобкунандагон ба ҷонибдории Шарипов Сухроб Ибронович овозҳои худро дарег надошта, вай вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиҳоб гардид.

Аз ҷаъолияти густурда ва самарабахши шодравон Шарипов С.И. дар Парлумони касбии кишвар, мо аксаран аз воситаҳои ахбори омма огоҳӣ пайдо мекардем. Нисбат ба ҷаъолияти вакилии Сухроб Шарипов воситаҳои ахбори омма танҳо аз ҷиҳати мусбат ёдовар мешуданд. Ёро дар қатори вакилони ҷаъол, адолатпарвар, нотарс ва хеле часуру дорои фикру андешаи мустақил зикр мекарданд.

Сухбатҳои хосаи мо бо шодравон Сухроб Шарипов ҷангоми ҷамоатиҳои ҷизбӣ, конфронсу маҷлисиҳои васеи ҲХДТ сурат мегирифтанд. Алаҳусус, баромадиҳои ӯ дар конфронсиҳои ташкилотҳои ҲХДТ дар шаҳри Душанбе хеле фарқкунанда аз дигар вакилон ба шумор мерафт ва доимо таклифу дархостиҳои арзишмандро барои мо кормандони масъули ҷизбӣ пешниҳод менамуданд. Яке аз ҳислатҳои хуби дигари шодравон Сухроб Шарипов ин буд, ки ҳарчӣ ӯ мегуфт ва ё танқид мекарду ҳақиқатро дар рӯйи инсонҳо бе тарсу ҳаррос мегуфт, дилаш соф буду дар он кина намегирифт. Бо гузаштани вақти начандон зиёд гӯё чизе набуд, бо як дилгармию шодмонӣ боз аз нав бо ҷама шахсон суҳбат меорост.

Сухроб Шарипов дар баробари ҷамаи ҷаъолияти меҳнатӣ ва сиёсии ҳеш, олими варзида буд ва дар тарбияи

олимони зиёди ҷавони кишварамон сахмгузори намудааст. Китобу асарҳои илмӣ зиёд аз худ мерос гузоштааст, ки имрӯзҳо аз он шогирдон ва донишҷӯёну коромӯзон ба тариқи васеъ истифода мебаранд.

Барои ман ифтихори бузург аст, ки бо соядасти шодравон устод Сухроб Шарипов яке аз китобҳои арзишмандашро бароям тақдим карда буданд. Вақте ки ман монографияи хешро ба воситаи шогирди бовафояшон Ҳикматулло Ҳоҷаев барояш равон карда будам ва оид ба тасмими хеш чихати дифои рисолаи илмӣ худ барои дарёфти унвони доктори илмҳои техникӣ барояшон маълум сохта будам, хело шод гардида, бароям дуҳои нек ва барори кор хоста буданд. Баъд аз ҳимояи бомуваффақонаи рисолаи илмӣ мазкур дар Донишгоҳи давлатии соҳтмони Ростови Федератсияи Россия дар моҳи декабри соли 2013 ва баргаштан ба Ватан, ӯ аз ин хабардор шуда, хеле хурсанд шуда, маро самимона табрик намуда буданд. Яъне барои Сухроб Шарипов шахсиятҳое, ки ба илм машғул буданду илми тоҷикро берун аз кишвар муаррифӣ мекарданд, обрӯ ва қадру манзалати махсус доштанд.

Баъд аз интиҳоб гардида нам ба сифати вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҳавзаи якмандатии интиҳоботии Сино, №4 ва оғоз намудани фаъолияти вакилии хеш маълумам гардид, ки бародари шодравони мо Сухроб Шарипов дар давраи фаъолияти вакилии хеш дар Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, узви Кумита оид ба корҳои байналмилалӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва иттилоот будаанд. Ҳуҷраи кории шодравон Сухроб Ибронович Шарипов дар шафати кабинети кории имрӯзаи

ман буд ва алҳол дар он вакили мо Исмонов Саидҷаъфар ғаъолият менамояд. Дар девори ин кабинети корӣ расми бо даст кашидаи кабутари зебо ҳаст, ки доимо аз рӯҳи пок ва хотираи неки шодравон Сухроб Шарипов моро ёдоварӣ мекунад.

Охирин, вохӯрии мо бо шодравон Сухроб Шарипов рӯзи шанбе, 10 январи соли 2015 дар Конфронси якҷояи ташкилотҳои ХХДТ дар ноҳияҳои Шоҳмансур ва Фирдавсӣ дар толори маҷлисоҳои ноҳияи Шоҳмансур буд, ки мо, вакилони ин Конфронси муштрак, ҳама якдилона вайро ба ҳайси номзад ба вакилии Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҳавзаи якмандатии интихоботии Шоҳмансур №3 пешбарӣ намуда будем. Ё худ низ суҳанронӣ карда, миннатдорӣ хешро аз Раиси ХХДТ ва вакилони Конфронс изҳор намуда, ваъда карда буданд, ки агар дар интихобот номзадиашро дастгирӣ намоянд, барои халқу миллати хеш содиқона хизмат хоҳад кард. Мо маслиҳат кардем, ки бо ҳам вохӯрӣ намуда, барномаҳои пешазинтихоботии худро бо назардошти вазъи имрӯза омода хоҳем сохт.

Афсӯс, ки баъди ҳамагӣ нух рӯз устод Сухроб Шарипов ҳамаи мо, дӯстону ҳамкорон ва ин ҷаҳони фониरो абадан тарк намуданд. Душвортарин лаҳзаҳо барои ман ширкат дар ҳамоиши мотами ё ва хондани ҷанозаашон якҷоя бо дӯстон, хешу таборон ва наздиконашон буд. Ҳарчанд ки имрӯзҳо шодравон Сухроб Ибронович Шарипов дар байни мо ҷисман нестанд, аммо қору ғаъолият ва амалҳои некашон дар дилу дидаи мо абадан нақш бастааст.

Алвидоъ, дӯст ва бародари шодравону ғӯрамарги мо!

Мухаммадато Султонов,
журналист
29.05.2015

СУХРОБ ШАРИПОВ БЕХТАРИН ЧЕХРАИ ТОБОНИ СИЁСӢ ДАР КИШВАРАМОН БУД

Зиёд афсус меҳӯрам, ки дар бораи Сухроб Шарипов вакили Маҷлиси намояндагон (солҳои 2005-2010) баъди маргаш менависам. Ба ёди ҳеҷ кас ҳам намеомад, ки Сухроб ҳамин тавр ноаён, дар рӯзҳои аввали баҳор аз байни мо ҳамкорону дӯстон меравад.

Он чизе, ки ману Сухробро бо ҳам мепайвандад, солҳои донишҷӯӣ дар донишгоҳи давлатии ба номи Михаил Ломоносови шаҳри Маскав буд. Ман дар факултаи журналистика ва Сухроб Шарипов дар факултаи фалсафаи ин донишқада таҳсил мекардем. Бо тақозои замон мо як гурӯҳ тоҷикбачаҳои тоҷикистонӣ дар рӯзҳои наврӯзӣ ва дигар идҳои миллии кишварамон чамъ меомадем. Сухроб он вақт як ҷавони навқаду зебод буд. Ҳамон солҳо ҳам табассуми ба худ хосаш чеҳраи гирди ӯро зеботар менамуд. Ӯ барои ҳама як хел буд. Аҷибаш он буд, ки барои ӯ русу украину тотору монгол вучуд надошт. Ӯ дӯсти ҳама мардумони дунё буд. Дили бузурги инсонӣ дошт. Дар ин дил ҳама меғунҷид. Ҳам шодию ғам, ҳам талхию шириниҳои ҳаёт. Ман ӯро ҳамин хел мешинохтам ва то ҳол ӯ дар ёди ман ҳамин хел боқӣ мондааст.

Ӯ дар ҷавониааш ҳам ҷасуру ғаюр буд. Ҳамон вақт ҳам сухани ҳақро дар ҷаласаҳо ба декану ректор мегуфт. Сухани бурро дошт. Ҳақнигор буд. Бинобар ин, ба гапи ӯ гӯш мекарданд. Фикру ақидаашро, албатта, ба инобат мегирифт.

танд. Ў дигар хел буда наметавонист. Худованд ўро чи гунае, ки буд ҳамон тавр офарида буд.

Бо гузашти айём ў дар Маҷлиси намояндагон вакил интихоб шуда омад. Утоқи кориаш ҳам дар ҳамсоияи ман буд. Ў мисли айёми донишчўияш қаҳванўширо дўст медошт. Баъди ин сигор дуд меод. Рўзи дароз дар сари компютер менишаст. То шом менавишт. Бисёр менавишт. Ҳамеша шитоб дошт. Гўё барояш вақт камӣ мекард. Шояд ў маргашро барвақт ҳис карда буду ба мо ҳамкорон чизе намегуфт. Баъди маргаш фаҳмидем, ки ў мариз асту ба мо чизе намегуфт. Баръакс, моро тасалло дода мегуфт, ки бисёр ғам нахўред, албатта ҳамааш нағз мешавад.

Дар парлумон мисли ў вакилони часур, ангуштшумор буданд. Ў гапи ростро ба вазироне, ки ба Парлумон барои баррасии масъалаҳояшон меомаданд рўйи рост мегуфт. Пулҳои бӯчаро ба кучо сарф кардед, лоиҳаҳоеро, ки ба онҳо дили мардумро гарм кардед, ин лоиҳаҳо кучо шуданд, – мегуфт ў. Ўро дар парлумон қонеъ кардан хеле душвор буд. Чаро, ки вазӣи сиюсию-иктисодӣ, иҷтимоию фарҳангии кишварро ҳамеша аз «ғалбер» меғузaronид. Доктори илмҳо буд. Шогирдони зиёдеро аз худ мерос гузошт, ки онҳо баъди маргаш ба ин миллату давлат софдилона хизмат карда истода, номи ўро ҳамеша зинда нигоҳ медоранд.

Суҳроб дар Маҷлиси намояндагон мисли Суҳроби Фирдавсӣ дар «Шоҳнома» буд. Суҳроби Фирдавсӣ дар «Шоҳнома» барои ҳувиати ориёӣҳо меҷангид, Суҳроби мо дар Парлумон барои ободии ин миллати озодаандеш меҷангид. Суҳроб дар «Шоҳнома» аз дасти падар – Рустам кушта шуд. Суҳроби моро ғамҳои ин замона куштанд.

Боре ўро дар сафари шаҳри Санкт-Петербург, ки Ассамблеяи Байнипарлумонии давлатҳои аъзои Иттиҳоди

Давлатҳои Мустақил мегузашт ҳамроҳӣ кардам. Ё дар ду ҷаласаи ин созмони бонуфузи байналмилалӣ роҷеъ ба вазъи сиёсати байналмилалӣ минтақа ва ҷаҳон баромад намуда, перомони кишварҳои мухталиф андешаҳои ҷолиб иброз намуд. Ду нафар вакили парлумони думаи давлатии Федератсияи Руссия, як нафар вакили парлумони Қазоқистон ва ду нафар вакили парлумони Озарбайҷон, ки дар паҳлуи ман менишастанд, баъди баромади Сухроб Шарипов аз ман пурсиданд, ки ин нафар тоҷик аст? – Гуфтам, бале ин тоҷик аст. Тоҷике ҳаст, ки дилаш на танҳо барои миллати тоҷик месӯзад, балки ё барои тамаддуни башарӣ месӯзад. Сухроб ана ҳамин хел бо сари баланд аз минбарҳои байналмилалӣ мо тоҷиконро муаррифӣ карда метавонист. Ё пайваста донишу маҳорати касбияшро дар омӯзиши масъалаҳои байналмилалӣ сайқал дода меистод. Ҳамчун олими ҷавон хеле пеш рафта буд. Ба суханони гуфтаю навиштаи ӯ шореҳони сиёсии кишварҳои Руссияю Чин, Амрикою Олмон, Индонезияю Покистон тавачҷуҳи хоса доштанд. Ё ояндабинӣ хуб дошт. Қисми зиёди гуфтаҳои пешбиниҳои ӯ дар ҳаёт амалӣ мешуданд.

Қисме аз кишварҳои бонуфузи дунё ҳатто нақшаи аз ҷумҳурии мо баровардани ин гуна «каллаҳои тиллоӣ»-ро қашида буданд. Вале ӯ пеши ягон аҷнабие сар ҳам накард. Ёд дорам ҳама вақт, ҳангоми хӯроки нисфирӯзӣ ҷиянаш Ҳикматулло, ки дар Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон кор мекард, барои ӯ чор ва ё шаш дона «чебурек» меовард. Ё ин ғизоро бо оби ҷуш ва ё қаҳва тановул мекард. Ё ана ҳамин хел Сухроб буд. Бо обу нони қоқи ин миллат қаноат мекард. Ё мурду, хонаи зисти доимӣ надошт. Ҳоло ҳам баъди маргаш ҷиянаш Ҳикматулло барои барқарор кардани нафақаи ӯ дари чан-

дин идораҳои давлатиро мекӯбад. Аз ӯ чор фарзанд дар ин дунёи фонӣ ба мо мерос мондааст. Шояд ягон фарзанди ӯ ба мақому мартабаи ӯ расида тавонад. Вале, ҳоло мо ба хоҳири рӯҳи ӯро шод гардонидан, бояд номи ӯро доимо зинда нигоҳ дошта тавонем.

Дар рӯзи мурдани Сухроб борони зиёде борид. Мо ҳама хангоми бурдани тобуташ ба тамои тар шуда будем. Вале касе аз мо ин намии борони баҳориро ҳис намекард. Зеро мо бо бурдани Сухроб ба гур, ғаму дарди ин миллатро бо ӯ ме-гуронидем...

А. Ғаффоров,
вакили Маҷлиси намояндагони
Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон
10.02.2015

АҚЛ ВА НЕКБИНӢ ҚАРИНИ ЯҚДИГАРАНД

Баъзе бо ёдгори хуш зиндагӣ мекунанду аз ёдгори бад ибрат мегиранд. Баъзе ёдгори хушро мояи таассуф ва андӯх месозанд ва бо ёдгори бад ранҷи гузаштаре зинда нигоҳ медоранд. Мо ин ҷо суҳан оид ба марде меронем, ки равонаш пур аз меҳру муҳаббат ва самимияти том нисба-ти миллату давлат саршор буда, олами маънавияш чаш-мае аз чашмасори панду андарзҳои ҳакамону нобиғаҳои тамаддунорои Шарку Ғарб саршор буд, ки нахати гуф-тораш ба яке ҳамчун насим мегузашту бо дигаре ҳамчу атри гул соате мемонад, дар хушбахтӣ бо ҷони ширин ме-омезад ва як мешавад.

Ин марди ҷолоку серҳаракат ҳозирҷавобу хушгуфтор, донишманду файласуф, сиёсатшиносӣ сиёсатмадор

Сухроб Шарипов мебошад. Борҳо ба Сухроб Шарипов ҳамсухбат шуда, аз ӯ панд омӯхтам, ки ҳамеша маро дар зиндагию ҳаёт роҳбалад гашта буд. Ӯ чунон хушчакчак буд, ки то лаҳзаҳои охирини сухбаташ нишаста, на монда мешудию на хафа.

Ӯ боре ба ман гуфта буд: «Ман одамонеро мебинам, ки гирифтори бемории тан ҳастанд, онҳо табиӣ мебошанд, зеро тани гарм бедард нест гуфтаанд, аммо гирифтортар аз ӯ одамоне мебошанд, ки ба бемории фикр гирифторанду аз бемории худ хабар надоранд. Ин гурӯҳи маризон сарсаҳттарин бемор мебошанд, ки ба ҷомеаи инсонӣ сироят мекунанд ва онро захролуд мегардонанд».

Ӯ нисбат ба чунин шахсони бемор, ки манфиату мароми ҳешро, аз манфиатҳои миллӣ боло мегузоштанд, бо нафрат ҳарф мегуфт ва онҳоро чашми дидан надошт.

Ӯ номи некро аз ҳама воло медошт. Ин гуфтаҳо ҳамеша вирди забонаш садо медоданд. «Силоҳшӯрон» (часур) бо ҳавои қудрат дунёро пур аз ғиреви марг мекунанд ва нолаву афгон месозанд, шоирон бо ҳавои ишқу муҳаббат олавро пур аз шӯру нишоту меҳру сафо мекунанд. Номи ҳар ду дар рӯзгор мемонад, аммо фарқ аст миёни он, ки ба ишқ зинда монад, бо он ки номаш бо хун олуида бошад. Сухроб, ки дилаш пур аз самимият ишқу муҳаббат лабрез буд, ҳама гуна зӯрию зӯроварию маҳкум мекард ва пайваста ваҳдати миллиро сарчашмаи комёбию дастовардҳои миллӣ медонист, хело воло садо медод.

Дар забони Сухроб панду андарзҳои Зардушт «пиндори нек», «рафтори нек», «гуфтори нек» танинандоз буд. Ин се асос ҷавҳар ё шиори хушқу ҳолӣ набуда, балки ҷавҳари суҳанронии Сухроб буд, ки дар ҳаёташ ҳамеша обутоби подшоҳи мулки сару ақлаш ҳамроҳу ҳамқадамаш буд.

Мо дар ин чаҳор калима (гуфтор, кирдор, рафтор ва нек) тамоми хислатҳои Сухробро дармеебем. Ў ростқавлу ростгуфтор буд. Инсоне буд, ки пайваста кӯшиш ба он мекард, ки ба одамон ҳар чизе, ки аз дасташ ояд хизмат кунад, аммо марги бармаҳал аз байни мо шахсеро рабуд, ки вақти ба миллат хизмат карданаш омада буд.

Ў донишманд буд. Волоияти илму дониши ӯ сурату хуввияти ӯро нишон меод. Сурату сираташ, ки пур аз илму фарҳанг буд, ҳамеша дар ҷустуҷӯ ва кӯшиши он буд, ки рӯҳаш аз ғизои маънавӣ оӣ набошад. Ў ҳамчун файласуф, сиёсатшинос, барои саломатии инсон, покии меҳану ватан, софу беғубор нигоҳ доштани обҳои меҳан, хоки ватан, оташу ҳавои кишвар сухан меронд ва файласуфона изҳор мекард, ки ин чаҳор унсури муқаддаси китоби «Авасто» моро водор месозад, ки дар бораи якпорчагии меҳану кишвар бояд хуб андеша ронем ва ҳеҷ гоҳ нагузорем, ки буму марзи ватани мо ифлосу нопок гардад ва насли наврасро чунин тарбият намоем, ки барои якпорчагии ин кишвар синаашро сипар кунанд.

Ин суханҳоро ҳамон касе гуфта метавонист, ки дилаш пур аз меҳру муҳаббат нисбат ба миллату давлат буд. Ў боре дар баҳсу андешарониҳо, ки сухан дар бораи қонунҳо мерафт чунин андешаронӣ карда буд: «Қонун бояд барои ин, ки дигарон битарсанд, гунаҳгорро ба ҷазо бирасонад, лекин мо ӯро бубаҳшем то дигарон меҳру бахшандагӣ биомӯзанд». Ў намунае буд, ки ба мардум хизмат кардан, парҳезкорӣ ва фидокорӣ намуданро кори шараф ва пурифтиҳор медонист.

Ў акнун ба қуллаҳои хирад гом гузошта буд, ки дар суханаш, дар гуфтораш осори сиёсатмадорӣ паид гашта

буд ва ҳамчун сиёсатмадор андеша ронданро дар худ равнаку ривоч медод. Викору сангинӣ барои ӯ бегона буд, ӯ хеле хирадмандона мегуфт, ин ҳарду эътимод ба нафс мебахшад.

Ӯ нисбат ба мардони хираду соҳибкасб эҳтироми самимӣ дошт ва ашхосе, ки нисбат ба шахси ҳунарманду донишманд носазое мегуфт, саҳт ошуфта мешуд ва бо қахру ситеза посух медод, «ту он қадар бераҳмӣ, ки фарзанди азизи ӯро носазо гуфти».

Ҳам дилаш ҳам забонаш як буд. Одамони аз ин ду чиз ориро ҳуққабоз, бадтину бадқирдор меҳисобид, Ӯ афсус меҳӯрд, ки забону дил ҳамеша бо ҳам нестанд, зеро аз бепарвоию тундравии забон гоҳо аз дил ҳуноба мерезад ва гоҳе, ки дил аз тарабу самимият мечӯшад, забон ҳамчу сангбаста аз ҷо намечунбад. Ӯ дили пур аз меҳру муҳаббат ва забони пур аз самимият дошт.

Сухроб ҳамчун олими шинохтаи касби худ ба боғбоне монанд буд, ки аз замини хушк бор меовард, чун донae, ки аз дили хушк биҳишти сафову муҳаббат месозад. Ҳар чи гӯям нисбат ба Сухроб олами саршор аз зиндагии носерӣ ӯро пурра мӯшикофӣ карда наметавонам. Зеро бузургон гуфтаанд: «Фалсафаи таърих навиштан осонтарин ва душвортарин корхост, осон аст чун шохидон, ҳама даргузаштанд ва нависанда дар тахайюл ва тасаввури озодӣ дорад, душвор аст аз ин, ки бояд сабаби ҳақиқии вақоеро дар ториқиҳои табиати башар ва ҳаводиси ғайри маълум пайдо кунад ва ин амрест наздик ба маҳол».

Рӯзадоров Муҳаббатшо,
вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси
Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон
20.03.2015

Ў ЧАВОН БУД, ЧАВОНИ ДАРЁДИЛ ВА РАВШАНЗАМИР

Шиносоии ман бо Сухроб Шарипов дар шаҳри Москва ба вуқӯъ пайваста буд. Ҳамон вақт мо як гурӯҳ аспирантони Институти фалсафа таҷрибаи хуберо рӯйи кор овардем, ки рӯзҳои истироҳат ба зиёрати ҳамватанони худ рафта, аз зиндагӣ ва кору борашон огоҳ мешудем.

Чунин мулоқоту вохӯриҳо аз чандин ҷиҳат пураҳамият буд. Нахуст мо бо ҳам шинос мешудем, баъдан кӯшиш мекардем, ки ҳар чӣ беҳтару амиқтар ҳамдигарро фаҳмида, дар навбати худ якдигарро дастгирӣ намоем.

Дар байни донишҷӯёни ҳамонвақта ҷавонони мустаъиде буданд, ки вақти хешро ба таҳсил ва омӯзиши амиқи илмҳои гуногун бахшида, ҷаҳонбинии илмӣ хешро сайқал медоданд. Дар байни чунин ҷавонон таваҷҷуҳи маро ҷавони миёнакади лоғарандом, бо мӯйи сари дарози ба як паҳлу ҳобондашуда, чашмони калони сиёҳи барҷаста ва нигоҳи бегаши бачагона ба худ ҷалб намуд. Ў бо ҳама шӯҳиомезона суҳбат менамуд ва бо ханда ба саволу пурсишҳои нишастагон ҷавоб мегуфт. Кас гумон мекард, ки фикру ҳаёлаш фақат ҳазлу мUTOИба аст, аммо дар асл ин тавр набуд. Ў табиатан ботамкин, хоксор, шӯҳ ва ниҳоят меҳрубон будааст. Ин ҷавон Сухроб Шарипов буд, ки ҳамон вақт дар факултаи фалсафаи Донишгоҳи давлатии шаҳри Москва таҳсил менамуд. Аз шарикдарсонаш фаҳмидам, ки ӯ донишҷӯии боғайрат, меҳнатдӯст ва ниҳоят хушзеҳн буда, дар дарсҳо на

танҳо бо ҳамкурсон, балки бо устодон низ оид ба масъалаҳои гуногуни илмӣ баҳсу талошҳо мекунад.

Баъди хатми таҳсил аксари мо ба Ватани азизамон – Тоҷикистон баргаштем ва дар соҳаҳои гуногуни иқтисоди миллӣ ба фаъолият шурӯъ намудем. Дар ин айём робитаам бо Сухроб Шарипов муваққатан камтар шуда, дер боз ба дидори ҳамдигар нарасидем. Танҳо баъди хатми донишгоҳ ӯ ба Ватан баргашта, дар Донишгоҳи давлатии Тоҷикистон ба тадريس донишҷӯён пардохт. Дар он солҳо вай ҳамчун мутахассиси ҷавону боғайрат кӯшиш меварзид, ки дар тарбияи насли ояндасозу пешқадам саҳми босазо гузорад. Ӯ пайваста талош мекард, ки дониши андӯхтаашро бо воқеияти кишвар мутобиқ сохта, пурмаҳсул амал намояд. Донишҷӯён аз ин пай бурда, кунҷковона ба ӯ саволҳои гуногун дода, меҳостанд, назари вайро нисбат ба ин ё он масъала бифаҳманд. Бо вучуди ҷавону камтаҷриба буданаш, ӯ ба саволу пурсишҳои шогирдон бо таҳлили амиқ вобаста бо воқеияти рухдодаи кишвар ва ҷаҳон посух мегуфт.

Аммо зиндагии инсон ҳамеша дар гардиш буда, дар нимароҳи ҳаёт воқеаҳои сар мезананд, ки ҳеҷ кас дар бораи онҳо, ҳатто фикр ҳам намекард. Давлати абаркудрати Иттиҳоди Шӯравӣ аз байн рафт. Ватани азизи мо – Тоҷикистон бо дасисабозии гурӯҳҳои муайяни сиёсии бурунмарзию дохилӣ пешорӯии ҷанги шаҳрвандӣ қарор гирифт. Кӯшиши бархе аз зиёиёни кишвар, ба монанди Сухроб Шарипов ва дигарон барои ба эътидол овардани вазъи ногувори сиёсии мамлакат самараи дилхоҳ надод. Муноқишаҳои дохилӣ торафт авҷ мегирифтанд ва дар охир ба муқовимати шадиди дохилӣ табдил ёфтанд. Сухроб Шарипов низ мисли дигар зиёиёни тоҷик тасмим гирифта буд, ки шояд аз хориҷи кишвар барои каме ҳам бошад, беҳ намудани вазъияти ба

амаломада таъсири мусбате расонида тавонад, роҳи шаҳри Москваро пеш гирифт.

Дар Москва Сухроб ба донишгоҳи дӯстдоштааш рафта, иҷозати тадрис дар факултаи фалсафа гирифт. Дар назди вай акнун вазифаҳои масъулиятнок меистоданд. Аз як ҷониб, аз ӯ талаб карда мешуд, ки барои гузаронидани дарсҳо тайёрии пухта бинад, зеро шогирдони донишгоҳи бехтарини Москва хеле кунҷков ва серталаб буданд. Аз тарафи дигар, Сухроб ҳаракат мекард, ки бо бархе аз ҳамватанонаш дар хориҷи кишвар, ки ояндаи Тоҷикистон ҳамчун давлати мустақил барои онҳо бозёфти муқаддас ҳисобида мешуд, ҳамчунин бо доираҳои муайяни Федератсияи Руссия воҳӯрию мулоқотҳо созмон диҳанд. Дар ин самт саъю талошҳои зиёде ба ҳарч дода, каме ҳам бошад, ба ҳадафҳои хеш ноил гардид. Гарчанде иддае аз ҳамватанон, ки пеш лофи ватанхошию ватандӯстӣ мезаданд ва тавре вонамуд месохтанд, ки мисли онҳо нисбат ба халқу ватан ҳеҷ каси дигар ғамхор нест, дар хориҷи кишвар муҳри хомӯширо ба даҳон бастанд.

Сухроб бошад, бо ҳаммаслаконаш ҳамеша саъй ва кӯшиш менамуд, ки Тоҷикистонро заррае ҳам бошад, аз гирдоби ҷанги хонумонсӯзи шаҳрвандӣ начот бахшида, роҳи мусолиमतомези сулҳро пайдо созанд. Ӯ часуруна даҳолати кишварҳои берунаро ба Тоҷикистон маҳкум менамуд ва барои исботи фикру андешаи хеш мисолҳои мушаххас ва бозътимодно меовард. Дар ин асно дар Тоҷикистон қуввахое сиёсие зухур намуда будаанд, ки марому мақсади онҳо бунёди давлати исломӣ буд ва барои амалӣ намудани ин ҳадафи ниҳони худ тамоми воситаҳои мавҷудаи ҳамонвақтаро мавриди истифода қарор додани мешуданд. Сухроб чунин иқдомҳои манфиро ба ҳубӣ дарк мекард ва

ҳамаҷониба кӯшиш ба харҷ меод, то ҳадафҳои ин гурӯҳҳо ҷомаи амал напӯшанд.

Ҳамчун сиёсатшинос равандҳои сиёсӣ иҷтимоии кишварро амиқ омӯхта, ҳар як падидаи мусбатро, ки тадриҷан дар фазои сиёсии кишвар пайдо мегардид, хурсандона қабул менамуд, барои тавсеаи он мардум, бахусус зиёиёни мамлакатро даъват мекард. Ба ҳайси сиёсатшинос Сухроб хуб дарк мекард, ки замони нав бо тамоми мушкilotаш талабгори лидери наву боқуввати сиёсии кишвар мебошад.

Хушбахтона, дар Иҷлосияи шонздаҳуми Шӯрои Олии Тоҷикистон роҳбарият ва элитаи сиёсии нав бо сардории фарзанди бузурги миллат Эмомалӣ Раҳмон, сиёсатмадори барҷастаи сатҳи ҷаҳонӣ, интиҳоб шуд. Аввалин суҳанрониҳо ва изҳороти Роҳбари нави мамлакат ба дилу дидаи мардуми Тоҷикистон ҷӣ дар дохил ва ҷӣ дар хориҷи он умеди тозае ба зиндагӣ ҷой дод. Ҳама бо-вар доштанд, ки лидери нави сиёсӣ дилу нияти пок дорад ва ҷасурана иқдоми созандаи худро барои ба эътидол овардани вазъи сиёсии мамлакат, фароҳам овардани фазои ҳусни тафохум байни мардум, ҳифзи яқпорчагии Тоҷикистон ва муқаддасоти милли, таъмини сулҳ, бозгардонидани гурезагон ва ба маҷрои озоиштаи ҳаёт ворид сохтани кишвар мегузоранд.

Президенти мамлакат, Ҷаноби Олӣ, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аз иҷрои вазифаҳои бузурги таърихӣ, ки даврони нави сиёсӣ иҷтимоии мамлакат ба уҳдаи ӯ гузошт, бо сарбаландӣ баромаданд. Сухроб низ ҳамеша дар орзуи ҳамин гуна роҳбар буд ва бо зуҳури шахсияти Эмомалӣ Раҳмон дар сатҳи олии сиёсии кишвар меболид. Вай ба роҳбари тозаинтиҳоби Тоҷикистон эътимоди калон дошт ва

хамеша таъкид мекард, ки маҳз бо қадамҳои устувори ин абармарди майдони сиёсат дар кишвар сулҳу субот таъмин хоҳад гашт.

Суҳроб акнун аз муборизаи шифохӣ бар зидди душманони хориҷию дохилии мамлакат ба навиштани хабару мақолаҳои таҳлилӣ пардохт. Дар чунин мақолаҳо ӯ вазъияти воқеии Тоҷикистонро ҳамаҷониба мавриди омӯзиш қарор медод ва дурустии сиёсати дохилию берунии роҳбарияти олии кишварро исбот менамуд.

Бо каме муътадил шудани вазъи сиёсии Тоҷикистон Суҳроб ба Ватан баргашта, боз ба тадрис дар донишгоҳҳои гуногуни мамлакат пардохт. Акнун майдони мубориза барои вай хеле васеъ мегардад. Дар дохилии кишвар ӯ ба омӯзиш ва дарёфти ҳалли масъалаҳои зиёди сиёсӣ иқтисодӣ оғоз менамояд ва дар ин кори муҳиму саривактӣ ба баъзе дастовардҳо низ ноил мегардад. Андешаҳои илмӣ таҳлили ӯ дар маҷаллаву рӯзномаҳои кишвар пайваста ҷоп гардида, шумораи зиёди хонандагон ба ин ҷавони боистеъдод меҳр пайдо мекунанд. Сафи ҳамфикрону ҳаводоронаш рӯз аз рӯз зиёд гардида, ҳамагон кӯшиш менамоянд, ки фаҳмиши ӯро оид ба ин ва ё он проблемаи мавҷудаи мамлакат ва оқибатҳои минбаъдаи онҳо барои худ муайян созанд. Суҳроб аз ин қорҳо рӯ намегардонд ва бо ҷуръати баланде, ки ба вай хос буд, мушкилоти ҷойдоштаи кишварро ошкоро ва воқеӣ бо далелу бурҳонҳои қотеъ нишон медод. Ӯ марди ҳақгӯӣ, ҳақшунав ва ҳақсухан буд.

Маҳз чунин хислатҳои волои ӯ будаанд, ки Суҳроб дере нагузашта барои қор ба Дастгоҳи иҷроияи Президентии Ҷумҳурии Тоҷикистон даъват мешавад. Суҳроб аввал қорро дар шӯъбаҳои гуногуни Дастгоҳи иҷроияи Прези-

денти мамлакат оғоз менамояд. Қобилияти кордонӣ ва дониши баланди сиёсиашро ба назар гирифта, вайро ба вазифаи ёрдамчии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таъин менамоянд. Сухроб ба орзуи деринаи худ мерасад. Акнун вай таҳти роҳбарии бевоситаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, сиёсатмадори бонуфузи миқёси ҷаҳонӣ, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо масъулияти том барои татбиқи намудани сиёсати созандаву бунёдкоронаашон ғаъолият мебарад.

Суханрониҳои вай дар конфронс симпозиумҳои гуногун, баҳсу талошҳои ӯ бо олимону коршиносони ватанию хориҷӣ оид ба масоили муҳталифи сиёсӣ ва мусбат арзёбӣ намудани Тоҷикистон дар минтақа ва ҷаҳон Сухробро ҳамчун мутахассиси умедбахш муаррифӣ менамоянд.

Ҷуръат ва тавонмандии вайро ба назар гирифта, Ҷаноби Олӣ ба ӯ супоришҳои пурмаъсулияти давлатию ҷамъиятӣ медиҳанд. Сухроб бо ғайрати дучанд барои бо сифати баланд иҷро намудани дастуру супориши Президенти мамлакат софдилона меҳнат мекунад. Ӯ то бевақтии шаб дар кор монда, ҳар як супориши Ҷаноби Олиро бо ҳисси баланди масъулиятшиносӣ иҷро менамуд. Маҳз бо ҳислатҳои меҳнатдӯстӣ, ростқавлию росткорӣ, қобилияти баланди илмию таҳлилӣ Сухроб Ибронович сазовори бо-вариин Президенти мамлакат мегардад. Эътимоди Роҳбари мамлакат гардидан ба ҳар як инсони ватанпарвару миллатдӯст мояи ифтихор ва саодати бузурги ҳаёти дони-ста мешавад. Сухроб низ аз чунин муваффақиятҳои хеш меболид ва кӯшиш мекард, ки ин мақомро нигоҳ дорад. Ӯ дар суҳбатҳо пайваста ҳислатҳои наҷибонаи Президенти мамлакат, донишу ҷуръати баланди сиёсӣ, покдилию поквичдонӣ, садоқат ба Ватану миллат, гиромӣ доштани

таъриху фарҳанги миллӣ, далерона хифз намудани манфиатҳои Тоҷикистон дар арсаи байналмилалӣ ва хоксорию мардумӣ будани Ҷаноби Олиро таъкид менамуд.

Тавассути заҳматҳои софдилона ва қобилияти баланди кордонияш Сухроб ба вазифаи пурмасъул – директори Маркази таҳқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таъйин мегардад. Барои вай акнун имконияти тозаии таҳқику таҳлили соҳаҳои муҳталифи иқтисоди миллии кишвар муҳайё гардида буд. Маҳз дар ин давра обрӯю нуфузи Сухроб хеле меафзояд, зеро вай на танҳо дар кишвар, балки берун аз он бо маърузаву гузоришҳои илмӣ хеш ном мебарорад. Ӯ тавонист дар муддати кӯтоҳи қорӣ сохтори Марказро тағйир дода, шуъбаҳои онро бо кадрҳои бақувват таъмин намояд. Доираи таҳқиқоти олимони марказ васеъ гардида, садои онҳо аз тариқи воситаҳои ахбори умуми баланд гардид. Сухроб дар назди худ вазифаи пурифтихор – табдил додани Марказ ба макони воқеан илмиву таҳлилӣ гузошт ва онро сарбаландона иҷро намуд. Олимон ва мутахассисони марказ ба омӯзиш ва таҳлили паҳлуҳои гуногуни ҳаёти сиёсӣ иқтисодӣ, иҷтимоӣ фарҳангӣ ва динӣ маърифатӣ иқдом гузоштанд.

Таҳти роҳбарии Сухроб Шарипов марказ дар минтақа обрӯву нуфузи зиёд пайдо намуд. Дар баробари қорҳои илмӣ таҳлилӣ вай ба тарбияи мутахассисони ҷавон тавачҷуи беандоза зоҳир менамуд. Кӯшиш ба ҳарч меод, ки ҳар чӣ бештар ҷавонони соҳибистеъдодро ба қорҳои илмӣ тадқиқотӣ ҷалб намуда, майдони илмӣ пажӯҳишии кишварро васеъ намояд. Ҳамин тавр ҳам шуд. Маркази таҳқиқоти стратегӣ кишвар воқеан ба маркази ҷиддӣ илмӣ аналитикӣ табдил ёфт, аммо маҷрои зиндагии инсон пур аз дигаргунӣ буда, ҳар як инсон дар ин ё он соҳа дои-

мо қарор намегирад ва зарурате пеш меояд, ки ҷойи худро тағйир диҳад.

Баъди адои вазифаи директори Маркази таҳқиқоти стратегӣ Сухроб бо тавсияи Президенти мамлакат барои соҳиби курсӣ гардидан дар Парлумони кишвар дар интиҳобот иштирок намуда, бо аксари овозҳо ғолиб мебарояд. Дар ин самт ӯ ба таҳия ва эҷоди қонунҳои нав, ки метавонанд, зиндагии мардумро осонтар ва гуворотар гардонанд, мебардозад. Ҳангоми таҳия ва эҷоди қонунҳо Сухроб Шарипов бо муаллифони онҳо баҳсҳои доманадоре барпо намуда, ҷойҳои заъфи қонунҳоро ошкоро муайян месохт ва талаб менамуд, ки дар муддати кӯтоҳ камбудихо ислоҳ гарданд. Баҳсу талошҳои вай бо роҳбарони вазоратҳо, кумитаҳо ва сохторҳои давлатӣ оид ба иҷрои дастуру супоришҳои Роҳбари давлат боз ҳам шадидтар мегардид. Бо ҷуръати ба худ хос Сухроб Шарипов бо факту далелҳои муътамад норасоии гузоришҳои роҳбарон ва сардорони идораҳои давлатиро нишон медод, зеро ӯ хуб дарк мекард, ки Парлумони мамлакат минбари баланди сиёсӣ буда, ҳар як қонуни қабулгардидаи он бояд ифодагари воқеии марому манфиати кишрҳои гуногуни ҷомеа гардад.

Фаъолияти хуби Сухроб Шариповро дар Парлумони мамлакат ба назар гирифта, вай бори дувум номзад ба вакилии Маҷлиси намоёндагон аз ҳавзаи якмандатӣ пешниҳод гардида буд. Сухроб Шарипов чунин азми роҳбарияти олии мамлакатро бо қаноатмандии зиёд қабул намуда, барои омода сохтани барномаи пешазинтиҳоботии худ иқдом мегузорад. Аммо ҳеҷ кас наметавонист, ки марг аллакай ӯро дар камин гирифтааст. Вақтҳои охир симои зоҳириаш каме тағйир ёфта буд. Ҳандаву табассумҳои дилгармкунандааш аз симои нурониаш дур

шуда, ҳамеша дар фикру андеша ғўтавар буд. Барои иҷрои корҳояш шитоб мекард. Кас гумон мебурд, ки ӯ барои анҷоми корҳои ба таъхир гузоштааш вақт пайдо накарда истодааст. Ба зами ин ба беморӣ гирифтор шуда, муддате чанд дар шифохонаи марказии шаҳр бистарӣ шуд. Ба аёдаташ рафтам, то аз аҳволаш бохабар шавам. Дар даромадгоҳи бинои рақами шашум ба ман гуфтанд, ки бемориаш хуруҷ ёфта, вайро ба шӯъбаи эҳғарӣ бурданд. Дарвоқеъ, дар назди даромадгоҳи шӯъбаи эҳғарӣ мардуми зиёде чамъ омада буданд. Табибон аз назди бемор баромада, бо суханони тасаллибахшона пайвандон, хешу табор ва дӯстону наздикони вайро таскин медоданд. “Бо вучуди начандон хуб будани аҳволаш мо тамоми имкониятҳоямонро истифода намуда, кӯшиш карда истодаем, ки Сухробӣ ҷавонро аз марг начот диҳем”, – мегуфтанд онҳо. Ва ниҳоят табибон ба пайвандону хешу табораш иҷозат доданд, ки ба назди вай дароянд. Ман низ дар қатори онҳо аз дасти ҳамшира хилъати сафедро гирифта, ба палатае, ки Сухроб дар он ҷо дар болои кати калони оҳанин хоб буд, даромадам. Гирди кати бемор табибони зиёд рост истода, бо овози паст ва ишораҳои танҳо ба худашон маълум гап мезаданд. Ҳамшираҳои тиббӣ бошанд, барои иҷрои супоришҳои табибон пайваста даро-буро мекарданд. Дар болои сари Сухроб табиби қадбаланде истода буд ва ноҳост ба сӯи ман бо чашмони калони сиёҳи каме ба дарун рафта, нигоҳ партофт. Аз нигоҳаш пай бурдам, ки аҳволи Сухроб хеле бад аст ва дигар чорае надорад. Ман чуръат пайдо намуда, охиста ба кати бемор наздик шудам. Ӯ дар болои кат ба пушт хоб буд ва бо дастгоҳи махсус амиқ нафас мегирифт, ашк дар чашмонам ҳалқа зад. Ҳеҷ боварам намеомад, ки баъд аз чанд дақиқа

дили Сухроби чавону ҳаётдӯст, инсони шариф ва олими тавоно аз тапиш мемонад. Бо ишораи табибон аксари одамон ба ғайр аз чанд нафар пайвандонаш аз палата баромадем. Пас аз чанд дақиқа бародари калониаш баромада, бо чашмҳои ашколуд ба сӯямон нигоҳ карда гуфт: “Сухроби мо дунёи фониро тарк кард” ва бо овози баланд ба ғиря даромад. Ҳамагон чашм ба замин дӯхта, муддате беҳаракат мондем.

Аз байни мо шахсе рафт, ки зиндагиаш пур аз корномаҳои асил барои халқу Ватани азизаш Тоҷикистон буд. Ӯ то дақиқаҳои охирини умраш ба Президенти мамлакат, Ҷаноби Олӣ муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, миллати фарҳангофар ва Тоҷикистони соҳибистиклол садоқатманд буд. Хотираи нек ва симои поку нурониаш то абад дар дилу дидаҳои мо боқӣ хоҳад монд.

Шабдолов Ш.Д.,
раиси Ҳизби Коммунистии Тоҷикистон
02.06.2015

ЁДБУДИ СУХРОБ ШАРИПОВ

Шодравон Сухроб Шарипов, ки мутаассифона, дар замони ҳаёти пурмаҳсули умраш аз дунё даргузашт, дар арсаи сиёсии Тоҷикистон ҳамчун чехраи шинохта эътироф шуд. Вай дар оилаи донишманди шинохтаи Тоҷикистон профессор Иброн Шарипов ба дунё омад ва тарбияи мукамал ёфт. Мактаби миёнаро хатм намуда, ба Донишгоҳи давлатии Русия ба номи Ломоносов дохил шуд. Он солҳо ба ҷунин муассисаи илмӣ бонуфуз бедоштани дониши мукамал дохил шудан ғайриимкон буд. Сухроб ин донишгоҳро

бомуваффақият хатм намуда, баъдан дар кори илмӣ сазовори унвони докторӣ илм гардид. Қобили тазаккур аст, ки дар ин касбаш шогирдони зиёдро тарбия намуд.

Агар вай ба саҳнаи сиёсат ворид намегардид, бешак, ҳамчун олими боистеъдоди кишварамон ва берун аз он шинохта мешуд. Дар соҳаи сиёсат вай зина ба зина аз кори таҳқиқотӣ то мушовири давлатӣ ва вакили Маҷлиси Намояндагони Маҷлиси Олӣ қадам гузошт ва ин таҷрибаи ҳаётиаш дар замони вакилиаш ба фаъолияти қонунгузории Парлумон маълум гашт. Бояд хотиррасон кунам, ки Сухроб мисли падари бузургвораи коммунист набуд, лекин барои мавқеи асосноки илмӣ ва шаҳрвандиаш дар байни вакилон ва дар ҷомеаи шаҳрвандӣ сазовори эътиром гардид. Ин муболиға нест. Ман ҳамчун вакили собиқадори Парлумон шохиди он ҳастам, ки дар вақти муҳокимаи лоиҳаи қонунҳое, ки аз тарафи Ҳукумат ба Маҷлиси намояндагон пешниҳод мегардиданд, мисли баъзе аз вакилони фраксияи Ҳизби Халқӣ-Демократии Тоҷикистон хомӯш намеистод.

Масалан, дар чараёни баррасии лоиҳаи қонунҳо ё ки ба ҳаёти иқтисодию иҷтимоии ҷомеа мустақиман таъсир мерасонданд (мисли тағйирот ба Кодексҳои андоз, меҳнат ва ғайра, инчунин, лоиҳаи қонунҳое, ки ба маориф, илм, тандурустӣ ва фарҳанг рабт дошт). Сухроб ин лоиҳаҳоро ба таври аниқ дақиқ таҳлил мекард ва агар дар фраксияи Ҳизби Халқӣ-Демократӣ мавқеашро қобили қабул намедонистанд, вай андешаояшро ошкор дар иҷлосияи Маҷлиси намояндагон иброз мекард. Ин гуна мавқеи шаҳрвандӣ далели он аст, ки Сухроб ҷоҳталаб набуд. Як хислати дигари Сухроб ин буд, ки вай ба эродҳои дигар вакилон эътиромона гӯш мекард. Боре вай як мақолаи ҳаҷвири нисбат ба мавқеи Ҳизби Коммунисти Тоҷикистон дар бораи

ворид намудани тағйироти чиддӣ ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Интиҳоботи Маҷлиси Олии ҚТ тахти унвони «Сеньёр красный помидор и зелёные огурцы» навишта буд.

Ман ба вай гуфтам, ки агар бо ишораи «Сеньёр красный помидор» маро дар назар дошта бошӣ, инро комилан қабул намекунам, чунки ман ҳеҷ вақт ба мақсади чоҳталабӣ шахсияти худро хушрангу хуштаъму болаззат чилва намеододам. Тамоми ҳизбҳои коммунистӣ ва коргарии дунё парчамҳои сурхи бо досту болға доранд ва ранги сурхро ба хоҳири муборизаи чандинасраи хунини шаҳидони худ ихтиёр кардаанд. Дар ҷавоб Сухроб гуфт, ки ман шуморо дар назар надоштам, лекин дар Ҳизби Коммунисти Тоҷикистон теъдоди зиёди ашхоси дурӯя буданд, ки худро мисли помидор хуштаъму хушранг чилва медоданд ва баъди аз сари қудрат дур шудани КПСС сафҳои онро тарк карда, ворида аҳзоби сиёсии дигаре, ки нуфузашон дар мақомоти қудрати давлатӣ баландтар буд, гардиданд. Дар ҷавоб ман гуфтам, ки ин воқеияти талхи таърихи ҳизби мост ва ҳоло ҳам аз чунин помидорҳои хуштаъму хушранг ҳалос нестем. Мо бояд аз чунин кабутарҳои дубом ҳарчи зудтар сафҳои худро пок кунем.

Хулоса, дар ҳамаи мақолаҳои, ки баъди аз қайди ҳаёт даргузаштани Сухроб навишта шудаанд, чехраи илмӣ ва сиёсии ин дуруст инъикос ёфтааст.

Дар охир бояд қайд кунам, ки аз ибтидои шаклгирии давлат аз даврони ғуломдорӣ то даврони сармоядорӣ дар ҷомеа фазои гуногуни фикрӣ вучуд дошт ва дорад. Ҳатто дар тамоми динҳои ҷаҳонӣ, аз ҷумла ислом плюрализм вучуд дорад. Агар чунин намебуд, ислом ба 72 мазҳаб тақсим намешуд ва ҳар фарди ҳозираи замон, ки ақлу фаро-

сат ва фазилати инсонӣ дорад, бояд ба андешаҳои дигар шаҳрвандон боэҳтиром муносибат кунад.

Агар усули гуногунандешӣ (плюрализм) дар аввалҳои солҳои 90-ум дуруст риоя мешуд, дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷанги хонумонсӯзи шаҳрвандӣ рух намедод. Ҳоло ҳам, мутаассифона, принципҳои плюрализм ва таҳаммули сиёсӣ ба таври бояду шояд риоя намешаванд.

Сайфулло Сафаров,
аз номи ҳамаи ҳамкорон ва дӯстон,
муовини якуми Директори Маркази
тадқиқоти стратегии назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

ФАРЗАНДИ ФАРЗОНАИ МИЛЛАТ

Ин суҳанро дар ҳар ҷо ва аз ҳар ҷо мешунавам ва ба худ мегӯям, ки дар ҳақиқат ӯ фарзанди фарзона ва барӯманди Тоҷикистон буд. Ҳам барои падараш ва ҳам барои мо, ҳамкоронаш ва ҳам барои Ватани азизамон. Ман бояд иқрор шавам, ки навиштани ёдбуди барои бародари шодравонам Сухроб Шарипов бароям хеле сангин аст. Шояд мардум гумон кунанд, ки ўро ман фақат ба ҳайси директори Маркази стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мешинохтам, вале ба ростӣ, вай додари хурдии ман буд, чунки ба манзили падараш: устоди бузургворам, яке аз машхуртарин файласуфону сиёсатшиносони замони мо Иброн Шарипов ман рафтуомади доимӣ доштам ва Сухроб то ҷойе, ки ҳудаш мегуфт, аз синфи сеюм ба ёдаш мондааст, ки бо дигар бародаронаш ҳамеша маро то роҳи калон гусел мекарданд. Баъдҳо бо

устод Иброн Шарипов вақте ки мо дар Институти фалсафаи Академияи илмҳои Иттиҳоди Шӯравӣ таҳсили илм мекардем (устод докторант буданду ман аспирант), Сухробро ба Донишгоҳи давлатии шаҳри Москва ба номи М.Ломоносов хабаргирӣ мерафтем. Ё дар баробари ғаъол будану дониши хуб доштаниш, бачаи шӯху дидадаро буд. Ҳамкурсонаш вайро хеле дӯст медоштанд. Ҳатто ханда ва қаҳри ӯ чозиб буд: беғараз, дилсофона, зебо.

Аслан, насли ҳамонвақтаи донишҷӯён ва аспирантҳо насли хеле донишманд ва ватандӯст буданд, ки имрӯз дар мисоли ҷамъбасти ҳаёти Сухроб барои мо аён шуда истодааст. Бо ӯ қор қардан он замон осон набуд. Хеле мустақилона ва озод суҳан меронд. Ба устод дар пешаш ҳама вақт Иброн Шарипович гуфта, муносибат мекард ва дар набуданишон меҳрубона «додом» мегуфт. Устод бо вай фахр мекард, зеро маҳз вай пайроҳаи падарашро интиҳоб қарда буд, лекин доимо насиҳат мекард ва мегуфт, ки бисёр худбавар нашав, ин дунё пур аз тазодҳост, ту метавонӣ баноҳост лағжида равӣ... Сафаров, ба ин додари маслиҳат диҳед, пеш аз баромадҳояш... Устод Иброн Шарипов тезутундии лаҳни сиёсии вайро дар назар дошт. Лекин сиёсатмадорону эҷодкорон медонанд, ки дар майдони ҳарбу зарби иттилоотӣ мо вақти маслиҳат қардан ҳам намеёфтем. Баъдан ӯ шахси мустақил буд ва чунин имконе набуд, ки дар вақти савол додани рӯзноманигорон мо якҷоя бошем. Аксари андешаҳои мо дар асоси таҳлилҳо ва мавқеъҳои сиёсии ҳуди мо буданд. Аз номи Маркази тадқиқоти стратегӣ мо кам гап мезадем, вале ҳар кадоми мо дар мавқеи миллии давлатӣ будем. Манфиати шахси ва гурӯҳи бароямон бегона буд. Мо тоҷикистонгаро будем, на шарқиву на ғарбӣ на ҷанубию на шимолӣ. Ба саволҳои рӯзноманигорон дар

хамон дақиқае, ки занг мезаданд, посух ё шарҳи худро медодем. Вақти андешидану мавод ҷамъ кардан надоштем. Рӯзноманигорон ба мо чунин вақт намедоданд. Онҳо интизори он намеистанд, ки кай шумо фикр карда ё ягон чизро маслиҳат карда, баъд ба онҳо мегӯед. Ин хусусияти кори онҳоро он вақт мефаҳмед, ки бо онҳо кор карда бошед. Агар метавонӣ мегӯӣ, агар наметавонӣ, пас бирав, ба онҳо ҳалал нарасон, ки онҳо аз дигар манбаъ ҷавоб ҷӯянд. Занг, ки заданд, ба саволашон бояд ҷавоб диҳӣ. Агар ҷавоб надихӣ, мегӯянд, пас барои чӣ дар идораи давлатӣ кор мекунед? Шахсоне, ки дар идораҳои давлатӣ худро дифоъ мекунанд ва ҳеҷ чиз намегӯянд, бисёранд, вале хусусияти кори Маркази тадқиқоти стратегӣ ин барқгардон будан аст, чунки дигар сохторе чунин дар мақомоти марказӣ нест. Солҳои охир Маркази қонунгузорӣ ва Маркази исломшиносӣ дар назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба фаъолият шурӯъ намуданд, ки қисме аз корҳои мо ба зиммаи онҳо вогузор шуд. Ин идора чун як даргоҳ ё қабулгоҳи мардумӣ дар шароити давлати соҳибистиклол ва демократӣ бояд фаъолият кунад. Ва мо наметавонем барои ҳудумонро эҳтиёт кардан ба пурсишҳои рӯзноманигорон ва намоёндагони мардуми худ посух надихем. Ё аз имкони ба ҷаҳониён расонидани ҳақиқат дар бораи сиёсати Президенти кишвар, давлати Тоҷикистон сарпечӣ намоем. Ё тухматҳои ба сари Ватанамон омадари фош насозем, дар муқобили афсонаҳои бофта ҳақиқати воқеиро нагӯем. Мо худро дар назди мардум қарздор меҳисобидем ва ин ҳислат моро намегузошт лаҳзае ором бошем. Агар мо ҳомӯш мебудем, аз ҳазорон тарафдорони ин давлату миллат ҳалос хоҳем мешудем. Ин ба ғойаи давлат ва миллати мо набуд ва нест. Мо ҳар ду аз як мактаби сиёсии Пешвои муаззами миллат, Президенти

Љумхурии Тоҷикистон гузашта будем ва маҳз ин мактаб мо-ро хеле обутоб додааст.

Камина Сухроб Шариповро чун як додарам дӯст ме-доштам ва ӯ хама вақт ба камина така мекард. Чун дар масъалаҳои тақдирӣ миллат ва давлат мо ҳамакида ва ҳамфикр будем ва фақат дар баъзе масъалаҳо метавонистем бо ҳам розӣ набоем, вале аксари кормандони Маркази тадқиқоти стратегӣ ба тарзи худ озодона дар маҷаллаи рӯз-нома ва радиову телевизионҳои хориҷӣ суханронӣ мекар-данд. Инро мо ба онҳо меомӯзондем. Нотарсона ва принци-пиалӣ манфиатҳои давлату миллатро ҳифз кардан, ин шио-ри кормандони Марказ буд. Албатта, дар ҳама ҷо номи Марказро наменавиштем ё мегуфтем, ки нанависед, вале хомӯш наистед. Ин марҳалаи хеле вазнини ташаккул додани таҳлилгарони давлатиро мо бо сари баланд бо ҳамроҳии шодравон Сухроб Шарипов паси сар кардем. Имрӯз мо пайравони зиёде аз ҷавонони кишварамон дорем, ки худши-нос, ватандӯст ва далери ҷасур ҳастанд. Онҳо дар ҳар гуна сатҳ метавонанд мавқеи давлати худро ҳимоя намоянд. Баъзеашон аллакай ба вазифаҳои масъул гузаштанд. Ё та-факкур ва андешаи хеле озод дошт. Чуноне устои шодравонам Иброн Шарипов дар масъалаҳои фалсафии ҳақиқат-парастӣ дар солҳои 60-уми асри гузашта рисолаи номзадӣ худро ҳимоя карда буд, Сухроб Ибронович низ дар масоили фалсафии сарҳадҳои озодӣ рисолаи номзадӣ ва дар мавзӯи демократикунории равандҳои сиёсӣ рисолаи докторӣ дифоъ намуд. Чанд сол пеш ман ба вай пешниҳод кардам, ки ин рисолаи ба китоб табдил диҳад ва ба тоҷикӣ онро тарҷума кунем, зеро ҷомеаи мо ба чунин тадқиқоти асил ниёз дорад. Нусхаи рисолаи аз Маскав оварда будем ва баъди хондани ман аз болаш кор мекард, то ба нашр омодааш намояд.

Хайрият, мақолаҳояшро ҷамъ оварда, нашр кардем. Орзу дошт, ки китобҳои профессор Тағой Раҳмоновро низ ҷоп намоем, зеро ин марди шарифро баъди аз Шӯрои амният ба нафақа рафтан дар баробари устод Абдунабӣ Сатторзода ба кор даъват кардем, то имичи Марказро бо кормандони ботаҷриба баланд бардорему ҷавонон низ аз онҳо омӯзанд. Ҳамчунин Худойбердӣ Холиқназарро бо тавсия ва кӯшиши Давлатхоча Назиров ба Маркази тадқиқоти стратегӣ даъват карда, овардем. Зухро Мадаминҷонова, Комёб Ҷалилов, Исмоил Раҳматов, Абдувоҳид Шамолов, Татьяна Розикова, Галина Шаетова, Акбаршо Искандаров, Олимҷон Бобокалонов, Ғаюр Қаҳҳоров ва дигар шахсони калонсоли Марказ таҷрибаву малакаи қорӣ ва дониши худро барои гузоришҳои таҳлилии хеле муҳим ва ҷиддӣ сарф мекарданд. Ҳамчунин, онҳо намунаи масъулиятшиносӣ, дониши васеъ ва мавқеи ватандӯстонаву устувори сиёсӣ буданд. Аз инҳо қисме дар нафақа, зумрае дар Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият доранд. Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон бо кормандони собиқадораш дар ҳақиқат ифтихор дорад. Ман фикр мекунам, ки дар Марказ ҳама вақт як қисми кормандон ҳатман бояд аз шахсиятҳои таҷрибадори давлатӣ, онҳое, ки таҳлили воқеиятро метавонанд, бояд иборат бошад. Андешаҳои гуногун низ бояд дар баҳсҳо як чизи табиӣ бошад, то сара аз носара ва дурустро аз нодуруст роҳбарият ҷудо карда тавонад. Ин ниҳоди назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд чун мактаби андешамандони миллӣ ва давлатӣ бошад. Дар вазоити ахбори омма бояд таъсиргузор бошад, ҷойе бошад, ки он ҷо сарбозони ҷаҳони иттилоотӣ тарбия шаванд, тарғибгарони сиёсати давлат маҳорати худро тақвӣ диҳанд, яъне минбари ҳам таҳлил бошад ҳам тарғиботи сиёсати Президенти

денти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои муаззами миллатамон. Шахсони бузург баъди маргашон низ ба дигарон таъсиргузор боқӣ мемонанд. Имрӯз ман дар ёдбуди ҳамкори азизам наметавонам аз гуфтани андешаҳои ӯ худдорӣ кунам.

Сухроб Шарипов бисёр вақт аз Президенти кишварамон изҳори ризоят мекард, ки ӯро ба чойи даркорӣ фиристодааст. Ӯ марди ҳақиқӣ аст, мегуфт ӯ. Нозу саргармиҳои мо, ҷавононро мефаҳмад. Мо бояд хизмати ин марди бузургро кунем, чуноне ки устодони мо дар замони Истиқлолияти давлатӣ карданд. Дар ҳақиқат, Президенти кишвар бисёре аз кормандонашро, ки нотавабонинон атрофашон афсонаҳо мебофтанд, наҷот додааст. Муваққатан ба дигар корҳо гузаронида, аз имкониятҳои онҳо барои давлату миллат хуб истифода кардааст. Шахсан ман инро аз даҳҳо одамони давлатӣ шунидаам. Рӯзноманигорон навиштаанд, ки Президент Сухроб Шариповро дӯст медошт. Бале, чунин буд. Президенти мо, ки мардумӣ аст, ба қадри мардум ва фарзандони барӯманди онҳо ҳама вақт мерасад ва онҳоро хоршудан намемонад. Сухроб Шарипов аз хизматҳои мо, собиқадорони Маркази тадқиқоти стратегӣ, ҳама вақт қадрдонӣ мекард. Инсонӣ наҷибу донишманд, сиёсатшиноси касбӣ ва сиёсатмадори нозукбин буд. Мо хеле ҷавононро ба кори илмӣ ҷалб кардем, ки ҳоло аксарияташон рисолаҳои худро дифоъ карда, дар корҳои давлатӣ ва омӯзгорӣ кор карда истодаанд. Ин корро мо чун вазифаи иловагии худ аз муҳаббат ба ватану миллатамон мекардем, чунки барои ин ҳеҷ унвонҷӯ маблағ намесупорид ва ҳеҷ роҳбари илмӣ барои роҳбарӣ маош намегирад. Ин корро фақат онҳое мекарданд, ки довталаб буданд. Ихтиёрӣ, бе ҳеҷ супориш. Бо хоҳиши унвонҷӯе, ки онҳоро интиҳоб мекунад. Ин кор вақти зиёдро мегирад, вале Сухроб Шарипов вақти худро барои ин доништалабон ҳеҷ вақт дареғ намедошт. Ва аз ман ҳам хоҳиш

мекард, ки «муаллим, рисолаи фалон унвончӯйро як аз назар гузаронед ва агар имкон бошад, ба Шӯрои олимон пешниҳод намоед». Мо ҳеҷ вақт ҳеҷ касеро ноумед накардаем. Агар корашон суғуст бошад, боз худамон аз нав мавод ёфта, ба онҳо кумак мекардем. Маслиҳатҳои муфид меоддем. Шахсан бо онҳо баҳсҳо мекардем, то тафаккури онҳоро рушд диҳем. Нозукиҳои сиёсатро мефаҳмондем, чун аксари онҳое, ки ба мо муроҷиат мекунанд, сиёсатшиносиро интиҳоб карда бошанд ҳам, ихтисосҳои дигар доштанд.

Китобу мақолаҳо, мусоҳибаҳои доктори илмҳои сиёсӣ Сухроб Шарипов барои мо чун намунае аз андешаҳои созанда ва муборизаҳои тезутунди замони бесуботӣ ва тазодҳои ҷамъиятӣ, чун инъикоскунандаи таърихи замони ӯ, чун мисолҳои зиндаи илми сиёсатшиносии муосир, чун гузоришҳои пурмазмунӣ таҳлилӣ боқӣ монда, барои омӯзонидани ҷавонон хизмат хоҳанд кард. Марги вай моро, шахсан маро ғофилгир кард, зеро хеле ҷавон ва дар айни авҷи камолот буд...

Чанд сол қабл 50-солагии ӯро табрик гуфта будем ва тамоми матбуоти кишвар ин рӯйдодро расонаӣ карда буданд. Эй кош, даҳ соли дигар умр медид, бо ҳам хизматҳои бузургеро ба манфиати халқу ватани азизаш бачо меовард. Дарвоқеъ, шахси ватандӯст, ҷасуру донишманд буд. На танҳо дар доираи кишварамону минтақа, балки дар сатҳи байналмилалӣ ба ҳайси як донишманди касбии илми сиёсатшиносӣ ва сиёсатмадори варзида обрӯву эътибор дошт.

Сабти номи ҳештан дар санги хоро шарт нест,
Зинда он номе, ки дар дилҳои мардум ҷо гирифт.
Рӯҳаш шод бод. Ёдаш ба хайр!

**18 апрели соли 2017. Ба муносибати зодрӯзи шодравон,
Сухроб Шарипов**

Маъруф Ҳасанов
Генерал-майёр,
18.07.2016

ДЎСТ ВА РАФИҚ

Мутаассифона марги беамон аз байни мо шахсиро рабуд, ки саромади сиёсатшиносии миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо номи ӯ саҳт алоқаманд буд. Сухан дар бораи яке аз шахсиятҳои воқеан шинохтаи кишвар Сухроб Шарипов меравад.

Ман бо Сухроб Шарипов аз аввали солҳои 2000-ум шинос шуда будам ва, хушбахтона, бо тақозои вазифаи ишғолнамудаам якчанд маротиба сафарҳои хидмати якҷоя доштем, дар бисёр вохӯриҳо, гуфтушунидҳо, чаласаю мизҳои мудаввар ва ҷашну маъракаҳо иштирок намудем. Бояд қайд намоям, ки ҳар як дидору вохӯрӣ бо ин шахсият ба ман ягон чизи нав медод. Зеро тарзи гуфтору рафтор, маҳорати волои ибрази ақида ва баёни таҳлили амиқ хангоми баромадхояш, новобаста аз мавзӯи баррасишаванда, ифшогари сиёсатмадори варзида, шахси заковатманд, ҳақиқатбаён будани ӯ дар ҷомеа буд.

Албатта, аз мактаби сиёсии роҳбари давлат гузаштан ва шоистаи дастгирии бевоситаи Ҷаноби Олӣ будан, ба ӯ дар ташаккули шахсият, пайдо намудани мавқеи сиёсӣ, боло бурдани маҳорати касбияш нақши арзандае гузошта буд.

Аз ин рӯ, Сухроб Шарипов ҳамеша мавқеи шахсии худро дошт ва дар таҳлилу баррасии масъалаҳои мубрами рӯз ҳамеша омодагӣ нишон медод. Маслиҳатгар ва ҳамсухбати хеле хуб буд. Ҳеҷ гоҳ хангоми суҳбат садояшро баланд намекард, аз пушти касе сухан намегуфт, ба нафсу иззати касе намерасид, рӯирист нисбат ба ҳамсухбаташ мавқеашро баён

мекард. Нуқтасанҷ ва одамшинос буд. Бо ҳама яксон рафтор мекард, одамонро ба мансабдору бемансаб ҷудо намекард. Бо супориш ё дастури касе баромад намекард, ҳамеша мавқеи худро доро буд. Душмани ашади ноадолатиро, замонасозиро ва шахсони дурӯяву дасисабозон буд. Ҳамзамон ба қорафтадогон дасти ёрӣ дароз мекард.

Чунин ҳислатҳояш буд, ки Сухроб Шариповро ҳама, новобаста аз мавқеи сиёсӣ ё аъзогии ҳизбу дину мазҳабашон, иззату иқром менамуданд.

Дар васфи Сухроб Шарипов ҷилд-ҷилд китобҳо навишанд ҳам, тамоми қорҳои неки ӯро дар онҳо ҷой додан ғайриимкон аст.

Гарчанде имрӯз Сухроб Шарипов дар байни мо набошад ҳам, вале ёди ӯ, амалҳои анҷомдодааш, ҳислатҳои неки инсонияш ҳамеша дар хотироти мо нақш бастаанд. Гӯё шоир дар васфи ӯ навишта бошад:

*Зиндаю ҷовид монд, ҳаркӣ накуном зист,
К-аз ақибаш зикри ҳайр зинда қунад номро.*

Саидҷаъфар Исмонов,
вакили Маҷлиси намояндагони
Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон,
Раиси Ҳизби Демократи Тоҷикистон
21.10.2015

САРНАВИШТИ ШАХСИ БУЗУРГ

Сарнавишт ва хотираи ҳар як инсон ҳазинаи басо бузургест, ки татбиқ ва таҳлили он барои рушди маънавияти наслҳо сабақи муфиде медиҳад. Саргузашт ва зинда-

гии ин инсони шариф паҳлуҳои назаррас ва маънавиёти баланди инсониро ифода мекунад.

Бо Сухроб Шарипов ман аввалин бор ба воситаи рӯзнамоҳо ва телевизион ошноӣ пайдо кардам. Ў бо забони бисёр тозаӣ тоҷикӣ бо дониши мукамал сухан мегуфт. Ман дар чехраи ин мард зиёии намунавии Тоҷикистонро эҳсос кардам ва хоҳиши бо вай ҳамсухбат шуданро доштам.

Баҳори соли 2010 ман Сухроб Шариповро дар хиёбони Рӯдакӣ дидам ва пеши ӯ рафта, салом дода эҳтироми худро нисбат ба вай изҳор намудам. Ў низ аз фаъолияти сиёсии ман суханҳо гуфта, қайд намуд, ки маро низ ғоибона хуб мешиносад. Баъдан якчанд бор бо вай суҳбатҳо доштам ва ҳар гоҳо бо ӯ суҳбат мекардам, чунин ҳис мекардам, ки гӯё ман як китоби хуберо хонда истодаам.

Ҳаёти Сухроб Шарипов ин баёнгари нерӯи бузурги ботинии инсон буд. Ў барои ояндаи неки ҷомеа қувваю дониши худро фидокорона сарф мекард.

Ба андешаҳои норавшан ва қувваҳои гуногуне, ки дастовардҳои Тоҷикистонро дидан намехостанд, ҳамчун зиёӣ бо забони илму фарҳанг баҳсҳо мекард.

Сухроб Шарипов ба ояндаи неки Тоҷикистон бовар дошт ва ҳамеша мегуфт, ки «роҳи Тоҷикистон рӯшан аст».

Наздикон, пайвандон вадӯстонаш ҳамеша вайро бо неки ёд меоранд, чунки рафтору хислати неки инсонӣ ва зиндагии вай намунаи ибрат буд, зеро шахсон арзандаи ҳурмату эҳтироманд, чӣ дар зиндагӣ ва чӣ пас аз марг.

Ҳ. А. Раҳнамо,
сардори Раёсати таҳлили сиёсати хориҷии
Маркази тадқиқоти стратегии назди
Президенти ҶТ, номзади илмҳои сиёсӣ
13.04.2015

СУҲРОБ ШАРИПОВ ХУД ЯК МЕЪЁРИ БАЛАНДИ ТАҲЛИЛ ВА ТАФАККУР БУД

Бо шодравон Суҳроб Шарипов шояд, худудан, 15 сол ҳамкорӣ доштам. Бахше аз ин муддат дар Дастгоҳи Иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва бахши дигар дар Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон гузашт. Ҳамроҳи ӯ дар як силсила сафарҳои хориҷӣ буда, дар конфронсҳои байналмилалӣ иштирок намуда будам. Илова ба робитаҳои корию идорӣ, эшон яке аз дӯстони бузурги ман буданд, ки дар лаҳзаҳои зарурӣ ҳамчун инсони тавоно маслиҳатҳои зарурӣ медоданд. Шояд ҳамаи ин барои банда иҷозат диҳад, ки дар бораи Суҳроб чанд сухан гӯям.

Аз ин дӯст ва устои гиромӣ, ки бисёр чавон аз ҷаҳон рафтанд, нуктаҳои зиёде дар ёд мондаанд, ки баъзе аз онҳо бояд бозандешӣ шаванд ва баъзеи дигар шояд дар замони дигар гуфта шаванд. Аз ин рӯ, ин ҷо фақат чанд нукта аз он нуктаҳоро ёдовар мешавам:

Аз Суҳроб Шарипов пеш аз ҳама, сатҳи баланд ва саводи баланд дар ёд мондааст. Сатҳи баланди касбӣ ва саводи баланди таҳассусӣ. Азбаски таҳлили сиёсии тоҷик як равияи чавон аст, он ханӯз ба пояҳои баланди таҳассусӣ нарасидааст. Хусусан, илми таҳлили сиёсӣ ва оянданигарии амалии сиёсӣ ханӯз шакли бисёр ибтидоӣ дошта, ба сатҳи меъёрҳои зарурии ин соҳа рушд наёфтааст. Ин аст,

ки дар фазои таҳлили сиёсии мо ҳамагон ворид шуда, дар ҳар масъала изҳори назар мекунанд ва бисёр бешармона зери номи худ унвони «таҳлилгари масъалаҳои сиёсӣ» менависанд. Ин падида дар солҳои 2000-ум бисёр васеъ буд ва имрӯз ҳам ҷой дорад. Аммо Сухроб Шарипов бо таҳлилҳои касбии худ ва бо ҳузури устувори худ дар ин сахна, илми таҳлили сиёсии тоҷикро ба сатҳи стандартҳои касбӣ ва байналмилалӣ бардошт. Вақте ӯ дар бораи масъалаҳои сиёсӣ суҳбат мекард, аз назари касбият аз таҳлилгарони дигар бисёр болотар меистод. Бинобар ин, як насл ҷавононе, ки ҳоло ба сахнаи таҳлили сиёсии тоҷик ворид шудаанд, маҳз дар пайравӣ аз ӯ ва ё зери таъсири амиқи ӯ ба таҳлили сиёсии касбӣ рӯй оварданд. Ин яке аз хидматҳои ҷиддии С.Шарипов буд ва ҳоло вазифаи мо ҳифзи ҳамон сатҳи баланди касбии таҳлилҳои сиёсӣ мебошад.

Дигар, С.Шарипов мавқеи давлатӣ дошт ва манфиати давлатро бисёр ҷасурона ҳимоят мекард. Дар амалияи сиёсии ӯ фарқияти ҷиддии мафҳуми давлат ва ҳукуматро дидан мумкин буд. Зеро, банда хабар доштам ва баъзан дар муҳити умумӣ низ ошкор буд, ки С.Шарипов бо баъзе аъзои ҳукумати ҚТ, роҳбарони баъзе вазорату идораҳои бонуфузи давлатӣ ва бо баъзе шахсиятҳои таъсиргузори кишвар ихтилофи назар дошт. Дар баъзе мавридҳо ихтилофи ӯ ва танқиди эшон чунон шадид буд, ки ҳатто баъзе роҳбарони муҳолифин чунин ҷасуратро надоштанд. За-рофати ин масъала дар он аст, ки бо ин ҳама танқидҳои С.Шариф ҳаргиз берун аз система ва ё муҳолифи система набуд.

Фарқияти танқиди С.Шариф аз танқиди муҳолифон дар он буд, ки ӯ на ҳамчун муҳолиф, балки ҳамчун на-

мояндаи давлат мавқеъ гирифта, махз аз мавқеи давлатӣ камбудҳои намояндагони ҳукуматро танқид мекард. Ин як сатҳи олии фаҳмиши сиёсӣ буд, ки на ба ҳама муяссар мегардад. Агар дар ҳақиқат дар низоми сиёсии мо насле ва ё ақалан гурӯҳе аз шахсиятҳои до-рои чунин сатҳ ва чунин дидгоҳ ташаккул ёбанд, он ба-рои бақо ва устувории давлатдории миллии мо як за-минаи ҷиддӣ хоҳад буд.

Дар баробари сатҳи таҳассусӣ ва сатҳи фикрии С.Шарипов, сатҳи шахсиятии ӯ низ баланд буд. Дар ӯ як озодагии аҷибӣ ботинӣ ва зоҳирӣ дида мешуд, ки ба ҳар кас таассуроти нек ва мусбат мегузошт. Чун фарзанди хо-наводаи зиёӣ буд, сифатҳои як фарди зиёӣ, як инсони начиб ва озода дар ӯ нишаста буданд ва ин аломатҳоро дар рафтору гуфтору муносибату сару либоси ӯ низ дидан мумкин буд. Дар як ибора, ӯ аз намунаҳои элитаи илмӣ ва сиёсии тоҷик буд ва ҳамин вучуди элитарии ӯ барои мо ифтихору мояи ибрат буд. Бинобар ин, дар ҳар маҳфиле, ки С.Шарипов сухан мегуфт, шахсан банда аз доштани чунин ҳамватан, чунин дӯст ва чунин директор ифтихор мекардам. Ҳатто фарҳанги либоспӯшии ӯ аз дигарон як сар боло буд ва бисёр ҷавонон дар ин ҷода ба ӯ пайравӣ мекарданд, аз ӯ меомӯхтанд. Хусусан, дар маҳфилҳои байналмилалӣ, дар конфронсҳои калони илмии сатҳи ҷаҳонӣ Сухроб Шарипов сатҳи кишварро чунин нигоҳ медошт, ки гӯё парчами зиндаи Тоҷикистон бошад. Ва ҳамаи коршиносони огоҳи сатҳи минтақавӣ ва ҷаҳонӣ ўро мешинохтанд, ҷиддӣ мегирифтанд ва эътироф мекарданд. Ва Сухроб Шарипов шасхияте буд, ки дар мавриди масъалаҳои калони ҷаҳонӣ, дар бораи равандҳои калони геополитикӣ назари устувори худро дошт. Ба ибораи ди-

гар, ӯ як мутафаккир ва соҳибназари тоҷик дар замони муосир буд. Сабаби дар масъалаҳои гуногуни сатҳи байналмилалӣ изҳори назар намудани ӯ маҳз дар ҳамин буд, ки ӯ дар сатҳи ҷаҳонӣ меандешид ва равандҳои ҷаҳониро дарк мекард. Ин самт ва ин сатҳи тафаккур низ барои ҷомеаи мо, барои доираҳои сиёсии мо бисёр нав аст ва мо шояд нафарони ангуштшуморе дошта бошем, ки ҳамчун назарияпардоз дар бораи равандҳои калони ҷаҳонӣ изҳори назар намоянд.

Ин мақом ва сатҳро Сухроб Шарипов дар 50-солагӣ соҳиб шуда буд ва банда бовар дорам, ки агар ӯ 10-15 соли дигар умр медид, хатман дар канори бузургони андешаи сиёсии муосир ҳамчун мутафаккири сатҳи ҷаҳонӣ эътироф мешуд. Таҳлили шахсият ва ҷойгоҳи бисёре аз мутафаккирони шинохтаи ҷаҳонӣ нишон медиҳад, ки агар нима аз шинохту ҷойгоҳи онҳоро тавоноии ҳудашон ташкил диҳад, ними дигари онро маҳз эътирофи муҳит ва таблиғу муаррифии сазовори шахсият ва андешаи онҳо дар ҷомеа ташкил медиҳад. Мутаассифона, дар ҷомеаи мо эътирофи ҳамдигар ва пазируфтани ҷойгоҳи ҳамдигар расм нашудааст. Мо, маъмулан, дар бораи касоне, ки аз дунё рафта бошанд, калимаҳои «бузург» ва «муҳим»-ро истифода мебарем. Қариб ҳеҷ касро дар зиндагияш эътироф ва таҷлил намекунем, балки то зиндааст, бо ӯ рақобат ва муҳолифат мекунем. Бинобар ин, агар мо фарҳанги дар зиндагӣ эътироф намудани мағзҳо ва шахсиятҳоро омӯзем, мо низ шахсиятҳое дорем, ки ҳанӯз дар зиндагияшон сазовори эътироф ва бузургдошт мебошанд. Ва Сухроб Шарипов, яқинан, аз шумори чунин шахсиятҳо буд.

Абдурахмони Абдуманнон,
адиб ва рӯзноманигор
28.05.2015

ЯКРӮВУ ҲАҚӢӮ БУДӢ

Дар яке аз рӯзҳои ибтидои соли 2001 роҳбари вақти Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Шухрат Музаффарович Султонов ба дафтари кориаш даъватам кард. Рафтаму дидам, ки ҷавонмарди гандумгуни лоғарандоми чехракушоде наздаш нишастааст. Баробари даромаданам ҷавон аз ҷой бархост ва бо табассуми малеҳ вохӯрӣ кард. Шухрат Музаффарович моро ба якдигар муаррифӣ намуду ба ман рӯй оварда гуфт:

–Суҳроб Ибронович, доктори илми сиёсатшиносӣ аст, имрӯз бо амри Президент ба вазифаи муовини мудирӣ шуъбаи шумо таъйин гардид. Ба шуъба се воҳиди кории дигар илова шуд, номи шуъба ҳам тағйир ёфт, доираи вазифаҳояш низ васеъ гардид. Хулоса, якҷоя кор мекунед, бовар дорам, ки ҳамдигарро мефаҳмеду унс мегиред. Ин сохтори нави шуъбаатон (варақеро ба ман дароз кард), шинеду бо маслиҳат вазифаҳоро тақсим кунед ва аз пайи кор шавед.

Раҳравон ба коғаз чашм давонидам. Номи шуъба, ки «иттилооти омма» буд, «иттилоотию таҳлилий» шудааст; шумораи кормандон аз чор ба ҳафт нафар расидааст. Ҳол он ки дар лоиҳае, ки бо сарвариини собиқ роҳбари Дастгоҳ омода шуда буд, масъалаи на ин ки васеъ кардан, балки умуман, барҳам додани шуъба ва ба шуъбаи фарҳанг таҳмил кардани вазифаҳои он ба миён гузошта шуда буд.

Шухрат Музаффарович дар яке аз рӯзҳои аввали ба кор омаданааш маро даъват карда, аз вазъи кор, вазифаҳои шуъба, сатҳу саликаи кормандон пурсон шуда, аз лоиҳаи сохторие, ки то омадани ӯ омода гардида буд, изҳори тааҷҷубу нигаронӣ мекард. Вай, ки дар самти ташкили кор таҷрибаи ғанӣ дошт, бо таҳайнор арз карда буд: «Аҷаб, дар замоне ки иттилоот калиди тамоми корҳо шудааст, чӣ тавр метавон шуъбаи иттилоотро барҳам дод? Баръакс, ин шуъба ва вазифаҳояш бояд васеътар бошад».

Ҳамин тавр, ба шарофати пою қадами Сухроб Шарипов ҳам ҳайати шуъба васеъ шуд, ҳам вазифаҳояш зиёд гардид ва ҳам маркази иттилоотӣ дар назди шуъба арзи вучуд намуд. Сухроб Ибронович бо шогирдаш Ромиш Шералӣ фаъолияти Маркази иттилоотиро ба уҳда доштанд, ҳар моҳ мунтазам як-ду гузориши иттилоотию таҳлилӣ омода мекарданд. Баъди дуҷоним соли фаъолият, чунонки баъзе кормандони Дастгоҳ мегуфтанд, ба шуъбаи мо чашми бад расид: маро ба мудирияти шуъбаи фарҳанг гузарониданд, Сухроб ёвари Президент шуд, Азим Аминов ноиби ректори Донишқадаи давлатии санъати Тоҷикистон ба номи М. Турсунзода таъйин гардид, Ромиш Шералӣ ба яке аз лоиҳаҳо ба кор рафт ва сатҳу самти кори шуъбаи иттилоотию таҳлилӣ низ тағйир ёфт.

Дар муддати ҳамкорӣ дар шуъбаи иттилоотию таҳлилӣ боре ҳам нашудааст, ки байни ману Сухроб дар ягон масъала нофаҳмие рӯй дода бошад, баръакс, хислатҳои мо аз бисёр ҷиҳатҳо мувофиқат доштанд, ҳардуюмон, ба қавле, шартакигӯ будем, аз такаббур ва хушомадгӯйию тамаллуқкорӣ парҳез мекардем, ба иҷрои вазифа ҳаддалимкон сидқан мекӯшидем, чизеро, ки намендонистем ё аз донишамон оид ба чизе шубҳа доштем, аз

ҳамдигар ё аз касе, ки мавзӯро беҳтар медонист, мепурсидем. Ҳамин тариқ, дар муддати ҳамкорӣ мо аз якдигар хеле хуб меомӯхтем, гуфтан мумкин аст, ҳамдигарро такмил меодем.

Қойи сусти Сухроб дар кор он вақтҳо андак «лангиданаш» дар ҷодаи надониستاني забони адабии тоҷикӣ буд. Таъкид мекунам, ки ин «лангидан» ба давраҳои аввали фаъолият дар Дастгоҳ дахл дошт. Масалан, вақте ки Шоири Халқии Тоҷикистон Убайд Раҷаб даргузашт, Сухроб ёвари Президент буду бештар дар қабулгоҳи Сарвари давлат менишаст. Ман, ки мудирӣ шуъбаи фарҳанг будам, ба вай занг задаму гуфтам, ки Убайд Раҷаб гузашт, Президентро огоҳ кун. Ӯ гуфт: «Муаллим, ман аз субҳ ҳамин ҷо нишастаам, нагузаштааст». Гуфтам: «Ба ман аз Иттифоқи нависандагон занг заданд, гузаштааст». Сухроб ҳатто андак ба шӯр омаду тақрор кард: «Муаллим, ман ҳамин ҷо нишастаам, нагузаштааст». Дарк кардам, ки ӯ калимаи «гузашт»-ро танҳо ба маънии аслиаш фаҳмидан дорад, аз ин рӯ гуфтам: «Убайд Раҷаб мурд, Президентро огоҳ кун». Танҳо баъд аз ин вай асли мақсадро фаҳмиду аз пайи кор шуд.

Баъдтар, вақтҳои, ки директори Маркази тадқиқоти стратегияи назди Президент ва вакили мардумӣ дар Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон буду аз тариқи телевизион дар мавзӯҳои доғи рӯз суҳбатҳо мекард, дармеёфтам, ки аз он «лангиданҳо» асаре боқӣ намонда, балки Сухроб аз ҷумлаи беҳтарин сиёсатшиносоне шуда буд, ки метавонист дар мавзӯҳои гуногуни соҳа ба забони тоҷикӣ озода, возеҳу равшан суҳбат бикунад, мафҳуми истилоҳоти тоза бисозаду мавриди истифода қарор диҳад.

Дар маҳфилу нишастҳои дӯстон Сухроб гули сари сабади маърака буд. Шахси, аслан, камгапу чиддӣ дар чунин мавридҳо мешукуфт, зарофат мегуфт, ҳеҷ намехост, ки маҳфил поён ёбад.

Тақрибан моҳе қабл аз ҷавташ Сухробро дар маркази савдои «Пойтахт» вохӯрд, ҳамроҳи ҳамсару фарзандаш буд, аз ин рӯ, зиёд суҳбат накардем.

Гида кард, ки барои меҳмонӣ рафтан ба хонааш борҳо ваъда додааму вафо накардам. Узр пурсидам, гуноҳамро ба нохубии сиҳатиам ва маҳдудии вақт ҳавола кардам чун ҳамеша ваъда додам, ки меоям, дидор мебинем. Надонистам, ки ин дидори охирин бо дӯсти азизу мушфиқам будааст...

Рӯзи дафни Сухроб на танҳо пайвандону дӯстон мегристанд, балки осмон низ сели ашк мерехт, ашқи видоъ, ашқи ҳасрат, ашқи малолат...

Парвиз Муллоҷонов,
коршинос 29.12.2015

СЕ ЛАҲЗАИ ЗИНДАГӢ ВА СЕ ХИСЛАТИ ШАХСИЯТИ СУХРОБ ШАРИПОВ

Вақте ки ман номи Сухроб Шариповро мегирам, пеш аз ҳама се лаҳза ба ёдам мерасад – се лаҳза аз зиндагии пештара, се лаҳза аз таърихи гузаштаи кишварамон. Ин лаҳзаҳо кайҳо гузашта рафтанд, аммо барои ман онҳо ҳамеша бо Сухроб ва шахсияти вай вобаста буданд ва мемонанд.

Лаҳзаи аввал ба солҳои охири давраи бозсозӣ вобаста аст, вақте ки ман барои гузаштани стажировка ва аспирантура ба Маскав омада будам. Дар он давра ҷомеаи тоҷикон

дар Маскав чандон калон набуд ва бештар донишҷӯён ва олимони ҷавонро дар бар мегирифт. Ин даврае буд, ки ҳамаи ҷамоатҳо ва диаспораҳои милли дар Маскав созмонҳо ва марказҳои фарҳангии худро ташкил карда, барои эҳёи забон ва фарҳанги худ талошҳои зиёде ба харҷ меоданд.

Тоҷикони Маскав ҳам, дар зери таъсири ин ҷараён, инчунин аз пайи ташкили чунин маркази фарҳангии худ шуданд. Дар соли 1989, барои бунёди чунин маркази фарҳангӣ, гурӯҳи ташкилие иборат аз донишҷӯён ва аспирантҳои ҷавони тоҷик пайдо шуд. Дар нишасти аввали ин гурӯҳи ташкилӣ ман ба ҷавоне диққат додам, ки ҳамеша хеле хуб ва бо далел баромад мекард, ҳамаи суҳанҳои пурмухтаво ва пешниҳодҳои хеле ҷолиб буданд. Маълум буд, ки сатҳи дониши вай баланд аст, қобилияти таҳлилий ва ташкилӣ дорад.

Номи ин ҷавоне, ки диққати ҳамагонро ба худ ҷалб мекард, Сухроб Шарипов буд. Даре нагузашта, ўро ба ҳайати роҳбарии Маркази фарҳангии тоҷикони Маскав «Сӯғдиён» интихоб карданд; дар ин сифат Сухроб Шарипов барои рушди ин созмони фарҳангӣ саҳмгузориҳои арзанда ва назаррас карда буд.

Умуман, бояд қайд кард, ки вазифаи бунёди ин созмони фарҳангӣ хеле, душвор буд. Маркази «Сӯғдиён» захираҳои моддӣ ва молӣ тамоман надошт, нисбат ба марказҳои фарҳангии миллатҳои дигар имкониятҳои хеле маҳдуд буд. Аммо новобаста ба ҳамаи душвориҳо Маркази фарҳангии тоҷикон дар Маскав инкишоф ва торафт пайдор мешуд, пеш аз ҳама барои он ки, дар фаъолиятҳои одамони ба мисли Сухроб ширкат доштанд. Сухроб одами хеле банд ва ҳамеша машғул буд, таҳсил ва омӯзиш дар аспирантура

вакти зиёдеро талаб мекард. Аммо ба шароити вазнин нигоҳ накарда, Сухроб Шарипов вақт ва талошҳои худро ҳаргиз дарег наметавонист ва дар таҳия ва анҷоми ҳамаи барномаҳои Маркази «Сӯғдиён» ба таври пайваста ва фаъол иштирок мекард.

Албатта, давраи анҷоми бозсозӣ ва фурӯпошии Иттиҳоди Шуравӣ ба ҳамагон хеле мураккаб ва душвор буд. Тоҷикистон ғирифтори нооромиҳои аввал ва муборизаҳои шадиди сиёсӣ шуда буд ва ин вазъияти кишвар ба мо ҳам таъсири ҷиддие мегузошт. Ҷомеаи тоҷикони Маскав ҳам ба маҳалҳо ва минтақаҳо тақсим шуда, фарогири маҳалгароӣ ва низоъҳои дохилӣ гардида буд. Дар Маркази «Сӯғдиён» ҳам баҳсҳо ва мунозираҳои зиёде доштем ва гоҳе ҳатто ҷанҷол ҳам мекардем. Аммо новобаста ба ин, муносибатҳои Сухроб ба ҳамагон ҳамеша дӯстона буд ва дили соф дошт. Ҳамаи аъзои «Сӯғдиён» ўро эҳтиром мекарданд, зеро меди-данд, ки Сухроб одами дар воқеъ самимӣ мебошад ва дилаш барои миллат ва кишвараш месӯзад.

Лаҳзаи дуввум ба солҳои 90-ум вобаста мебошад, вақте ки Тоҷикистон ғирифтори ҷанги шаҳравандӣ буд. Дар он давра ман ба Душанбе баргашта, барои кор ба яке аз бахшҳои Созмони Миллалӣ Муттаҳид дохил шуда будам.

Яке аз вазифаҳои мо баргардонидани гурезаҳои тоҷик аз хориҷи кишвар буд. Аз тарафи дигар кӯшиш мекардем, ки шиддати низоъ паст шаваду фазои ҳамдигарфаҳмӣ дар ҷомеаи тоҷик аз нав бунёд шавад. Барои расидан ба ин ҳадаф силсилаи семинарҳо ва нишастҳои илмӣ ва ҷамъиятиро таҳия карда, барои амалӣ кардани онҳо олимон ва рушанфикрони маҳаллиро ҷалб мекардем. Албатта, вақте ки ман шунидам, ки Сухроб Шарипов ба Душанбе баргашт, хеле кӯшиш кардам, ки ўро ҳам ба ин барнома ҳамроҳ ку-

нам. Бояд гуфт, ки Сухроб дар пиёда сохтани ин барнома ва дигар нишастҳои илмӣ ва ҷамъиятӣ саҳми калон гузошта буд. Ба таври пайваста баромад мекард, мақолаҳои таҳлилӣ ва пажӯҳишҳои пурмухтаҳои илмиро ба ҷомеа пешниҳод мекард. Маълум буд, ки Сухроб Шарипов аллакай яке аз олимони беҳтарини кишвар шудааст ва дар оянда дар бахши сиёсатшиносӣ нақши назаррасро хоҳад бозӣ кард.

Лаҳзаи саввум ба давраи пас аз низоъ вобаста ҳаст, вақте ки Сухроб Шарипов ба вазифаи раиси Маркази тадқиқоти стратегияи назди Президенти ҚТ таъин шуд. Дар ин давра вай худро на танҳо чун олими номдор, балки ҳамчун ташкилкунада ва роҳбари самарабахш нишон дода буд. Сухроб Шарипов тавонист, ки ба Марказ одамони нав ва олимони боистеъдоди ҷавонро ҷалб намояд. Дар давоми чанд сол, дар зери роҳбарияти Сухроб, робитаҳои Марказ бо институтҳои таҳлилии хориҷӣ устувор ва пойдор шуданд, нақш ва нуфузи Марказ ҳам дар дохил ва ҳам дар хориҷи кишвар ҳамчунон ба таври назаррас афзоиш ёфт.

Бо вучуди ҳамаи ин, новобаста ба мансаб ва вазифаи баланд, Сухроб Шарипов ҳамчун шахсият ва инсони тамоман дигар нашудаст. Вай ҳамеша хеле дастрас ва хоксор буд. Дари дафтари вай ҳамеша боз буд, одамони зиёд ба пешаш меомаданд ва вай доимо кӯшиш мекард, ки ба ҳама ба таври имкон мадад расонад. Сухроб тавонист, барои баргузориҳои чанд пажӯҳиши муҳим дар кишвар шароит фароҳам оварад. Масалан, ба назари банда, силсилаи пажӯҳишҳо оид ба масъалаи фасод, ки дар зери роҳбарияти Сухроб Шарипов амалӣ гардида буданд, барои кишвар ва ҷомеаи тоҷик хеле муҳим ва умда мебошанд.

Ман бори охир бо Сухроб дар яке аз барномаҳои таҳлилии радио суҳбат карда будам. Ба назарам мерасид, ки хеле

хаста мебошад ва то андозае андухгин ҳам намуда буд. Аз ахволи ӯ пурсон шудам ва шарт кардем, ки каме дертар вохӯрда суҳбат намоем. Мутаассифона, пас аз чанд муддат хабари мудҳише оид ба марги нобаҳангомаш ба ман расид. Дар дили ҳамаи дӯстон ва рафиқони Сухроб ҷойи ӯ ҷовидон холист.

Дар анҷоми ин ёддоштҳои кӯтоҳ мехостам инчунин се хислати Сухроб Шариповро, ки ба назарам барои тасвири шахсияташ хеле, муҳим мебошанд, кайд намоям:

Якумаш, Сухроб Шарипов одами хеле самимӣ буд. Он чизе, ки мекард ва мегуфт, ҳамеша дар назар дошт; афкор ва мавқеи худро ҳаргиз пинҳон намекард ва новобаста ба шахсиятҳо баён менамуд. Барои ҳамин хислаташ ўро эҳтиром мекарданд – ҳам ҳамфикронаш ва ҳам мардуме, ки бо ӯ аслан розӣ набуданд.

Сухроб як хислати дигари хеле аҷоиб ва барои ҷомеаи мо нодир дошт – вай тамоман ба касалии маҳалгароӣ гирифтор набуд. Ягон бор нашунидам, ки Сухроб ба маҳалбозӣ машғул бошаду ба касе аз барои ҳамшаҳр буданаш бартарӣ диҳад. Ростӣ гап, дар давоми чанд сол ҳатто намедониستم, ки вай аслан аз кучо мебошаду ба кадом маҳал вобастагӣ дорад.

Шахсан барои ман ҷолиб буд, ки Сухроб дар воқеъ як шахси меҳанпарвар ва ватандӯст буд, на дар сухан, балки дар амал. Вай «шахси идея» буд – яъне, барои Сухроб на мансаб ва на неъматҳои моддӣ, балки арзишҳои ғоявӣ ва маънавӣ муҳим буданд. Вай ҳамеша тарафдори идеологияи давлатдории миллии тоҷикон буда, ҳамаи кӯшишу талошҳои худро барои расидан ба ин ҳадаф равона мекард.

Чунин одамон дар бисёр мавридҳо аз ҳад зиёд «идеалист» мебошанд, яъне тезбовар ва хушбин буда, баъзе падидаҳоро сарфи назар ва ё «идеализатсия» мекунанд. Ам-

мо бе чунин шахсиятҳои хушбин ва идеалист ягон ҷомеа ва ягон кишвар пеш намеравад. Чунки ин гуна мардум, ки дар бораи ҳудашон фикр накарда, манфиатҳои миллаташ ва кишварашро ҳамеша ва дар ҳамаи мавридҳо пеш мегузоранд, асоси эҳё ва заминаи пойдории миллат мебошанд. Мутаассифона, ин гуна одамон хеле камшумор мебошанд ва ба вижа дар ҷомеаи мо ниёз ба шахсиятҳои ба монанди Сухроб Шарипов торафт зиёд мешавад.

**Мавлон Мухторов,
дӯсти Сухроб Ш.**

МАРДИ ХИРАД

Марди хирад ва маърифати воло. Бо амри тақдир банда зиёда аз 10 сол бо марҳум Сухроб Шарипов ҳамкорӣ доштам, ҳаммаром будем ва аз ҳамкорӣ ва ҳаммаромиамон бо зиндаёд Сухроб Шарипов хурсанд будам, ҳастам ва хоҳам монд. Зеро ин гуна шахсони кушодадил, самимӣ, ростгӯӣ, ростқавлро дар ҷомеа кам дарёфтам.

Ҳанӯз дар солҳои кориам дар Донишгоҳи омӯзгорӣ ба номи С. Айни бо падари марҳум Сухроб Шарипов устод профессор Иброн Шарипович ҳамкор будам ва эшонро ба ҳайси як инсони олиму ориф мешинохтам ва эҳтиром мекардам. Аз ин гуна инсони хуб, албатта, ҳамин гуна шахси зақӣ ба дунё омадааст, ки идомадихандаи кори нек ва номи неки падар буд. Дар дидорбинӣҳо ҳамеша бо лаби хандон ва чеҳраи кушода вохӯрӣ мекард, ки он лаҳзаҳо аз хоҳири кас дур намешаванд. Дар маҳфилҳо ва мизҳои гирд суҳбаташро асоснок ва бо далелҳои раднопазир тақвият меод. Яке аз хислатҳои хуби марҳум Сухроб Ибронович ҳамин буд, ки ӯ

худаширо ҳамеша бо мардум, бо чомеа ҳамнафас медид ва лаҳзае аз дарду мушкилиҳои чомеа дур гардида наметавонист. Ҳамеша мекӯшид, ки донишу малака, таҷрибаю ҷаҳонбинияширо дар роҳи ҳақ, сулҳу ваҳдат ва рушди чомеа истифода барад. Дар кадом сатҳе, ки набошад, сухани ҳаққашро мегуфт. Сухроб Шарипов донишманди хуби таъриху фарҳанг, фалсафаю чомеашиносӣ низ буд.

Ҷаҳонбинӣ ва доираи назараш васеъ, фикру ақидааш равшан, сатҳи тафаккураш боло буд. Олими сермутолиа ва сермахсул буд, ки аз худ китобу шогирдону, мақолаҳои зиёд боқӣ гузоштааст. Дар байни зиёиёни тоҷик эътибори хуб дошт, тавре ки ҳикмати халқ ишора кардааст:

*Илмат ба амал чу ёр гардад,
Қадри ту яке ҳазор гардад.*

Зиндагӣ ончунон будааст, ки мисли корвони равон ҳамеша шитоб дорад ва моро ҳам бо худ мебарад, сӯйи фардо. Омадану рафтани ба ҳукми ҳамин зиндагии даргузар ва табиати афсункор будааст. Ҳаким Умари Хайём ин нуктаро олимона ва орифона хеле хуб ифода кардааст:

*Онон, ки қуҳан буданду онон, ки наванд,
Ҳар як пайи якдигар якояк бишаванд.
В-ин мулки ҷаҳон ба кас намонад ҷовид,
Рафтанду равему боз оянду раванд.*

Хуш ба ҳоли одамоне, ки пас аз падарӯд гуфтани ин ҷаҳони фонӣ шиносону рафиқонашон зикри хайрашон мекунанд, дуои некашон мегӯянд. Дуо мекунем, ки ҳамеша рӯҳи Сухроб шод бошад.

*Ҳеҷ кунҷе бе даду бе дом нест,
Ҷуз ба хилватгоҳи ҳақ ором нест.*

Комёб Чалилов,
собикадор, корманди МТС
назди Президенти ҚТ

**СУХРОБ ДАР ТАЪРИХИ МИЛЛАТИ ХУД
ҲАМЧУН ОЛИМУ ДОНИШМАНД
ВА ХИДМАТГУЗОР НАВИШТА ХОҲАД ШУД**

Ман бо Сухроб Ибронович Шарипов соли 1998 хангоме ки ӯ мудири Шуъбаи сиёсати дохилии Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти ҚТ таъин шуд, шинос шудам. Шиносоии мо сари баҳсе оид ба сиёсати хориҷӣ ва иртиботи мустақими он бо сиёсати дохилӣ дар мизи мудавваре буд. Чун ман корманди Шуъбаи хориҷӣ будам ва иртиботи мустақим ба қору фаъолияти Сухроб Шарипов надоштам бо ӯ дар чаласа, конференсия, семинар ва мизҳои мудавваре, ки дар Марказ гузаронида мешуд, вомехӯрдем ва иртиботи наздик надоштем. Солҳои 1999-2003 ман ба рои қор ба донишгоҳи Қумитаи амнияти давлатӣ даъват шуда, дар вазифаи сардори кафедраи 1 махсус то соли 2002 қор қарда, боз ба МТС баргаштам ва маро чун сармутахассис ба шуъбае, ки қаблан мудираш С.Шарипов буд ва акнун муовини мудири шуъбаи иттилоотӣ-таҳлили Дастгоҳи иҷроияи Президенти ҚТ қор мекард, таъин шудам ва то аз қор рафтаам аз Марказ дар ҳамин шуъба, ки қанд бор тағйири ном ҳам қард, фаъолият доштам. Соли 2005 Сухроб боз ба Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти ҚТ ба вазифаи директори ин Марказ баргашта ва то соли 2011 ифои вазифа намуд ва моҳи декабри соли 2011 вақили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Қумҳурии Тоҷикистон интиҳоб гардид.

Дар чараёни кораш дар вазифаи сардори МТС ман бо Сухроб Шарипов наздик шинос шуда, ўро хубтар шинохтам. Сухроб Шарипов инсони хуб ва росткор буд. Барои ў аз кадом минтақа будани шахс аҳамият надошт, он ашхосеро дасгирӣ менамуд, ки дар кори худ маҳорату қобилият ва мутахассиси хуб буданд.

Дар даврае, ки Сухроб Шарипов ба МТС роҳбарӣ мекард, таҳлилгарони тоҷик ба хориҷи кишвар роҳ ёфта, эътироф гардиданд. Бинобар ин метавон яке аз поягузориҳои сиёсатшиносии амалӣ ва озодандешӣ дар Тоҷикистони муосир Сухроб Шариповро ном бурд, чунки бисёрии таҳлилгарони Марказ озодандеширо маҳз аз ў ибрат гирифта, имрӯз ҳам дар кишвари мо ва ҳам дар хориҷа соҳиби эҳтиром мебошанд.

Як мисол аз ҳаёт. Дар конференсияи илмиву амалӣ, ки дар Донишгоҳи славянӣ мегузашт ва дар он Сафири Русия баромад карда, фикрашро оид ба сохтмони Роғун баён ва имзои нави шартномаҳо бо ҳокимияти Тоҷикистон пешниҳод намуд, ман хатчае навишта, бо назардошти ду шартномаи байни Ҳукумати Тоҷикистону Русия оид ба сохтмони Роғун ва шартномаи сеюм бо ширкати давлатии «Русал», аз Сафир шарт будани шартномаи ҷадиди чорумро пурсидам ва ишора ба «Сангтуда-1» кардам. Як ҳолати ногуворе ба миён омад. Сафир, ки шахси донишманд ва хирадманд буд, ҷавоби оқилона дода, ишора намуд, ки ин ба вазъияти имрӯза иртибот дошта, ҳамаҷониба омӯхта хоҳад шуд ва ин кори нафарони алоҳида набуда, ҳалли он кори ҳокимияти давлатӣ мебошад. Аввалин шахсе, ки ин фикри маро тарафдорӣ намуд Сухроб Шарипов буд, ки баррасии шартномаҳои қаблӣ ва сабаби иҷро нашудани онҳоро пешниҳод намуд.

Сухроб Шарипов чавонтарин директори МТС буд. Мушаххасан дар давраи роҳбари МТС будани С. Шарипов кадрҳои чавони болаёқат ва ояндадор мисли Фарух Умаров, Абдулло Рахнамо, Хуршед Додихудоев, Вафо Ниятбеков, Далер Шодиев, Фарида Муминова, Баҳор Қамаров, Шодмон Саъдиев, Лоҳутӣ Сафаров ва ғайраҳо ба Марказ ҷалб шуда ва тарбия ёфтанд. Дар давоми фаъолиятҳои Сухроб ба ҷавонони Марказ таъҷил намуд ва онҳоро ҳамчониба дастгирӣ мекард. Озодандешӣ ва роҷуриҳои ӯ дар соҳаи сиёсати дохилӣ ва сиёсати берунӣ, дониши хуб доштан ва ғайрати ҷавонии ӯ ва истифодаи дурусти кормандони ҷавон ва ходимони ботачриба буд, ки дар замони роҳбарии МТС ба сохторе табдил гардид, ки на танҳо дар байни сохторҳои дохилӣ, балки дар байни созмонҳои байналмилалӣ ҳам эътибор пайдо намуд. Дар замони роҳбарии Сухроб Шарипов МТС ба тарҳрезии ғояи миллӣ оғоз намуд ва ягона сохторе буд, ки ин масъаларо ба таври мушаххас ва замонавӣ таҳлилу арзёбӣ намуда, ба дастгоҳи Президент пешниҳод намуд.

Мушаххасан, дар замони директори МТС будани Сухроб Шарипов, масъалаҳои сиёсати дохилӣ ва берунӣ ҳамчониба таҳлилу тадқиқ мешуд, бо созмонҳои байналмилалӣ, муассисаҳои таълимоти олии, ҳамчунин бо Марказҳои тадқиқоти стратегии кишварҳои хориҷӣ як силсила созишномаҳо баста шуд. Метавон гуфт, ки таҳти роҳбарии Сухроб тамоми кормандони Марказ талош мекарданд, ки манфиатҳои миллатро ҳимоя намоянд.

Барои Сухроб Шарипов ҳамеша манфиатҳои давлатӣ болотар аз дигар манфитҳо меистод ва як чизро бояд ҳатман таъкид кунам, ки вай на мавқеи ҳукумат, балки ҳамеша мавқеи давлатро хотирнишон

ва пуштибонӣ мекард. Барои ҷавонони Марказ Сухроб Шарипов рамзи озодаандешии ҳаёту фаъолияти навине буд, ки метавон онро аз тарзи ҳаёти шӯравӣ ба миллӣ гузаштан ном бурд.

Изҳори назари ошкорои ӯро дар баъзе мавридҳои вазъияти сиёсӣ, иқтисодӣ ва маънавӣ ба таври сатҳӣ бошад ҳам, МТС бояд баррасӣ намояд, то ки ба фаъолияти илмӣ, таҳлилӣ, сиёсӣ ва маънавии С. Шарипов баҳои дуруст дода, шахсияти вай мушаххас гардад.

Баъди директори МТС таъин шуданаш Сухроб ба хулосае омада буд, ки дар Марказ таҳлилгарон ва коршиносони замонавӣ, ки ба талаботи дарки сиёсати муосир ҷавобгӯӣ бошанд, кам буда ва дар асоси Марказ бояд мактаби таҳлилгарӣ ва пешбиниҳои дурусти сиёсати ҷаҳонӣ, минтақавӣ ва хориҷиву дохилии кишвар ба роҳ монда шавад. Ба ақидаи Сухроб ҳар ихтисос ва фаъолият нозуқиҳои худро дорад. Таҳлилгар бояд ҳамаҷониба дониш дошта бошад, пеш аз ҳама аз илм ва дастовардҳои илмӣ, аз сиёсати давлат ва имкониятҳои реалии Ҳукумат хабардор бошад, сиёсати ҷаҳонӣ ва сиёсати дигар давлатҳоро нисбат ба давлати хеш, оқибати натиҷагирии ҳар як таҳлилу пешгӯи ба манфиати миллату давлат чӣ таъсир мерасонад, донад, дар таҳлил ва хулосаву пешниҳод на фақат манфиатҳои давлатҳои абаркудрат ва минтақавӣ, пеш аз ҳама бояд манфиатҳои Тоҷикистон ба назар гирифта шавад, яъне таҳлилгар мавзуи таҳлилро бояд ҷиддӣ донад ва ба ғоидаи кишвари худ ҳал намояд.

Дар мусоҳибаву мубохисаҳо, дар мақолаву баромадҳои худ Сухроб ба масоили доғи рӯз: аҳмияти сулҳи тоҷикон, таъсири дин дар ҷомеа, тарзи либоспӯшӣ, фаъолияти сиёсӣ ва иқтисодии Ҳукумат, сиёсат дар соҳаи

маориф, фарҳанг, сиёсати иқтисодии давлат ва ҳукумати давлатӣ аҳмияти ҷиддӣ меод.

Суҳроб дастоварди сулҳи тоҷиконро барои давлатҳое, ки дар вазъи ҷанг қарор доранд намунае ҳисоб мекард. Он дастовардҳое, ки имрӯз халқи тоҷик муваффақ гардидааст ва пеш аз ҳама раҳой ёфтаи аз бумбасти коммунистсионӣ, ба даст овардани истиқлолияти энергетикӣ, расидан ба таъмини амнияти озуқаворӣ, рушди илму фарҳанг ва маориф ва заминаҳои мусоид гузоштан барои рушду нумӯи Тоҷикистон, натиҷаи сулҳу оромӣ ва ваҳдати миллӣ мебошад, ки манфиатҳои умумимиллиро таъмин намуда истодааст.

Таҳти роҳбарии Суҳроб МТС дар ду самт фаъолияти пурсамарро пеш мебард. Самти якум беҳтар намудани рушд ва сифати иқтисод, ки ба болоравии сатҳи зиндагонӣ мусоидат менамояд. Самти дигар, диққати махсус ва назорати ҷиддӣ ба амалҳои коррупсионӣ ба воситаи истифодаи индикаторҳо доир ба коррупсия ва баҳогузори ба натиҷаи фаъолияти вазорату кумитаҳои ҳукумати давлатӣ ва мутобиқи қонунҳо пурзур намудани ҷавобгарии ҳуқуқӣ буд. Дар он замон аз тарафи Марказ як системаи махсуси омӯхтани коррупсия дар ҳашт ноҳияи ҷумҳурӣ ҷорӣ шуда, тадқиқот бурда мешуд. Баъди аз вазифа рафтани С. Шарипов ва баъзе аз иҷрокунандагони ин проект, шахсан А. Шамолов, агарчи ин фаъолият натиҷагирӣ шуда ва китобу мақолаҳое ҳам ҷоп шуда бошад, мантиқан то охир ҳалли худро пайдо накард.

Масъалаи доғи дигаре, ки дар атрофи он, то ҳоло, агарчи дар конститутисия сабт шудааст ва ҳама онро эътироф намудааст, давлати дунявӣ будани Тоҷикистон мебошад. Суҳроб ҳамеша тақрор мекард, ки дар Тоҷикистон

муассисаҳои динӣ, ҷамъиятҳои динӣ аз сохторҳои давлатӣ чудо ҳастанд. Ин дуруст аст, вале касе масъалаи оё дар дини мубини Ислом сохтори динӣ вучуд дорад ё на дар миён намегузорад? Дар ислом сохтори ҳокимияти динӣ вучуд надорад, агарчи имрӯз масҷидҳоро ба созмони ҳокимияти динӣ табдил дода, фаъолиятшон ба калисои насронӣ баробар карда шудааст, масҷид созмони иҷтимоӣ ва фақат маҳалли ибодат аст. Лекин шуури мардум ва асосан рӯхониёни мо ба ин фаҳмиш ҳоло нарасида ва мисле, ки дар даврони шӯравӣ буд, ҷудоии дин ва давлатро эътироф мекунанд, ки ба ислом иртиботе надорад.

Баҳси калидӣ, баҳси давлати дунявӣ мебошад, ки баъди 100 сол то ҳанӯз ҳалли худро дар аввалин давлати дунявӣ кишвари мусалмони Туркия наёфта аст. Сабаби ин муаммо дар он мебошад, ки дар ислом мисли динҳои пеш аз исломӣ сохтори ҳокимияти динӣ вучуд надорад, ки фаъолияти ҳокимияти дунявиро маҳдуд кунад. Баръакс сохторҳои давлатӣ, дар давлате, ки аксараш мусалмон бошад, сохторҳои давлатӣ ҳақ доранд, ин ё он фаъолияти гурӯҳӣ ё дастаҷамъиро иҷоза диҳанд ё манъ кунанд. Дар ислом давлат дунявист ва Худованд давлатро барои мусалмон дар ҳамин дунё ато намудааст, ки ба ғоидаи мусалмонҳо қору фаъолият кунад. Ҳақ бар чониби Сухроб буд, вақте мегуфт, ки озодии дин яктарафа барои қонун намудани нафси худ ва мустаҳкам кардани нуфузи худ дар қорҳои давлатӣ равона мешавад, ки ин хато мебошад.

Эҳтироми дин ва ақидаҳои динӣ қори шахсии ҳар як фард аст ва ҳар фарди мусалмон ба рафтори худ дар назди Худованд дар охираат ва дар назди ҳокимияти давлатӣ дар ин дунё ҷавоб медиҳад. Бинобарин давлат дар ислом

дунявӣ буда, дар ҳамин дунё барои мусалмон хидмат мекунад. Давлат ба фикри ман давлати исломӣ шуда наметавонад, чунки давлат фарзи ин дунё буда, ба кулли атбои кишваре, ки дорои дину ақидаи мухталиф ва атбои як сарзамин ва ё давлате ҳастанд марбут мебошад. Дини ислом беолоишӣ ва бо покизагии ахлоқи уммати мусалмон дар Мадина соҳибдавлат ʔтироф гардид ва ҳар муъмину мусалмон ба ислом бо хости Худованд майлу рағбат меоранд. Давлати дунявӣ бояд озодиро ʔтиром кунад, аз имони худ, фарҳанги худ, тамаддуни худ истифода бурда, дар замони муосир низ давлатҳои этникиро ʔтироф намояд ва шахсоне, ки василаи покизагии ахлоқ ва ҳамзистии озоиштаро ба манфиати ғаразноки худ истифода мебаранд, мучозот намояд.

Сухроб тайи фаъолияти худ нақшаҳои зиёди илмию тадқиқотиро бомуваффақият амалӣ намуда, вазифаҳо ва супоришҳои ба уҳдааш гузоштаро бо камоли масъулият иҷро мекард.

Читавре гуфта шуд, дар замони директори МТС будани Сухроб, корҳои амалии назаррасе иҷро карда шуда буд, ки натиҷаи ин корҳо дар таҳияи лоиҳаи санадҳои қонунгузорӣ ва меъёрӣ, ташкил ва рушди сиёсати дохилию хориҷӣ ва ʔҷоди барномаҳои стратегии соҳаҳои сиёсату иқтисод, иҷтимоию маънавии кишвар истифода бурда шудаанд.

Дар бораи Сухроб метавон беохир навишт. Ё инсоне буд, ки аз камбудӣ ва навоқиси инсонӣ, мисли ҳар инсон ҳолӣ набуд, вале дар таърихи миллати худ ҳамчун олиму донишманд ва хидматгузор сабт хоҳад гашт.

Ёдаш ба хайр бошад.

Хуршед Атовулло,
Директории Маркази тадқиқоти
журналистии Тоҷикистон
16.07.2015

ФАЛАК, ФАРЗОНАГОНРО КУШТАНАТ ЧИСТ?

Пиромуни шахсият, рӯзгори шахсӣ, фаъолияти кори Сухроб Шарипов зиёд гуфтаанду навиштаанд ва фикр мекунам ҳочат ба такрор нест. Фақат мехоҳам ба нақши ин сиёсатмадори нотақрор дар васоити ахбори омма чанд андешаи худро баён намоям.

Агар хато накунам, аввалин мусоҳибаи ошкорои Сухроб Шарипов бо журналист Абдуқайуми Қайумзода дар ҳафтаномаи «Фараж» нашр шуда буд. Мусоҳиба ба ҳаdde ошкоро парда аз рӯйи баъзе мушкилоти доираҳои боло, махсусан масъалаи кадрҳо ва пулакишавии роҳи Душанбе – Хуҷанд мебардошт, ки новобаста аз директори Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти ҶТ будани мавсуф, пеш аз наشري он ба андеша афтидем: Мусоҳибаро чоп кунем ё не? Он ба сари мусоҳиб ва наشريя чӣ хоҳад овард?

Баъди андешаи зиёд тасмим гирифтем то мусоҳиба нашр шавад, аммо бокаме «нарма» кардани забони суҳбат.

Вакте баъди наشري мусоҳиба бо Сухроб вохӯрдём, табассуми ширине карда, баланд хандиду (ачаб хандаи зебо дошт, ки фақат ба худӣ ӯ мезебид!– Х.А.) гуфт:

–Барои ман тарсидӣ ё барои худат?

–Ё ҳарду–посух додам ман.

Муҳимтарин нуқта дар мусоҳиба ин буд, ки яке аз шахсиятҳои асосӣ дар «маслиҳатхонаи рӯйи коғаз»-и наздик ба шахси аввал ҳамон тавре меандешид, ки мо меандешидем, ҷомеа меандешид, як шахси мустақил меандешид ва

нуқтаи назари вай барои мо комилан ғайри чашмдошт буд. Сухроб ба ҳадде ошкоро аз мушкилоти ҷомеа ва хатари пешорӯ аз ҷобачогузории нодурусти кадрҳо мегуфт, ки ҳаркасе ин суҳбатро мутолиа мекард, бовар дошт, ки аз мансабгирифтани директор дар наздикфурсат, амри табиӣ хоҳад буд! Воқеан ҳам, Сухроб Шарипов аз ин вазифаи масъул рафт, вале ҷуноне, ки аксар нигарон буданд, «душмани идеологӣ» эълон нашуд, балки ба ҳайси вакили парлумон фаъолиятро идома доду рӯшодгӯии ӯ дар парлумон ва ВАО ба амри маъмулӣ табдил ёфт.

Ҳарчанд номбурда мавқеи ҲХДТ-ро ҳамеша пуштибонӣ менамуд, вале аз гуфтани камбудихои ҷойдошта намеҳаросид.

Назари Сухроб Шарипов дар ҳама масъала аз қазияи ҳалабонҳои рус сар карда, то ба пойгоҳи ҳарбии Русия дар Тоҷикистон, аз пойгоҳи назоратии «Окно» то ба имтиёз додан ба баъзе аз ширкатҳои тичоратӣ дар кишвар, фарқ мекард.

Ҳамеша дар андешаҳои вай нуқтае буд, ки хонанда водор мешуд, то қабул кунад ва ҳар ду ҷониби масъала ба риштаи таҳлил кашида мешуд. Он солҳо Сухроб Шарипов, Шукурҷон Зухуров, Сайфулло Сафаров, Мӯсо Асозода ва чанд нафари дигар аз ангуштшумор таҳлилгарони ба истилоҳ «ҳукуматӣ» буданд, ки аз хабарнигорони нашрияҳои мустақил натарсида, бо онҳо суҳбат менамуданд. Расонаҳо ҳам ба ҳадди ифрот аз назари онҳо истифода менамуданд ва назарашонро нашр мекарданд. Сабаби ин «ифрот» он буд, ки дигар касе аз намояндагони ҲХДТ ё парлумон ба қавле «гурда» надошт то аз камбудихо ошкоро гӯяд, махсусан ба хабарнигорони нашрияҳои мустақил.

Марги Сухроб аз бузургтарин фочиаҳо буд ва натавонад нақши сиёҳи худро ба аҳли оилаи вай, ба парлумони кишвар, ба ҷомеа буд, балки барои расонаҳои мустақил ҳам холигоҳи дахшатнокеро гузошт. Баъди марги вай аз миёни вакилони парлумон, фраксияи ҲХДТ кӯҳчигаре пайдо нашуд, то мисли вай ошкорою часуруна, мустақилона оқилона аз мушкили ҷомеа гӯяд. Аз «оқ» шудан, ба сояи фаромӯшӣ рафтан натарсад. Парлумони нав ҳам интиҳобгардид, вале касе Сухроб нашуд.

Шоири бузурги миллат Лоик Шералӣ, ки ӯ ҳам барвақт аз ҷаҳон рафт, дар ҷое чунин мегӯяд:

Ҷойи ӯ барои абад барои ҳар касе ки ӯро мешинохт, холист...

Фалак фарзонагонро куштанат чист?

Ҳама якдонагонро куштанат чист?

Ту худ девона кардӣ оқилонро,

Ҳама якдонагонро куштанат чист?

**Олим Салимзода,
вакили Парлумон
28.01.2015**

ҶАҲОН ЁДГОР АСТУ МО РАФТАНӢ...
**(дар сӯғи дӯсти арҷмандам, вакили ҷавонмарг –
Сухроб Шарипов)**

Субҳи он рӯз ҳаво аёсу офотобӣ буду дили ман гирифтаву абрӣ. Озими Мастҷоҳ будам, маҳалли пайвандону ақрабо. Телефонам мекарданд, ки ҳар чӣ зудтар бояд биёям, ҳоли модари ранҷурамон рӯ ба ваҳомати шадид овар-

дааст. Таксии мо аз Варзоб мегузашт, ки занги телефон боз баланд шуд: овози пур аз шевани бародарам Абдуво-сид: – Модар даргузашт!

Воҳ!...

Дилгиру ошуфтаву мотамзада нигоҳам сӯи пеш дӯхта шуд, гӯё саъй мекардам, ки бубинам дар дуриҳои масофа-ту вақт боз чӣ чизе пайдо карда метавониста бошам ва бубинам, ки оё рӯҳи модари маҳчурамро, ки бе падруд хайрбоди писари раҳдураш ба малакути Илоҳӣ болафшон шудааст, оё медида бошам. Аммо ашкони сӯзанда аз чаш-монам ба рӯи рухсор мерехту пешопешам ҳама булӯрину меҳолуд менамуд...

Телефон боз занг зад, ин бор садои Ҳикматуллоҳ буд, аз пайвандони Сухробӣ ноком. Ё ҳам мегирист:

– Устод, хабари нохуш дорам! Сухроб ғавтид!

Ман тавону маҷоли сухан ёфтани чизе гуфтан надош-там, зеро ҳаяҷону ҳисси ноҳинҷор гулӯгирам карда буд, дар ваҳмам намеғунҷид, ки модари меҳрубону мудом чашм дар роҳи ман аз мо мераваду дигар ўро нахоҳам дид. Ва дар моварои ҳамин фосилаи ғуссабор боз як шумхаба-ри дигар – азизтарин дӯсту ҳамкорамро марги бетарахҳум гиребон гирифтааст ва ўҳам акнун дигар аз мо ҷудосту дар олами бақост.

Аз бемории ногаҳонии Сухроб огоҳ будам ва медони-стам, ки дар дармонгоҳ бистарист. Ҳар гоҳ ба аёдаташ мерафтам, гоҳ бо ҳамкорону гоҳе ҳам тани танҳо. Аммо мутобиқ ба табъу ҳӯи фитрияш болидаву сабукрӯҳ буд, агарчӣ табибон вазъи саломатиашро нохуб таъриф ме-карданду моро ҳам умед медоданд, ки дар андак муддат Сухроб сари ҳолу солим бармехезад. Ва ҳафту ҳашт рӯз

бештар нашудааст бистарӣ шуданаширо. Ҳоло ин шумхабар...

Дар ҳамкорию ҳамёрӣ Сухробро бештару амиқтар шинохтам. Чавоне пур аз рӯҳияи нишоту шодмонӣ ва пур аз таҳарруку ибтикор, як шахсияти нодиру арҷманди миллӣ барои банда, балки барои ҷумла атрофиёне, ки ўро аз наздик медонистанд, шинохта шуда буд. Кору фаъолияташ низ дар ин ҷаҳорҷӯба рақам меҳӯрд. Ў Тоҷикистонро бо бофтҳои иқтисодӣ, бо бардоштҳои илмию фарҳангӣ, бо мақоми калидияш дар минтақаи ҷаҳон ҷузъу ҷузъ ва вачаб ба вачаб мешинохт, аз муҳити иҷтимоию иқтисодию сиёсии минтақаи ҷаҳон огоҳии тамоми дошт ва дар нишастҳои расмӣ дохилию хориҷӣ, конференсу симпозиумҳои гуногун баррасию гузоришҳои ҷомеиву комил ироа менамуд, бо тамоми тавону неру манфиатҳои кишварро огоҳона, мудалла ва бо қотеъияти тамоми дифоъ мекард, ба бадхоҳону рақибони мо бурроу ҷасуруна посух меод, дар матбуот низ ин гуна омилонро олимонро гузоришро таҳлилу тафсир мунташир мекард.

Сухроб воқеан олим буд, олими амал. Хеле бармаҳал дараҷаи доктори илми сиёсатшиносиро ба даст овард. Ў таълифоти зиёде дорад ва осораҳои дар дохили кишвару берун аз он, дар қаламрави собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ шуҳрати зиёд дорад. Шогирдони бисёре ро низ тарбия кардааст, ки бо итминон метавон гуфт, ин мактаби расоии илмиашро идома хоҳанд дод.

Сухроб ҳамчунон ки ошиқи зиндагӣ буд, ба ҳамон андоза ба хонаводаву ҳамсару фарзандон муҳаббат дошт. Бежану Некӣ, ду фарзанди ӯ, номбардорони падаранд.

Некӣ, исми духтараш, бармалокунандаи сиришту замири пур аз начобати Сухробӣ ҷавонмарду пураармону нокому ҷавонмарги мост, яъне, дар ин ҷаҳони пур аз тазод танҳо наку андешиду наку кор карду наку рафтор кард...

Ба ин тартиб, Сухроб Шарипов шахсияте буд, ки дар муҳити сиёсӣ илмӣ маънавӣ мо нотақрор, барои ҳаммаромону ҳампайкорҳояш фарди азизу муътабару ниҳоят муҳими кишвар маҳсуб мешуд ва барҳақ марги нобаҳангоми вайро як зоеъаи бузург барои илму сиёсати кишвар меҳонанд. Аммо ман, ки бевосита бо ӯҳамкорӣ наздиктаре доштам, то ҳанӯз бовар намекунам, ки Сухробӣ зиндадилу самимию ҳақгӯю ҳақталош дигар дар байни мо нест. Бо умед ҳар гоҳе ба дари бастаи дафтари кориаш менигарам, ки ҳоло-ҳоло шодона пайдо шуда, онро боз мекунад. Бале, ҳамин умед аст, ки маро аз набудани ин ёри азиз тасалли мебахсад. Сухроб ҷисман аз миёни мо дур шудааст, аммо пайкорҳои ҳастанопазиро ниҳоят арзишманди илмӣ сиёсӣ, наққориҳову начобату рафтори неку шоистааш мудом дар ёду хотироти мо зинда хоҳад буд.

Ҳаким Фирдавсии бузург низ нуктапардозона мефармояд, ки дар ин ҷаҳон мард бояд буду бо мардум буд, ҳамчун Сухроб:

*Ҷаҳон ёдгор асту мо рафтани,
Ба гетӣ намонад ба ҷуз мардумӣ!*

Зариф Ализода,
Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон
дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, доктори илми ҳуқуқ
18.04.2017

ТАҲЛИЛГАРИ НУҚТАСАНҚ ВА БОҶУРЪАТИ РАВАНДҲОИ СИЁСИИ ТОҶИКИСТОНИ СОҲИБИСТИҚЛОЛ

Марги нобаҳангом яке аз шахсиятҳои барҷаста, ҷавон ва ғамхори Ватану миллатро аз байни мо рабуд. Бори дигар ҳаёт исбот кард, ки марги бераҳм беҳтаринҳоро ба доми худ мекашад.

Суҳроб Шарипов яке аз беҳтарин фарзандони фарзонаи миллати мо буд, ки сарфи назар аз ҷавонияш барои Ватан ва халқи тоҷик, хусусан дар даврони соҳибистиқлолии он, заҳмати зиёд кашида, корҳои зарур ва муҳимеро анҷом дод. Ин заҳмату талошҳои Суҳроб Шарипов аз ӯ ҷовидон монд.

Суҳробро аз овони ҷавонӣ мешинохтам. Ҳангоми дар аспирантура дар шаҳри Москва таҳсил карданам, ӯ дар Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов ба сифати донишчӯ таҳсил мекард. Дар даврони бозсозии Шӯравӣ, ки бисёр равандҳою дигаргуниҳоро фаро мегирифт, мо бошандагони шаҳри Москва (донишчӯён, аспирантон, докторантҳо вадигарҳо) тез-тез дар чорабиниҳои сатҳҳои гуногун вомехӯрдём ва масъалаҳои рӯзмарраро муҳокимамекардем.

Дар яке аз чунин чорабиниҳо ман бо Суҳроб Шарипов шинос шудам. Аз рӯзҳои аввали шиносӣ байни мо як эҳтироми хоса ба вучуд омад ва он то рӯзҳои охирини ҳаёти ин ҷавонмарди асил таҳким ёфт.

Аз ин вохӯрии нахустини ман дар худ эҳсос кардам, ки бо як ҷавонмарди асил, ғамхори миллату Ватан, заҳматпеша ва бисёр ҳам бориқбину нуктасанҷ шинос шудам. Баъдан, ҳамкориҳои мо дар сатҳҳои гуногун, ҳам дар соҳаи илм ва ҳам дар соҳаи амалӣ зиёд шуданду таҳким ёфтанд. Ин дар ҳаёти ман бозёфти нотақроре буд, ки ба ман, фаъолияти зиндагиам нақши муҳимро дорад.

Мегӯянд, ки барои пажӯҳишу баҳодихӣ ба ҳодисоту равандҳои ҷомеа таҷрибаи зиёди ҳаёти ва синну соли баландтар зарур аст. Аммо қобил ба тазаккур аст, ки ба ин нигоҳ накарда, Сухроб Шарипов дар овони ҷавонӣ ва миёнасолии худ қорҳои зиёдеро анҷом дода, аз худ осори гаронбаҳое боқӣ гузошт.

Шодравон Сухроб пажӯҳишгаре мебошад, ки равандҳои дигаргуниҳои даврони истиқлолиятро ҳамаҷониба таҳлил карда, барои ба маҷрои дуруст ворид намудан ва аз нигоҳи илмӣ пешрафти онҳо пешниҳодҳои бисёр зарур ва ҷолибро пешниҳод кардааст. Асарҳои зиёди Сухроб Шариповро номбар кардан мумкин аст, ки онҳо нақши босазои ҳудро дар ба даст овардани сулҳи тоҷикон ва мустақкам кардани он, бунёд ва рушди давлатдории нави ни мо гузоштанд.

Аз ҷумла, «Демократикунонии муносибатҳои сиёсӣ» (2001); «Ояндаи Тоҷикистон дар ягонагист» (1998); «Дар ҷустуҷӯи давлати устувор ва самаранок» (1999); «Барои Тоҷикистон Парламенти дупалатагӣ зарур аст?» (1999); «Равандҳои сиёсӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» (1999); «Демократия дар Тоҷикистон роҳ ба сӯйи пешрафт» (2001); «Истиқлолият, озодӣ ва демократия» (2011) ва ғайра.

Бояд қайд кард, ки дар ин ва дигар асарҳои худ Сухроб Шарипов аз нигоҳи илмӣ ва талаботи воқеӣ равандҳои

хаёти чомеаро дуруст муайян карда, роҳҳои пешрафт ва хусусиятҳои онҳоро ошкор карда, барои ба маҷрои дуруст ворид намудани онҳо тақлифҳои аз нигоҳи илмӣ асоснок ва саривақтиро пешниҳод кардааст.

Дар ин ҷода меҳонам ба асари Сухроб Шарипов **«Истиқлолият, озодӣ ва демократия роҳе, ки Тоҷикистон интиҳоб кардааст»** рӯй биёрем. Дар ин асар муаллиф таъкид мекунад, ки дар роҳи бунёди давлатдорӣ навин набояд ба саросемагӣ роҳ дод. Эъмори чунин чома ва давлат, ки ба истиқлолияти давлатӣ, озодӣ ва демократия асос ёфтааст, бояд ба таври эволюсионӣ, пай дар пай бо рушд ва яқояи ин арзишҳо пеш равад. Чунин тарзи рушди чома боиси устувории сиёсӣ, таҳкими сулҳу ваҳдат ва пешрафти иқтисодиёту иҷтимоиёт ва фарҳангу маънавиёт хоҳад шуд.

Ин гуфтаҳои воқеъбинона ва илман асосноки Сухроб Шарипов воқеан ҳам ҷавобгӯии талаботи даврони соҳибистиклолии кишварамон буда, ҳаёт худ ин гуфтаҳои олими нуктасанҷро собит сохт.

Заҳмату талошҳои чунин шахсиятҳо ҳастанд, ки равандҳои рушди сиёсии ҷумҳурии соҳибистиклоламон пайдар пай ва дар фазои сулҳу ваҳдат рушд меёбад. Рӯз ба рӯз ҳаёту зиндагии халқамон боз ҳам беҳтару хубтар ва Тоҷикистони азиямон ободтару зеботар шуда истодааст.

Дар ҳаёти кӯтоҳи худ Сухроб Шарипов тавонист, ки барои халқу миллат корҳои назаррасро анҷом диҳад. Ў аз худ асарҳои зиёде боқӣ гузошт, ки онҳо барои рушди минбаъдаи Тоҷикистони азиямон мусоидат хоҳанд кард ва ному хизмату заҳматҳои Сухроб Шариповро ҷовидон нигоҳ медоранд.

Насими Фарух,
ҳамсабақи Сухроб Ш.
18.04.2018

ЁДДОШТҲО

Сентябри соли 1983 соли панҷум ва охирини таҳсили ман дар Донишгоҳи давлатии Москва ба номи Ломоносов оғоз ёфт. Давлати абарқудрати Иттиҳоди Шӯравӣ дар шароити озоиштагӣ қарор дорад ва ҳеҷ чиз дар бораи ҳамагӣ баъди ҳашт сол пош хӯрдани ин кишвари бузург далолат намедиҳад. Шабҳои дароз мо бо ҳамдигаронамон ҳасрати давлати Сомониёнро хӯрда, дар бораи истиқлоли Ҷумҳурии Тоҷикистони азиз ҳамчун орзуи амалнашаванда сухан карда, зарурати ақалан дар бораи нигоҳ доштани анъана, забон, дин, мазҳаб, ҳувию фардияти миллӣ талош карданро қайд мекунем. *(Ногуфта намонад, ки на кам аз ними тоҷиконе, ки дар шаҳри Душанбе зиндагӣ мекарданд, даврони шӯравӣ бо забони русӣ ҳарф зада, забони модариро намедонистанд).*

Тираномии заррин дар авҷ аст. Ин фасли беҳтарин дар Москва буд. Боронҳо баргҳоро тоза карда, дарахтҳо пирояни зарду сурхро пӯшидаанд. Баъди борон офтоб баромада ҳаворо беандоза тозаву фораи мекунад. Ин даврони охирини рӯзҳои гарму нарми дар Москваанд. Русҳо ин фаслро «бабье лето», яъне «тобистони занҳо» меноманд. Бо як ривоят ин ибора бо он сабаб пайдо шудааст, ки табиат охирин имкониятро барои занҳо барои омодагӣ ба зимистон–консервкунӣ меваю сабзавот барои фасли дуру дарози сармо медиҳад. *(Ривоятҳои дигар низ вуҷуд доранд, вале бо сабаби фаромӯш карданам, онҳоро рӯи қоғаз оварда наметавонам).*

Инак, соли таҳсили панҷум ман дар Донишгоҳи давлатии шаҳри Маскав ба номи Ломоносов оғоз ёфт. Имсол соли охирини таҳсил аст. Дили маро кам-кам зикӣ фаро мегирад. Даврони бегубор, даврони хушбахт, даврони фаромӯш-нашавандаи донишҷӯӣ ба охир мерасад. Камтар вақт мегузарад ва ман бо дӯстони ҷониям хайрухуш карда, ҳар якамон ба қитъаҳои гуногуни Ватани беканори Иттиҳоди Шӯравӣ пароканда мешавем.

Як бегоҳ дар оғӯши ин фикрҳо будам, ки дарро касе тақ-тақ карда, ба хучраам ворид шуда, худро шиносонд: «Акаи Фаррух, камина Сухроб Шарипов ҳастам, аз Душанбе, донишҷӯи курси якуми факултаи фалсафа. Бо нияти бо Шумо ошно шудан омадам».

«Бисёр хуб кардӣ, Сухробҷон, хуш омадӣ», – ҷавоб додам. Баъд аз ин Сухробҷонро сари миз даъват кардаму суҳбатамонро оғоз намудем. Аз суҳбати аввал ман фаҳмидам, ки бо шахси нодир суҳбат мекунам. Ҳар як суҳан, ҳар як фикр, ҳар як нияти вай бо Ватани азиз алоқаманд буд.

«Акаи Фаррух, ин чӣ гап аст! Мегӯям, ки аз Душанбеам, манро мепурсанд: «Ну как у вас в Туркменистане?». Ё ин ки агар «Ман аз Тоҷикистон» гӯям, маро мепурсанд: «Ваша же столица–город Фрунзе, да?». Охир онҳо чӣ хел ба донишгоҳ дохил шудаанд, ки ақаллан 15 ҷумҳурии Иттиҳоди Шӯравиро наредонанд. Мо ҳамаи ҷумҳуриҳо медонем-ку, ҳол он ки вақте мо давлат доштем, баъзе аз миллатҳо ҳатто ташаққул наёфта буданд. Магар дар бораи ватани Рӯдакию Синою Носири Хусрав надонишони донишҷӯёни Донишгоҳи Москва ҷоиш аст?»

Ман ба ҷунин падида ҳанӯз дар соли 1979 вохӯрда, то андозае ором шуда, Сухробҷонро фаҳмонидам, ки вазифаи

мо тариқи муомилаи хуш дар бораи Тоҷикистон маълумот додан аст.

Марҳум Сухробҷон ҷуссаи калон надошта, вале дили шерро дар кафаси сина дошт. Боре дар хобгоҳ нафари сархуш духтареро чақа шуда буд. Духтар ин бадмастро рӯйи хуш надода, хоҳиш кард, ки вайро ба ҳолаш гузорад. Дар ҷавоб ин нохалаф духтарро шурӯъ ба дашном додан намуд. Сухробҷон он ночавонмардро эрод овард. Бадмаст ҷуссаи хурди Сухробҷонро дида, вайро низ дашном доданро оғоз кард, вале ба охир расонида натавонист, чунки Сухробҷон ўро бо мушташ ду зарба заду разил аз по афтида, муддате ба хуш наомад. Ман дар ҳайрат монда гуфтам: «Сухробҷон, ба қадду басти ту ин нобакорро ҷуръати гап задан ҳудах коре аст, балки ту вайро беҳуш кардӣ». Сухробҷон хоксорона ҷавоб дод, ки он авбош сархуш буда, задани вай кори осон буд. Баъдтар ман фаҳмидам, ки Сухроб бокс машқ мекардааст.

Бо Сухробҷон суҳбатҳои дуру дарозро дар бораи ояндаи Иттиҳоди Шӯравӣ ва Тоҷикистони азиз анҷом меодем. Он вақтҳо дар ҷумҳурии мо муаммоҳое буданд, ки ҷавонони имрӯза дар бораи онҳо тасаввурот надоранд. Доираи истифодаи забони тоҷикӣ маҳдуд мешуд. Ҷавонҳо дар мактабҳои русӣ хонда, забони модариро наметавонистанд. Баъзан аз Душанбе ҳамдиёронамон омада, бомо бо забони тоҷикӣ муошират карда наметавонистанд, ҳол он ки, масалан, арманиҳо танҳо бо забони худ суҳбат мекарданд.

Маҳдудиятҳои муайян дар фаъолияти сохторҳои давлатӣ буданд. Дар ҳамаи ҷумҳуриҳои Иттиҳоди Шӯравӣ роҳбари дуҷуми КМ Ҳизби коммунистӣ рус буд, вале дар сатҳи вилоятию ноҳиявӣ дар ҷамоҳири Кавказ ва Назди Балтик ин талабот набуд, яъне роҳбарони дуҷум аз халқи

махаллӣ буданд. Прокурори Тоҷикистон ва раиси Кумитаи давлатии амният рус буданд. Муовинони аввал дар Вазорати адлия, Суди Олӣ, ВҚД ва дигар вазоратҳо рус буданд. Чунин талабот дар ҷумҳуриҳои Қафқоз ва ҳатто дар баъзе ҳолатҳо дар Ўзбекистон вучуд надошт. Корғузори бо забони русӣ сураи меғирифт, ҳол он ки дар як қатор ҷамоғири шӯравӣ забони модарӣ истифода бурда мешуд. Аз чунин зулмат ва таъбиз (дискриминатсия) мо ба ҳамдигар дарди дил мекардем ва орзу мекардем, ки ба Ватанамон хизмат карда, чунин вазъиятро бо талошҳои якҷояи қишри пешрафти ҷомеа тағйир диҳем, пеш аз ҳама, дар натиҷаи бедор кардани шуурноқӣ.

Моҳи январӣ соли 1981 «уқоб»-и ашаддӣ сиёсат– Роналд Рейган, Президенти ИМА шуд. Аз рӯзи аввали қораш вай Иттиҳоди Шӯравиро «Империяи бадӣ» (Империя зла) эълон намуда, муборизаи шадидро муқобили он оғоз намуд. Чунин, ӯ лоиҳаи ташаббуси мудофияи стратегӣ (стратегическая оборонная инициатива–СОИ)-ро пешниҳод намуд. Мувофиқи ин лоиҳа дастгоҳҳои пешрафтаи амрикоӣ дар қайҳон гузошта шуда, иншооту силоҳи ҳастай (атоми)-и Иттиҳоди Шӯравиро назорат бурда, дар ҳолати зарбазанӣ аз ҷониби Иттиҳоди Шӯравӣ мушаққу ракетахоро безарар мегардонанд. Иттиҳоди Шӯравӣ эътирозхоро бар зидди ин лоиҳа баён менамуд, вале маълум буд, ки саҳт ҳавотир буд, зеро ҷавоби баробарарзишро ба ин ташаббус дода наметавонад. Яъне СОИ дар ҳолати пиёдагардии ин лоиҳа ҳатари бузургеро ба Иттиҳоди Шӯравӣ дошт. *(Таҷриба нишон дод, ки СОИ лоиҳаи аз ҷиҳати техникӣ муодӣ иҷронаишаванда буда, барои тарсонидани Иттиҳоди Шӯравӣ тарғиб шуда, ИМА ба мақсадаш расид. Иттиҳоди Шӯравӣ дар давраи роҳбарии М.С. Горбачёв дар қарордодҳои*

ихтисоркунии силохнокӣ гузаитҳои беасосу калон кард).
Ғайр аз СОИ ИМА чораҳои дигарро низ истифода бурд.
Чунончи, дар Аврупо ракетаҳои «Першинг» ҷой дода шуданд. Оқибат, муносибатҳои ИМА ва Иттиҳоди Шӯравӣ торафт сард мешуд. Мо роҷеъ ба ин масъала бо Сухробҷон суҳбат мекардем. Вай мегуфт, ки пешрафти Иттиҳоди Шӯравиро ҳамчун давлат метавонад танҳо роҳбари қавӣ таъмин намояд. Ман меафзудам, ки ин аломати ҳамаи давлатҳои тоталитарӣ аст. Сухробҷон мугуфт, ки он чӣ ки Иттиҳоди Шӯравӣ муҳтоҷи дигаргуниҳо мебошад, мусаллам аст. Асоси иқтисодиётро фуруши нафту газ ташкил мекунад. Ҳолати иқтисод аз нарху навои ин чизҳо вобаста аст. Бо вучуди он, ки миллионҳо гектар замин дар Қазокистон обёрӣ шудааст, Иттиҳод гандумро аз давлатҳои дигар ворид мекунад. Сифати молҳои истеҳсолшудаи соҳаҳои гуногуни истеҳсолот, аз ҷумла саноати сабук, саноати автомобилӣ, саноати мошинасозӣ ба талабот ҷавобгӯ нест. Задухӯрдҳои мусаллаҳ дар Афғонистон нишон дод, ки омодагии Артиши Шӯравӣ низ беҳбудиро металабад. Шумораи сарбозон нисбат ба артишҳои Созмони Паймони Атлантикаи Шимолӣ зиёд бошад ҳам, сатҳи касбияти Қувваҳои Мусаллаҳи Шӯравӣ пасттар аст. Моликият дар давлат танҳо моликияти давлатӣ ва ҷамъиятӣ мебошад. Моликияти хусусӣ вучуд надорад, ки ин ташаббусу имкониятҳои бузурги шахрвандонро маҳдуд мекунад. Хуб мешуд, ки моликияти хусусиро ақалан дар соҳаи савдову хӯроки умумӣ иҷозат медоданд. Ман меафзудам, ки Ю.В. Андропов аз афташ зарурати тағйиротро мефаҳмад ва аз пурзӯр кардани интизому тартибот оғоз намуд, аммо ин кофӣ нест. Бояд дигаргуниҳоро дар соҳаи иқтисодиёт ва артиш оғоз намуд.

Чи хеле ки маълум аст, Андропов соли 1984 аз олам даргузашт ва ҷойи вайро К.У. Черненко гирифт. Сухробчон мегуфт, ки Черненко хеле хуб кард, ки тағйиротро дар соҳаи маориф оғоз намуд, лекин дигаргуниҳои куллиро дар дигар соҳаҳо гузаронидан лозим аст, вагарна оқибати Иттиҳоди Шӯравӣ хуб нест. Албатта, Сухробчон дар он шакле, ки соли 1991 сурат гирифт, пош хӯрдани Иттиҳоди Шӯравиро намедонист, вале дар ин ӯ он шакл оқибати сангини ин давлатро дар асоси таҳлилҳояш пешгӯӣ кард.

Охирҳои солҳои 1970-ум ходими давлатии Чин Дэн Сяо Пин тағйироту бозсозии куллиро дар давлат оғоз намуд. Иттиҳоди Шӯравӣ сиёсати Чин, пеш аз ҳама, сиёсати дарҳои бозро танқид мекард. Сухробчон, ки дар факултаи фалсафа мехонд ва аз нозукиҳои иқтисодиёт оғаҳ набуд, иқтисоди сиёсиро муфассал омӯхта, вақти зиёдро барои консултатсия бо олимони иқтисоддон сарф намуда, масъаларо барои худ аниқ кард. Вай боре назди ман омада гуфт, ки таҷрибаи Чинро на мавриди танқид, балки мавриди омӯзиш қарор додан даркор. Асоси иқтисодиёт тағйирнаёфта, ҳамзамон ботадрич, қадам ба қадам дигаргуниҳо оғоз ёфта, моликияти хусусӣ иҷозат дода шудааст. Чин таҷрибаи дигар давлатҳоро дар соҳаҳои гуногун (дар варзиш, кайҳоншиносӣ, соҳаи иҷтимоӣ–таҷрибаи Иттиҳоди Шӯравиро дар иқтисодиёт, таҷрибаи давлатҳои Ғарбро дар фаъолияти кооперативҳо таҷрибаи Югославия)-ро омӯхта, тадричан қадам ба қадам иқтисоди бозаргониро ҷорӣ намуда, он чиро, ки давлат дар ҷиҳил соли сотсиализм ноил гашт, нигоҳ дошта истодааст. Сухробчон пешгӯӣ мекард, ки қарни бистуяк асри Чин мешавад.

Ин ҷо ду бузургии Сухробчонро гуфтаниам: Якум, даҳсолаҳо гузашту, он чизе, ки пешгӯӣ кард, амалӣ шуд. Дуюм, доираи васеи мафкуравӣ, ғановати матлаби вайро

бибинед, ки файласуф масоили иқтисодиро ба истилоҳ «ҳавсала» карда омӯхтааст.

Солҳои таҳсил ба охир расид, Сухробҷон барои кор кардан дар Москва монд, соҳиби касб, ҳунар, обрӯ, чойи кор бо маоши баланд шуд, вале вақте ки Ватан даъват кард, соли 1998 ба Тоҷикистон ба кор омада, маоши ҳашт сомониро мегирифт. То охири умри начандон тӯлониаш Сухробҷон вазифаҳояшро содиқона адо кард.

Сухробҷон сарбози аслии Ватан буд. Ӯ камбудихоро қотеона танқид мекард, лекин ин танқиду софдилона буд, танқиди ғамхорона.

Бемории вазнини Сухробҷон бемории ғайриҷашмдошт буд. Ман як бор вайро дар беморхона хабар гирифтам. Маълум буд, ки беморӣ вазнин аст, валеханда аз лаби Сухробҷон намерафт. Вақте ки Сухробҷон дар шуъбаи эҳё бистарӣ шуд, ман имкон доштам танҳо тавассути телефон суҳбат кунам. Аз садои вай маълум буд, ки ӯ хеле афғору мариз аст. Ба ин нигоҳ накарда, Сухробҷон маро дар бораи зиндагӣ, аҳли оила пурсупос карда, дар бораи мушкilotи вобаста ба диссертатсия, ки нияти навишта ҷимоя кардан доштам, суҳбат карда, маслиҳатҳоро барои ҳарчӣ зудтар анҷом додани ин кор меод.

Хонандаи азиз. Қазоват кунед. Одам дар дами марг аст! Лабханд аз рӯяш дур намешавад. Одам дар дами марг аст, аммо дар бораи мушкilotи даҳумин дараҷаи дӯсташ ғамхорӣ мекунад. Ин аст мардонагӣ! Ин аст иродаи қавӣ! Ин аст матонат!

Чанд фикри ин ҷо баён карда қатраест аз баҳре, ки метавонист, ки будани Сухробҷонро ифода кунад. Вай сазовори офаридани дoston аст. Умед дорам, ки устодони қалам ин дostonҳоро меофаранд.

Ёдат ба хайр бод, Сухробҷони азиз!

Раҳмонов Бахтиёр Шарипович,
полковник, дӯсти ҷонии марҳум
Суҳробҷон Шарипов
05.06.2015

Ў ХУДРО ҲЕЧ ДИГАР НАКАРД

Гӯянд, ки инсон ҷоизу-л-хатост. Аммо беҳато танҳо Худованди мутаъол мебошад. Ва чун ин ҳарфҳо ба хотири дӯсти гиромӣ иншо мегардад, сифатҳои беҳтарини ўро зикр хоҳам кард. Ва инсони ҳаққонӣ низ ҳамон аст, ки сифат ва ахлоқи ҳамидааш афзунтару бештар нисбат ба ҷиҳатҳои дигараш ифода ёбанд.

Муҳим он аст, ки Суҳроб Шарипов шахсиятест, ки инсонияю одамгарӣ, одобу таҳаммул, сабру ҳикмат, фурӯтаниву хоксорӣ, озодандешиву фикри ноб баёнкунанда буди чунин монда... Ў арбоби сидқиву самимият, меҳнатдӯсту ҷонфидои меҳан буд.

*Фард мегирад зи миллат эҳтиром,
Миллат аз афрод меёбад низом.*

Чунин олимони ками дар каманд, яъне ангуштшуморанд, ки роҳи ҳаёт ва фаъолияти меҳнатиашон боиси пайравист ва онҳо барои идомаи зиндагӣ ва намунаи шоистаи ҳаёт зебандаанд.

*Ҳар шаб зи худат битурс агар ту мардӣ,
К-имрӯз чи хидмате ба мардум кардӣ?!*

Дар ҳақиқат ҳар шахси шарифу накуном, рӯз аз ҳештан пурсон бошад, ҷӣ мадади шоён ё ҳадди ақал назаррас ба мардум, ҷомеа кардааст.

Бо боварии комил гуфта метавонам, ки ин аст маънии зиндагӣ, ин аст мафҳуми ҳаёти рӯзмарраи ҳар инсони вичдони покдошта.

Сухроб Ибронович ин шахси ҳамешачавон, начибу инсонпарвар тамоми ҳаёти бошуурунаи худро сарфи хидмати содиқона барои мардуми шарифи Хатлону Бадахшон, Ҳисору Раштонзамин, Ваҳёву Зарафшон ва куллан қаламрави Тоҷикистон кардааст, барои амалӣ гардидани мақсадҳои олии ҷомеа саҳми сазовор боқӣ гузоштааст.

Ба кадом гӯшае сафар нанамой, ҳамаи одамоне, ки бо тақозои замон ва фаъолияти меҳнатиашон бо Сухроб Шарипов шиносӣ доштаанд, ўро ҳамеша бо некӣ зикр мекунанд, роҷеъ ба хислатҳои начиби инсондӯстӣ ва меҳмоннавозиаш мисолҳои бешумор меоваранд, авсофаширо ман на танҳо дар шахру ноҳияҳои кишварамон, балки дар беруни қаламрави Тоҷикистон, давлатҳои дуру наздик борҳо шунида, аз он гувоҳ ва шохидӣ медиҳам.

*Ёрон ба номи пуришарафат фахр мекунанд,
Аз рӯзи неки мардуми ту ифтихори туст.
Дар ҷаингоҳи оби бақо манзалат бувад,
Рӯзи ташнагон зи сари обишори туст.*

Дар тӯли ҳаёти ҷавонмардонааш Сухроб Шарипов ҳеҷ гоҳ аз пайи боигариву сарват, ғанӣ гардониданаш на-рафтааст. Ҳарчанд дар мақомоти баландпояи ҳукумату давлатӣ қор мекард ва шояд имконият дошт, ба мисли бархе аз вазирону вакилону роҳбарони корхонаҷоти феълӣ хонаҳои баландошёнаи боҳашамат, кӯшқу фароғатҳои замонавӣ созад, мошинҳои гаронбаҳо дастрас кунад ва ғайра, лекин ин гуна амалро ҳеҷ пеша накард, таълиму тарбияе, ки гирифта буд, ба ҳирс нафрати зиёд дошт. Ў гаштаву баргашта таъкид мекард, ки ҳарис ма-

бош, зеро вай аланга мебошад, рӯзе мерасад, ки тамоми меросу давлататро оташ зада месузонанд!

Суҳроб Ибронович фарзандону хешу табор, дӯстону рафиқон, таҳқиқ ва корҳои нектаринро сарвати бебаҳои зиндагии худ медонист.

Воқеан ҷавҳари фард аз миллат камол меёбад. Ва он марде, ки бо ҷомеа ёр аст, ҳамеша пирӯз, сарбаланд ва ифтихорманд мебошад. Дӯст ва бародарам Суҳроб Шарипов аз ҷумлаи соҳибфитратони замони мо, хирадманди даҳр, намакшиноси ҷомеа, дӯсти беғараз, арбоби илму фарҳанг, ходими давлат аслан мардумшиноси ҳақбин ва ҳақгӯй буд.

Вай хоку буми Тоҷикистон, марди марди тоҷикист. Ғамхори бономуси миллати безавол мебошад. Дидадарову ҳақназар, сулҳҷӯю озодмардро Лоиқ шеър бахшидааст:

*Ғар ту дорӣ доғи дарди тоҷикӣ,
Ростиро, марди марди тоҷикӣ!*

Суҳроб Шариповро воқеан ғавҳараш тоҷикист. Бо он ки фарзанди водии Ваҳё аст, вале ифтихор аз тамоми қаламрави Тоҷикистон мекард. Ба номбурда чун марди бофаросат арҷ мегузоштам, чунки дӯстиву муҳаббати самимӣ дошт.

Суҳроб Иброновичро на танҳо роҳбари коромузда, ташкилоҷии хайрандеш, ҳамзамон дар пешрафти илми кишварамон саҳми арзанда гузоштааст. Мақолаҳои илми мавсуф дар мавриди сиёсати сулҳу субот, ваҳдат чи гуна ҷанбаҳои оқибатҳои стратегӣ дорад, аз пажӯҳиши бунёди маҳсуб мешавад. Рисолаҳои номзадиву доктории ӯ воқеан бо бозёфтҳои илмиву пажӯҳишӣ беназираанд, ки пайравону шогирдонаш аз сайди маънии ақидаҳои илми

устод имрӯзу фардо маншаи тоза ба тоза мегиранд. Сухроб эзидофариди моҳи апрел буд. Моҳи оғозу барака-ти сол, оғозу пойдории баҳор, моҳи бедориву ривочи табиат, баъзеҳо чонибдори ақидае ҳастанд, ки Одам алайҳиссалом ҳам дар ҳамин моҳ рӯҳ дар ҷасадаш дамида шуда. Шояд ҳамин нахустинҳо ба тақдири номбурда пай-васта бошанд, ки аз миёни тоҷикон аз нахустин донандаи илми сулҳу субот, ваҳдати миллӣ аз эътибор соқит нест. Ё мегуфт, ки тақдири камташвишу бемашаккат, каммуқовимату бемуамморо эътироф надорам. Маҳз тарбияву насихатҳои падари маҳбуб профессор Иброн Шарипов буданд, ки писарашон бо дуёи қиблагоҳ сазовори обрӯ, ҳурмати аҳли ҷомеа гардид.

Ҳаёт исбот мекунад, ки дӯсти асилро ҳеҷ неъмат наме-тавонад иваз намояд. Ин эҳсоси муқаддас аз қарри дил ва мағзи чон бармехезад. Фарозу нишеби зиндагӣ ва кирдори замон қурби онро намекоҳонад, арзиши ин меҳри инсониро кам намекунад. Танҳо дӯстони ҷонӣ метавонанд рафокати сидқиро ба роҳ бимонанд. Ҳеҷ як ҷазои ғуборолуд покии чунин дӯстии ҳақиқиро, ки ба муҳаббати соф ва самимияти саршор асос ёфта, доғдор нанамояд.

Решаи дӯстии ман бо инсони пуршафкат, шахсияти обрӯманду соҳибнағ Сухроб Шарипов аз сарғаҳи дарёи хурошони меҳри бегазанд, ки доим дар талошу ғалаёни ди-дор аст, об меҳӯрад.

Ганҷи ноёб ва бузургтарин неъматӣ дӯстам Сухроб ин фарзандонаш мебошанд, ки имрӯз дар пойтахти кишварамон шаҳри Душанбе дар тарбияи модарашон мебошанд. Муҳити оилавиаш саршори ҳикмат, ҷазои лабрезии эҳтирому кадрдонист. Ҳамсари меҳрубон ва фарзандони солеҳ тору пуди хушбахтию некномии шодравон мебошанд.

Имрӯз садҳо мутахассисони соҳибтаҷриба дар мақомоти гуногуни давлатӣ, дигар сохторҳои ҳукумат кору фаъолият доранд, ки худро шогирд ва самараи мактаби тарбиявӣ санъату истеъдоди сарвари Сухроб Ибронович медонанд.

Ҳар соли ҳаёти муносибу намунавии Сухроб Шарипов соли хизмату пайкор барои нақш гузоштан дар пешрафти ҷабҳаҳои ҳаёти ҷомеа, омода намудани кадрҳои ҷавону лаёқатманд будааст. Ба чунин толеи баланд ва шарафи олии мардумӣ ноил шудан ба ҳар кас муяссар мегардад. Танҳо дасти пок, дили гарм, мағзу ҳуши неқбинона имкон дод, ки инсон аз хирмани умр чунин ҳосили фаровон ва пурқадр барорад чун Сухроб, ки худодод аст.

Ман аз он ифтихор дорам, ки бо Шарипов Сухроб Ибронович аз наздик шинос будам, мубодилаи афкор доштан, баҳсҳо мекардем, ақидасанҷӣ бароямон маъмулӣ буд.

Миёни рӯшанфикрони ҷумҳурӣ ӯ мақому обрӯи хоса дорад, обрӯи эътибори сиёсат, илм ва фарҳанги кишварамон ба ҳамин гуна шахсиятҳо ниёз дошта, аз онҳо вобастагӣ дорад.

Ҳарчанд ки Сухроб Шарипов дар қайди ҳаёт набошанд ҳам, мақсаду маромаш шукуфоии кишвари азиз, рушди илму парламентаризм, нашъунамои мардуми Тоҷикистон боқӣ хоҳад монд. Зеро фарзанди ин кишвар мебошаду фарзандвор нумӯву шукуфой ва тақону пешравии онро дар амал табиқ мекард.

Дустам, Сухробчон ёдат дар дилу хотираам нақши доимӣ бастааст. Рӯҳат шод бод, қабрат пурнур!

Фаррух Умаров,
мушовири бахши Ёрдамчии
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон
05.04.2015

ВОРИСИ АСИЛ

Дар сарғаҳи фарҳанги сиёсии тоҷикон сиёсатмардоне қарор доштанд, ки илми сиёсатро ба авҷи аълои худ расонидаанд. Зиёда аз ин, метавон бидуни муболиға тасдиқ кард ва ба исбот расонид, ки онҳо дар таърихи башарӣ асосгузори сиёсати амалгаро (pragmatic) ва воқеъгаро (realpolitic) низ будаанд.

Маҳз зуҳури тобноки ҷунини шахсиятҳо дар таърихи сиёсии тоҷикон заминаи қавии илми сиёсатшиносӣ ва дар ин ҷода пайванди ногурастани наслҳоро таъмин намуд. Низомулмулк яке аз онҳост. Маҳз ба фарҳанги сиёсии амалгаро ва воқеъгарои даврони Сосониёну Сомониён таъя намуда, ин вазири донишманд тавонист, ки бо тадбиру машваратҳои хеш империяи аҳди Салҷиқро аз фурӯпоши эмин дошта, ба низом дарорад (тахаллуси Низомулмулк ба ҳамин маъност) ва ба як қудрати бузурги ҷаҳонӣ мубаддал созад.

Беҳуда нест, ки Маликшоҳ, яке аз салотини муктадири даврони салҷуқия бо арҷгузорӣ ба асари ягона ва нотакрори Низомулмулк «Сиёсатнома», бо камоли ифтихор мефармояд: «Ман ин китобро имоми хеш кардам ва бар ин хоҳам рафт».

Ва ин суҳанон дар давроне гуфта шудаанд, ки Қуръон нахусткиноби ҳуқуқу салотини он даврон будааст ва ҳамчун дастурамали умури давлатдорӣ мавриди истифода қарор доштааст.

Ба таъбири дигар, метавон гуфт, ки Низомулмулки тоҷик муаллифи нахустин Конститутсия дар қаламрави ислом низ ҳаст.

Шояд суоле матраҳ шавад, ки чаро дар хотироте, ки ба шодравон Сухроб Шарипов баҳшида мешавад, сухан аз Низомулмулк меравад?

Гап дар сари он аст, ки чанд муштаракоте ҳаст, ки ин ду шахсияти сиёсиро ба ҳам рабт медиҳанд:

1. Нубуғи ҳар дуи ин шахсиятҳо дар солҳои ҷавонӣ буруз кард ва ҳар ду хеле ҷавон (Низомулмулк дар 29-солагӣ ва Сухроб дар 52-солагӣ), яъне дар айни камолоти эҷодӣ дунёро падруд гуфтанд;

2. Ҳам Низомулмулк ва ҳам Сухроб ба шарофати истеъдоду дониши фитрию иқтисобии хеш дар ҷавонсолӣ ба мақомоти баланди давлатӣ ноил гаштанд, ки дар Шарқи исломӣ ками дар кам ва ба нудрат воқеъ мешавад;

3. Ҳар дуи онҳо ба таъбири худ Низомулмулк гӯем, «ба сухан гуфтан далер» буданд.

Сухроб Шарипов аввалин сиёсатмадоре буд, ки ба муқобили кумондонсолорӣ ва коррупсия садои эътироз баланд кард.

Мавқеи устувори ақидаҳои Низомулмулк бошад, боиси он гардид, ки мавриди террор қарор гирифт ва дар 29-солагӣ аз ҷаҳон ҷашм пӯшад.

4. Барои ҳар дуи ин шахсият сиёсат василаи обод кардани давлат буд, на қонеъ кардани ғаразҳои шахсӣ ё ба истилоҳи муосир гӯем, кареризм. Тамоми саъйи онҳо, ба ин маънӣ, ба он равона шуда буд, ки пояҳои давлатдорӣ мустаҳкам гарданд. Яъне манфиатҳои давлатӣ барояшон бартар аз манфиатҳои шахсӣ будааст.

5. Ва дар охир, онҳо тавонистанд, ки дар фарҳанги сиёсии мардуми тоҷик як такони чиддӣ ба вучуд оранд, ки ин мавзӯи дигар аст.

Ба ин минвол, метавон бо камоли боварӣ изҳор кард, ки ҳаводиси рӯзгор натавонидааст, ирсияти генетикии тоҷиконро маҳв кунад.

Бо вучуди он ки мардуми тоҷик чандин империяхоро пушти сар кардааст, қисми аъзами осори таърихӣ ва илмию фарҳангӣ ва ҳатто марзу бумашро аз даст додааст, чандин бор забону хаташ ҷабран иваз шудааст, вале маҳз ирсияти генетикии он, ки дар тавоноӣ шояд дар ҷаҳон беназир бошад, боис шудааст, ки аз нав эҳё шавад, садҳо шоирону олимониро ба оламиён эҳдо кунад ва ин раванд абадулобод идома хоҳад дошт.

Сарнавишти Сухроб Шарипов – вориси асили Низомулмулк метавонад бар ин гуфтаҳо бурҳони қотеъ буда бошад.

Фаррух Умаров дар сӯғвориҳои дӯст ва ҳамкорам, олими маъруфи тоҷик, вакили мардум, доктор ва профессор Сухроб Шарипов

Мурғи дили ман бимурд аз рафтани ту,
Аз дарду алам фишурд аз рафтани ту.
Дарди ту даво надошту мо - бечора,
Ин гусса маро бихӯрд аз рафтани ту.

«3 - овардани мо набуд гардунро суд»,
Гӯянд, вале умри ту ин гуна набуд.
Умри ту ба ҷоҳу иззи дониш бифузуд,
Ҷастӣ бурун аз қайди хурофоту рукуд.

Имрӯз, ки тифлакони ту гирёнанд,
Аз рафтани ногаҳони ту хайронанд.
Дар зери замини сард аз сузу гудоз,
Ҳам модару ҳам падар чигарсӯзонанд.

Марги ту, вале на хатм, эҳё шудан аст¹,
Бо номи наку ба ёдҳо ҷо шудан аст.
Марги ту раҳе зи олами ҷисмонӣ,
Дар олами маънавӣ мучалло шудан аст.
Гӯри ту, ки як рӯз шавад нопадид,
Он гуна, ки расм аст дар ин куҳнасаро.
Номи ту, вале ҷу кӯҳсори тоҷик,
Монад ҳама умр зиндаю побарҷо.

(Рӯзномаи «Миллат», с. 2015).

Рачаби Мирзо,

рӯзноманигор <http://tojnews.org/tj/news/durbini-khukumat-charo-khukumat-sukhrob-sharipovi-digar-nadorad>

ДУРБИНИ ҲУКУМАТ. ЧАРО ҲУКУМАТ СУХРОБ ШАРИПОВИ ДИГАР НАДОРАД?

Се миссияи Сухроб

Пайдоиши Сухроб Шарипов дар командаи Президент Эмомалӣ Раҳмон як падидаи хос ва то ҷое истисноӣ ба шумор мерафт. Зимнан, бояд зикр намуд, ки номи ӯ дар ибтидои солҳои 2000-ум расонаӣ шуд. Маҳз дар ин давра ӯ бо назарҳои хоси коршиносонаш дар расонаҳои хабарии ватаниву хориҷӣ пайдо гардид. Дертар, чун ба дастгоҳи

¹Ин мисраъ моли Умари Хайём аст.

ичроияи Президент ба кор шурӯъ кард, якбора ба шахси хомӯш табдил ёфт. Хомӯшии, ки маъниҳоро дар худ ҷо меод...

Агар мо, дар маҷмӯъ, фаъолиятҳои Суҳроб Шариповро радабандӣ кунем, онро имкон дорад, ба 3 давра тақсим кард:

1) ибтидои солҳои 2000-ум (замони ҷун таҳлилгар ва баъдан корманди Дастгоҳи Президент пайдо шуданаш);

2) соли 2006 (дақиқтараш пеш аз маъракаи интихоботи президентии соли 2006);

3) соли 2011 (замоне, ки ӯ ба Парлумон интиқол ёфт).

Ҳарсеи ин давра махсусиятҳои вижаро дар худ ҷо медаханд.

Масалан, ибтидои солҳои 2000, ҳоса пас аз ҳаводиси 11 - уми сентябри соли 2001, вазъияти умумии минтақа шакл иваз намуд. Афғонистон ва он чи, ки дар ин кишвар мегузафт, барои Тоҷикистон ва мамолики дигари Осиёи Марказӣ ҳушдор меод, ки минтақаро таҳаввулотӣ ҷиддӣ интизор аст. Ёдовар мешавем, ки то ин замон Ҳукумати Тоҷикистон ҳамкориҳои тангтанг танҳо бо Русия дошт. Президент Эмомалӣ Раҳмон, ҳатто дар як маъракаи худ дар нашрияи “Независимая газета” (соли 2000) ба Кремл ошкор гуфт, ки Душанбеи расмӣ аксари корхонаҳои давлатиашро бо он умед хусусӣ накардааст, ки интизор дорад русҳо ба онҳо маблағгузорӣ мекунад. Суҳроб Шарипов, ки нав аз Маскав омада буд, ин замон бештар тариқи расонаҳои хабарӣ, аз ҷумла телевизионҳои ҳукумати таҳлилгарӣ мекард ва кӯшиш менамуд вазъиятро барои ҷомеа ва ҳукумат дуруст арзёбӣ кунад. Дуруст аст, ки аксари ин таҳлилҳо “призмаи русӣ” - ро меоманданд. Шояд натиҷаи ҳамин буд, ё ҳар чизи дигар,

ки андактар ӯ барои кор ба дастгоҳи Президент даъват гардид...

Интихоботи президентии соли 2006-и Тоҷикистон дар марҳалаи бисёр ҳассоси вазъи минтақавию ҷаҳонӣ баргузор шуд. Ин замоне буд, ки вазъи геополитикии Осиёи Миёна ҳар замон тағйир меёфт. Чунин ивазшавии ҳолат бештар ба он иртибот дошт, ки ҳукуматҳои кишварҳои минтақа тамоюлҳои сиёсии худро зуд-зуд дигар мекарданд. Қирғизистон аллакай як инқилобро аз сар гузаронида буду ханӯз маълум набуд, ки рӯҷониби Кохи Сафед дорад, ё Кремл. Ўзбекистон пас аз ҳодисаҳои моҳи майи Андиҷон якбора пушт ба Ғарбу рӯ ба Русия кард. Тоҷикистон низ як сол пеш бо Русия масъалаи сарҳадбонони ин кишвар дар марз бо Афғонистонро бознигарӣ кард. Бар илова, мавзӯи сохтмони нерӯгоҳи Роғун бо Русия ба бунбасти рафту дар муносиботи ду кишвар тағйир ба вучуд омад.

Дар чунин лаҳзаи ҳассоси нерӯҳои нисбатан ҷиддии сиёсии Тоҷикистон низ гӯё забон як карда бошанд, ки аз ширкат дар интихоботи президентӣ даст кашиданд. Интихобот ба ҳар ҳол баргузор шуд, вале минбаъд бояд фазо тағйир меёфт. Ин замоне буд, ки Сухроб Шарипов роҳбари Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Тоҷикистонро ба зимма дошт. Ин марказ муассисаи давлатии илмӣ тадқиқотӣ, иттилоотӣ таҳлилӣ ва машваратӣ ба шумор рафта, бевосита ба Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тобеъ аст. Вазифаҳои асосӣ ва умдаи Марказ аз таҳлил ва пешгӯии раванҷҳои иҷтимоӣ сиёсӣ, иқтисодӣ ва маънавияу фарҳангии ҷомеаи Тоҷикистон иборат мебошанд. Мусалламан ин марказ фаъолиятҳои ҳам дорад, ки маҳз ба маркази асосии қабули қарор – Президенти кишвар ироа мешаванд.

Суҳроб Шарипов дар замоне, ки ин муассисаи давлатиро роҳбарӣ мекард, мегуфт муаллифи Консепсияи ислоҳоти сиёсӣ ва конститусионӣ дар кишвар мебошад, ки мувофиқи ин санад бояд баъзе аз ваколатҳои Президент ба нафъи порлумон ва сарвазир кам карда шаванд. Ин санад ба қавли Суҳроб Шарипов дар дасти Президент қарор дошт ва то охири умр изҳори умедворӣ кард, ки ба порлумон пешниҳод хоҳад шуд (гумон накунам тағйир додани Қонуни асосӣ, ки ҳоло баҳсаш идома дорад, ба лоиҳаи Суҳроб Ибронович ягон умумият дошта бошад).

Бар илова, ӯ бо суҳбатҳои нисбатан ошкори худ он замон бисёриҳоро ба ҳайрат овард. Ҳукумати Тоҷикистон гӯё ба ин васила исбот кардан мехост, ки ба унсур ва арзишҳои демократӣ вафодор асту Ғарб набояд инро нодида гирад.

Аммо ачиб ин буд, ки пас аз интиҳобот ва шакл гирифтани ҳукумати нав ҳам «ҳарорати интиқодии» Суҳроб Шарипов поин намерафт.

Бовучуди ҳамаи он мушкилоте, ки Суҳроб Шарипов дар бораашон суҳбат мекард, ӯ мегуфт ба Президент вафодор асту то вақте дар қайди ҳаёт ҳаст софдилона барои ӯ хизмат хоҳад кард.

Сипари ҳукумат

На танҳо дар масоили ватанӣ, балки хориҷӣ ҳам Шарипов нуктаҳоеро мегуфт, ки бисёриҳоро дар ҳайрат меовард. Аз ҷумла, маҳз ӯ буд, ки мавзӯи ба монополия табдил додани бензини Тоҷикистонро аз сӯи “Газпром” ба баҳс кашид ва онро барои кишвари мо хатарбор унвон намуд. Вақте мавзӯи пойгоҳи низомии Русия ва ҳамкориҳои ҳарбии ду кишвар ба баҳси гарм табдил ёфт, Суҳроб Шарипов буд, ки мегуфт Кремл саҳми Тоҷикис-

тонро нодида мегирад. “Зеро дар Тоҷикистон мачмааи “Окно” –и Русия қарор дораду ҳангоми ягон кишвари абаркудрат ба Русия ҳамла кардан, эҳтимоли ба Тоҷикистон ҳамла кардани он аз назар дур нест». Дар масъалаи истифодаи Маскав аз «қартаи муҳочирон» низ Шарипов мавзӯро ба паҳлӯи мантиқдоре рӯ ба рӯ кард. Ӯ гуфт ихроҷ кардани муҳочирони тоҷик аз Русияро фаҳмида наметавонад. «Масалан, дар Амрико миллионҳо эронӣ ба сар мебаранд, аммо дар кучо шунидаед, ки ҳукумати ИМА онҳоро барои мушкил доштаниш бо режими Техрон аз хоки худ пеш карда бошад?».

Ҳини пайдоиши «қазияи халабонҳо» дар соли 2011 Сухроб Шарипов танҳо аз мақомдорони баландпояи тоҷик буд, ки на фақат ба шарҳи ҳодиса пардохт, балки онро барои дарёфти манфиат ба ҳукумат «самти нав» дод. Ба таври дигар, бетафовутии мақомоти русӣ, хоса сафорати Русия дар Душанбеу вазорати корҳои хориҷии ин кишварро дар 8 моҳи боздошти халабонҳо ба гунае шарҳ дод, ки доираҳои таҳлилӣ ба фикр рафтанд. Инро метавон «омили дуркунанда» (отвлекающий маневр) номид, ки дар сиёсатҳои ҷаҳон зиёд истифода мешавад. Чун халабонҳо раҳо шуданду аммо мавзӯи равобити ду кишвар ҳамоно печида боқӣ монд, Шарипов навишт, ки Тоҷикистону Русия дигар наметавонанд аз рӯи режими қаблӣ кор кунанд, балки ба формати нави муносибат ниёз доранд. Аммо ин формат кадом асту бояд чи гуна бошад, ӯ шарҳ надод...

Замони расмиёт додани асноди заминҳои ба Чин додаи Тоҷикистон ва дубора гарм шудани ин мавзӯ низ Шарипов ба майдон баромад ва боз ҳам аз мавқеи ҳукумат ва Президенти худ ҳимоят кардан хост. Ӯ гуфт, агар Тоҷикистон ин заминҳоро ба Чин наметод,

эхтимол Пекин тасмим мегирифт, ки бо зӯри силох онҳоро соҳиб шаваду дар он сурат кишвари мо бохти бештаре медошт.

“Ҳамла” -ҳои парлумонӣ

Соли 2011 аз курсии раҳбари МТС барканор шудану муддаӣ гардидани Сухроб Шариповро ба курсии Маҷлиси намояндагон ҳаргуна шарҳ доданд. Гурӯҳе гуфтанд, ки азбаски “аз бинӣ боло” гап зад, “чазо” гирифтуну “бадарға” шуд. Онҳое ҳам буданд, ки мегуфтанд бо бурдани Сухроб Ибронович ба парлумон, ҳукумат меҳаҳад “нони” баъзе номзадҳое, ки зиёд ҳарф мезаданд, “нимта” кунад. Ишораҳое ҳам буд, ки тасмими ҳукумат аз интиҳоби Сухроб тақвият додани парламентаризми милли ва ҷомаи демократӣ пӯшондан ба он аст.

Ҳарчӣ буд, ё не, бисёриҳо то ҳанӯз “ҳамла” – и депутат Сухроб Шарипов ба вазорати энергетика ва саноат дар хотир доранд. Вазир, ки қонун «Дар бораи ангишт» - ро муаррифӣ мекард, мавриди бархӯрди ногаҳонии “одами худӣ” қарор гирифт:

– Чаро таи даҳ соли ахир вазорати энергетика натавонист як нерӯгоҳи барқи ҳароратӣ бунёд кунад? Дар ҳоле, ки дар ин замина созишномаҳо низ ба имзо расида буданд. Агар ин созишномаҳо иҷро мешуданд, имсол мардуми Душанбе бо оби гарм ва нерӯ таъмин мегардид!

Депутат Шарипов бо интиқодоти зиёд унвонии ин вазорат гуфт дастовардҳое, ки Тоҷикистон дар бахши энергетика дорад, ба Вазорати энергетика ва кормандони он вобастагӣ надоранд. Зеро ин ҳама маҳсули ва меҳнати кори Президент Эмомалӣ Раҳмон аст.

Шояд гирифтани номи Президент дар ин ҳол барои депутат самимона буд ба ҳар сурат, ӯ худро парвардаи

мактаби сиёсии Эмомалӣ Раҳмон ва шогирди аслили ӯ ме-
донад.

Шахсияти озод, яъне аз касе муттаҳам не!

Ин гуна бархӯрди як нафари ҳукуматӣ бегуфтугӯ са-
вол ва ҳатто мавзӯеро ба вучуд меорад, ки сабаби аслии
ғаюрии Сухроб Шариповро бояд аз кучо дарёфт?

Коршиносон чунин мустақилияти директори МТС-ро
дар кул чунин шарҳ медиҳанд:

1) Ӯ ба сифати «дудбаро» хизмат мекард, яъне гоҳҳо
бо мусоҳибаҳои Сухроб Шарипов ҷомеа гӯё мутмаин ме-
шуд, ки ҳукумат дар бораи мушкилоту масъалаҳои онҳо
огоҳ асту роҳи ҳалро ҷӯест;

2) Азбаски муттаҳамӣ аз касе надорад, бинобар ин за-
бони дароз ва сари баланд дорад.

Дар тиб доруе бо номи «панатсея» ҳаст, ки онро дар-
мон ба ҳама намуди беморӣ меноманд. Ба назар чунин
менамояд, ки Сухроб Шариповро ҳукумат ба амсоли ин
дору истифода бурдан меҳост: ҳар кучо мушкил пеш омад,
ӯро мефиристанд!

Шояд ин ҳама ба саломатии худораҳмати Сухроб
беасар намонду ӯро аз байни мо зуд бурд. Аммо ҳаёти
кӯтоҳ ва фаъолиятҳои ӯ дар ҳукумат нишон дод, ки чунин
шахсиятҳо барои ҳар ҳукумат хеле заруранд. Хоса дар
шароити имрӯз, ки дар сиёсатҳои хориҷии худ ҳукумат аз
нав танишҳоеро эҳсос мекунад.

Аммо фаъолияти Сухроб Шарипов нишон медиҳад,
ки агар ҳар кадом аз вазирон ва масъулини ҳукумат дар
мақоми худ як нафари арзанда, хирфай ва то андозае
мустақил бошанду сиёсату тичоратро омехта накунанд,
имкон дорад, ки ба дарки умқи масъалаҳо рафта, бисёре
аз мушкилоти ҷомеаро ҳал намоянд. Муттаҳам набуданро

дар ин ҳолат мебояд ба маънии заводу корхона надоштан ва умуман ба тичорат машғул нашудани як мансабдори давлатӣ фаҳмид.

Оё ин гунаҳоро дар кабинаи ҳукумат мо дигар мебинем?

Ёдат ба хайр, Сухроб Ибронович!

Мухтасари тарҷумаи ҳол

Сухроб Шарипов, доктори илмҳои сиёсатшиносӣ. Мактаби миёнаро дар Душанбе ва донишгоҳро дар Маскав ба итмом расонидааст. Рисолаи номзади ро дар Маскав (соли 1993) ва докториро дар Душанбе (соли 2000) дифоъ кардааст. То соли 1998 дар Маскав кору зиндагӣ мекард. Дар ташкили нахустин маркази фарҳангии тоҷикон бо номи «Суғдиён» дар охириҳои солҳои ҳаштодум дар Маскав ширкат кардааст. Сипас ба Душанбе даъват мешавад. Чанд муддат дар Маркази тадқиқоти стратегӣ ба ҳайси мудири шуъба кор карда, баъдан дар Дастгоҳи иҷроияи Президенти Тоҷикистон ба фаъолият мепардозад. Қабл аз ба мақоми раиси Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти ҚТ таъин шудан, ба ҳайси ёвари Президент кор кардааст.

Падараш Иброн Шарипов, профессор, доктори илми таърих буд, ки чанд соли пеш даргузашт. Сухроб мегуфт, замоне падараш дар докторантура таҳсил мекард, ӯ ҳамроҳ бо модараш хиёбонҳои шаҳри Душанбе ва даромадгоҳҳои биноҳои нӯҳошӯнаи маҳаллаи 65-и пойтахтро тамизу тоза мекардааст. Нахустин маошро ӯ дар синфи 8, вақте дар таътили тобистона дар корхонаи «Тоҷикторгмаш» кор мекард, дарёфт кардааст.

Ҳайбатулло Шодиев,
собик қорманди Маркази тадқиқоти стратегии
назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон
27.02.2015

ЁДЕ АЗ ОЛИМ, СИЁСАТМАДОР ВА МЕҲАНПАРАСТ, КИ ҲАМЕША БО МОСТ!

Зиндагӣ инсонҳоро бо инсонҳо рӯ ба рӯ месозад. Ҳар як инсон дар зиндагӣ нақшу ҷойи сазовори худро дорад ва инро ҳар як нафар ба таври худ шарҳу тафсир мекунад. Дар ҳаёти то ба имрӯзи худ ман низ шахсони зиёдеро дидаам, ки вобаста ба сатҳи сиёсию инсонӣ ва илмӣ хеш ба ҳаёту фаъолияти ман таъсири зиёд расонидаанд ва ба пояҳои имрӯза расидани ман маҳз аз дастгирии ҳолисона ва омӯхтани таҷрибаву малакаи онҳо саҳт вобастагӣ дорад.

Ман чанд сол дар Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият намудаам ва қисми бештари он (аз 9,5 соли, ки фаъолият доштам, қариб 7 сол) маҳз бо марҳум, зиндаёд Сухроб Шарипов рост меояд. Маҳз ҳамин давраро ман аз давраҳои бобарор ва сермаҳсули худ дар Маркази дар боло зикршуда меномам.

Сухроб Шарипов аз рӯзҳои аввали директори Марказ таъйин шуданаш худро чун олим, стратегӣ ҳаматарафа ва шахси ғамхору дастгири тамоми қормандон нишон дод. Кумаку дастгириҳои ӯ маҳз дар робита ба олимону қормандони ҷавон бештар буд ва ҳамеша таъкид мекард, ки ба илм бештар ва хубтар машғул шавед, ба унвонҳои илмӣ соҳиб шавед, бикӯшед, ки донишу малакаи худро ҳаматарафа пеш баред ва сайқал диҳед, зеро вобаста ба пешрафти ҷомеа шумо ҳатман чун шахси пешрафта ва соҳибмаълумоту устои касбу қори худ дар дигар ҷойе

хатман вазифаи хубтару баландтаре пайдо хоҳед кард ва ҳеҷ вақт бекор наме монеъ ва хор наме гардед. Баъзан бо шӯҳӣ ба кормандоне, ки дар навиштани рисолаҳои номзодӣ ва корҳои барномавиашон аз худ сустию танбалӣ зоҳир мекарданд, мегуфт, ки агар дар вақти муқарраргардида кори илмиашро насупорад, мо ёро аз шаҳри Душанбе берун мекунем! Бо ин суҳан ё бе муҳобот нишон меод, ки дар ин Марказ яке аз масъулиятҳои ё чун роҳбар маҳз тарбия ва пешбурди ҷавонон ва ба ҳаёти боз ҳам мустақилонатар омода кардани онҳост, ки чунин сифатҳоро на ҳамаи роҳбарон доранд, аз ин лиҳоз бояд ҳолисона иқро шуд, ки ин ҳислати беҳтарини инсонии роҳбарон, аз ҷумла устодон- тарбияткунандагони олимони ҷавон аст. Ман ҳамин ҳислати волоро дар шахсияти Сухроб Шарипов дидааму онро хеле қадр мекунам ва таманно дорам, ки тамоми роҳбарон маҳз чунин ҳислатҳоро дошта бошанд.

Ёд дорам, ки моҳи апрели соли 2010 маро ба назди худ даъват кард ва гуфт, ки -ба Марказ барои иштирок дар як семинари омӯзишӣ дар Ҷумҳурии Мардумии Чин як даъватнома омадааст ва он семинар ба забони англисӣ доир мешудааст. Вобаста ба он ки ту дар Марказ беҳтарин донандаи забони англисӣ ҳастӣ, аз ин хотир ман тӯро пешниҳод намудам, ҳуллаи калом, тамоми санадҳои зарурӣ вобаста ба ин сафар омода намою рафта, муддати 20 рӯз дар он иштирок кун, ҳам меомӯзию ҳам сайру тамошо карда меой. Ин беҳтарин имконият аст, ки мо барои ту фароҳам овардем... Ва дар интиҳо бо як ҷиддияти ба худ ҳос аҳамияти инро маҳз барои ман зикр намуд. Ман баъди ин ба сафар омода шуда, ба Пекин рафтам ва муддати 20 рӯз дар муҳити ниҳояти хуби илмӣ фарҳангӣ ва ороме ба сар бурдам, ки ҳаргиз аз ёди ман фаромӯш нахоҳад шуд.

Зиндаёд Сухроб Шарипов чун моҳи декабри соли 2011 дар интиҳоботи ғайринавбатӣ ғолиб омаду вакили Маҷлиси намояндагон интиҳоб гардид, ман барои табрикаш ба утоқаш ворид гардидам, ӯ маро хеле хуш истикбол гирифта, изҳор намуд, ки кори худро боз ҳам хубтар пеш барам, рисолаи номзодии худро зудтар навишта ҳимоя кунам, ки ин ин ба нафъи кори ман хоҳад буд. Дар зимн изҳор дошт, ки ман чанде қабл бо Сафорати Ҷумҳурии Ислонии Покистон мулоқоти судманде доштам ва мо ба тафовуқ расидем, ки моҳи феввали соли 2012 чанд нафар аз кормандони Марказ ба Покистон сафар намуда, дар муассисаҳои илмию таҳлилӣ ва таҳқиқотии он мулоқоту семинарҳо доир намоянд ва номи ту низ дар рӯйхати шахсони сафаркунанда шомил аст. Ман аз ин хабар хеле шод шудам ва барои сафар ба Покистон омодагӣ мегирифтаму мавод ҷамъ меовардам, вале роҳбари нави Марказ ин нақшаро барбод дод ва ин сафар умуман ягон вақти дигар ба вуқӯ напайваст. Аз ин хотир, ман ҳарчанд, ки сараввал аз вакили Маҷлиси намояндагон интиҳоб шудани Сухроб Шарипов самимона шод шуда бошам ҳам, вале баъди гузаштани наҷандон вақти зиёд аз рафтани ӯ хеле афсус хӯрдам ва боварӣ ҳосил кардам, ки дигар он шароити қору фаъолият ба мисли давраи Сухроб Шарипов нахоҳад буд ва ин тахмини ман рост баромад.

Сухроб Шарипов чун олими дар авҷи камолоти илмӣ қарордошта ҳамеша дар омӯзиш, талош ва ҷустуҷӯ буд ва чун ба утоқи қораш ворид мегардидед, ӯро хатман паси мизи қорӣ медидед, ки бо ҷиддият паси иҷрои қоре аст ва ё ба таҳлилу омӯзиш машғул. Боре қотиба ба ман занг зада гуфт, ки раис шуморо ба наздаш меҳонад ва чун ба утоқи қораш ворид шудам, ӯро машғули навиштани маводи ғаврие да-

рѐфтам. Ў ҳадафи ба наздаш даъват кардани маро гуфт ва баъдан иброз дошт ки дирӯз бегоҳ ба ман аз Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон занг заданд ва дар бораи як мавзӯи муҳим хоҳиш карданд, ягон саҳифа маводи таҳлилӣ пешниҳод наоям. Ман ҳамин шаб тақрибан сад (!) саҳифа маводро мутолиа намуда, ҳулосаи худамро вобаста ба мавзӯи пешниҳодшуда дар ду саҳифа гирд овардам. Ин нишон медиҳад, ки Сухроб Шарипов пеш аз ҳама нисбат ба худ саҳтгир буда, дар иҷрои ҳама гуна вазифа аз худ масъулият нишон медод. Чунин амалҳо албатта бо доштани дониши комил ва малакаи таҳлилию омузишӣ ба даст меояд ва Сухроб Шарипов бо он дониш ва иродаву азми қавие, ки дошт, дар иҷрои қулли масъалаҳои илмию таҳлилӣ комёб мегардид.

Сухроб Шарипов аз ҷумлаи он олимони меҳанпарасте буд, ки манфиатҳои давлатро арзиши олитарин меҳисобид ва дар тамоми ҷаласаҳои Марказ, конференсияву семинар ва мизҳои гирди дохилӣ, байналмилалӣ ва берунӣ бо ҷиддият аз манфиатҳои давлат ҳимоя мекард ва ҳамагонро дар ин самт ташвиқ мекард. Баъди бозгашт аз сафарҳои хориҷӣ ва иштирок дар ягон чорабиние, ки он ба манфиатҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон низ дахл дошт, вобаста ба муҳтавои он қисса мекард ва аз нақлу гуфтаҳои эҳсосоти амиқи ватандӯстӣ ва эҳтироми ин марзу бум баръало мушоҳида мегардид.

Ман низ дар қатори дигар меҳмонон дар ҷашни 20-солагии Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки рӯзи 30 декабри соли 2014 баргузор шуд, иштирок намуда будам ва дар он Сухроб Шарипов низ дар қатори дигар сарварони собиқи Марказ суҳанронӣ намуд. Суҳанронияш пурмуҳтаво, солим ва пур аз хотироти

хуб буд ва худ низ изҳор намуд, ки солҳои бехтарини кору фаъолияти худро дар Марказ сипарӣ намудааст. Баъди чаласаи ҷашнӣ мо ҳама дар ҷашни солинавии Марказ низ ширкат намудем ва ҳеҷ пайдо набуд, ки Сухроб Шарипов ба дарде мубталост.

Боре субҳгоҳон ба Марказ омадам ва баногоҳ акси ин марди шариф, наҷиб ва олими тавоноро дар даромадгоҳи Марказ дидам, ки вобаста ба даргузашташ гузошта буданд. Ман хеле шигифтзада шудам ва ба ҷашми худ бовар намекардам, ки ӯ дар ҳақиқат даргузашта бошад. Вале ҳаёти одамӣ чунин аст ва марг ба пиру ҷавон кор надорад ва чун навбат расад, нагӯяд, ки чӣ касест, чанд сол дорад, чӣ нақшу мақоме дар ҷамъият дорад ва ғ. Ин ҷо танҳо афсӯс аз чунин марде бояд кард, ки дар авҷи фаъолият, эҷод, талошҳо дар роҳи пешбурди илму сиёсати меҳани азизи худ ба якборагӣ аз ҳаёт падруд гӯяд ва умеду орзӯхоеро дар ними роҳ монад. Ҳаёти инсонӣ ҳарчанд аз ин пас ҳам давом хоҳад кард ва родмардону олимон, фозилон ва меҳанпарастону содиқони Ватан ва ғамхорони насли имрӯз ва ояндаро тавлид ва тарбия хоҳад кард, вале ҷойи чунин марди асил, олими тавоно ва ба як сухан, фарзанди айёми худ Сухроб Шарипов холист ва бармаҳал, дар айни ҷавонӣ ин дунё, ин айёми обод, ин Меҳани азизро тарк кардани ӯ барои нафароне, ки ўро мешинохтанд, бо ӯ якҷо кор кардаанд, ақаллан боре ҳам дар сухбаташ ҳузур доштанд, дар ягон маҳфили илмие гузориш ва ё суҳаронию баҳсҳои илмиашро шунидаанд, танҳо боиси афсӯс хӯрдан асту халос. Марги бемаҳал риштаи ҳаёти шахсеро бурид, ки ҳамеша дар талоши илму дониш буд ва мекӯшид, ки бо он илму дониш, қобилият, имконият ва мавқеи ҷамъиятию сиёсие, ки дорад, барои Меҳани азизи

худ, барои пешрафти илми кишвар, барои мардumi азизи Тоҷикистон ва хусусан барои он нафароне, ки зери роҳбарияш фаъолият менамуданд, хизмате карда бошад...

Шӯҳрат Саидов,
ассистенти кафедраи “Равандҳои сиёсӣ дар
Тоҷикистон”, Донишгоҳи миллии Тоҷикистон
07.07.2015

МО БОЯД ДАҲҲО МАРКАЗҲОИ ТАҲЛИЛӢ ДОШТА БОШЕМ!

Дар яке аз рӯзҳои тобистони соли 2013 бо мақсади машварат гирифтани аз сиёсатшиносии варзидаи тоҷик Сухроб Шарипов, ба манзили эшон рафтам. Банда Сухроб Шариповро аз соли 2010 вақте, ки ӯ раиси Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон буданд, мешинохтам. Махсусан, баромаду андешаронии С.Шарипов дар конфронсу мизи гирдҳо ва мусоҳибаҳову мақолаҳои ӯ дар рӯзномаҳои кишвар ниҳоят ҷолиб ва таъсирбахш буданд. Аз ин рӯ, гирифтани маслиҳатро аз ин шахсият дар қори худ бисёр муҳим медонистам.

Мақсади банда он замон дар назди Институти тадқиқотии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон созмондодани «Маркази таҳлили равандҳои сиёсӣ» буд. Ва ташкил намулдани маркази мазкур аз як ҷониб сахмгузор будан дар ҳимояи манфиатҳои миллии Тоҷикистон дар баҳши фазои иттилоотии кишвар ва созмон додани фазои таҷрибаомӯзӣ барои донишҷӯёни соҳаи сиёсатшиносӣ маҳсуб меёбад. Аз он ҷиҳат, ки Сухроб Шарипов солҳои тӯлонӣ дар вазифаи сардори Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти ҶТ

адои хидмат намуда буданд, дарки ин идея ва то кадом андоза минбаъд мавриди амал қарор гирифтани он, барои ӯ бисёр наздик буд.

Ҳамин тавр, ба таври муфасссал оид ба мақсади созмон додани марказ ва корҳою самтҳои фаъолияти он ба устод нақл намудам. Баъди шунидани ин фикр, С. Шарипов идеяи мазкурро идеяи хуб ва кори амали шудани ва бисёр зарурӣ арзёбӣ намуданд. Ҳамчунин, кайд намуданд, ки «мо бояд на танҳо ин марказ, балки боз дахҳо марказҳои таҳлилӣ дар бахшҳои иҷтимоиву иқтисодӣ дар донишгоҳҳои дигар дошта бошем». Ҳангоми суҳбат Сухроб Шарипов аз таҷрибаҳои худ, ки ҳангоми таҳсилу таълим дар Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В.Ломоносов дар самти гузаронидани корҳои тадқиқотӣ доштанд, нақл намуданд.

Ҳамзамон, он рӯз атрофи масъалаҳои сиёсӣву иқтисодии Тоҷикистон ва минтақаи ҷаҳон гуфтугузор доштем. Аз он сабаб, ки он сол интиҳоботи Президентӣ наздик буд, устод андешаҳои худро оид ба маъракаи мазкур иброз доштанд. Сухроб Шарипов нигоҳи худро оид ба дар мансаби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон интиҳобшудани Эмомалӣ Раҳмон баён карда, кайд намуданд, ки «интиҳобшудани Эмомалӣ Раҳмон аз ҷанд ҷиҳат барои давлати мо муҳим аст. Аз як ҷониб ӯ таҷрибаи бойи давлатдорӣ дорад ва аз ҷониби дигар мардуми хизматчиёни давлатӣ ба ӯ эътимоди зиёд доранд, ки дар шароити имрӯза ин афзалиятҳо барои кишвари мо ниҳоят муҳим мебошад». Ва дар идомаи ин андешаҳояшон оид ба вазъияти давлати Миср ва дигар давлатҳои мусалмонӣ ва нооромиҳои он кишварҳо ҳарф зада, дар робита ба он таъкид карданд, ки ҳифзи суботу амният ва таҳкими он дар шароити имрӯза барои рушди давлати Тоҷикистон бисёр муҳим мебошад.

Дар идомаи суҳбат С. Шарипов бо як боварӣ ва эъти-
мод изҳор доштанд, ки дар оянда бардошта шудани мансаби
раисони вилоятҳо ва ба ҷойи онҳо ташкил намудани вазифаи
намояндаи Президент дар вилоят метавонад бисёр
мушкилиҳои идоранамойро ҳал намуда, заминаи хуб барои
хифзи оромиву суботи кишвар гардад.

Баъд аз ин, С. Шарипов дар идомаи суҳбаташон қайд
намуданд, ки барои беҳтар намудани идоранамой ва рушди
давлат, бояд салоҳияти сарвазир дар Тоҷикистон зиёд карда
шавад. Махсусан қайд доштанд, ки сарвазир бояд шахси са-
води баланди иқтисодӣ дошта бошад ва бештар ба
масъалаҳои иқтисодиву иҷтимоии дохили давлат машғул
гардад. Ва, асосан, ин кор барои беҳтар намудани рушди
соҳаҳои иҷтимоӣ-иқтисодии кишвар ва аз байн бурдани
баъзе мушкилиҳо дар ин соҳаҳо мусоидат менамояд.

Ҳамин тавр, вақте ба С. Шарипов суол додам, ки дар
ҳолати ташкил ва фаъолият намудани Маркази таҳлили
равандҳои сиёсӣ ва дар баъзеҳолатҳо ба таври ошкоро
баррасӣ намудани бурду бохти фаъолияти Ҳукумат, муно-
сибати Ҳукумат бо маркази мазкур чигуна хоҳад буд?
Суҳроб Шарипов гуфтанд, ки – агар Шумо оид ба чунин
ҳолатҳо фикр кунед, беҳтараш ин марказро созмон надихед.
Баъдан «политика это искусство невозможного», яъне сиё-
сат кори номумкинро иҷро кардан аст. Дигар ин, ки
Ҳукумат ин корро намекунад, чун худӣ вай мехоҳад камбу-
диву норасоҳои худро дониста бошад. Ҳатто дар дигар
кишварҳои хориҷа Ҳукуматҳо барои марказҳои таҳлилӣ-
тадқиқотӣ маблағ ҷудо мекунанд, ки барои онҳо тадқиқот
гузаронанд. Дар оянда Ҳукумати Тоҷикистон низ ин корро
мекунад ва хоҳу ноҳоҳ аз хизмати чунин марказҳо истифода
менамояд.

Кароматуллоҳи Аҳмад,
дорандаи Ҷоизаи ИЖТ ба номи А.Лоҳутӣ

**ИФТИХОРИ СУҲРОБ АЗ ПАДАР
ВА ИФТИХОРРИ ПАДАР АЗ ПИСАР
ВА Ё ҲАРДУ НИГАҲДОРИ ТОҶИ КАЁН БУДАНД**

Соли 2013 бо тавсияи яке аз дӯстонам, олими шинохта дар сиёсат ва ҷамъиятшиносӣ-муовини якуми Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Сайфулло Сафаров барои навиштану муаррифии олими забардаст- падари Суҳроб Шарипов - Иброн Шарипов ба манзилашон равам. Пеш аз он ки ба ҳузури ин шахси зиндагидида ва дар курраи оташи илм ҷӯшида, зинаҳои баланди илмро тай намуда равам, ҷӣ омилҳои фарқкунанадари аз дигар олимони биебам. Ниҳоят баъди омӯзишу андешаҳо ба хулоса омадам, ки мавзӯи ман намунаи оиладорӣ, масъулияти падару модар дар тарбияи фарзанд буда, падар аз писару писар аз падар бинозад. Инак, он навиштаи дар қайди ҳаёт будаи Иброн Шариповро, ки дар нашрияти "Тоҷикистон" соли 2001 ба таърифи расида буд, ҳамон маводро боз такроран дар ин ҷо меорам. Чун падар ду сол пеш, баъдан собиқ директори Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, баъдан вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯйхати умумичумхуриявӣ дар миёндаврӣ аз моҳи декабри соли 2011 то дами марг 19 январи соли 2015 Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон интихоб гардид ва дар парлумони касбӣ яке аз фаъолтарин ва азизтарин шахс ба ҳисоб мерафт. Раиси Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Шукурҷон Зухуров аз минбар бо дили пурғусса, бо дарду алам аз фаъли вакили халқии

азизаш-Сухроб Шарипов дар синии 52 солагӣ хабар дод ва арз намуд, ки ба унвони МН МО ҶТ на танҳо таъзияҳои расмӣ аз вазорату кумитаҳо ва ташкилотҳои давлативу ғайридавлатӣ, аз давлатҳои хориҷӣ, аз ташкилотҳои байналмилалӣ нисбати ин талафоти бузурги сиёсати олии кишвар таъзияҳо ворид шудаанд.

Падар агар дар ноҳияи Сангвор ба дунё омадаву роҳҳои пурпечутоби зиндагиро тай карда, ба шоҳроҳи баланди илм пайваست ва ба натиҷаҳои баланд низ ноил гардид, соҳибобрӯ шуд ва 18 апрели соли 1963 дар шаҳри Душанбе дар оилаи Иброни олим писари зебӣ ба дунё омад ва падар аз ҷабини тифл ҳис кард, ки ин кӯдак номбардори ӯ мешавад ва аз шодӣ ба қавле дар пероҳанаш намеғунҷид. Сухроб Шарипов камол ёфт, факултаи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Маскав ба номи М.В. Ломоносовро хатм намуда, дар Донишгоҳи миллии Тоҷикистон омӯзгор гардид ва солҳои 1990-1993 аспиранти ҳамин донишгоҳро хатм менамояд, чанд мудат ходими илмии Донишгоҳи давлатии Маскав ба номи М.В. Ломоносов кор мекунад ва соли 1994 дар мавзӯи "Сарҳад ва имконоти озодӣ" рисолаи номзади илмӣ ҷимоя мекунад. Соли 2001 бошад рисолаи доктор бо номи "Демократикунории равандҳои сиёсӣ дар Тоҷикистони муосир" ба субот расонд. Ӯ дар муассисаҳои олии касбӣ дарс гуфта, дар Дастгоҳи иҷроияи Президент, мудири шуъбаи Маркази тадқиқотии стратегӣ ва баъдан аз соли 1998 то давраи вакили МНМОҶТ интихоб гардидаш директори Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон буд Сухроб Шарипов бо дониши баланди фарогираш ҳам дар МСТ ва ҳам дар парлумони касбӣ дар масъалаи ҳамгирии сиёсати хориҷӣ кор карда, зиёда аз 500 мақолаҳои илмӣ ва китобу монографияҳо навишта, дар нашрияҳои

Тоҷикистон, Россия, Қирғизистон, Қазокистон, Туркия, Чин, Олмон США ва Шведсия ба таъб расидаанд.

Касоне, ки ҳамроҳи ӯ дар ҳамаи сатҳҳо, аз ҷумла дар парлумони касбии тоҷик, МТС кор кардаанд имрӯз зикри хайраш менамоянду рӯзҳои ширини ҳамкориҳо ба ёд меоранд.

Фирдавсии бузург нисбат ба онҳое, ки насл ба насл миёни мардуми замон фарзона мешаванд, гуфтааст:

*Падар бар падар паҳлавон будаам,
Нигаҳдори тоҷи каён будаам...*

Иброҳим Усмонов,
доктори илми таърих,
раиси Фонди «Гуфтугӯи тамаддунҳо»
10.08.2017

УМРЕ ДАР ҶУСТУҶӮ

Бори аввал Сухроб Шариповро дар конфронси байналмилалӣ, ки миёнаҳои солҳои навадум бо ташаббуси САҲА, дар толори калони бинои Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон баргузор шуда буд, дидаам. Ӯ маъруза дошт ва инчунин ба саволҳо дар ҷараёни баррасии маърузаҳои илмӣ иштирок мекард. Хеле бо мантиқ суҳан мегуфт ва дар саволҳои ҷамъӣ ба ҷавобҳои ҷамъӣ ва донишмандии ӯ эҳсос мешуд. Суҳанронӣ ва ақидааш ба ҳама монанд набуд. Маълум, ки фикри ҳудуд дошт. Маълум, ки суҳани гуфтаниаш зиёд буд. Маълум, ки на ба ҳамаи ҷиҳазҳо, ки дар ҳаёти иҷтимоӣ-сиёсии мамлакат ба амал меоянд ҳамфикр ва ҳамқадам буд. Аммо муҳолифати

вай маънавӣ набуд, балки хислати тактикӣ - конструктивӣ дошт. Табиати оромаш суханашро пурра мекард, қувват меод ва ба он чи гуфт, бовар мекунонд. Гумон мекунам аз аввалин қадамҳояш Сухроб дар сиёсатшиносии ҷории Тоҷикистон фозилони ва созанда қадам мегузошт. Баъдтар бо ӯ дар идораи Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамкор шудам. Ӯро муовини Мудири шуъбаи иттилооти дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таъин карда буданд. Рӯзе Сухроб матлабиро ба дасти ман дод ва гуфт.

– Шинос шавед, мулоҳиза ва маслиҳатҳоятонро албатта, қабул мекунам.

Ин шумораи аввали бюлитени иттилоотие буд, ки барои истифодаи дохилӣ омода шуда буд. Вай «дайчест»-и мукаммалеро мемонд, ки дар он муҳимтарин хабарҳо, мақолаҳо, шарҳҳо, ки дирӯз дар матбуоти ҷаҳонӣ дар воситаҳои ахбори ҷаҳонӣ пайдо шуда буданд, гирд оварда шуда буд. Он чизро, шартан, ба ду тақсим кардан мумкин буд:

1. Навиштаҳои марбут ба воқеаҳои ҷаҳон, ки дар онҳо асоситарин масъалаҳои сиёсӣ ва давлатдорӣ ифода ёфта буданд, гирд меомад. Ин қисмат чандон калон набуд;

2. Қисмати асосӣ. Дар ин қисмат навиштаҳое буданд перомани Тоҷикистон, ки онро, шартан, ба ду тақсим кардан мумкин буд;

а) Хулосаҳои матбуоти ватанӣ доир ба воқеаҳои асосии Тоҷикистон махсусан онҳое, ки ба ҳукумат дахл дошт;

б) Навиштаҳои матбуоти ҷаҳон дар бораи Тоҷикистон ё шарҳи онҳо;

Ин бюлитен натиҷаи ақли буррои Сухроб Шарипов буд, зеро то ба ин дар бораи чунин наشريя дар он муҳит

нашунида будам. Сухроб, ки марди илм, марди замони худ, марди чӯянда ва гӯянда буд ва ба технологияи нав алоқаи кавӣ дошт, наشري чунин матбуотро дар тадбири ақидаҳои худ мувофиқ медонист. Ақидаи вай бошад, ақидаи ватандӯстӣ буд, бо як мисол инро гуфтан меҳохам. Охириҳои соли 2001 мо дар конфронси байналмилалӣ оид ба мавзӯи «Чанг ва сулҳ», ки дар он муносибати байни Шарқу Ғарб таҳлил мешуд ва ин конфронс дар Бротеслава баргузор гардид, иштирок намудем. Маърузаи Сухроб таваҷҷӯҳи иштирокчиёни конфронсро саҳт ҷалб кард, зеро дар он вақт ҳанӯз ҷаҳониён боварии қатъӣ надоштанд, ки раванди сулҳи Тоҷикистон устувор аст. Онҳо ҳар он чиро, ки ба даст омад ба сифати таблиғи ҳолӣ, таблиғи беасос мешинохтанд. Сухроб дар заминаи назарияи илмӣ - ба иштирокчиёни конфронс шинос, дар заминаи мисолҳо, далелҳо ва иқтибосҳои сарех аз ҳаёти ҷории Тоҷикистон бо ҳарорату эҳсос шарҳ медод ва масъалагузорӣ мекард. Ба саволҳои зиёде ҳам, ки барояш медоданд тавре ҷавоб медод, ки бовар мекарданд. Ин мувоҳида мавқеъ ва ақидаи Сухробро ифода мекард, зеро ба ҳар чӣ ки мегуфт, бовар дошт ва ҳар чиро, ки мегуфт самимона мегуфт. Вай аз олимони ва муваффақоне, ки суханашон ба ақидаашон мувофиқат намекунад, қатъан фарқ мекард ва мавридҳои ҳам шудааст, ки ба баъзе сухангӯҳои «худо то илм расонда» боитоб мегуфт «ба ҳамин гап ақаллан худат боварӣ дорӣ». Дар ҳақиқатҷӯйии илмӣ гумон мекунам Сухроб ба роҳи падараш файласуфи хӯшноми тоҷик Иброн Шарипов пайравӣ мекард. Тоza гуфтан ҳақиқатро гуфтан, меҳнати олимони дигарро қадр кардан, аз онҳо ёд кардан аз фазилатҳои неки ин донишманд буд. Ҳамин ҳислат ва меҳнати Сухробро ба назар гирифта ӯро роҳбари Маркази тадқиқоти стратегии назди Президен-

ти ҶТ таъин карданд. Ў дар ин мақом ба гумони ман дар се самт корҳои шоистаеро анҷом дод:

Аввалан, ба Маркази стратегӣ як гурӯҳи калони ҷавонҳоро ҷамъ овард ва барои онҳо имоконият фароҳам сохт, ки дар соҳаҳои мухталифи илми сиёсӣ таҳқиқ кунанд. Андешааш ин буд, ки Маркази тадқиқоти стратегӣ бояд барои муайян кардани стратегияи давлатии Тоҷикистон аз ҷиҳати илмӣ ба ҳукумат ёрӣ расонад. Таърихи кишварҳои дигарро омӯхта, онҳоро бо анъанаҳои миллии тоҷикон муқоиса карда, бо назардошти муборизаҳои имрӯзаи ҷаҳон пешниҳодҳои илмӣ манзур кунад.

Вазифаи дигар гузаронидани конференсро, мизҳои мӯдаввар, форумҳои гуногун, ки хусусияти минтақавӣ ва ҷаҳонӣ доранд, ки ҳадафи асосии ӯ ба ин васила мустаҳкам кардани эътибори Тоҷикистон дар арсаи илм ва сиёсати ҷаҳонӣ арзёбӣ мешавад. Ин форумҳо на танҳо масъалаҳои минтақавӣ, балки масъалаҳои ҷаҳониро низ дар бар мегирифтанд.

Ва сеюм иштироки олимони тоҷик дар чунин форумҳои ҷаҳонӣ ва ба ин васила таъсиргузори ба ҷараёни ҷомеашиносии ҷаҳон буд.

Ин корҳо албатта вақти зиёд мегирифтанд ва албатта меҳнати зиёд талаб мекарданд. Боре дар ин хусус нимшӯҳиомез гуфта буд:

– Муаллим! Ман дар ин ҷо қариб ҳар рӯз як-ду маърӯза мекунам, қариб ҳар ҳафта дар меҳфиле баромад мекунам, аммо барои таҳқиқи ҷиддии калон, вақтам намерасад.

Гуфтам- аҳамияти мақола дар ҳаҷми калон доштани он нест, дар андак навишта маъниҳои чуқури илмӣ ниҳон аст ва дар матнҳои навиштаи Шумо низ ин ҳақиқатро пай бурдан душвор нест.

Суҳроб Ибронович дар сиёсат ва сиёсатшиносӣ шарик буд, аммо ӯ худро пеш аз ҳама чӯзӣи ҷомеаи шаҳрвандӣ ме-дид, дар байни ҷомеа суҳан гуфтан ва баҳс кардан ме-хост. Гоҳо ҳам мешуд, ки асабиёна ме-гуфт «баъзе бародарони мо ба ҳаде аз зиндагии имрӯза канда шудаанд, ки зери пойро намебинанд». Пайванди ӯро бо ҷомеаи шаҳрвандӣ дар он ҳам дидан мумкин аст, ки вай ҳам дар замоне, ки дар мар-кази стратегӣ таҳқиқ мекард ва ҳам дар даврае, ки вакили Маҷлиси намоёндагон буд, то охири умраш дар ҳар шумо-раи матбуоти Тоҷикистон, барномаҳои телевизион ва ра-диои Тоҷикистон ҳузур дошт. Ба ҳар саволи писанду но-писанд ҷавоб ме-доду саволдиҳандаро ба ҷавобҳои асосноки худ бовар ме-кунонд.

Суҳроб Ибронович дар хо-тири ман ба сифати як олими ҷавони ҳалолкор, як тоҷики миллатдӯст, як тоҷикистони-и ва-танпараст, як дӯсти самими нақши ҷовидона до-рад.

Ёдат ба хай дӯстам!

Ҳарамгули Қодир,
журналист
25.01.2015

СИЁСАТМАДОРЕ, КИ ИҶОРАНИШИН БУД

(Пас аз реҳлати Суҳроб Шарипов, ба истиснои чанд по-ра таассуфхурихо нияти навиштани сатрҳои дигарро на-доштам. Чун ҳамаи пайвандон ва дӯстону шиносҳо дар ҳолати шок қарор гирифтём.

Аммо, баъди мутолиаи чанд ма-вод оид ба шинохти шахсият ва ҷеҳраи сиёсии ӯ чанд сатр рӯйи авроқ рехт).

Бо аз бари мо рафтани Сухроб Ибронович, сиёсатшиноси фарҳефта бойгонии рӯзу ҳафта ва моҳу сол ва асрро пур мешаванд. Ў нафаре буд, ки гӯё аз маргу беморӣ наметарсид. Зеро ҳамагӣ 10 ё 12 рӯз беморӣ кашид. Он ҳам дар вазъе, ки «дигаронро хабар накунад», «ташвиш надихед», «меҳезам»...

Нахустин ва охирин суҳбати банда бо ӯ барои матбуоти мустақил буд. Солҳои 2008 дар радиои Тоҷикистон ғаёлият доштам. Ҳамзамон дар АМИТ «Ховар» кор мекардам. Чун донишҷӯи шартномавӣ будам, талабот ба кор зиёд буд. Зимни мизи мудаввар дар Маркази тадқиқоти стратегӣ дар мавзӯи гуногунандешии сиёсӣ Сухроб Шарипов ҳамчун раиси МТС ва коршинос сухан кард. Мо, ки ба шинохт ва дарки равандҳои сиёсӣ нав ворид мегардидем, гуфтаҳои ӯ хеле ҷолиб буд. Баъди ин нишаст бо кумаки Сайфулло Сафаров, муовини директори МТС, ки он солҳо Сухроб Шарипов бо забони тоҷикӣ ба роҳат ҳарф зада наметавонист, нияти мусоҳаба кардан доштем. Аз ин рӯ аз Сайфулло Сафаров хоҳиш кардем, ки дар шарҳи баъзе ибораҳо ва терминҳои сиёсии русӣ кумак кунанд. Хулоса он суҳбатро барои АМИТ «Ховар» таҳия карда, ба Зафар Саидов, собиқ роҳбари агентӣ пешниҳод кардем ва шахсан хонданд. Баъдан машварат дод, ки матнро бурда, бо муаллиф нишон диҳам, то мувофиқ аст ба ин назарҳои ӯ. Ҳеч гоҳ Сухроб Шарипов ё котибааш, намегуфт ки устод «Дастгоҳ рафтааст» ё «меҳмон дорад, интизор шавед». Панҷ дақиқа мунтазир шудам, нафаре баромад ва навбати ман шуд. Мусоҳибаро нишон додам ва ҳатто имзо гузошт, ки розиам! Дубора ба Зафар Саидов, пешниҳод кардам, аммо хоҳиш кард, ки Ҳарамгул беҳтар он аст, ки онро дар ягон матбуоти хусусӣ чоп кунед. Чун

ба сиёсати редаксионии АМИТ «Ховар» ягон номувофиқатӣ надошта бошад боз.

Сухроб Шарипов ва матуботи мустақил

Сухбатро ба идеали ҳаётӣ ва касбиям, хонум Адолати Мирзо, сардабири рӯзномаи «Миллат» фиристодам. «Миллат» он солҳо ягона рӯзномаи минбари озои миллат ва фарогирандаи равандҳои сиёсӣ ва иҷтимоӣ буд. Ҳамон ормонро, ки ҳоло ҳам идома дода истодааст. Он вақт ҳама «Миллат» мехонд, ҳатто хеле аз мансабдорони вақт аввал аз дигарон шунида баъд мехонданд, то мабодо зери интиқоди шадиди «Миллат» барои бемаъсулияти қарор нагирифта бошанд. Он вақт нашрияҳои «Нигоҳ», «Фараж», «Озодгон» таъсис наёфта буданд. «Миллат» ба танҳои бори ранҷи матбуот ва сиёсатро дар ҷомеа мекашид. Баъди он сухбат бисёр хабарнигорон аз ман телефони марҳумро мепурсид. Дигар дар матбуоти мустақил коршинос ва сиёсатмадори мо Сухроб Шарипов гардид. Дар ҳафтаномаи «Нигоҳ» солҳои 2009-2011 ҳафтае набуд, ки дар ин ё он мавзӯ назари ӯро нагирам. Ҳатто бо забони тоҷикӣ фаҳмондани масъала ба ман барояш душвор буд, аммо кӯшиш мекард, фаҳмонад. Дар ҳоле ки як маротиба бо Игор Сатторов собиқ сухангӯи Вазорати корҳои хориҷӣ бо забони тоҷикӣ суол додам, ҳатто шунидан нахост.

Аммо, Сухроб Ибронович ин гуна фарҳанг надошт. Солҳои қор дар радиои «Озодӣ» ҳам аз ӯ канда набудем, чун дигар ҳамкасбон. Боре назарашро гирифтам ва мавод дар сомона нашр шуд. Баъди чанд соат зери мавод аз номи Сухроб Шарипов: коммент омад, ки гӯё ин ҳарфҳо аз ӯ нест. Роҳбарият ҳам аз ман посухи ин суолро талаб кард ва сардори сабти овозро ба Прог фиристодам. Роҳбарият баъди шунидани садо ҳайрон шуд, ки ҳарфҳои ҳадаш аст,

боз чаро ин хел навиштааст? Вақте фавран барояш занг задам, каме нороҳатӣ кард, ки дигар гуфтам шумо дигар навиштед. Ман, ки дар фаъолияти корӣ камтар ба ин ҳолат дучор шудаам, аз ин ҳолат хушам наомад ва аз роҳбарият хоҳиш кардам, ки мавқеи Сухроб Ибронович аз мавод гирифта шавад ва ҳамин тавр ҳам шуд. Бо гузашти вақт дар чорабиние дар меҳмонхонаи «Тоҷикистон» паҳлӯ ба паҳлӯ нишастем. Вақте салом дод, то баргузори маҳфил «мочаро»-и маводи қаблӣ ва коменташро ба хотир овардам. Гуфтам устод, охир он навишта гуфтаи Шумо буд. Гуфтам ба ман дигар чӣ расонданд. Медонистам, ки баён ва навиштаниш бо забони тоҷикӣ душворӣ дорад, пурсидам, пас чаро комментро бо забони ноби тоҷикӣ навиштӣ?

Хандаи баланд кард ва ҳатто хориҷиҳо ҳам ба мо нигоҳ карданд. Гуфт, воқеан комментро ман нанавиштам, «шогирд навишт». Номи шогирдашро ҳам иброн дошт, аммо хоҳиш кард, ки чизе нагӯямаш. Дуюм шинохтам буд. Хулоса, баъди ин боз ҳамкориҳои мо давом дошт. Ҳатто агар дар рухсатии меҳнатӣ ҳам буд, баъзан ҳолат ҳамсараш ба зангҳои мо ҷавоб медоду гӯширо ба ӯ медод. Маълум, ки дар хона аст. Нафаре набуд, ки гӯяд вақт надорам ё баъд занг занеду гӯширо хомӯш кунад. Ҳарчанд, забони тоҷикиро солҳои аввал хуб намедонист, аммо ба ин маъно набуд, ки аз дарди миллат ва ватан беҳабар бошад. Мавқеъгириҳои ӯ дар қиболи Вазорати энергетика дар ҷаласаҳои парлумон бо гузорише, ки дахҳо агрегати хурд ва калон сохта шудааст бо қарз ва грантҳои хориҷӣ, шояд дар Парлумони Тоҷикистон аз сафи вакилони ХХДТ бетачриба бошад. –Вазорати энергетика дахҳо миллиарди қарзу грант ва маблағҳои бучетро ба сохтани

агрегату нерӯгоҳҳо сарф кардед, ки мо наметавонем аз бухрони барқ бароем...? - суоле буд, ки ҳатто Вазорати энергетика баъди ин чаласа нисбат ба Сухроб Шарипов дар сомонааш ва ҳафтаномаҳои мустақил мавод нашр кард.

Ё дар масъалаҳои дигари чаласаҳои порлумонӣ ғаъол буд.

Охирин суҳбати мо барои матбуоти мустақил оид ба маош ва имтиёзи вакилон буд. Ё вакили истисноӣ буд, ки озод ва ошкор оид ба маоши ками вакилон дар нисбат ба вакилони кишварҳои дигар суҳбат кард. Ҳатто гуфт (суҳбат соли 2011 буд дар «Нигоҳ» ва «Наҷот» нашр шудааст) ба наздикӣ аз сафари хидматӣ аз Русия баргаштааст ва аз маблағҳои барои сафар аз парлумон гирифтаашро, мондаашро дар муҳосибот супоридааст. Агар хато накунам 45 ё 75 доллар гуфта буд. Гуфтанд, ки воқеан ба ин маблағи сафари хидматӣ дар Русия наметавонем як вакили Думаи давлатиро ба нӯшидани кофе даъват кунем.

Шояд барои мардуми мо маоши вакилон зиёд аст, аммо дар муқоиса бо вакилони кишварҳои дигар не, ҳеле кам. Бигзор маоши вакилони мо ҳам зиёд гардад, аммо вазни кориаш ҳам монанди вакилони кишварҳои дигар, зиёд бошад. Вазиру масъулоне, ки дар иҷрои фармону барномаҳои давлатӣ ва маблағи бучет вазифа доранд дар тарозуи вакилон кашида шаванд, он гоҳ мардум намегӯяд, ки маоши вакилон чаро зиёд ҳасту қорашон беранг. Вақте ин маводи мо нашр шуд, парлумон фикр кард, ки бо дасти вакилон ҳуди вакилонро мо танқид кардем. Аммо мавод таҳқиқот ба хо-тири пешниҳоди чомеа аз маошу ғаъолияти кори он буд. Баъди ин дигар аз суҳбат худдорӣ мекард. Гуфт, «гап шунидем...». Солҳои вакилӣ дар Парлумон тоҷикиаш ҳам суфта

шуд, чун бо забони тоҷикӣ суҳбат мекард. Шояд ӯ аз мо муъминтар буд, чаро? Сарфи назар аз он, ки гоҳе суолҳои тезу тунд дар бораи ин ё он раванду масъалаҳои сиёсӣ медодем, аммо ҳамеша салому алейкро қатъ намекард. Шояд матуботи тоҷикиро кам мутолиа мекард, аммо моро мешинохт ва салом медод. Чанд вакиле аст, ки ҳатто салом доданро ба мо салоҳ намебинанд, гӯё надидаанд. Зеро онҳоро мардум интиҳоб накардааст, барои ҳамин худҳои эшон аз фаросати онҳо нест. Фаросат ҳамеша самимӣ ва инсон будан аст. Боре дар маркази пойтахт рӯзи шанбе дар роҳ вохӯрдём. Он вақт директори МТС буданд. Пурсидам, ки чаро пиёда? Посух дод, ки рӯзи шанбе намехоҳам мошини давлатиро истифода кунам ва хона дар «СУМ» -наздиқ аст, одатан пиёда меравам меоям. Дубора суол кардам, ки олигархҳо дар марказ мешинанд?

-На, на. Хонаи давлатӣ аст, хона надорам. Ҳар вақт лозим шуд ва давлат мегирад- бо табассуме, ки дӯстон пеши рӯ меоранд посух дод. Бо ин ҳам боварам наомад ва аз падарашон, ки дар Институти фалсафа мо аспирант ва ӯ ходими илмӣ буд, дубора пурсидам. Падарашон, ҳам ки хеле самимӣ буданд ва то рӯзи охирини ҳаёт ордени коммунистияш сари сина буд, тасдиқ кард, ки бале, хонаи ҳукуматӣ аст.

Ин паҳлуи ҳаёти як сиёсатшинос ва роҳбари як муассисаи давлатӣ, аз назари мо дур намонд. Он вақт директори МТС буданд ва пурсидам, ки чанд сомонӣ маош мегирад, оё ин ба рӯзгор мерасонад ва чаро хона надорад?

- Маошам наздиқ ба 800 сомонӣ аст, аммо аз маошам каме зиёд гонорар мегирам. Дар таҳқиқотҳои лоихаҳо иштирок мекунам. Ин маблағ ҳоло барои хона харидан захира намудан намерасад.

- Агар рафту Шуморо аз хонаи ҳукуматӣ озод кунанд чӣ?

- Чи хел чӣ? Меравам иҷора мешинам, ман меҳнати ҳалол мекунам, муаллим шуда кор мекунам, боз корҳои дигар, ҳеҷ гап нест, тайёр ё дуздида нахӯрдам, ки дигар манбаашро аз даст диҳам. Нашуд Русия меравам, муаллими мекунам- посухҳо ин буд. Яъне ӯ ба сатҳи мардумӣ будан зиндагӣ дошт, инро фочиа намедонист, ҳатто ба хонаи вакилӣ нагузашт. Муҳимтар аз ҳама нишон дод, ки кадри Ҳукумати феълист ва ҳеҷ гоҳ боварии Президентро, ки ӯро интиҳоб кардааст зери суол набурд. Оё кам нестанд, онҳое, ки бо як ректорӣ ва сардори як идора аз онҳо хонаву дар ва гузарондани рухсатии меҳнатиро дар хориҷ мебинем?! Ё тавонист, дар лаҳзае ки фасод пояҳои ҳукуматро меларзонад ва ҳеҷ вазиру кабирро бидуни амали коррупсионӣ тасаввур кардан имкон надорад, исбот кунад, ки хона надорад ва қонеъ аст, ки бидуни амали ғайриқонунӣ хушбахт аст. Дар чашми чомеа шоиста зистанро бо қаноат таҷриба кард. Ё тавонист нишон диҳад, ки маҳзари андешаи озод ва рафтори принциӣ дар қолаби шахшуда нест, балки бо риояи фарҳанги сиёсӣ ва гуногунандешии дунёвӣ ин аст. Шояд дар зоҳир чандон мусалмонтарошӣ ва чоплусманишӣ нишон намедод, аммо дар канори нерӯҳои дигарандеши чомеа, принциӣ таҳаммулпазирӣ ва эҳтиромро риоя мекард. Замони роҳбарии МТС лоиҳаҳое, мавриди тадқиқот қарор мегирифт ва натиҷаи онҳо ба ВАО пешниҳод мешуд, ки ҳатто ғайричашмдошт буд. Ё баргузориҳои конфронсҳои муҳими минтақавӣ ё байналмилалӣ, нахустин чолишҳои амнияти миллиро дар минтақа маҳз МТС ба кашид. Ҳоло дигар МТС намунаи чунин чорабиниҳоро

надорад. Ба ҳама тарафҳо ба истилоҳ амниятӣ хатарҳо минбар барои ибрази назар ва мавқеъ боз буд. Ё чандин кадрҳои ҳукумати 30% вақт баъди аз вазифаҳои давлатӣ бекор шуданд, маҳз бо дастгирии Сухроб Шарипов, имрӯз ба долонҳои ҳукумат роҳ ёфтаю ҳатто ба ҷойгузинии худӣ ӯ расиданд. Холиқназар Худойбердиевро бо пешниҳоди Сайфулло Сафаров, Сухроб Шарипов дар замони роҳбарияш ба МТС ба кор гирифта буд. Чандин шахсиятҳо ҳам маҳз бо дастгириҳои ӯ номзодии илм ва доктор шуданд. Ин аст рисолати як сиёсатмадор ва соҳибназаре, ки намунаашро Тоҷикистон нахоҳад дошт. Шояд дахҳои дигар дошта бошем, аммо бо чунин тарзи муносибат ва самимият ва дар иҷора нишастан то сини 52 солагиро ёд нахоҳем дошт. Пеш аз он, ки дар бораи сиёсатмадор ва ё табибе ҳарф мезанед, пеш аз ҳама одамият ва шахсияташ пеши рӯ меояд. Шояд ӯ ягона нафаре буд, ки ҳатто як қатра оби нӯшидааш бӯии коррупсия ва ҳаққи кормандонро хурдан олуда набуд. Барои ҳамин ӯ муъминтар аз мо буд. Барои он, ки ӯ ҳамеша ҳатто ному насаби моро шояд дуруст намедонист, аммо медонист, ки хабарнигорем салом меод ва табассум мекард, муъмин ва сиёсатмадор буд. Рӯзҳои аёдати бемориаш, ки хело ранҷ мекашид. Табиб гуфт, ки агар ба ҳӯш ояд, мегӯем, ки барои аёдат омада бувад.

Гуфтам, беҳтар он аст, ки журналистон гӯед. Чун ӯ дӯсти мо буд. Ҳарфҳои дошт, ки гуфта наметавонист.

Принсипҳои гуманистии шахсӣ ва ҷаҳонбинии солимаш ҳамеша ӯро дар баробари принсипҳои муҳити мавриди гузашт қардан қарор меод. Ӯ рафт аммо симо ва мактаби бо ифтихор барои дӯстон ва шогирдонаш абадӣ аст.

**ҶАВОНОНИ ДУШАНБЕ: РОҲНАМО
ВА МУРАББИИ БУЗУРГРО АЗ ДАСТ ДОДЕМ**

Раёсати ҷавонон, варзиш ва сайёҳии шаҳри Душанбе бо интишори як мактуби ҳамдардӣ, даргузашти Сухроб Шарипов, вакили парлумон ва раҳбари пешини Маркази тадқиқоти стратегияи Тоҷикистонро талафоти бузург барои ин ниҳод унвон кардааст.

Дар номаи Раёсат омадааст, "марҳум новобаста аз серкорӣ кӯшиш менамуданд, ки дар маҳфилу мулоқот бо ҷавонон ширкат намоянд ва стратегияи рушди давлатро барои насли навини миллат шарҳу тавзеҳ бидиҳанд. Раёсати ҷавонон, варзиш ва сайёҳии шаҳри Душанбе аз реҳлати устод Сухроб Ибронович талафоти бузург дид. Раёсат, як таҳлилгар, мушовир, роҳнамо ва мураббии бузурги худро аз даст дод".

Дар идома ин ниҳод мегӯяд, ҷаноби Шарипов дар давоми фаъолияти пурсамари худ дар ҳар мақому маснаде, ки буданд як самти фаъолияти худро барои тарбияи насли ҷавон равона намуда, кӯшиш мекарданд, дар қалби насли ҷавон умеду боварӣ ба фардои давлати миллии тоҷикон дуррашон бошад: "Насли ҷавонони Душанбе тафаккури миллӣ, идеологияи миллӣ ва мавқеъгириҳои давлатии Сухроб Ибронович Шариповро ҳамеша барои худ намунаи ибрат ва пайравӣ медонад. Барои устоди иззатманд роҳи сафеди охират ва ба пайвандони марҳум сабри чамил хоҳонем".

Сухроб Шарипов, ки аз бемории камхунӣ ранҷ мебард, ба хоҳири бад шудани вазъи саломатиаш шомии 18 январи

соли равон ба бахши амрози қалбии беморхонаи “Қарияи Боло” дар шаҳри Душанбе интиқол ёфта, дар синни 52-солагӣ аз олам даргузашт. Маросими видоъ бо Сухроб Шарипов имрӯз, 20 январ дар масҷиди маҳаллаи 65-уми пойтахт, дар наздикии мактаби таҳсилоти умумии №77 баргузор мешавад.

Ӯ муаллифи ду китоби сиёсатшиносӣ буда, дахҳо мақолаи илмӣ ба қалами ӯ рабт дода мешавад. То кунун дар мансабҳои гуногун, аз ҷумла мудири шуъбаи сиёсати дохилии Маркази тадқиқоти стратегии раёсати Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовини мудири шуъбаи иттилоотӣ-таҳлили Дастгоҳи Президент, ёрдамчи Раисҷумҳур ва раиси Маркази тадқиқоти стратегии кишвар қор кардааст. Номзади илмҳои фалсафа ва доктори илмҳои сиёсӣ буд ва дар интихоботи парлумонии 1 март соли равон аз ҷониби Ҳизби халқӣ-демократии Тоҷикистон, ҳизби ҳоким аз ҳавзаи рақами 3-и ноҳияи Шохмансури пойтахт ба вакилӣ пешбарӣ шуд.

Марди нақӯном намирад ҳаргиз

Сухроб Шарипов сиёсатмадори маъруфи тоҷик ва олими саршиноси соҳаи сиёсатшиносӣ 18 апрел ба синни мубораки 52 мерасид. Ин марди шариф дар замони шӯравӣ таҳсил карда, аспирантураро дар Федератсияи Русия ба итмом расонид ва муддате дар ин кишвар қору фаъолият қард, вале қамолоти эҷодӣ ва ташаккули вай чун олим, сиёсатшинос ва шахсияти давлатӣ дар Тоҷикистони соҳибистиклол поягузорӣ шудааст.

Ӯ соли 1963 дар хонаводаи олими машҳури тоҷик, доктори илмҳои фалсафа, профессор Иброн Шарипов таваллуд шудааст. Вай сифатҳои оливу неки инсонӣ чун қоквичдонӣ, садоқат, усулият, ростқавлӣ, муҳаббат ба миллату Ватани

худ Тоҷикистонро аз оила, аз қиблагоҳаш ба мерос гирифтааст. Баъд аз хатми мактаби миёнаи № 77-и шаҳри Душанбе ба Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов, ба факултаи фалсафа дохил мешавад. Баъд аз хатми донишгоҳи мазкур дар соли 1988 ба Ватан бозгашта, дар Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ба ҳайси устод ба кор машғул мегардад. Соли 1990 боз ба аспирантураи Донишгоҳи давлатии Москва дохил шуда, соли 1994 рисолаи илмиро дар мавзӯи «Ҳад ва имкониятҳои озодӣ» дар риштаи Фалсафаи сиёсатшиносӣ бомуваффақият ҳимоя мекунад. То соли 1998 дар ҳамин Донишгоҳ ба сифати корманди илмӣ кор кардааст. Дар давраи таҳсил дар аспирантура, дар солҳои мушкилу вазнини давраи гузариши бӯҳронии солҳои 90-ум ба хоҳири таъмини рӯзгор, ҳамзамон бо иҷрои корҳои илмӣ, чун коменданти хобгоҳ, посбон, дистрибутери ширкат, назоратчӣ дар бозори «Лужники» кор кардааст, ки ин ҳам таҷрибаи хуби зиндагӣ ва дарси ҳаёт барои олими ҷавон гардид. Шодравон Сухроб Шарипов дар айни замон дар охири солҳои 80-ум ва аввали солҳои 90-ум ҳамроҳи И.Сатторов, ҳоло сафири Тоҷикистон дар Русия, Р.Сафаров – эроншиноси маъруфи тоҷики муқими Русия, Х.Муҳаббатов–олим, арбоби ҷамъиятии муқими Москва, П. Муллоҷонов – сиёсатшиноси тоҷик ва дигарон нахустин созмони фарҳангии тоҷикон дар Русия «Сӯғдиён»-ро таъсис дода буданд. Онҳо дар ҳаёти иҷтимоии Русия ва хифзу муаррифии фарҳанги тоҷикон барои ҷаҳониён корҳои назаррасро анҷом доданд. Соли 1998 дар ҳаёти ӯ саҳифаи нав боз мешавад. Вай ба Ватан баргашта, дар Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон чун мудири шӯъбаи сиёсати дохилӣ ба кору фаъолият машғул мешавад.

Суҳроб Шарипов моҳи ноябри соли 1998 ҳангоми таҷовузи ҷинояткорону террористони Маҳмуд Худойбердиев аз ҷумлаи сиёсатшиносони камшумор буд, ки чандин рӯз мунтазам дар тамоми шабакаҳои телевизиони Тоҷикистон суҳанронӣ намуда, мардумро ба иттиҳод, ваҳдат ва ҳимояи манфиатҳои миллӣ даъват мекард ва тавонист дар ҷанги иттилоотӣ, ки бар зидди Тоҷикистон ба роҳ андохта буданд, ба бадҳоҳои миллати тоҷик ҷавоби дандоншикан диҳад. Вай чун олим, сиёсатшинос ва ватандӯст камол меёфт. Мақолаҳои рӯзмарраву мубрам ва нишонрасу ҳадафманди вай дар ҷомеа ақсуламали ҷиддӣ ба миён меоварданд. Сабк, тарзи ифодаи фикр, хулосаронию натиҷагирӣ ва бардошти устод аз рӯйдодҳои ҷомеа бо нотақрории худ, мантиқи худ, масъулият ва таҳаммулпазирии ҳеш дар баробари андешаи дигарон фарқ мекарданд. Метавон гуфт, ки вай асосгузори сиёсатшиносии амалӣ дар Тоҷикистони муосир мебошад. Инро на танҳо коршиносону олимони Тоҷикистон, балки олимони ва мутафаккирони дигар кишварҳо низ эътироф мекунанд.

Суҳроб Шарипов, яке аз коршиносони варзида ва таҳлилгари Созмони ҳамкории Шанхай мебошад. Ӯ дар байни олимони ва коршиносони ҚХЧ, Русия, Қазоқистон, Ўзбекистон, Қирғизистон, Эрон, Ҳиндустон, Муғулистон, Афғонистон, Покистон, Туркменистон, Туркия, Исроил ва ғайра аз обрӯю ҳайсиёт ва эътибори хос бархурдор буд. Мақолаҳо ва таҳлилҳои илмию ояндабинии вай дар ИМА, Фаронса, Олмон, Полша, Австрия, соҳторҳои таҳлили СММ, СААД, САҲА, Иттиҳоди Европа, ИДМ ва ғайра маълуму машҳур буд. Вай ҳамеша ба ҳимояи манфиати миллӣ ва давлатии Тоҷикистон суҳанронӣ намуда, фарҳанги хуби баҳс, таҳаммулпазирӣ нисбат ба мусоҳибон ва

дигарандешони сиёсиро дошт, ки ба кам касон муяссар мешавад.

Чунин хислатҳои начиби Сухроб Иброновичро ба назар гирифта, ўро муовини мудирӣ шуъбаи иттилоотӣ-таҳлилии Дастгоҳи иҷроияи Президенти ҚТ ва роҳбари бахши таҳлилӣ таъйин мекунанд. Баъдан ӯ ба ҳайси ёвари Президенти ҚТ ифои вазифа менамояд.

Соли 2005 Сухроб Шарипов боз ба Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти ҚТ ба кор баргашт, вале ин дафъа чун роҳбарии ин ниҳоди бонуфузи таҳлилӣ-ояндабинӣ. Дар ин мақом истеъдоди роҳбарии ӯ ва сифатҳои дигари вай чун олим ва таҳлилгар хубтар намоён гардид ва эътибораш дар ҷомеа афзуд. Ҳамкорон ва журналистон Сухроб Иброновичро шӯҳиомез «яке аз аввалин сиёсатшиносони Тоҷикистон», «стратегии рақами яки кишвар» меномиданд, вале дар ин шӯҳӣ ҳақиқат ниҳон буд. Дар давраи роҳбарии вай МТС-и назди Президенти ҚТ на танҳо ба маркази таҳлилии минтақа, балки ба ниҳоди бонуфузи таҳлили масоили мубрами вобаста ба ҳаёти сиёсӣ-иҷтимоӣ ва иқтисодии Тоҷикистон, Осиёи Марказӣ, робитаҳои байналмилалӣ сатҳи ҷаҳонӣ ва ояндабинии равандҳои рушди ҷомеаи мухталиф табдил ёфт. Сохторҳои бонуфузи таҳлилӣ ва илмӣ байналмилалӣ ба мазмуну моҳияту мантиқи таҳлилу ояндабинии Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти ҚТ арзиш қоил мешуданд. Марказ як навъ ниҳоди илмӣ-тадқиқотӣ миёни ҷомеаи шаҳрвандӣ ва ҳукумат гардид. Устод тамоми масъулиятро ба дӯши худ гирифта, вазифаҳо ва ҳадафҳои сиёсати дохилӣ ва хориҷии кишварро воқеъбинона ва бочуръат таҳлилу арзёбӣ карда, шарҳу эзоҳ меод.

Устод ба кори илмии фундаменталии сиёсатшиносӣ идома медод. Дар соли 2000 бо ибтикори вай дар Тоҷикистон нахустин Шӯрои илмии ВАК-и Русия оид ба химояи рисолаи докторӣ дар илми сиёсатшиносӣ таъсис ёфт.

Суҳроб Шарипов дар синни 37 солагиаш рисолаи илмиро химоя карда, унвони доктори сиёсатшиносиро гирифт. Ё даҳҳо шогирдон – унвонҷӯ ва аспирантҳо аз Эрон, Қазоқистон, Озғорбойҷон, Арманистон, Русия, Тоҷикистонро тарбия карда, ба кори илмии онҳо роҳбарӣ мекард ва онҳоро чун олиму коршинос ба камол расонидааст. Дувоздаҳ нафар тахти роҳбарии вай рисолаи номзади илм ва докториро химоя кардаанд. Аз он ҷумла, ҳафт нафар унвонҷӯён ва аспирантон рисолаҳои номзадии худро зери роҳбари бевоситаи ӯ омода карда буданд. Бояд гуфт, ки дар соҳаи илми сиёсатшиносӣ дар Тоҷикистони муосир бе машварат, тақриз ва тавсияи муфиди Суҳроб Шарипов ягон кори илмӣ амалӣ намешуд. Вай дар Тоҷикистон мактаби муосир, касбӣ ва таҳлилии сиёсатшиносиро ба вуҷуд овард. Муаллифи ду монография ва бештар аз 500 мақолаи илмӣ-таҳлилӣ ва иштирокчии садҳо конференсҳои илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ мебошад. Устои равоншод унвони профессориро дар синни 50 солагӣ касб намуда буд.

Шарипов Суҳроб шахсияти саршиноси иҷтимоӣ, вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии ҚТ ба ҳисоб мерафт. Ба ақидаи коршиносон, бо омадани вай ба парлумон баҳс бар сари масоили мубрами ҳаёти ҷомеа ва тасвиби қонунҳои сарнавиштсоз ҷиддитару шадидтар шуд. Беҳуда нест, ки Суҳроб Иброновичро Президенти мамлакат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, Раиси МНҚТ Шукурҷон Зухуров, Раиси шаҳри Душанбе Маҳмадсаид Убайдуллоев, собиқ Вазири корҳои хориҷӣ Ҳамроҳхон Зарифӣ ва дигар

шахсиятҳои бонуфузи кишвар Ҳимоятгари фаъоли манфиатҳои ҳаётан муҳимми давлати муосири тоҷикон номидаанд.

Ҳарчанд Сухроб Ибронович Ҳанӯз аз синни ҷавонӣ дар ҷодаи сиёсат фаъолу донишманд буд, вале афсӯс, ки боқимондаи умр кифоят накард, то нақшаҳои стратегии давлатро, ки дар сар дошт, бобати бештар муаррифӣ намулдани миллати тоҷик дар арсаи сиёсати ҷаҳонӣ пиёда созад. 20 марти сол 2015 газети «Нигоҳ» шодравон Шарипов Сухроб Иброновичро сиёсатмадори сол ва ҷеҳраи сиёсии кишвар элон намуд ва қайд карданд, ки ягона ҷеҳраи хабарсозии Ҳизби халқии демократии Тоҷикистон буд, ки бо озодандешӣ ва ростгӯӣ шуҳрат дошт. Назарашро на ба манфиати як гурӯҳ ё ҳизб, балки манофеи миллии Тоҷикистон баён мекард. Аз сиёсатмадорони насли нав буд, ки ҷаҳони сиёсии кишварро ҳузури ҷашмрас дошт.

Аммо, мутаассифона, марги нобаҳангом устод Сухроб Шариповро дар синни панҷоҳудусолагӣ, дар давраи камолоти умр, эҷодкорӣ, амалисозии нақшаҳои стратегие, ки метавонистанд ба манфиати давлату миллат бошанд, бо худ бурд. Дар санаи 19-уми январи соли 2015, соати 12-10 дақиқа дар беморхонаи «Қарияи Боло»-и шаҳри Душанбе Шарипов Сухроб Ибронович моро падруд гуфт.

Дар рӯзи ҷанозаи марҳум Раиси парлумони кишвар муҳтарам, Шукурҷон Зухуров аз номи Президенти кишвар муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба хонаводаи марҳум тасаллият изҳор намуда, гуфтанд, ки марги Сухроб Ибронович барои Тоҷикистон як талафоти ниҳоят калон аст. Ӯ сиёсатмадори сатҳи ҷаҳонӣ буд.

Устои равоншодро Худованд Ҷошро Ҷаннатулмаъво ва рӯҳашро шод ва қабрашро пурнур гардонад.

Мо, шогирдонаш ифтихор мекунем, ки чунин устои
часуру донишманд, шахси ватандӯст, содик, вафодор,
ҳимоятгари манфиатҳои халқу миллат ва Ватан доштем:

*Саъдиё, марди накуном намирад ҳаргиз,
Мурда он аст, ки номаи ба накуи набаранд.*

**Лоҳутӣ Сафаров,
номзади илмҳои сиёсӣ
ва шогирди шодравон
Суҳроб Ш. 18.**

ОЛИМЕ, КИ ИЛМАШ БА АМАЛ ЁР БУД

Таърих исбот кардааст, ки олим, донишманд, мутафак-
кир ва сиёсатмадор шахсиятҳои абадзинда буда, номи онҳо
дар китобҳои заррини таърих сабт меёбад. Ин гурӯҳи
шахсиятҳо аз нахустин давраи рушди дониш ва таҷрибаи
худ тамоми саъю талошро барои ҳифзи арзишҳои
давлатдорӣ ва фарҳанги миллии худ ва барои инкишоф ва
пешравии ҷомеа сарф намуда, дар ин роҳ қурбон гаштаанд.

Як аз чунин инсонҳои нексиришт - донишманд, сиёсат-
шинос ва сиёсатмадор шодравон Суҳроб Шарипов мебо-
шад, ки дар ҷомеаи Тоҷикистон эътибори илмӣ ӯ ҳамчун
шахсият - олим миёни қишри зиёии кишвар арзиш ва
эҳтироми худро гум накардааст. Дар тӯли фаъолияти
пурмаҳсули худ ӯ тавонист, ки барои пешрафти кишвари
азизамон Тоҷикистон, аз нигоҳи илмӣ масъалаҳои муҳим ва
меҳварии раванди давлатдориро мавриди омӯзиш, таҳлил
қарор дода, барои қорбурди амиқи он дар раванди
сиёсатгузорӣ ва стратегияи рушди кишвар кӯшиши зиёд ба
харҷ диҳад.

Ӯ ҳамчун олим ҳама масъалаҳо ва равандҳои кишварро аз нигоҳи илмӣ, мавриди таҳлил ва омӯзиш қарор дода, натиҷаи онро тавассути ВАО дастраси аҳли ҷомеа мегардонд. Ана ҳамин қобилияти фарқкунанда ва малакаву маҳораташ буд, ки ӯро ҳам дар дохили Тоҷикистон ва ҳам берун аз кишвар ҳамчун қоршиноси ташаккулефтаи сатҳи байналмилалӣ эътироф мекарданд.

Устод Сухроб Шарипов ҳангоми фаъолияти пурмаҳсули хеш дар Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Маркази тадқиқоти стратегияи назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти қонунгузори кишвар, яъне Парлумон тавонист, ки дар қорқарди санадҳои меъёрӣ - ҳуқуқӣ, барномаҳои давлатӣ, қарорҳои ҳукумат, алаҳхусус стратегияҳои давлатӣ иштироки фаъол намуда, дар ҳалли як қатор масъалаҳои муҳими ҳаёти ҷомеа саҳм бигирад.

Масъала ва мавзӯёҳое, ки таваҷҷуҳи ин шахси соҳибмақтаб ва равшинфикрро бештар ба худ ҷалб менамуданд бештар характери рӯзмарра дошта, асосан аз ҷунин ҷанбаҳо иборат буданд:

- тақвият ва рушду такомул додани равандҳои демократиқунонии ҷомеа ва рушди муносибатҳои демократӣ, дар шароити имрӯзаи Тоҷикистон ҳамчун ҷузъи муҳими стратегияи инқишофи давлати соҳибситқлол;

- рушду инқишофи низоми сиёсии муосири Тоҷикистон дар асоси принципҳои демократӣ, аз ҷумла институтҳои демократӣ, бисёрқизбӣ;

- ҳимояи манфиатҳои миллӣ дар шароити зудтағйирёбандагии сиёсати ҷаҳонӣ, таҳаввулоти геополитикӣ, геостратегӣ;

- рушди элитаҳои сиёсӣ, модернизатсияқунонии раванди ҷомеа дар асоси принципҳои демократӣ;

- рушди муносибатҳои дипломатии Тоҷикистон бо кишварҳои ҷаҳон, дар асоси принципҳои муайяншудаи ҳуқуқи байналмилалӣ;

- масъалаҳои озодиҳои сиёсии шахрвандон, гуногунандешии сиёсӣ, озодии пурраи ВАО ва ғ.

Шодравон Сухроб Шарипов бо кӯшишу ғайрати худ ба тайёр намудани кадрҳои илмию педагогии дорои унвонҳои илмӣ шурӯъ кард ва дар ин самт ба муваффақиятҳои калон ноил гардид. То имрӯз самраи заҳмати ӯро мактабҳои олии ва муассисаҳои илмии ҷумҳурӣ эҳсос ва дар айни замон кадр мекунад. Натиҷаи ҳамин кӯшишу талошҳояш буд, ки ӯро яке аз бунёдгузoron ва асосгузoronии мактаби илми сиёсатшиносӣ, баҳусус сиёсатшиносии амалии тоҷик эътироф мекунад.

Фикру назар ва мавқеъгириҳои ӯ ҳатман ба натиҷаи ташаббуси бузург ва мавриди ҷонибдорӣ роҳбарияти олии кишвар қарор мегирифтанд. Маҳз натиҷаи назари ӯ ҳамчун роҳбари ниҳоди босалоҳияти тадқиқотиву таҳлилӣ - Маркази тадқиқоти стратегӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон буд, ки дар қатори мақомоту идораҳои дигари давлатӣ як ниҳоди муҳимми ниёзи рӯз - Агентии давлатӣ молиявӣ ва мубориза бо коррупсия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки самти фаъолияти он ба мубориза алайҳи кирдорҳои коррупсионӣ дар ҷомеа равона шудааст, таъсис ёбад.

Шиносоии ман бо маҳрум Сухроб Шарипов дар аввал ғоибона аз тариқи ВАО (солҳои 2005) оғоз ёфт. Ҳангоми ошноӣ ва мутолиаи мусоҳиба ва мақолаҳои ӯ дар рӯзномаҳои даврӣ ва умуман ВАО- чопӣ ба банда маълум мегардид, ки ин шахси донишманд, мудом аз манфиатҳои миллии кишвар, принципҳои демократии рушд ва низоми сиёсии Тоҷикистон пуштибонӣ мекунад.

Ҳар як нуктаи назар ва андешаи ӯ хатман ба маводи ҷолиб ва пурбаҳси ВАО табдил меёфт ва ин зинаи маҳорат ва сатҳи коршиносӣ дар дили ман хоҳиши ошноӣ пайдо кардан бо чунин як олими донишманд, сиёсатшиноси варзидаро боз ҳам меафзуд.

Рӯзе дар суҳбат бо падарам аз Сухроб Шарипов ва фикрҳои ҷолибу сиёсатшиносонаи ӯ васф намуда, баъдан аз забони падарам огоҳ гардиам, ки қиблагоҳи Сухроб Шарипов - олими барҷастаи миллати тоҷик, мутафаккир, доктори илмҳои фалсафа, профессор Шарипов Иброн Шарипов яке аз дӯстони наздики падарам будааст.

Падарам қайд намуд, ки ана ҳамин тарбияи ҷиддӣ ва ватандӯстии Иброн Шарипович буд, ки Сухробҷон ҳамчун олими ҷавони донишманд ва ҷамъиятӣ мавқеъ ва обрӯи баландро сазовор гардида, пайваста дар хусуси манфиатҳои давлатӣ андеша мекунад.

Хушбахтона, баъд аз хатми Донишгоҳ ба ман имкон даст дод, ки бо устод Сухроб Шарипов аз наздик ошноӣ пайдо кунам ва аввалин ошноӣ дар утоқи худи он кас сураат гирифт. Устод маро бо чехраи хеле гарм ва дар айнаи замон хоксорона қабул намуда, аз аҳволи оила, саломатӣ, пурсон шуд. Баъдан аз ман пурсон шуд, ки чӣ хоҳиш дорам. Дар ҷавоб хоҳиш намудам, ки мувофиқи имкон маро дар Марказ, ки ба як ниҳоди муҳими муайянкунандаи стратегияи инкишофи кишвар табдил ёфтааст ба кор қабул намоянд. Дар ҷавоб гуфт, ки сиёсати ҳукумати Тоҷикистон дастгирии ҷавонон яке аз бахшҳои муҳими сиёсати давлатӣ ба ҳисоб рафта, ҷавонон ва ба шуглу тарбия фаро гирифтани инҳо ҳамеша дар маркази тавачҷуи роҳбарияти олии кишвар қарор дорад. Аз ин рӯ Марказ низ ҳамчун ҷонибдори ин сиёсат кӯшиш мекунад, ки монанди Шумо ҷавонони

соҳибмаълумотро ба кор қабул намояд. Ҳамин тавр, банда 5-уми июни соли 2010 дар шуъбаи Равандҳои сиёсӣ ва этно-сиёсии Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба кор оғоз намудам.

Маҳз ҳамин дастгириҳои устодона ва гоҳо бародаронаи Сухроб Шарипов буд, ки банда ба илм ва фаъолияти илмӣ чиддӣ таваҷҷуҳ зоҳир намуда, аз нозукиҳои кори илмӣ ба хубӣ огоҳ ва рисолаи номзадии худро зери сарпарастӣ ва роҳбарии ӯ дар муҳлати муайян ба итмом расонам. Равонат шод бод, раҳнамо ва раҳкушои шогирдон – устоди зиндаёд ва нақӯном!!!

Ҳикматулло Хочаев,
корманди Маркази тадқиқоти стратегии
назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон
Душанбе, 18.01.2016. (АМИТ «Ховар»)

ЁДДОШТ Ё ХОТИРАӢ АЗ ШОДРАВОН ШАРИПОВ СУҲРОБ ИБРОНОВИЧ

Ман соли 2007 факултаи забонҳои хориҷии Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистонро ҳамчун омӯзгор хатм карда, дар назди худ мақсад гузоштам, ки ба кори илмӣ машғул шавам ва ба Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба кор дароям ва дар соҳаи сиёсатшиносӣ кори илмӣ–тадқиқотӣ барам. Ба ҳамин мақсад ба назди роҳбари МТС, олим ва сиёсатшинос, устод Шарипов Сухроб Ибронович омадам. Он кас маро бо як меҳрубонӣ ва эҳтиром қабул карда, сабаби омаданамро ба наздашон пурсон шуданд. Ман ҷавоб додам, ки устоди азиз, меҳоҳам дар ин муассисаи бонуфузи илмӣ, ки Шумо

роҳбарӣ мекунад, кор кунам. Бояд гуфт, ки ин олим ва шахсияти росткор ба дӯстон ҳамавақт дасти мадад дароз карда, ҳамаро бо як чашм нигоҳ мекарданд. Барои он кас муҳим ин буд, ки шахс бояд кордӯст, масъулиятшинос, дорои маҳорату касбият, ватандӯсту миллатдӯст бошад. Устод ба ман бо як меҳрубонӣ гуфтанд, ки бародари азиз, Шумо нав донишгоҳро хатм кардед, рафта дар мактаби таҳсилоти миёнаи умумӣ аз рӯи касби худ, ба ҳайси омӯзгор корро оғоз кунед, фарзандони мардумро таълиму тарбия диҳед, таҷрибаи корӣ ва таҷрибаи зиндагӣ гиред, баъди панҷ сол биёед, ман Шуморо ба кор мегирам. Ман сухани устои гиROMИКАДРРО нашікаста, изҳори ташаккур кардам, аз суҳанони таъсирбахши эшон як ҷаҳон маънӣ гирифтам ва корро ба ҳайси омӯзгор аз фанни забони хориҷӣ (англисӣ) дар мактаби таҳсилоти миёнаи умумии №5 ш. Душанбе оғоз кардам. Дар ҳамин соли 2007 ман боз ғойибона ба ДДОТ ба номи С.Айнӣ ҳуҷҷатҳоямро барои маълумоти дуум гирифтаан аз фани таърих супоридам ва онро бо муваффақият соли 2011 хатм намудам.

Пас аз сипарӣ шудани панҷ сол, боз ба назди ин устои гиROMИКАДР рафтам ва ин олими меҳрубон мисли пештара маро пешвоз гирифта, сабаби омаданамро пурсиданд. Ман ханда кардаму гуфтам, ки устод, Шумо маро барои кор ба мактаб ба ҳайси омӯзгор равона карда будед ва гуфтед, ки баъд аз панҷ сол биёям. Устод табассуме карда гуфтанд, ки агар ваъда дода бошам, ба ваъда бояд вафо кард. Устод афзуд, ки бояд ариза нависам, вале чун мебояд ба сафари хизматӣ ба Олмон мерафт, гуфт, ки пас аз омадан аз сафари хизматӣ аризаро мебинанд ва маро огоҳ хоҳанд кард. Ман хуб гуфта, боз ба мактаб, ба ҷойи қорам баргаштам ва ҳеҷ бовар надоштам, ки маро ба кор мегиранд.

11 ноябри соли 2011 устод аризаи маро имзо карда, ба ман хабар доданд. Ман аз хурсандӣ дар куртаам намеғунҷидам. Ҳамин тавр, дар Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти ҚТ чун коршиноси масоили сиёсӣ ба кор оғоз кардам.

18- уми январи соли 2012 Сухроб Шарипов ба сабаби номзад ба вакилии парлумон шуданашон, бо фармони Президенти ҚТ аз роҳбарии МТС озод шуд. Боре устод Сухроб маро даъват карда пешниҳод намуданд, ки дар маъракаи интиҳоботӣ шахси бозътимод ва ёварашон шавам. Ман ин пешниҳодро шунида, хеле хурсанд шудам, ки он кас ба ман бовар ва эътимод кардаанд. Бо ҷону дил пешниҳоди устодро пазируфта, корро оғоз намудем ва то охири умрашон ҳамчун шогирд ва шахси бозътимоди он кас ҳамроҳашон будам.

Сухроб Шарипов муддати се сол дар парлумони кишвар ҳамчун вакили ватандӯсту миллатпарвар ва ҳамчун коршиноси варзидаи масоили сиёсат, иқтисод ва фарҳанг манфиатҳои миллату давлатро ҳамеша ғимоя мекарданд. Сухроб Ибронович як шахсияти хело оддӣ фурутану ватандӯсту хайрхоҳ буданд. Ҳисси миллии ин олими бузург баланд буд, ҳамаро бо як чашм нигоҳ мекарданд ва дилашон ҳамавақт соф буд. Ман бо устод робитаи наздик доштам. Чун вақти хӯроки нисфирӯзӣ мерасид, ба ман телефон карда, меғуфтанд, ки чизе барои хӯроки нисфирӯзӣ биёр, ки ман сари кор ҳастам. Ман мепурсидам, ки – чӣ биёрам? меғуфтанд, ки – чанд дона «пирожки» биёр бас. Ба пешниҳоди ман дар бораи ба ягон ҷо ба ғизохӯрӣ рафтани ҷавоб медоданд, ки рафтани омадан вақтро мегирад, вале ман бояд кор кунам. Ҳамин тавр, устод Сухроб ҳар як фурсату ҳар як дақиқаи вақтро ба кори ҷамъиятӣ ва ба-

кори илмӣ сарф мекарданд. Шахси хеле хоксору заминӣ буданд.

Боре, Сухроб Ибронович ба ман занг зада, гуфтанд, ки биё ба вохӯрӣ бо интихибкунандагон меравем. Дар масҷиди «Роҳи нав»-и ноҳияи Шоҳмансур мардуми бисёре барои вохӯрӣ бо устод чамъ шуда буданд. Устод дар назди онҳо суханронӣ карда, ба саволҳои сершумор посух доданд. Дар охир як рӯхонӣ ба устод мурочиат карда гуфт, ки мо дар ҳамин масҷид намоз мегузорем, вале зимистон хунук меҳӯрем. Хоҳиш мекунем, ки барои маҳкам кардани гирди балкони масҷид ба мо мадад расонед. Устод ба суханони он шахс бо диққат гӯш карда, гуфт, ки хоҳиши шуморо ба ҷо меорем, то шумо падарону бародарони азизи мо дар фасли сармо хунук нахӯред. Мо аз он ҷо, аз мулоқот баромадем ва устод аз кисааш пул бароварда, ба ман дароз карда, супориш доданд, ки гирди ин масҷидро пластик гирам, то намозгузoron хунук нахӯранд, савобаш ба мо ҳам мерасад...

Устод Сухроб ҳамеша дар хидмати миллату давлат буд. Он кас як шахси ватандӯсту миллатдӯст ва олими тавоноӣ варзида буданд. Он кас дар нашрияҳои гуногун зиёда аз 500 мақола ҷоп кардаанд, дар радио ва телевизион садҳо мусоҳиба анҷом медоданд. Муаллифи чанд китоби бузургҳаҷм буданд. Тахти роҳбарии устод 18 шогирд рисолаи илмиро Ҳимоя кардаанд.

Бисёр олимони ҷавон меҳостанд, ки маҳз устод роҳбари илмиашон бошад, аммо мутаассифона, устод Сухроб 2 январӣ соли 2015 дар беморхона бистарӣ шуда буданд ва ман хабар надоштам. Аз беморхонаи «Қарияи Боло» ба ман телефон карда, хоҳиш карданд, ки натиҷаи таҳлили хунашро, ки дар шифохонаи дигар будааст, барояш биёрам. Ман хеле дар ҳайрат монда, нигарон шудам, ки ба устод чӣ гап шуда

бошад. Зуд назди он кас рафтам ва аз ахволаш пурсон шумдам. Гуфт, ки ташвиш накаш, табибон мегӯянд, ки «камхунӣ» (анемия) дорам. Хешу таборони дигар низ дар он чо хузур доштанд. Устод ҳамаи онҳоро ҷавоб дода, гуфт, ки пешам фақат Ҳикматулло истад шуд, шумо аз пайи кору боратон шавед.

Бо ҳамроҳии устод дар гирду атрофи беморхона сайру гашт мекардем, устод бисёр чизҳоро ба ёд меовард, аз давраи донишҷӯӣ, фаъолияташон дар Дастгоҳи иҷроияи Президенти ҚТ нақл карда, шӯҳӣ мекарданд. Мегуфтанд, ки дар кори дипломатия ва дар сиёсат устои ман Президенти кишвар, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон мебошанд, ман аз он кас дарси ибрату намуна мегирам. Устодам – Президенти мамлакат бисёр чизҳоро ба ман омӯхтанд, ман он касро ҳамчун устод, ҳамчун роҳбари хирадманд ва ватандӯст дӯст медорам. Президенти мухтарам мегуфтанд, ки ман ба ту бовар дорам, писарам, ҳамчун додар, ҳамчун шогирд, зеро хислати ман дар туст, ту ватандӯсти асил ҳастӣ. Ва илова карданд, ки дар кори илмӣ бошад, падарам, таърихшиноси варзида шодравон Иброн Шарипов устодам мебошанд.

Суҳроб Ибронович шахсони бофаросату донишмандро эҳтиром мекард, чунки худашон шахси бофаросату босавод буданд. Он кас як рӯз маро даъват карда гуфтанд, ки меҳонад аз парлумон раванд ва ба кори илмию омӯзгорӣ дар донишгоҳ машғул шаванд. Ман ҷавоб додам, ки Шумо бояд хатман фикри Ҷаноби Олӣ, Президент – Эмомалӣ Раҳмонро фаҳмед. Аз байн чанд вақт нагузашта Суҳроб Шарипов маро боз даъват карда, бо як табасум гуфт, ки маро Устои меҳрубонам Ҷаноби Олӣ, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дуҷумбора номзад ба вакили парлумон пешбарӣ карда ва бо як меҳрубонӣ гуфтанд, ки

Сухробчон, он чое, ки Шумо ҳастед, он чо рақиб нест ва рақиб бошад ҳам, мегурезад. Ман хандида гуфтам, ки мухтарам Президент, ман то рӯзе дар қайди ҳаёт ҳастам, барои Ватан ва миллат ва барои Шумо хизмати содиқона мекунам ва сиёсати хирадмандонаи Шумо, устои азизро дастгирӣ мекунам.

Ман аз ин суҳанонашон хело хурсанд шудам ва устодро табрик намудам. Вай ба ман гуфт, ки шогирди азиз, пас вазифаи ёрдамчигиро боз давом медиҳед, гуфтам албатта, мо бояд барои Ватану миллати худамон хизмат кунем ва сиёсати пешгирифтаи роҳбари давлатро дастгирӣ кунем, мо чавонон бояд чунин сиёсатро чун гавҳараки чашм ҳифз ва пуштибонӣ намоем.

Ин олими сиёсатшиноси варзида, вақте ки соли 2005 роҳбари Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти ҚТ таъйин гардиданд, аллакай як чавони хело ҷуръатманду нотарс буданд. Ба туфайли он кас МТС на танҳо дар соҳаи сиёсати дохилӣ, балки дар риштаи сиёсати берунӣ низ як ниҳоди калидӣ ва номдору бонуфуз шуд. Ин олими варзида на танҳо дар байни сохторҳои дохилӣ, балки дар байни созмонҳои байналмилалӣ ҳам соҳиби обрӯю эътибор зиёд гардид ва номи Тоҷикистонро баланд бардошт. Маҳз тахти роҳбарии ин олими хирадманд, МТС ба тарҳрезии идеяи миллӣ оғоз намуд. Вақте ки он кас роҳбарии ин Марказро бар дӯш дошт, тамоми кормандони ин муассисаи илмӣ чун як гурӯҳи муттаҳид ва якпорча содиқона қору фаъолият мекарданд, дар байни онҳо номзадҳо ва докторони илм буданд. Масъалаҳои сиёсати дохилӣ ва берунаро таҳлилу тадқиқу арзёбӣ мекарданд. Умуман, ин олим барои он талош мекарданд, ки ҳамеша манфиатҳои давлату миллатро дар ҳамаи маврид

ҳимоят кунанд ва ҳама вақт манфиатҳои миллату давлатро аз нафъи шахсии худ боло медонистанд. Он кас фидоии ин миллату давлат буданд, ҳамеша мегуфтанд, ки дар умум баҳои ғаёлияти ҳар яки моро таърих нишон медиҳад, зеро маҳз таърих довари воқеият аст. Устод таърифи худ ва дар бораи худашон навиштанро наменписандид. Худ ҳар чизе, ки менавишту дар нишастҳову дар конфронсҳову дар мусоҳибаҳо ва суҳанронихо мегуфт, фақат ва фақат ба манфиати давлату миллат буд, ҳамеша масоили мубрами сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангӣ ва мушкилоти ҷомеаро амиқан таҳлилу арзёбӣ мекарданд. Таҳти роҳбарӣ ва назорати бевоситаи устод Сухроб кормандони Марказ гузоришҳои таҳлилӣ таҳия мекарданд, конфронсҳои илмию амалии ҷумҳуриявӣ ва байналмилалиро созмон медоданд, стратегияи асосии рушди кишварро мушаххас месохтанд. Ва ин таҳлилҳо ба Президенти кишвар, ба Ҳукумат, ба сохторҳои гуногуни давлатӣ расонида мешуданд ва аз рӯи он асноди ҷиддии пешрафти давлату ҷомеа омода мегардид. Аз сӯи дигар, устод Сухроб шахсан афкори андешамандона ва олимонаи худро ҷиҳати таҳияи лоиҳаҳои барномаҳои давлатӣ, концепсияҳо ва санадҳои муҳими дигар пешниҳод мекард. Ҳамчун як коршиноси варзидаву шинохта дар соҳаи сиёсат дар дохилу берун аз дохили кишвар шахсияти шинохта буданд, ҳама он касро ҳамчун як шахси ростгӯву ростқавл дӯст медоштанд ва эҳтиромашро ба ҷо меоварданд.

Сухроб Шарипов вақте ки вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон буданд, дар доираи ғаёлияти сесолаи кориаш дар Парлумони кишварамон дар таҳияи як силсила Қонунҳои ҚТ ва дигар

санадҳои қонунгузорӣ ғаёлона ширкат варзиданд. Масалан, саҳми он кас дар омода кардани Қонуни ҚТ «Дар бораи муҳоҷирати меҳнатӣ», Қонуни ҚТ «Дар бораи консепсияи давлатии соҳаи дин», таҳияи Барномаҳои давлатӣ дар соҳаи обу энергетика, таҳияи консепсияи сиёсати хориҷӣ, таҳлилу арзёбии Аҳдномаи тичорати озод дар доираи Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил (рушди иқтисод), Масъалаҳои консепсияи таъсис ва ниғахдории ҷойҳои корӣ дар ҚТ, таҳияи стратегияи миллии пешгирии ифротгароӣ ва ҷандин қонуну санадҳои дигар саҳми бориз гузоштааст.

Суҳроб Иброновӣ дар давоми ҳаёти кӯтоҳмуддаташ ба ҳамаи орзуҳои дар дил доштааш расид. Ба саволи банда, ки дар дил чӣ орзуҳо доштед, худӣ ӯ чунин нақл карда буд:

–Шогирди азиз, ман аз он хурсандам, ки бо кумаки Худованд тамоми орзуи мақсадҳои зерини дар дилдоштаам ҷомаи амал пӯшиданд.

1. Орзуи доштам пеш аз дохил шуданам ба донишгоҳ аввал ба ду китобхонаи худамон, яъне китобхонаи ДДОТ ва ДМТ рафта, китобҳои ба ман лозимиро муддати як сол омӯхта, худамро барои дохилшавӣ ба Донишгоҳи Давлатии ба номи Ломоносови Москва омода месозам. Ҳамин тавр ҳам шуд ва ба мақсадам расидам.

2. Мақсад доштам номзад ва доктори илмҳои сиёсатшиносӣ шавам. Ин ҳам амалӣ шуд.

3. Орзуям навиштан ва аз ҷоп баровардани китобҳоиам буд. Дар ин самт се китоби ман аз ҷоп баромад.

4. Орзуям ин буд, ки баъд аз Москва баргаштан дар назди худ мақсад гузоштам, ки ба миллату Ватани худам содиқона хизмат намоям ва дар ин роҳ тамоми донишу

малакаи худамро сарф кунам. Баъд аз бозгашт ба Душанбе соли 1998 сараввал якчанд муддат муаллим будам. Баъдан, дар як ташкилоти хориҷӣ кор кардам. Сипас ба Дастгоҳи иҷроияи Президенти ҚТ даъват шуда, дар раёсати таҳлилӣ ба ҳайси таҳлилгар ифои вазифа доштам.

Бо сипарӣ шудани муддате маро ёвари Президенти ҚТ таъйин карданд. Дар давоми солҳои 2005 то соли 2011 дар вазифаи директори МТС-и назди Президенти ҚТ фаъолият намудам. Як вақт ба Арабистони Саъудӣ рафта будам ва хонаи Худороҳам зиёрат кардамва ҳоҷӣ шудам. Фарзандони хуб тарбия кардам. Соли 2011 аз тарафи Сарвари давлат номзадиам ба Парлумони Тоҷикистон кишвар пешниҳод гардид ва ман вакили интиҳоб шудам.

Ин фарзанди фарзонаи миллат як сиёсатмадори ватандӯст ва меҳанпарвар буд. Устод Сухроб Ибронович ягона коршинос ва сиёсатмадоре буд, ки дар арсаи сиёсат ба ҳар як таҳдидҳои беруна ҷавобҳои дандоншикан медод, барои ҳамин ин олими варзидаро “Стратеги № 1-и Тоҷикистон ва Осиёи Марказӣ” меномиданд ва ҳамаи олимону сиёсатмадорони Осиёи Марказӣ ва намояндагони корпусҳои дипломатӣ он касро мешинохтанд ва ҳамчун як сиёсатшиноси варзида ва донишманди фозил эҳтиром мекарданд.

Мутаассифона, тавре ки мегӯянд, дунё бевафост ва устод Сухроб Шарипов дар айни камолоти умр, дар синни 52-солагӣ, санаи 19 январи соли 2015 дуёро падруд гуфтанд.

Хотираи ин олими саршинос, шахсияти маъруфи иҷтимоӣ, инсони неку шариф ҳамеша дар қалбҳои ҳамкорону шогирдону дӯстону пайвандонаш боқӣ хоҳад монд:

Бузургон ҳар кучо овора миранд,
Ба тадбиранд, вале бечора миранд.

Устод Суҳроб умри кӯтоҳи хешро беҳуда сарф накарда, барои халқу миллат, манфиатҳои миллат ва ё ба ибораи дигар «барои арзишҳои волои инсонӣ» саъю талош намудааст. Ҳар як сухани устод, ҷавҳари андешаҳои ӯ, хотироти нотақрор ва сабақомӯзандаи ӯ дар лавҳаи хотири ҳар яки мо нақш бастааст. Дар рӯзи ҷанозаи марҳум Раиси Парлумони кишварамон, муҳтарам Шукурҷон Зӯҳуров аз номи Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба хонаводаи марҳум тасаллият изҳор намуда, гуфтанд, ки марги Суҳроб Иброновӣ барои Тоҷикистон як талафоти ниҳоят калон аст. Ӯ сиёсатмадори сатҳи ҷаҳонӣ буд.

Устоди шодравонро Худованд ҷояшро Ҷаннатулмаъво, рӯҳашро шод ва қабрашро пурнур гардонад.

*Аз дил наравад ёди ту, гар хун равад аз дил,
Ёди ту чу хун нест, ки берун равад аз дил!*

Мо, шогирдони устод Суҳроб Иброновӣ, ифтихор мекунем, ки чунин устоди ҷасуру донишманд, шахси ватандӯст, содиқ, вафодор, ҳимоятгари манфиатҳои халқу миллат ва Ватан доштем.

*Шунидаед, ки озоиши бузургон чист?
Ба хотири бечорагон наёсуданд,*

*Ба кохи даҳр, ки олоиш аст бунёдаш,
Вуруд гаиштану домани худ наёлудан.*

Низом Қосим,
Раиси Иттифоқи нависандагони ЧТ
11.12.2016

МҶИСАФЕД ОХИР ШУДӢ, ЭӢ БАРФ...
(дар ёдкарди ҳамкор)

Дар бист соли охир пешаву пешаварҳои аҷоибу ғароибе пайдо шуданд, ки дар зиндагии собиқамон аз мавҷудияташон дарак ҳам надоштем. Аз ҷумла, саҳифаҳои нашрияҳои тозапайдои хусусӣ аз «коршинос»-ҳое пур гаштанд, ки худнамоёна ба таври бисёр умумӣ, беасос, ҳатто ҳазёнбашараву сафсатамонанд дар бораи шахсу руҳдоду воқеаҳо суҳбат мекарданд, тахмину гумонҳои бебунёду содалавҳонашонро чун бозёфтҳо манзур менамуданду эмпирииконаву популистона дар бораи сиёсату иқтисоду иҷтимоӣ «ҳадс» мезаданд. Аксари он гуфтаву навиштаҳо аз «коршиносӣ», ки аз «кор»-у «шинохтан», яъне, донишу фаҳмиши касбӣ таркиб ёфтааст, фарсахҳо дур буданд ва аҳёнан дар тақлиди кӯр-кӯронаи матбуоти «озод»-и хориҷа сурат мегирифтанд.

Хушбахтона, дар он миён, чун гулҳои саҳтҷони худрӯйи байни хористонӣ шӯразор, гоҳ-гоҳ гуфтаву навиштаҳои мушаххас, бодалел, боварбахш, маърифатбахш ва аз ин рӯ, дилрас низ ба ҷашм мерасиданд. Онҳо воқеан коршиносона буданд ва асосан, аз номи чанд нафари ангуштшумор иброзу манзур мешуданд. Дар миёни муаллифони ҷунон гуфтаву навиштаҳои номи Сухроб Шарипов ҳам буд ва дар як муддати кӯтоҳ ба сархати коршиносони ғайбу барҷосухан ва устуворҳарфу мушаххас баён кунид. Коршиноси воқеие буд ӯ, ки ба умқи руҳдод фуру рафтаву моҳияташро дарк карда,

чихатҳои хосу муҳимму зарурии онро барои хонанда бозгӯ менамуд.

Дар бораи ҳодисаҳои ҷамъиятӣ чунон мушаххас, бо далел ва шавқангез суҳбат мекард, ки мутахассисони босалоҳияттарину хушзавқтарин оид ба руҳдодҳои табиат, қонунҳои физикаву химия ё муодилаву аксиомаҳо ҳарф мезананд. Ва батадриҷ ҳаводиси ҷамъияту давлату сиёсатҳоро, ки аксаран бисёр печида, мубҳам, пур аз ҳиллаву найрангҳоянд, барои ҳамсуҳбат қобили дарку фаҳмотар мекард.

Каму кӯтоҳ, вале нишонрас сухан мегуфт Сухроб Шарипов. Дониши амику назари фароҳаш ҳамсуҳбатро зуд моилу қарини дилаш мекард. Ошкоргӯии бодалелу бебоконааш камназир буд. Вале дар он ошкоргӯиҳои камназир ҳаргиз ба худнамоиву авомфиребиҳои ба ошкоргӯиҳои сохта хос роҳ намедод. Ошкоргӯиҳояш барои кор буд, барои бунёдкорӣ буд...

Се сол пеш, дар яке аз ҳавзаҳои мураккаби пойтахт пирӯз гашта, ба парламент омад. Ҳузури вакиле, ки гапу мавқеи худро дошт ва онро бурҳондору мушаххасу дастрас баён менамуд, зуд эҳсос шуд. Гапу мавқеи Сухроб Шарипов гапу мавқеи беғаразонаву созандаи ҳақиқату адолат, гапу мавқеи манфиатҳои давлату миллат, гапу мавқеи хизби бунёдкораш, гапу мавқеи даҳҳо ҳазор интиҳобкардагонаш буд, ки барои ояндаи сазовори фарзандони ҳештану Ватан андешаву талош доранд. Гапу мавқеи буд, ки дар масъалаи мушаххаси сиёсӣ, иқтисодӣ ё иҷтимоӣ чихатҳои ҷолиберо аён ва ба манфиати тафаккури сомеону нафъи кор раван мекард.

Ин вакили бемаҳал мӯсафед, вале бисёр озоду озода, зиндадилу зиндарӯх, сухандону ҳозирҷавоб ва беғаразу

самимӣ, бемуболиға, бо ҳузури хеш парламентаро нур мебахшид, донотару бинотар, зиндатару табиитар мекард. Табассуми тифлона беғаши бар чехраи пайваста андешаманду зоҳираш зебанда чӣ донишҳову фаҳмишҳо, чӣ даркҳоеву дардҳоеро зерӣ хеш ниҳон медошт!...

Имрӯз мафҳуми «файласуф» ҳам, чун аксари чизҳо, би-сёр махлуту мавҳуму мубҳам шудааст. Дигар нафаре нест он, ки ҳикмат бичӯяду худ низ ҳикмат бигӯяд, аксаран нафарест, ки чанд гуфтаи маълуми бузургеро печидаву жӯлида «шарҳу тафсир» мекунад «иктибосе аз ақли худ наоварда», дар баҳои иктибосҳои барҷову бечои дигарон унвон мегирад. Вале Сухроб Шарипов сириштан файласуф буд, пурмутолиа буд, ҳикматдон буд, гуфтору рафтори ҳакимона содаву озода дошт. Нақшаш дар ташаккули сиёсатшиносии тоҷик бебаҳс аст ва заҳматаш барои ташаккулу такомул ва ташвику тарғиби сиёсати поядору пойдор ва созандаву арзандаи давлати ҷавони тоҷик сазовор.

Ҳамин маъруфияту маҳбубияташ буд, ки ҳафтае пеш аз реҳлати бемаҳалаш конфронси баҳши ноҳиявии Ҳизби Халқӣ-Демократии Тоҷикистон аз ҳавзаи интиҳоботии Шохмансури пойтахт бори дигар номзад ба вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбариаиш намуд. Бовар доштанд, ки дар ин ҳавзаи мушкили серномзад сазовор намояндагиашон мекунад ва бо барномаи мушаххасу заминӣ ва суҳбатҳои бурҳондори самимӣ аксари интиҳобкунандагонро моили хеш месозад. Вале, афсӯс, ки ин марди қавлуамал, шояд бори аввал дар умраш, боварии ҳам ҳизбу ҳам ақидаҳояшро бе посух гузошт...

...Соле пештар падараш – низ олими шинохта - даргузашт. Ба кабинеташ, ки дар умку кунҷи долони тӯлонӣ

вокеъ буд, рафта, изхори ҳамдардӣ кардам. Чун медонистам, ки мӯсафед умри пурбаракате дидаву ба дараҷаҳои баланди илмӣ расида ва фарзандонро сазовор ба камол расондааст, байни суханҳоям аз ҷумла одативу қолабӣ гуфтам, ки «чӣ илоҷ, ки падармурӣ мерос аст, Худованд ба фарзандону пайвандонаш умри дарозу бахту нек бидиҳад». Лекин имрӯз ин суханҳоро ба фарзандони Сухроб Шарипов гуфта наместавад! Чунки ҳоло худ ҷавон буд ӯ, чигаргӯшаҳояшро паррончак накарда буд ханӯз, нав вақти қору пайқораш расида буд, акнун чун донишманду давлатмарди пухта дар таҳкими илму сиёсати халқаш саҳми бештаре, амиқтаре, муассиртаре дошта метавонист. Дарёғ, ки ин ҳама абадӣ дар орзӯҳои ёрону ҳамкоронаш монд.

Тасаллӣ ҳамин аст, ки бешак номаш мемонад. Дар рисолаҳову мақолаҳо мемонад, дар зикри хайри донишмандону сиёсатмадорон мемонад, дар вирди мудомӣ фарзандон, дӯстон, шогирдон, ҳамаи онҳое мемонад, ки боре табассуми лоуболонаи тифлонаашро дида буданд, баҳсашро бо муқобилони ростиву ҳақиқат шунида буданд, софдиливу беғаразиашро фаҳмида буданд. Бешак, дар лавҳаи қоргоҳе ё кӯчае ё таълимгоҳе низ хоҳад монд ин номинек.

Рӯзи ҷанозааш зимистони хушки имсола ҷомаи сиёҳи абрӣ ба бар кардаву бо сад ҷашм борон мегирист. Имрӯз, ки аз гузашташ панҷ рӯз сипарӣ мешавад, барф меборад. Ва ҳар қуллаи баланду пургурури кӯҳсори атроф сари сафеди ӯро ба ёд меорад. Атроф – сафед, сафед, сафед... Аммо, дарёғ, ки гуфтаи шоир нашуд.

*Мӯсафед охир шудӣ, эй барф,
То саранҷомам чунин дидӣ,
Бар сарам боридаӣ, аммо
Бар сари гӯрам наборидаӣ...*

ХОТИРАҲО АЗ СУҲРОБ ИБРОНОВИЧ ШАРИПОВ

Нахустин хотираҳое, ки аз устои арҷманд дар ёди банда нақш бастаанд, ин солҳои дар мактаби миёнаи рақами 77 ноҳияи Фирдавсии шаҳри Душанбе якҷоя таҳсил кардаамон мебошад. Рафтору кирдори Суҳроб Шарипов аз дигарон фарқ мекард, ӯ ба бетарафӣ ва бепарвояро раҳ намедод, дар корҳои ҷамъиятии мактаб, инчунин дар ҷорабиниҳои варзишӣ, баҳусус бозии футбол фаъолна, бо заҳқи баланд ва масъулияти беандоза иштирок мекард. Ҳамин буд, ки ҳамаи муаллимон, ҳамсабақон ва дигар толибилмонӣ чӣ синфҳои болоӣ ва чӣ синфҳои поёнии мактаби мазкур ўро мешинохтанд ва дар гирдаш ҷамъ меомаданд.

Бо мурури замон, воҳурии навбатии банда бо устод С.И. Шарипов дар вақти фаъолияташ ба ҳайси роҳбар дар Маркази тадқиқоти стратегӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон руҳ дода буд. Маҳз ба тӯфайли роҳбар ва шахси кордон, ҳалолкор ва воқеъбин буданаш, ин Марказ дар ҷумҳурий ва берун аз он шуҳрати ҳоса ва баланд пайдо кард. Воқеан ҳам ҳамчун Маркази тадқиқотҳои ҳозиразамони илмӣ, сиёсӣ ва иқтисодӣ шуҳратёб гардиданаш каминаро водор сохт, ки ба кор (ним бастӣ корӣ) ба Маркази мазкур оям.

Бо тавсияи устод дар ин боргоҳи илму маърифат ба равияи илмӣ ва тадқиқотие, ки ба он бештар рағбат ва малакаи корӣ доштам, машғул шавам. Дар ҷодаи

тадқиқотҳои илмӣ, ки фикррониҳояш дар асоси ҷаҳонбинии васеи илмӣ ташаккул меёфт, кормандонро рӯҳбаланд мегардонид ва водор месохт, ки кори худро бо самара ва сифати олии илмӣ, бо таъба дастовардҳои тоза ва дақиқ иҷро намоянд.

Ӯ ҳамеша мекӯшид, ки барои кормандон тамоми шароитҳои мусоиди кори фароҳам оварад. Кӯшиш менамуд, ки кормандонаш бо иштирок дар тадқиқотҳои илмӣ дар доираи барномаҳои гуногун бо ташкилотҳои хориҷӣ, дастмӯзди иловагӣ ба даст оранд, ин амал бошад дар навбати худ барои муттаҳидӣ ва сарҷамъии кормандон мусоидат менамуд. Дар ин самт, пайваста гузаронидани конференсҳои илмӣ-амалӣ ва мизҳои муаввар оид ба масъалаҳои мубрами рӯз, бо иштироки фаъоли кормандони соҳаи илм, ходимони сиёсӣ ва доираҳои васеи шахсон ва ташкилотҳои дигари ҳавасманд, инчунин ташкилотҳои хориҷӣ, боиси он мегардид, ки масъалаҳо ҳаматарафа, воқеъбинона, бо ҷасорат, бе тарсу ҳарос мавриди баррасӣ қарор гиранд ва дар натиҷа қарор ва тавсияҳои дақиқи илмӣ қабул шуда, ба мақомоти дахлдори ҳукумати ирсол шаванд. Дар асоси он, аз ҷониби ин мақомот қарорҳои роҳбарикунандаи дурусту зарурӣ қабул мешуданд, ки дар натиҷаи фаъолияти хуби умумӣ самараи назаррас ба даст меомад.

Дар ин ҷода низ, бо олимони маъруфи ватанӣ ва хориҷии соҳаи иқтисодиёт шиносӣ пайдо мешуд.

Муносибати устод Шарипов С.И. умуман бо кормандон ва шогирдон хеле самимӣ ва ғамхорона буд, ҳамеша кумак мекарданд, маслиҳатҳо медоданд, роҳ нишон медоданд ва ҳамаро сарҷамъ менамуданд.

Устод Шарипов С.И. дар байни олимон ва сиёсатмадорони хориҷаи дуру наздик обрӯй ва шуҳрати беандоза дошт, ўро онҳо хуб мешинохтанд ва эҳтиромаш мекарданд. Мутаассифона, устод Шарипов С.И. дар айни чўшу хурўши зиндагӣ ва камолоти эҷодӣ ин ҷаҳонро падруд гуфт. Чуноне ки мегўянд, Худованд азизонашро ба назди худ меҳонад ва ў, ки низ бисёр ғамхору дилсўз ва азиз буд, шояд барои ҳамин ҳам Аллоҳ таъоло хеле бармаҳал ба даргоҳи худ хондаш. Лек корҳо ва хотираи устод дар дили шогирдон, дўстон ва наздиконаш ҳамеша ҷовидон боқӣ мемонад ва ҳеҷ гоҳ фаромўш намешавад. Рўҳатон шод ва хонаи охирататон обод бод, Устои азиз!

Маҳрами Анварзод,
сарчашма «АМИТ Ховар»
13.03.2017

ҲАР КАСЕ БИХОҲАД КОРЕРО АНҶОМ ДИҲАД, РОҲАШРО ПАЙДО МЕКУНАД ВА АГАР НАХОҲАД, БАҲОНААШРО МЕЁБАД

Ин сухани дақиқ баёнгари як ҳақиқати воқеии ҳаётӣ буда, сабаби аслии расидан ё нарасидани инсонро ба мақсади дар пеш гузоштааш, пеш аз ҳама, ба майлу хоҳиш ва иродаву қобилияти шахсии худӣ ў вобаста мекунад. Дар ҳақиқат, афроде ки майлу хоҳиш, истеъдоду қобилият ва иродаи матини қор қардан ва хизмат намудан барои беҳбудии ҳаёти ҷомеа доранд, новобаста аз низоми сиёсӣ ва вазъи иҷтимоию иқтисодӣ, ҳамеша роҳи қорро меёбанд.

Ин гуна инсонҳо ҳеҷ гоҳ ва дар ҳеҷ гуна шароит дар пеши мушкилот сар намефуроранд, балки мушкилотро мардонавор паси сар карда, то охирин рамаки чон барои расидан ба мақсад мубориза мебаранд. Ҷомеаи инсониро маҳз ҳамин гуна шахсиятҳои камшумор пеш мебаранд.

Марҳум Сухроб Шарипов, яке аз аввалин мутахассисони сиёсатшиносии Тоҷикистони соҳибистиқлол, аз ҷумлаи ҳамин гуна шахсиятҳои нодиру нотақдор буд. Солҳое, ки Сухроб Шарипов ба ҳайси директори МТС назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият менамуд, Ҷумҳурии Тоҷикистон акнун ба фазои сулҳу озоиштагӣ даст ёфта буд. Албатта, дар кишвари нав аз вартаи ҷанги шаҳрвандӣ раҳоӣ проблемаҳои зиёде вучуд доштанд, ки онҳоро на якбора, балки давра ба давра ҳаллу фасл кардан мумкин буд. Дар он солҳо ҳар як шахси ватандӯст ва боору номус, алалхусус кормандони соҳаи илму маорифро лозим буд, ки новобаста аз шароити маҳдуди молиявӣ иқтисодӣ, новобаста аз камии музди меҳнат, ба хоҳири ободии Ватан ва ояндаи дурахшони миллати соҳибистиқлол фидокорона меҳнат кунанд. Илова бар ин, дар давраи мазкур абарқудратҳои ҷаҳонӣ барои пешбурди сиёсати худ ва ҳифзи манфиатҳои геополитикӣ дар минтақаҳои гуногуни ҷаҳон мутахассисони олиро новобаста аз дину мазҳаб, миллат ва наҷод аз ҳар гӯшаи дунё ҷамъ оварда, барои онҳо тамоми шароити зиндагиро фароҳам меоварданд. Сабаби аз тарафи кишварҳои абарқудрат ҷалб шудани олимону мутахассисони кишварҳои пасошӯравӣ дар он буд, ки чунин олимону мутахассисон минбаъд барои татбиқи ҳадафҳои геополитикии онҳо истифода мешуданд ва барояшон ғолибона мео-

варданд, ки аз масрафи нигоҳдории ин олимону мутахассисон миллионҳо маротиба зиёдтар буд. Ҳамин омилҳо сабаб шуданд, ки теъдоди зиёди олимону коршиносони тоҷик барои беҳдошти зиндагӣ кишварҳои худро тарк кунанд. Вале Сухроб Шарипов, новобаста аз ҳамаи мушкилот ва омилҳои зикршуда, ҳамчун фарзанди содиқ дар Ватан монд ва тамоми донишу тавоноии худро барои равнаку пешрафти Ватан сарф кард. Сухроб Шарипов аз ҷумлаи олимони масъулиятшиносе буд, ки дар ҳамон гуна шароити вазнин нисбат ба ояндаи дурахшони давлатдорӣ тоҷикон эътимод ва боварии комил дошт ва ҳамин боварию эътиқод буд, ки ўро барои содиқона хизмат кардан ба халқу Ватан таҳрик ва ҳидоят менамуд.

Барои аксарияти мутахассисони ҷавон шахсияти фарҳангӣ ва чехраи илмӣ Сухроб то ҳанӯз ношинохта мондааст, зеро андешаҳои ў дар масъалаҳои сиёсӣ аз фаҳмиши дигарон хеле пешрафта ва пурпечутоб буд. Директори Маркази Институти иқтисоди ҷаҳонӣ ва сиёсат дар назди фонди Президенти Қазокистон Ҳайдар Амрбаев зимни як суҳбат дар бораи Сухроб Шарипов, ки дӯсти ҳамсабақаш будааст, чунин изҳори андеша намудааст: «Мо бо Сухроб панҷ сол дар давраи донишҷӯӣ дар як ҷо зиндагӣ мекардем. Донишу заковати ў аҷоиб буд. Бе муболиға ман гуфта метавонам, ки Сухроб дар курси сеюм аллакай як коршиноси сиёсии мустақил буд. Ҳатто дар баъзе мавридҳо бо устодон баҳсу мунозира мекард, ки ин аз ғайрату дониши ў дарак меод, зеро роҳбарияти донишгоҳ метавонистанд барои чунин амал ўро аз донишгоҳ хориҷ кунанд. Албатта, барои устодони мо ташаккули мустақилонаи мутахассисони миллий он қадар

маъкул набуд. Онҳо ҳанӯз ҳам бо андешаи он буданд, ки бояд фақат онҳо гап зананд ва шахрвандони ҷумҳуриҳои пасошӯравӣ онҳоро гӯш кунанд. Вале Сухроб, баръакс ҳамчун як олим мавқеи худро мустаҳкамтар кард. Дар фаъолияти корӣ низ ҳамин хусусиятҳои Сухроб дигар нашуданд. Ман доим аз ВАО суҳбатҳои ӯро дар масъалаҳои гуногун меҳондам. Хеле боғайратона ва олимона буданд». Фаъолияти касбии Сухроб ҳамчун як сиёсатшинос фарохтар аз доираи як корманди давлатӣ буд. Ӯ ҳамеша ҳамчун як олими касбӣ дар бораи ин ё он масъала суҳбат мекард. Албатта, на барои ҳама чунин суҳбатҳо ва эродгирӣ мавриди писанд буданд, вале барои ӯ манфиати давлату миллат аз ҳама боло буд. Ба андешаи аксарияти рӯзнома-нигорони дохилию хориҷӣ Сухроб Шарипов яке аз он олимоне буд, ки проблемаҳои сиёсӣ иқтисодии Осиёи Марказиро хеле хуб омӯхта буд ва дар ҳалли онҳо метавонист саҳми худро гузорад.

Ман шахсан бо Сухроб Шарипов шинос будам ва муносибати дӯстона доштем. Албатта, доир ба дониши сиёсӣ ӯ ягон кас баҳс намекард. Вале ман аз дониши баланди сиёсӣ ӯҳангоми сафари корӣ ба Олмон қоил шудам. Мавзӯи корӣ масъалаи муносибати давлати дунявӣ ба дин дар таҷрибаи Тоҷикистон ва Олмон буд. Ҳангоми суҳбат дар Парлумони Олмон ва ё дар вохӯриҳо бо намоёндагон аҳзоби сиёсӣ он кишвар вай бо иродаи қавӣ ва боварӣ ҳарф мезад. Ҳамаи ин аломатҳо аз баланд будани савияи дониши сиёсӣ фалсафии ӯ гувоҳӣ меод. Шояд аз рӯйи вазифаи корӣ ашхоси зиёд ба кишварҳои гуногун сафар кунанд, вале ҳифз намудани манфиат ва обрӯи давлат ва миллат кори осон нест ва ҳар кас ҳам аз уҳдаи чунин кор баромадан наметавонад. Хусусан дар кишварҳои ғарбӣ низомии сиёсӣ кишварҳои пасошӯравиро саҳт танқид ме-

карданд. Аммо Сухроб Шарипов бо далелҳои қатъӣ ҷавоб меод ва баръакс дар баъзе мавридҳо заъфии низоми конунгузории ин кишварҳоро мавриди танқид қарор меод. Вале берун аз вақтҳои қарӣ як одами оддӣ буд, ки бо ӯ дар кӯчаҳои шаҳр соатҳо суҳбат карда мегаштем. Воқеан дар масъалаҳои сиёсӣ Сухроб мутахассиси касбӣ буд.

Масъалаҳои, ки Сухроб Шарипов дар он солҳо баҳс мекард, аллакай имрӯз мушкилоти минтақа шуда истодаанд, ки масъалаҳои меҳварии онҳоро айнан баён мекунам:

-таъсиси ягон ташкилоти минтақавии фарогири масъалаҳои кишварҳои он;

-таъйири фаъолияти ташкилоти ИДМ аз назария ба амалия;

-эҳтиром ба арзишҳои умумибашарӣ ва фарҳангу мероси халқу миллатҳои минтақа;

-истифодаи захираҳои обӣ дар минтақа.

Шояд Сухроб дар умқи дилаш эҳсос мекард ва мефаҳмид, ки марг дар камини ҳаёт аст, бинобар ин ӯ кӯшиш намуд, проблемаҳои минтақа дар 10-20 соли оянда бо онҳо рӯ ба рӯ мешаванд, ҳар чӣ пештар дар қорҳои илмӣ худ баён карда, роҳи ҳалли онҳоро дар шакли назария қор карда барояд. Мутаассифона, марги нобаҳангом имконият надод, ки ин олими фидокор қорҳои оғознамудаашро анҷом диҳад. Пас аз марги нобаҳангоми Сухроб Шарипов бисёр пешбиниҳои илмӣ ӯ дар бораи вазъи геополитикии ҷаҳони муосир, ки на ҳар кас қобилияти ташхису ҳулосабарории воқеии онро дошта метавонад, тасдиқ шуда истодаанд.

Имрӯз агар ӯ зинда мебуд, ба синни 53 медаромад.

Ёди ин марди фозил ба хайр бод!

профессор Муҳаммад А.Н.,
директори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва
ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови АИ ҚТ,
ноибӣ президенти АИ ҚТ, д.и. с.
25.06.2015

СУҲРОБ СИТОРАИ НОТАКРОРЕ ДАР ОСМОНИ ИЛМУ МАЪРИФАТИ МО БУД

Марг зухуротест, ки инсонӣ комил ҳамеша истиқбол-ашро медонад, аммо чунин марге, ки марди хирадманд ва донишманди шучоеро аз байн мебарад, ҳудаш ҳам дар ҳичолат мемонад, ки мардумони камхирад маргро чӣ ме-гуфта бошанд? Аммо марг - марг аст, рӯзе дасташ аз гире-бони мо ҳам раҳо намеёбад ва одамон дар маҷмӯъ гӯё ба истиқболи он ҳамеша дар навбат қарор дошта бошанд. Чунин аст фалсафаи ин падидае, ки ба он на раҳм асту на шафқату на инсоф.

Ба ростӣ баъди реҳлати Суҳроб - бародари азиз ва шогирди донишмандам чанд кӯшише, ки намудам чизе барояшон нависам, қаламам шикастанро ба гардан ги-рифту васфи ӯро не. Ҳатто дар ёдбудаи ширкат карда на-тавонистам, сабабаш ин буд, ки баъди марги ӯ одамон дар бораи эшон бисёр чизҳое менавиштанд, ки ба фаъолияти корияш тамоман дахл ҳам надоштанд. Баъзан таърифу тавсифҳое мекарданд, ки ҳудашон намедонистанд, ки чӣ менависанд. Суҳроб ба таърифи нодаркор ҳеҷ вақт эҳтиёҷ надошт, ӯро бояд дар зиндагияш мешинохтем ва эҳтирому ифтихор мекардем. Ман ҳоло ҳам дар бораи ӯ як ҷавонмарди росто дар сухану ақида, чизе дар бораи ҳаёт ва зиндагиашон гуфта наметавонам. Медонам, ки шириниҳои зиндагӣ ӯро аз зиндагии шириниаш ба пайраҳои бепоёне бурда буд. Ин, албатта, сабаб дошт,

ки танҳо ва танҳо худашон инро медонистанд ва борҳо дар суҳбатҳои танҳои чизеро мегуфтанд, ки гӯё ӯ маргашро медонист ва онро интизорӣ мекашид.

Намедонам аз чӣ бештар тақдир ва сарнавишти чунин шахсиятҳои қувваи фитриашон баланд дар масири таърих ҳамеша ачибу пурасрор мемонад. Онҳо мисли ситораи субҳ, ки онро Парвин мехонанд аз дигар ситораҳо чанд лаҳзае рушантару пурасроранд, ки ин лаҳзаҳои ками рӯшноӣ бештар ба инсонҳои сахархез рӯху сафо мебахшад. Сухробӣ ман ҳам ситораи нотақроре дар осмони илму маърифати мо буд, ки неруи ақлию тафаккури илмӣ барои созандагӣ бунёдкорӣ ба Ватан равона шуда буд. Ман бисёр меҳоҳам дар бораи ӯ беҳтарин ва ширинтарин суҳанҳои ҷаҳонро нависам, аммо дар ҳоли ҳозир навишта наметавонам. Зеро фикр мекунам, ки Сухробӣ ман зиндаву ҷовид аст. Агар умр боқӣ бошад ман дар бораи ӯ чизҳои менависам, ки дигарон намедонанд. Бисёр меҳоштам муҳаббати илму дониш ва ҷасорати илмӣ ӯро рақибонаш ҳам бишносанд ва мешиносанд. Сухроб шоғирди бочасорате буд, ки ҷасорати тафаккури озодаш дӯсту душманро омешиш меод.

Ӯ дар байни сиёсатшиносони ҷумҳурии нобиғаи рӯзгор ва сарсупурдаи роҳи озодӣ ва соҳибистиклолии Тоҷикистони азизамон буд. Табиати озод, хандаи синҷакорона ва ҳуҷумҳои ногаҳониаш ба мухолифони ақидавиаш як театри хеле муҳимми зиндагӣ буданд. Вале афсус аз марги нобаҳангом. Ман фикр мекунам, ки Сухроб ҳамеша дар дилу дидаи мардумони озодадеш ва донишманд чун ҷароғи роҳнамо гарму рӯшан боқӣ хоҳад монд.

Султон Ҳамад,
рӯзноманигори ҚТ
19.01.2017

БАЪД АЗ ВАФОТ ТУРБАТИ МО ДАР ЗАМИН МАҚЌ, ДАР СИНАҲОИ МАРДУМИ ОРИФ МАЗОРИ МОСТ

Ду сол муқаддам, дар ҳамин рӯзи 19-уми январ, Сухроб Шарипов, собиқ директори Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ёвари Президенти ҚТ, собиқ вакили Маҷлиси Намояндагони Маҷлиси Олии Тоҷикистон, профессор, доктори илмҳои сиёсатшиносӣ дунёи фонино падруд гуфта буд. Чанде баъдтар ба поси хотири Сухроб Шарипов бо қарори Маҷлиси Намояндагони МО ҚТ, кӯчаи Шаумянро ба номи ӯ гузоштан. Расо баъди ду сол имрӯз ба ифтихори марҳум Сухроб Шарипов дар девори бино, ки кӯча аз он ҷо ибтидо мегирад, лавҳаи ёдгориеро бо ибораи «кӯчаи ба номи Шарипов Сухроб Ибронович (18.04.1963-19.01.2015)» насб карданд. Дар маросими пардабардорӣ аз ин лавҳаи ёдгорӣ намояндагони раҳбарияти ҳукумати шаҳри Душанбе, Маркази тадқиқоти стратегии кишвар, Академияи илмҳои ҚТ, вакилони Маҷлиси Намояндагон, шоирону нависандагон, журналистон ва сокинони маҳаллае, ки кӯча дар он ҷо ҷойгир аст, ширкат варзиданд. Дар суҳанрониҳои худ ҳамкорон, дӯстони ин сиёсатмадори фақид, аз ҷумла Сайфуллоҳ Сафаров, муовини директори Маркази тадқиқоти стратегӣ, Раиси комиссияи номгузории ҳукумати шаҳри Душанбе, Олимҷон Салимов- вакили Маҷлиси Намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Кароматуллоҳ Олимов, ноиби Президенти Академияи Улуми Ҷумҳурии Тоҷикистон, Назри Яздонӣ- Шоири Халқии Тоҷикистон, Хоҷаев Ҳиммат Зухурович ва дигарон зикри хайри Сухроб

Шариповро намуда, саҳми ўро дар мустаҳкам кардани пояҳои давлатдории Тоҷикистони соҳибистиклол чашмрасу муфид арзёбӣ карданд. Ҳама воизон аз Сухроб Шарипов ҳамчун аз сиёсатмадори сатҳи байналмилалӣ ва дӯсти ғамхору беҳамто ёдовар шуданд:

*Аҷаб нуре зи чашми дӯстон рафт,
Аҷаб зебо гуле аз бӯстон рафт.*

Дар маросими пардабардорӣ, аз рӯи лавҳаи ёдгорӣ хонуми Сухроб Шарипов Шахло Шарипова ва фарзандонаш Бежан ва Некӣ ширкат доштанд.

Қаҳоров Ғ.Ғ.

доктори илмҳои сотсиология,
собиқ корманди МТС

ХОТИРАҲО БАРОИ НАКУМАРД

Сухроб Ибронович яке аз шахсиятҳои шинохтаи ҷумҳурӣ ва берун аз он буданд. Дар солҳои фаъолияти илмӣ сиёсиаш дар давлатҳои муштаракулманофеъ низ обрӯ ва эътибор пайдо намуд. Азбаски ӯ аз хурдсолӣ дар зери таъсири падари бузургвораи Иброн Шарипов файласуф, профессори шинохтаи тоҷик буд, бинобар ин нисбат ба илми фалсафа дар вучуди ӯ меҳру муҳаббат маъво гирифт. Бо мақсади ба қуллаи баланди илмӣ расидан вай ба донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов – маркази маърифати фарҳангии Шуравӣ ба ҳисоб мерафт, дохил шуда, нозукиҳои илми фалсафаро аз худ намуд. Азбаски меҳри илм дар дилаш саҳт ҷой

гирифта буд, ба аспирантураи донишгоҳи номбурда дохил шуда, рисолаи илмӣ худро бо сарбаландӣ дифоъ намуд.

Шиносои ман бо Сухроб дар китобхонаи илмӣ ба номи В.И Ленин дар шаҳри Москва ҳангоми суҳбатҳо ва баҳсҳои илмӣ бо аспирантҳое, ки дар он ҷо барои омӯзиш меомаданд, сурат гирифта буд.

Ба зами ин бояд қайд кунам, ки падари бузургвори Сухроб Иброн Шарипов шахси бениҳоят матинирода буд ва рӯҳи қавӣ дошт. Бо шарофати ин шахси муътабар бандар дар Институти сотсиологияи СССР дар шаҳри Москва рисолаи номзадӣ дифоъ намудам. Ман мехоҳам гӯям, ки оилаи Шариповҳо дар рӯҳияи маърифатдӯстӣ ба воя расида, на танҳо фарзандони худро дар ин рӯҳия тарбия намудаанд, балки ба шахсоне, ки қобилияти илмӣ доштаанд, дасти ёрӣ дароз намудаанд. Дар урфият мегӯянд, “мероси падар хоҳӣ касби падар омӯз”. Сухроб ҳамчун фарзанди кӯчаки падар ба омӯзиши илм машғул шуда, дар ин ҷода ба муваффақиятҳои назаррас ноил гардид.

Баъди бозгашт ба Ватан Сухроб дар вазифаҳои гуногун кор карда, барои пешрафти ҷабҳаҳои гуногуни ҳаёти ҷомеа самаронок заҳмат кашид. Умуман, Сухроб Шарипов шахсияте буданд, ки бо ҳама як хел муносибати хайрхоҳона дошт.

Мехоҳам ба сухани худ бо шеърӣ шоири бузург Саъдии Шерозӣ, ки гӯё барои чунин шахсиятҳо гуфтааст, хотима бахшам.

Зиндаву ҷовид монд ҳар, ки накӯном зист,
К-аз ақибаш зикри хайр зинда кунад номро.

СУҲРОБ ШАРИПОВ: АЗ ҲАҚИҚАТГҶҲӢ ТО ҲАМКОРӢ БО РАСОНАҲО

Ҳамкорӣ бо расонаҳо бо шахсиятҳои маъруфу донишманд метавонад дар рушди ҷомеа нақши муассир гузорад. Ин ҳамкорӣ дар сурате таъсири мусбӣ дошта метавонад, ки он самимӣ, бегараз ва бозгукунандаи воқеият бошад. На ҳар шахс аз тариқи расонаҳо метавонад он чиро гӯяд, ки воқеан ҳам дар сар чунин андеша дорад. Гоҳе инсонҳо бо таъсири омилҳои мухталиф аз гуфтани ҳақиқат, аз иброи андешае, ки дар сар дорад, худдорӣ намуда, иҷборан чизеро мегӯяд, ки аз воқеият дур аст. Аммо шахсиятҳое, ки дар мавқеи худ устуворанд ва манофеи миллат ва давлатро аз тамоми манфиатҳои дигар боло меҳисобад, аз гуфтани ҳақиқат дурӣ намечӯянд. Чунин инсонҳо омодаанд ҳамеша бо расонаҳо суҳбат намоянд ва бо андешаҳои худ дар ташаккули афкор ва рушди ҷомеа саҳми худро гузоранд.

Марҳум Суҳроб Шарипов, сиёсатшиноси маъруфти тоҷик аз зумраи шахсиятҳое буд, ки бо ҷасорату ҳақиқатгӯйиҳояш ҳамеша вириди забонхост. Суҳроб Шарипов, ки бо ошкорбаёнӣ ва мавқеъгириҳояш замоне дар сархати расонаҳои кишвар қарор дошт, беҳтарин намунаи ҳамкориҳои як қоршинос ва ё мансабдор бо расонаҳо шуда метавонад. Ӯ аз зумраи мансабдороне буд, ки бар ҳилофи одати бархе масъулини давлати нотарсида мавқеашро дар масъалаҳои муҳими ҷомеа баён мекард ва аз дастрастарин мақомдорон барои расонаҳои хабарӣ буд. Суҳроб Шариповро қоршиносон аз ҷумлаи сиёсатмадори мустақил ва

ошкорбаёни замони хеш медонанд. Ба сифати далел дар мавриди ҳамкории ӯ бо расонаҳо ва мавқеъгириҳояш метавон аз расонаҳо мисолҳои зиёде овард. Бо варақ задани матбуоти кишвар ба осонӣ метавон дарёфт, ки ӯ дар замони раҳбари Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Тоҷикистон ва баъдан вакили Маҷлиси намояндагон буданаш, аз хабарсозтарин чехраҳо миёни мақомдорони давлатӣ ба шумор мерафт. Бо таваҷҷуҳ ба ин, мешавад гуфт, ки будани инсонҳои чун Сухроб Шарипов дар дилхоҳчомеа барои ташаккули афкори ҷамъиятӣ, “гарм” нигоҳ доштани фазои иттилоотӣ, дарёфти ҳақиқат ва бархӯрди муваффақона дар ҷангҳои иттилоотӣ, бисёр муҳим аст. Марҳум Шарипов ҳамеша бо камоли майл ба пурсишҳои мо хабарнигорон посух мегуфт ва аз бархӯрди ӯ бо расонаҳо дар таҷрибаи кориам ҳеҷ хотироти манфие надорам. Аз ҳамкорони дигар низ дар хусуси ин фарди мондагор ҳамеша ҳарфҳои хуб мешунавам. Ҳамчун хабарнигор барои шарҳи масъалае бо ӯ тамос мегирифтем, ёд надорам, ки эшон боре аз иброи назар худдорӣ карда бошад. Шояд ҳамин гуна шеваи ҳамкории ӯ буд, ки имрӯз аз бархӯрди ӯ бо журналистон ҳарфи баде шунида намешавад ва баръакс аз забони ҳамкасбон борҳо сифату хислатҳои некӣ марҳум Шарипов садо додааст. Яке аз мисолҳои равшан назари Умед Бобохонов, муассиси медиа-холдинги “Азия Плюс” шуда метавонад, ки зимни як суҳбаташ бо назардошти феълӣ рафтор ва таълиму тарбия Сухроб Шариповро шахси беҳамто ва инсонӣ мунҳасир ба фард дар системаи давлатии Тоҷикистон унвон кард. Ё мегӯяд, Сухроб ба ҳайси фориғуттаҳсили факултаи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Маскав, профессор, олим ва сиёсатшинос ҳамеша он чиро, ки фикр мекард ва дар андешааш ҷарх мезад, иброз ме-

дошт, ҳатто агар раҳбарият дар ин мавзӯ нуктаи назари дигар дошт: “Вақте ҳамкорон ё журналистон бо тааҷҷуб мепурсиданд, ки чаро аз гуфтани ҳақиқат наметарсӣ, танҳо табассум мекард ва мегуфт, агар аз қор хориҷ кунанд, дар донишгоҳ қор пайдо мекунам, ҷӣ дар Тоҷикистон ва ҷӣ дар кишварҳои дигар”.

Бо даргузашти Сухроб Шарипов, ҳоло ангуштшуморанд чехраҳои шинохта, ки омода бошанд бо расонаҳо атрофи мавзӯҳои муҳим суҳбат кунанд. Ё намунаи олии инсоният ва як мансабдори давлатӣ буд, ки ҳамеша бар сӯйи ҳақиқат гом мебардошт ва новобаста аз вазъ ва шароит аз ҳақиқату воқеият мегуфт. Ҳарчанд Сухроб Шарипов дар қайди ҳаёт нестанд, вале ӯ бо часорату ошқорбаёнӣ ва мавқеъгириҳояшон дар ёдӣ мо хабарнигорон боқӣ хоҳанд монд. Ёдашон ба хайр ва ҷояшон Ҷаннат бошад.

Ҳ.Ю. Каримов,
роҳбари дастгоҳи МТС назди Президенти ҚТ
10.07.2015

ДАР ДИЛҲОИ МАРДУМ ҚО ГИРИФТ

Ман қариб шаш сол бо роҳбарии Сухроб Ибронович дар Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон қор кардам, ин давр дар фаъолияти маҳнати ман яке аз беҳтарин замон буд. Соли 2006 Сухроб Ибронович маро ба вазифаи муовини директор ба қор қабул карданд, аз ҳамин давра фаъолияти якҷояи қории ман ба ин шахсияте, ки тамоми ҳастии хешро ба хизмати мардум, миллат ва Ватани азизамон бахшида буд, боз аз наздиктар ошноӣ пайдо намудам.

Дар он давр масъалаҳои иҷтимоию иқтисодии Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон роҳандозӣ шуда бошад ҳам, вале дар самтҳои таъмини кормандон бо технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ, робитаи Интернет ва таҷҳизоти компютерӣ камбудиро ба назар мерасид.

Бо ташаббусҳои Сухроб Ибронович, як қатор корҳои муҳим, аз ҷумла барои интиқоли кормандон соли 2006 бо амри Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон як воҳид автомашинаи нав (микроавтобус-Газел) харидорӣ шуда буд, барои ҳифзи тартиботи ҷамъияти дар бинои Марказ бо камераҳои мушоҳидавӣ ва воситаҳои техники зидди сӯхтор таҷҳизонида шуданд. Соли 2007 бо мақсади амнияти технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ дар дохили бинои Марказ сервер васл карда шуд, ки боиси таъсиси аввалин WEB– сомона ва ворид шудани маҷаллаи Марказ «Тоҷикистон ва ҷаҳони имрӯз» ба ВАК-и Федератсияи Русия амалӣ гардида буд, дар баробари ин, дар корҳои ободонии Марказ, таъмиру тармими кабинетҳои корӣ ва толорҳои маҷлисӣ тадбирҳои амалӣ меандешиданд. Дар давраи роҳбарии Сухроб Ибронович, ҳамчунин, маърақаҳои муҳим, аз ҷумла Конфронси байналмилалӣ, аввалин Форуми V Созмони ҳамкории Шанхай, симпозиумҳо, мизҳои гирд, лоиҳаҳо ва тадқиқоти сотсиологӣ, ки ҳамаи онҳо дар ҷаҳонияти Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нақши муассир гузоштанд.

Хислату ғазилатҳои арзишманди Сухроб Иброновичи азиз ҳеҷ вақт намегуздоранд, ки номашон аз ёди мо фаромӯш шавад.

Рӯҳатон шод, ҷоятон ҷаннат бод, дӯсти азиз!

**ЁДНОМА:
ДАР ҲАСРАТИ СУҲРОБИ ЯЛ,
ДУРҶИ ҒАМОН ШУД СИНААМ...**

Аз навиштаҳои сомонаҳои интернетӣ, рӯзномаҳо ва барномаҳои радиой нисбат ба ғавти ин ҷавонмарди бузург бармеояд, ки бармаҳал аз олам рафтани Суҳроб Шарипов тамоми ҷомеаро тақон дод. Ғавти Суҳроб Шарипов барои аҳли хонавода, хешу табор ва наздикону пайвандон хеле гарону ногаҳонӣ ва тасаввурнопазир буд. 19 январӣ соли 2015 барои ин хонавода як рӯзи сиёҳу сангин ва рӯзи мотам буд. Дар он рӯз нолаву фарёди наздикони марҳум ба ғалак мепоҷид.

Агар Ҳукумати Парлумон ва ҷомеаи Тоҷикистон фарзанди фарзонаи миллатро аз даст дода бошанд, пас ин хонавода фарзанди фарзонаи падар, бародар, амак, тағои ба ҷон баробар ва шавҳари меҳрубону падари азизи ҷигарбандонро аз даст дод.

Ин шахсияти маъруф бо ҳубиву меҳрубонӣ ва табассуми малеҳи худ на танҳо азизи оилаву наздикон, балки маҳбуи дили халқ гардида, дар дилу дидаи ҳамагон соҳиби ҷойгоҳи махсус ва эҳтироми бузург гашта буд.

Аз рӯзи марги ин ҷавонмарди дар ҳақиқат бузург фарзандони падараш Ғавҳарбиву Ҳусния, Башорату Саодат, Икрому Ҳуршед, ҳамсараш Шахло ва ҷор ҷигарбандаш то ҳол ба худ омада наметавонанд.

Дареғо, ин ки ёр аз дасти ман рафт,
Тамоми рӯзгор аз дасти ман рафт.

Нагӯям тирамаҳ буду хазон рехт,
Баҳоре дар баҳор аз дасти ман рафт.

Суханҳои ҳамсари Сухроб Шарипов дар маросими дафни марҳум диққатиҳар як нафарро ба худ ҷалб менамуд, зеро хеле самимӣ буда, аз дили сӯхтаву аламнокаш дарак меоданд.

«Марди майдони ман рафт, шеро даврони ман рафт, ватанпарвари ман рафт, халқпарвари ман рафт. Шарт нест, ки яроқ ба даст гирию ба майдон барой, бо сухан ҷангидан низ ҷасорат аст. Баҳсҳои Сухроб бо давлатҳои абарқудрат маро ҳамеша безобитаву ҳавотир мекарданд. Меғуфтам, ки кордор набошад, вале ӯ фикри худро боло меодист, зеро фидоии миллат буд»-меғӯяд ҳамсараш.

Се рӯз пас аз марги Сухроб Шарипов - 22 январ зодрӯзи писари ягонааш Бежан буд. Он рӯз Бежан ба синни ҳашт қадам ниҳод.

«Додом кай меоянд?»

«Ҳар сол як рӯз пеш аз зодрӯзи фарзандонам Сухроб тухфаи дилхоҳи онҳоро меоварду пинҳон мекард ва субҳи барвақт табрик намуда, бо насиҳату суханҳои ширин тақдим менамуд. Имсол аз ғаму фироқи падарашон қариб, ки зодрӯзи фарзандамро фаромӯш кардам. Кӯдакони хурдсоли ман Бежани 8-сола ва Некии 5-сола чун дигар кӯдакон ҳар сол дар зимистон борида ни барфро бебабона интизорӣ мекашанд ва хушбахтона, 22 январ дар зодрӯзи Бежан барфи деринтизораш камтар заминро сафед карду маро аз ҳолати ногувор баровард, зеро Бежан он рӯз барвақт бедор шуда: «Имрӯз додом ба ман чӣ мебиёранд?»,- гуфт ва ман ўро ба назди тирезаи хона

овардаму гуфтам, ки додоят ба ту аз осмон барфи сафед фиристодааст, то ки бахтат сафед шавад,- гуфтам. «Додом дар осмон чӣ мекунам? -боз пурсид писарам. Ман гуфтам, ки охир ту дар беморхона дидӣ -ку, вай нафас кашада наметавонист, барои ҳамин ба осмон ба назди бобоят рафт, то ки аз ҳавои софи осмон нафас бикашад. Агар ӯ ба поён фарояд, боз бемор мешавад. Ту ку намехоӣ, ки додоят боз бемор шавад, гуфтам. Охир кӯдакони ман низ мисли дигар кӯдакон саволҳои зиёд медиҳанду аз қор омадани падарашонро бесаброна интизорӣ мекашанд. Гоҳе мегӯям, ки вай ба сафари хизматӣ рафтаасту гоҳе ба осмон.

Ман ба саволҳои бепоёни фарзандонам то қай дурӯғ гӯям. Рӯзи ҷанозаи шавҳарам фарзандони хурдсоларо аз хонаи модарам овардему чеҳраи ба ҳоби абад рафтаи падарашонро нишон додем ва гуфтем, ки ӯ ҳоб аст ӯ дертар бедор мешавад. Ростӣ ҳоло ба марги падараш сарфаҳм нарафтани духтарчаам Неки бовар дорам, вале фикр мекунам, ки Бежани доноям худро ба нодонӣ мезанаду маро бо ғиряҳои ғамгин қардан намехоҳад», - мегӯяд Шахло бо ҷашмони гирён.

Ишқи Сухроб маро аз хориҷа ба Ватан овард

«Гарҷанде ки ману Сухроб аз бахти аввал муваффақ нашуда бошем ҳам, дар зиндагии яққоя кӯшиш мекардем, ки дар оилаамон пеш аз ҳама яқдигарфаҳмӣ бошад. Тули даҳ соли зиндагиямон боре ҳам аз вай сухани қабехро нашунида будам. Зиндагии афсонавӣ доштам. Вале ин афсонаи ҷолиб хеле зуд анҷом ёфт. Мо бо ҳамдигар дар Англия, дар як конференсия байналмилалӣ шинос шудем, он вақт ман дар он ҷо зиндагиву ба ҳайси тарҷумон фаъолият мекардам. Сухроб ба он ҷо ба сафари

хизматӣ омада буд. Ҳамин тавр ман бо ӯ ба Тоҷикистон баргаштаму рӯзҳои дар қисмат бударо дидам. Акнун тасхиргари дилам бо хок ҳамоғӯш ва чароғи хонаи қалбам хомӯш шуд.

Шояд ман ӯро эҳтиёт карда натавониста бошам?», - бо афсӯс ба худ саволи бечавоб дод Шаҳло. Маҳорати баланди сухангӯиву забондонии ҳамсари марҳум, бешубҳа, аз он дарак медиҳад, ки ӯ мактаби бузурги сиёсии Сухроб Шариповро гузаштааст. Аз суҳандонии Шаҳло кас ба хулосае меояд, ки ӯ дар зиндагии Сухроб Шарипов шахси тасодуфӣ набудааст. Фарзандони падари Сухроб Шарипов низ ҳама маълумоти олӣ доранду ягона пайрави ҳақиқии падар худи ӯ буд ва пас аз якуним соли марги падар марҳум низ аз пайи ӯ дунёро падруд гуфт.

Фарёди дили пайвандон

«Ӯ беҳтарин фарзанд буд, беҳтарин падар буд, беҳтарин бародар, беҳтарин домод буд. Бародарам беҳтарини беҳтаринҳо буд, таскини дили озурдаву нишонаи хислатҳои падарам буд», - мегӯяд Гавҳарбӣ Шарипова, апайи калони Сухроб Шарипов бо аламу нолаи ҷонгудоз. «Қомати баландамро ҳам кардӣ, сари баландамро паст кардӣ», - аламхояшро давом дод холаи Гавҳарбӣ ва суҳанхояшро идома дод: «Лаҳзаҳои фаромӯшнашавандаи Сухроб дар зиндагии мо, худ як дoston аст. Нахустин лаҳзаҳои ба Донишгоҳи давлатии Маскав ба номи Ломоносов дохил шудани бародарамро ҳеҷ гоҳ аз хотир бароварда наметавонам. Он рӯз Сухроб худро хушбахттарин шахе ҳисоб мекард, зеро ба орзуи деринааш расида буд. Ё ҳамон рӯзе, ки номзадияш ба вакилии Парлумон гузашта буд, аз дари падарам бо табаскуми зебои нотақрораш даромаду ман аз ҷоям бархеста

хостам, ки табрикаш намоям, вале ӯ худро ба қафо кашиду шӯҳиомез: «Ба ман наздик нашавед, у меня неприкосновенность», -гуфт. Чӣ лаҳзаҳои хушбахте буданд он лаҳзаҳо. Ханӯз боварам намеояд, ки Сухроб дигар барнамегардад, ба назарам чунин менамояд, ки гӯё дар хонаи падарам маъракаи шуда истодаасту Сухроб чун ҳамешагӣ бо кори давлат банд аст ва ҳоло деркунону узрпурсон аз дар мебарояд. Вале ба худ меояму бо тамоми ҳастиям бародарамро фарёд кардан меҷӯям. Магар ӯ зеби мурдан дошт?, хайфи бародарам, ки ҷавонмарг шуд». «Баъзеҳо бародарамро атеист мегуфтанд, ё ба қавле дур аз ислом, мумкин, ки барои файласуф буданаш мегуфта бошанд ва ё сабаби дигар вучуд дошта бошад, вале ин ақидаи онҳо ғалат аст», - меӯяд Хусния Шарипова, хоҳари Сухроб Шарипов. «Зеро ҳар вақте ки аз мушкилоти зиндагиям мегуфтам «Худо гӯй» мегуфт ва ё худ пас аз маргаш шумидем, ки ба чандин нафар дасти кумак расонида будааст. Мушкилоти гирифтани нафакаи мӯйсафедеро, ки касе ба додаш намерасидааст, баҳси хонаи як нафареро, ки дар кӯча монда будааст, ҳал кардааст ва ё ба масҷиду ба хона-интернатҳо кумаки молиявӣ расонда будааст. Магар хайрхоҳию кумак ба нафари дармондаю ночоре низ Худопарастӣ нест?» - меӯяд бо овози ларзон ва чашмони гирён холаи Хусния.

«Хангоми дар Маркази тадқиқоти стратегии назди Президента ҚТ кор карданаш боз як нақлро шунида будам. Вақте ки мақомоти дахлдор ба тафтиши молиявии корхона омадаанду ба наздаш даромада, бо саволе муроҷиат намудаанд, дар ҷавоб ба онҳо: «Ман ҳамин қадар маош мегирам, агар хоҳед, дафтарчаи хароҷоти хармоҳаи хонаам ва бақияи маблағи маоши ҳаминмоҳа-

амро нишон медиҳам. Дигар чизе намедонам, аз утоқи кориям бароеду бо шуъбаи муҳосибот ҳисобу китоб ку-нед, лозим бошад, ҷазо диҳед. Ба ман ҳалал нарасонед, зе-ро ки қорам хеле зиёд аст», - гуфтааст бо дили пур барода-ри адолатпарварам. Ва ё мӯйсафеди 89 -солае, ки ба аёда-таш ба беморхона омада буд, пас аз фаҳмидани он ки ӯ сахт бемор аст, гуфт: «Сухроб Шарипов худ дар хонаи давлатӣ зиндагӣ мекардаасту ба ман барои баргардонда-ни хонаи ҷанҷолиям бе ягон маблағ кумак расонд. Ў бо ин қудрат метавонист худ низ соҳиби хонаи шахсӣ бошад». Магар ҳамаи ин исботи ҳалолкорию Худотарсии ӯ нест ва ё вазифаи мусалмони ҳақиқӣ аз ин ҳам зиёдтар шуда ме-тавонад?», - мегӯяд хоҳараш.

«Тағоям шахсият буд, насихатгар, дармони дили мо, сари баланди мо буд, ростқавлу сахтгиру шучоъ ва дар баробари ҳамаи ин боз дилсӯзи ҳамагон ҳам буд. Бо тағоям фаҳр мекардам. Чашмони мададталаби ӯ дар охи-рин лаҳзаҳои зиндагияш дар беморхона ҳаргиз аз пеши назарам дур намераванд. Умедворам, ки хонаи охирати тағои некномам обод бошад, зеро ӯ ба халқи худ хизмати софдилона кардаву касеро озор наодоаст», - гуфт Манучеҳр, ҷияни калони Сухроб Шарипов ва сарашро ҳам карда, сукут кард.

Рӯзи маросими видоъ бо Сухроб Шарипов барода-рон ва ҷиянҳои шодравон парандаҳоро мемонданд, ки болу пари хешро гум кардаанду дигар майли парвоз на-доранд.

Номи Сӯҳроб Шарипов ҷовидон аст

Воқеан, ғавти Сухроб Шарипов ғочиаи бузурги миллат аст. Агар аз як тараф дар бораи ғавти ӯ навиштан

хеле душвор бошад, аз чониби дигар барои хомӯш истодан низ вичдони журналистӣ ором намегузорад. Сад афсӯс, ки зиндагӣ қонунҳои нонавиштаи худро дорад. Бо як бемории вазнини кӯтоҳмуддат собиқ вакили Парлумон, собиқ директори Маркази тадқиқоти стратегии назди Президента Ҷумҳурии Тоҷикистон Сухроб Шарипов дар синни 52 бо олами ҳастӣ падруд гуфт. Рафту бо худ кулвори илму донишро бурд. Назди бемории ӯ тиб ҳам очиз монд. Даргузашти ин марди майдон, олими ҷавон, донишманди бузург, сиёсатмадори тавонои сатҳи ҷаҳонӣ, таҳлилгари ҳақиқӣ, нобиғаи нотақрори олами сиёсат, инсонии асилу адолатпарвар барои миллати тоҷик талафоти калон аст. Дар ҳаққи ӯ чӣ қадар сухани нек гӯем, кам аст, зеро дар рӯйи замин шахсоне чун ӯ хеле каманд. Номи инсонҳои асил, чун Сухроб Шарипов дар дили мардум то абад зиндаву ҷовид мемонад. Марги Сухроб шабеҳи марги Аҳмад Зоҳир аст, агар яке ситораи дурахшони сахнаи ҳунар буд, дигаре дар сахнаи сиёсати Тоҷикистону ҷаҳон ахтари тобнок гардида буд. Рафтору кирдорҳои Сухроб Шарипов барои насли ҷавони оянда, ки соҳиби қору мансаб мегарданд, бояд дарси бузургу намунаи ибрат бошанд. Зеро ин фарди заминӣ ва ҳақиқатпарвару бочуръат маҳз бо покдиливу ростгӯӣ, нигоҳ доштани нафси хеш ва бо хизмати самимӣ ба Ватан маҳбуби дилҳо гардид. Наздикону пайвандони марҳум ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои дастгирӣ дар лаҳзаҳои вазнин сипосгузориҳои худро мерасонанд.

Боқӣ ба зикри хайр бувад номи одамӣ,
Номи накӯст ҳосили айёми одамӣ.

Иршод Сулаймонӣ,
журналист
29.05.2015

МАРГИ Ӯ МАРГИ ЯК ШАМЪ НЕСТ

**Одамон барои он мемиранд, ки инсонвор зиндагӣ кунанд
(Белинский).**

Бо марги зудҳангоми Сухроб Шарипов ҷомеаи фикрии Тоҷикистон садамаи бузурге дид. Устод дар замоне моро тарк карданд, ки мо ба ӯ саҳт ниёз доштем. Ин ки ҳама дар сӯғи ӯ нишастаанд далели то ҷӣ андоза шахсияти миллий буданашонро ба намоиш мегузорад. Устод дар зиндагӣ бар мабной ин фармудаи Эйнштейн “ман муносибат ба маргро, мисли як қарзи қухан, ки дер ё зуд бипардозӣ, омӯхта будам” амал карданд.

Сухроб Шарипов замоне ки масъулияти раиси Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Тоҷикистонро ба уҳда доштанд, аз хабарсозтарин мансабдорони кишвар буданд. Ҳамеша изҳороте мебуданд, ки бар пояи манфиатҳои миллии Тоҷикистон буд ва ҳеҷ гоҳ дар нуктаназарҳояшон манфиатҳои миллиро қурбони мановфеи қудрати сиёсӣ накардаанд.

Фаъолиятҳои ҳама дар Маркази тадқиқоти стратегӣ ва ҳама дар порлумон бо як шоистагии миллий ва сиёсӣ ҷараён дошт. Устод шахсияти миллий буд. Ба ҳама масъалаҳо, аз зовияи миллий менигарист ва баҳогузорӣ мекарданд. Намунаи барҷастаи як олим, як мансабдор ва як вакиле буд, ки фақат ва фақат ба мановфеи миллий бартарӣ мебуд. Нишастҳои матбуоти Маркази тадқиқоти стратегӣ замони раёсати ӯ ба шаби эҷодии ӯ монанд буд. Фақат ӯ гап мезад. Журнали-

стон ҳам ба ин натиҷа расида буданд танҳо Шарипов бояд ба саволхояшон посух бигӯяд. Дар суҳбате гуфта буд, ки «барои мо набояд ҳукумат муҳим бошад, танҳо миллат ва давлат бояд муҳим бошад».

Шахсият ва ҳайсиати эшон чандбуъдӣ буд. Аммо ба назари мо муҳимтарин ҷузъҳои шахсияти устод, ки ўро барои тамоми доираҳои фикрӣ, илмӣ ва таҳлиливу сиёсӣ мақоми устодӣ дода буд, ба тариқи мухтасар чунин аст:

- пеш аз ҳама олими нерӯманд ва таҳлилгари воқеӣ буданд. Суҳанронӣ ва мусоҳибахояшон одамро ба фикр ва мулоҳиза водор мекард ва барои равшан намудани масъалаҳо мадад мерасонд. Бояд бигӯям, ки мо камтар таҳлилгарони сатҳи ҷаҳонӣ дорем, ки яке аз беҳтаринхояшон ҷаноби Шарипов буданд;
- аз аксари ходимони давлатӣ фарқ доштанд. Фарқ пеш аз ҳама дар самимияти инсонияш буд. Одами дастрас ва бомулоҳиза буданд. Аз дастрастарин мансабдорон дар даврони раёсати Маркази тадқиқоти стратегӣ буданд ва аз вакилони фаъоли парлумон низ. Агарчи ошкоро намегуфтанд, вале аз сиёсатшиносоне буданд, ки муқобили тамдиди шартномаи будубоши пойгоҳи низомии 201 Русия дар Тоҷикистон буданд ва инро хатар ба истиқлолият ва соҳибхитиёрии кишвар медонистанд;
- муҳаббати самимӣ нисбат ба Тоҷикистони соҳибхитиёр доштанд ва дар суҳанрониву мусоҳибаҳои худ инро нишон медоданд. Алорағми дигар мансабдорони давлатӣ ҳамеша дар мавриди воқеоти сатҳи кишвар назари худро баён мекарданд. Дар мавриди дигар мушкилоти кишвар, ки ба мансабдорони баландмақоми давлат марбут буд, бепарда

ҳарф мезананд. Аз ҷумла, нуқтаи назари эшон нисбат ба монополияи бозори маводи сӯхти кишвар, ки дар пушти он мансабдорони калидии кишвар панаҳ бурда буданд;

- аз миёни мансабдорони тоҷик «нюс мейкер» ба ҳисоб мерафт ва аксари суҳанҳои хабарсозии эшон хусусияти мусбат дошт ва набзи ҷомеаро нишон медод. Дар мавриди Стратегияи миллатсозиву давлатдорӣ гуфта буданд, ки «ҳарчанд характери идеологӣ доштани давлати моро Сарқонун иҷозат намедихад, вале бояд чунин як барномаи миллатсозиро таҳия ва бипазирем». Ҳамин ҷаноби Шарипов буданд, ки дар давраи раёсатшон дар Маркази тадқиқоти стратегӣ чанд конфронсу як китобро чун қорҳои муқаддамотӣ ба рои таҳияи ҳамин гуна барнома роҳбарӣ намуданд;
- яке аз вакилони фаёли парлумон ба ҳисоб мерафтанд, ки дар қатори дигар ду-се вакил фаёлона дар баррасии қонунҳо иштирок мекард. Аз вакилоне буданд, ки мансабдорон ҳангоми муҳокимаҳои парлумонӣ ва ё муаррифии лоиҳаву қонунҳо ба саволҳои ҷавоб дода наметавонишанд;
- ҳар он чи муваффақият ва маҳбубияте, ки Сухроб Шарипов дошт бар пояи мансаб, хушомад ва ё ҷоплусӣ ба даст наоварда буд. Шахсияташро бар пояи дониши қавӣ сохта буд. Ҳамчун қоршинос ва таҳлилгари сиёсии як қатор созмонҳои минтақавӣ ва ҷаҳонӣ бо донишаш аз дигар таҳлилгарон хеле ва хеле пеш буд.
- Дониш ва ҷаҳонбинии Сухроб Шарипов навобасти аз системаи сиёсии ҷомеа барои Тоҷикистони ободу саодатманд бисёр арзишманд буд ва мо ин афсӯсро

барои ҳамеша меҳӯрем, ки эшон дар сатҳҳо ва шароитҳои хубтар ин таҷрибаи камназир ва ҷасорату мавқеи миллияшонро натавонистанд барои истиқлоли фикрии ҳар фарди Тоҷикистон ва манофе миллии истифода бикунанд. Аммо умедворем, ки шо-гирдони эшон...

Марги ӯ марги як шамъ нест,
Аз ҷаҳони мо офтоб гузашт!
Худованд раҳмат кунад устои азизро!

Н.Раҳмон

ИЛМ ЧИСТ?

Ман бо ҳамроҳии падарам дар соли 1981 дар хонаи акаам Иброн Шарипович дар моҳи август меҳмон шудам. Сухробчон бо акаам дар мавзӯи илм чист аз лиҳози фалсафа бисёр баҳси илмӣ доштанд, баҳси онҳо тахминан якуним соат давом кард. Падарам баҳси онҳоро бодикқат гӯш кард ва тарафи Сухробчон гашта гуфт. Сухробчон барои чи шумо ин қадар баҳс мекунед, падарат профессор ҳаст ва шумо ҳоло студент ҳам нашудаед. Ва ба гуфтаи Иброн розӣ нестед. Сухробчон ба падарам гашта гуфтаанд, ки падарам як-тарафа шарҳ дода истоданд, барои ҳамин ман дар баъзе гуфтахояш розигӣ намедихам ва падарам маро хуб фаҳмиданд, гуфта чойникро гирифта барои чойи гарм ба ошхона рафтанд. Акаам Иброн Шарипов ба падарам нигоҳ карда гуфт: - Додарбег Сухробчон дар ҳақиқат маро аз ҷиҳати дониш ба ҳайрат овардааст. Ва дар ин мавзӯ маро пурра қаноатбахш карданд. Падарам ба амакам нигоҳ карда гуфт, - чаро ёрдам накардӣ, ки имсол дохил шавад. Амакам

гуфт, ки фарзанд бояд пурра бо дониши худаш дохил шавад. Хубаст. Ман мехоҳам, ки ӯ бо таҳкурсии хуб ба донишгоҳ дохил шавад.

Ман профессор ҳастам, ба ин гуна рафторҳо вичдонам токат намекунад. Лекин аз фарзандам дилам пур аст, ки ӯ ояндаи бузурге дорад, инро ман хуб ҳис мекунам. Ва бо ҳамин мо ба дигар масъалаҳо гап сар кардем. Ва соли оянда Сухробҷон дохил ва барои таҳсил ба Москва рафтанд. Ӯ донишгоҳро бо ахлоқи намуна ва дониши аъло бо муваффақият хатм намуданд ва дар зиндагӣ ахлоқи намуна ва бениҳоят инсонӣ хоксор буданд. Яке аз хислатҳои хоксории ӯ дар он буд, ки бо хурду калон якхела муносибат мекард. Ва аз қорҳои оддӣ зиндагӣ номус намекард. Масалан, янгаам дар кӯчае, ки зиндагӣ доштанд, рубу чини назди даромадгоҳро ба зимма доштанд ва Сухробҷон сахар хеста то ба дарс рафтаниш қорӯбро гирифта янгаамро ёрдам меоданд. Ман шохиди ин ҳодисаҳо ҳастам. Вақте ки янгаам маош мегирифт, шӯҳикунон мегуфт, маоши ман нимаи меҳнати Сухробҷон аст. Дар бораи хислати рафторҳои хуби инсонии ӯ ман метавонам соатҳо гап занам ин қамаст. Дар соли 1987 бибиям дар синни 85 солагӣ аз дунё гузаштанд. Дар маросими дафн Сухробҷон иштирок доштанд ва аз як тарафи тобут дошта буданд. Замистон буд охириҳои моҳи январ буданд ва тобутро ба тарафи қабристон мебардем ва ногоҳ ба ҳавзчаи об, ки зиёда аз 2 метр буд рӯ ба рӯ шудем ва Сухроб қафо нагашта ба даруни об пурра даромаданду аз он тарафаш гузаштанд. Баъд аз дафн пойафзолашонро кашиданд ва ҷӯробҳоро ҷафиданд. Ман пурсидам Сухробҷон барои чи ин хел рафтӣ. Ӯ гуфт, ман бибиямро бениҳоят дӯст медоштам ва ин дӯстдорӣ маро монеаро бартараф кард. Бубинед, ки дар замистон, ки зиёда аз 18 градус хунукӣ буд, ӯ

ба об даромада, аз он тараф гузашт. Магар ин рафтор шаҳодати инсондӯстии ӯ нест. Албатта ҳаст, ин гуна мисолҳо бисёранд. Дар бораи ҳурмати падару модар ва ёру бародарон ва ҳешу табор ӯ чони худро дарёғ наметошад. Падарам Сухробҷонро бениҳоят дӯст медошт. Ва мегуфтанд, ки дар асл Иброн се писар дорад, лекин дар байнашон Сухробҷон дигар аст. Ӯ пурра фарқ мекунад.

П. Шамолов

25.08.2015

НОҶОБИЛНИ ДАВР БА МАҚСАД НАМЕРАСАНД, ДУНЁ ҲАМЕША ДАР ТАЛАБИ МАРДИ ҚОБИЛ АСТ

Тайин шудани Сухроб Шарипов ба вазифаи Директори Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (МТС), тасодуфӣ набуд, ин аз боварӣ ва эътиמודи Президенти мамлакат нисбат ба ин шахси дурандеш буд, ки тӯли 6 сол роҳбарии ин ниҳодро бар дӯш гирифт. Ин Марказ, дар асл яке аз ниҳоди калидии Ҳукуматамон мебошад, ки дар ташаккули фазои сиёсӣ идеологии ҷомеа нақши ҷиддии худро бо роҳбарии Сухроб Ибронович бозидааст, зеро бо ташаббуси Сухроб Ибронович дар МТС олимон донишмандони соҳаҳои гуногуни мамлакат ҷамъ омада, дар якҷоягӣ МТС-ро ҷи дар дохил ва ҷи дар хориҷи кишвар ҳамчун як ниҳоди таҳлилии идеологӣ муаррифӣ намуданд, ҳамин аст, ки имрӯз на танҳо дар Минтақаи Осиё, балки берун аз он низ Марказ обрӯ ва эътибори хоса дорад.

С. Ибронович ягона чехра ва ба истилоҳ «мансабдор»-и Ҳукумати буд, ки бо озодандешӣ ва ростгӯӣ шуҳратёр буд,

зеро ӯ манофеи миллату давлатро болотар аз манофеи шахсӣ медонист.

Ин ҷойи шакку шубҳа надорад, зеро Сухроб Ибронович дар ҳақиқат сарсупурдаи Ватан ва ё ба истилоҳ «патриот» буд.

Дар замони роҳбарияш дар МТС як қатор тадқиқоти сотсиологиро ба роҳ монда, вазъи сиёсӣ ва иқтисодиву иҷтимоии кишварро таҳлилу баррасӣ намуданд, ки барои ҳалли баъзе масъалаҳои муҳиму мубрам мусоидат намуданд.

Дар баробари ин, беш аз сад конфронсу мизҳои гирд созмон дода шуда, дар ин конфронсу мизҳои гирди чи ҷумҳуриявӣ ва чи байналмилалӣ, мавзӯҳои рӯзмарраро ба баҳс мекашиданд, аз қабилӣ «Амният дар минтақаи Осиё, проблемаҳои Афғонистон, терроризм, экстремизм ва гардиши ғайриқонунии маводи муҳаддир, инчунин проблемаҳои коррупсия ва ғ.». Шояд ҳамин муваффақияти Сухроб Ибронович буд, ки номзодияшро ба вакилии Парлумон пешниҳод кард ва вориди он гашт. Дар Парлумон низ ӯ муваффақ буд, зеро ҳамеша бо мавқеи сиёсӣ ва идеологии худ мавзӯҳои ба баҳс мекашид ва кӯшиш мекард, то мушкилие дар қонуну барномаҳо набошад.

Ӯ дар парлумон муҳлати вакилияшро бомуваффақият анҷом дод, вале барои дуввумин бор вориди Парлумон шуданаш умри азизаш кӯтоҳӣ карду дар сини 52 - солагӣ зиндагиро падруд гуфт.

Лекин новобаста ба ин умри кӯтоҳӣ ҳеш, номи худро дар таърихи навини миллати тоҷик ҳамчун сарсупурдаи давлату миллат гузошт.

Зикр кардан ба маврид аст, ки ба қорҳои неку арзандаи ӯ таърих равшану возеҳтар баҳо хоҳад дод.

Аммо дар баробари ин, метавон оид ба хислатҳои инсонии ӯ ёдовар шавем.

Якум, ӯ як инсони комил, як марди одил ва як шахси фозил буд, дар ватандустӣ ватандор буд, дар инсондусӣ вафодор. Шояд ҳамин хислатҳои ӯ буд, ки ҳамагон ӯро бо як меҳрубонӣ Сухробчон мегуфтанд. Албатта, ҳамин тавр буд.

Дуюм, С. Шарипов бо ҳамаи хислатҳои худ як тоҷик буд.

Аз ӯ ҳамеша аз назари сиёсӣ, фарҳангӣ ва идеологӣ бо ҳимоя аз давлат ва миллат хуруҷ мекард, зеро ӯ як дилу як тан буд, ӯ ғамхори Ватан буд, ӯ ростқавлу неқхадаф буд, ҳар чое, ки суҳан мегуфт аз дарди Ватан мегуфт, чаро? зеро ӯ сарсупурдаи Ватан ва миллати падари хеш буд.

Сеюм, С. Ибронович намоёндаи насли наво аст, ки баърои ин насл идеал буд, як мактаби нави сиёсиро мерос гузошт, ки метавон насли нави тоҷик аз он биомӯзад ва оянда биомузонад. Яъне ӯ як олими воқеӣ буд.

Чорум, ӯ бо кормандон ҳамеша ба хоҳири ҳалли ин ё он масъала суҳбат мекард, ақидаи онҳоро ба инобат мегирифт, ба онҳо меомӯзонид ва аз онҳо меомӯхт, магар бо ин ҳама хислатҳои инсонияш ӯ роҳбари оқил буд? Албатта буд.

Ниҳоят, ӯ, ҳамеша бо ҷавонони Марказ дар чое падарвор, дар чое бародарвор ва дар чое мисли рафиқ буд, ҳамин буд, ки имрӯз ҳар яки онҳо Сухроб Иброновичро бо як меҳрубонӣ ёд мекунанд ва ифтихор аз он мекунанд, ки бо чунин як абармард қору фаъолият намудаанд, агар чунин бошад, пас ӯ ҳамеша зиндааст.

Гарчанде, ки имрӯз устод дар бари мо нест, вале хидматҳои ӯ, асарҳои ӯ, қорҳои неки ӯ ҳамеша номи ӯро зинда боқӣ мемонад. Зеро ӯ Қобил буд!

Рӯҳи устод шоду охираташ обод бошад!

Раиси Маҷлиси Намояндагони
Маҷлиси Олӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон
Шукурҷон Зухуров
20.01.2015

РӯЗИ ҶАНОЗАИ МАРҲУМ СУҲРОБ ШАРИПОВ

Дӯстони азиз, аҳли хонавода, пайвандон, дӯстон ва шогирдони Сӯҳроб Ибронович Шарипов, ҳозирини гиромӣ, дарего калби инсони фозилу донишманд вакили Маҷлиси Намояндагон даъвати чорум, узви кумитаи Маҷлиси Намояндагони Маҷлиси Олӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба корҳои байналмилалӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятиву иттилоот, яке аз шахсиятҳои шинохтаи ҷомеаи кишварамон Сӯҳроб Ибронович Шарипов дирӯз аз тапидан боз монд. Марги беамон аз миёни мо шахсеро рабуд, ки тамоми фаолияти меҳнатӣ, донишу хирад, неру ва саъю талоши худро барои бунёди ҷомеаи навини кишвар, барои пешбурди сиёсати давлату ҳукумат ва роҳбари давлат сарф кард. Сӯҳроб Ибронович Шарипов 18 апрели 1963 дар шаҳри Душанбе дар хонаводаи олим ва файласуфи маъруфи кишварамон Иброн Шарипов ба дунё омад. Донишгоҳи давлатии шаҳри Москва ба номи Ломоносовро хатм намуд. Ба унвонҳои баланди номзади фанҳои фалсафа ва доктори илмҳои сиёсатшиносӣ сазовор гардид. Сӯҳроб Шарипов дар вазифаҳои ассистенти кафедраи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Тоҷикистон, аспирант ва корманди илми факултаи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Москва ба номи Ломоносов мудирӣ шӯбаи сиёсати дохили Маркази тадқиқоти стратегияи назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Муовини шӯбаи иттилоотӣ-таҳлили Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ёрдамчии Президенти Тоҷикистон, директори

Маркази тадқиқоти стратегии, назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият намуд. Ў тамоми заковату неруи худро барои бунёди ҷомеаи навини кишвар сарф намуда, ояндаи шукуфову пурбори он итминони комил дошт. Дар дилу хаёли Сухроб ғайр аз Ватан ва хидмат ба Ватан чизи дигаре набуд. Ҳамчун вакили даъвати чоруми Маҷлиси Намояндагони Маҷлиси Олӣ чихати рушду нумуи парламенти касбии тоҷик самимона саъю талош варзид. Ҳангоми барасии қонунҳо бо камоли масъулият ва донишу таҷрибаи ғанӣ муносибат намуда, барои аз ҳар лиҳоз босифат қабул гардидани қонунҳо ва дигар санадҳои меъёриву ҳуқуқи саҳми муносиб гузошт. Муаллифи 4 асари арзишманд оид ба рушди равандҳои сиёсӣ дар Тоҷикистон ва зиёда аз 500 мақола мебошад. Вай узви Шӯрои коршиносони Созмони ҳамкории Шанхай узви Шӯрои илми академияи Созмони амният ва ҳамкорӣ дар Аврупо ва узви шуро оид ба ҳимояи рисолаҳои номзади илмҳои сиёсатшиносӣ буд. Таҳти сарпарастии ӯ зиёда аз 18 номзаду докторҳои илмҳои сиёсатшиносӣ рисолаҳои илмӣ худро ҳимоя намудаанд. Бо медали 20-солагии истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ифтихорномаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон сарфароз гардонида шудааст. Ба уҳдаи Сухроб Ибронович кадом вазифаи супурда намешуд онро бо камоли масъулиятшиносию қордонӣ ва эҳсоси баланди поквиждонӣ, бо ҳарчи тамоми қувату ғайрат ба иҷро мерасонд. Ҳамчун мутахассиси сиёсати ҷаҳонӣ дар ҷумҳурӣ ва берун аз он маруф буд. Сухроб инсони хоксору беозор неқсуришт ҳалиму меҳрубон буд, покдилу покният дилаш бе олоиш саршори меҳру муҳаббати мардум буду халқу Ватан. Дар миёни ҳамкасбону дӯстон, ҳешовандон ва шогирдон сазовори эҳтироми зиёд гашта буд.

Шайх Саъдӣ гӯё ин байтро дар ҳаққи Сухроб Шарипов гуфта боша:

Гули беҳор муяссар нашавад дар бўстон,
Гули беҳори ҷаҳон мардуми некусияранд!

Сухроб Шарипов ҳанӯз ҷавон буду дар дил орзӯҳои зиёди хизмат ба халқу Ватан дошт. Дареғо марғи беамон нагузошт, ки ӯ ҳамаи орзӯҳои худро амалӣ намояд, вале дар муддати зиндагии нисбатан кӯтоҳи худ тавонист бо хизматҳои ҳамида, бо донишу заковат дар дилу дидаҳо ҷой бигирад, аз худ нишонаҳои нек ба ёдгору гузорад. Мо имрӯз бо қалбҳои пурдарду андух Сӯҳроб Шариповро барои охираи гусел қарда бовари комил дорем, ки ёди ӯ аз дилу хотирҳо фаромӯш нахоҳад шуд.

Ҳозирини гиромӣ, ҳоло бо камоли эҳтиром мебоҳам ҳамдардӣ ва тасаллияти Президенти мамлакат Ҷаноби Олӣ муҳтарам Эмомалӣ Раҳмонро ба аҳли хонавода наздикон ва пайвандони Сухроб Шарипов изҳор намоям. Ҷамчунин, ҳамдардӣ ва тасаллияти тамоми ҳайати парлумони кишваро мерасонам. Марғи Сухроб барои ҳамаи мо талафоти гарон аст, вале мо ёди ӯ, қори фаолияти ӯро дар дили худ, дар хотираи зинда хоҳем дошт.

Мард намирад ба марғ марғ аз ӯ ном ҷӯст,
Ном ҷу ҷовид шуд мурданаи осон қучост!

Аз даргоҳи Худованди мутаъол талаб дорем, ки хонаи охираташро пурнур ва ҷояшро ҷаннат гардонад. Ба аҳли хонавода ва пайвандону дӯстону хешовандонаш сабри ҷамил ато намояд. Алвидо, алвидо, алвидо Сухроб.

ПАРДАБАРДОРӢ АЗ ЛАВҲАИ ЁДГОРИИ СУҲРОБ ШАРИПОВ

Дар шаҳри Душанбе расми гузоштани лавҳаи ёдгории Сухроб Шарипов, раҳбари пешини Маркази тадқиқоти стратегии назди Президент баргузор шуд.

Дар ин маросим намояндаҳои Маркази тадқиқоти стратегӣ, адибон, журналистон ва пайвандони Шарипов иштирок доштанд. Зимни пардабардорӣ аз лавҳаи ёдгорӣ Сайфулло Сафаров, муовини раиси МТС гуфт, кӯчаи Шаумяни ноҳияи Шоҳмансур, воқеъ дар назди маҳаллаи «Гардиши фурудгоҳ» расман номи Сухроб Шариповро гирифт.

14 апрели соли 2016 Маҷлиси вакилони халқи шаҳри Душанбе барои ба номи Шарипов гузоштани номи кӯчаи Шаумян ризоият дода буд.

Шоири халқии Тоҷикистон, Назрӣ Яздонӣ, Сухроб Шариповро “як сиёсатшиноси дараҷаи ҷаҳонӣ” хонда, гуфт, ӯ часур буд.

Сухроб Шарипов 19 январи соли 2015, бар асари бемории камхунӣ дар синни 52 дунёро падруд гуфт ва агар марҳум дар қайди ҳайёт мебуданд, 18 апрели соли равон ба синни 53 мерасиданд. Муаллифи ду китоби сиёсатшиносӣ буда, даҳҳо мақолаи илмӣ ба қалами ӯ марбут мебошанд. Дар мансабҳои гуногун, аз ҷумла мудирӣ шӯъбаи сиёсати дохилии Маркази тадқиқоти стратегии раёсати ҷумҳурии Тоҷикистон, муовини мудирӣ шӯъбаи иттилоотӣ-таҳлилии Дастгоҳи Президент, ёрдамчиӣ раисҷумҳур ва раиси Мар-

кази тадқиқоти стратегии кишвар кор кардааст. Номзади илмҳои фалсафа ва доктори илмҳои сиёсӣ буд ва дар интихоботи парлумони 1 март соли 2015 аз ҷониби Ҳизби халқӣ-демократии Тоҷикистон, ҳизби ҳоким аз ҳавзаи рақами 3-и ноҳияи Шохмансури пойтахт ба вакилӣ пешбарӣ шуда буд.

Аз АМИТ «Ховар», Душанбе,
18.04.2016.

БА ХОТИРИ 53-ЮМИН СОЛГАРДИ УСТОДИ ГИРОМИҚАДР, ШОДРАВОН СУҲРОБ ШАРИПОВ

Ин сухани дақиқ баёнгари як ҳақиқати воқеии ҳаёти буда, сабаби аслии расидан ё нарасидани инсонро ба мақсади дар пеш гузоштааш, пеш аз ҳама, ба майлу хоҳиш ва иродаву қобилияти шахсии худӣ ӯ вобаста мекунад. Дар ҳақиқат, афроде ки майлу хоҳиш, истеъдоду қобилият ва иродаи матини кор кардан ва хизмат намудан барои беҳбудии ҳаёти ҷомеа доранд, новобаста аз низоми сиёсӣ ва вазъи иҷтимоию иқтисодӣ, ҳамеша роҳи корро меёбанд. Ин гуна инсонҳо ҳеҷ гоҳ ва дар ҳеҷ гуна шароит дар пеши мушкilot сар намефуроранд, балки мушкilotро мардонавор паси сар карда, то охирин рамаки ҷон барои расидан ба мақсад мубориза мебаранд. Ҷомеаи инсониро маҳз ҳамин гуна шахсиятҳои камшумор пеш мебаранд.

Марҳум Суҳроб Шарипов, яке аз аввалин мутахассисони сиёсатшиноси Тоҷикистони соҳибистиклол, аз ҷумлаи ҳамин гуна шахсиятҳои нодиру нотакрор буд. Солҳое, ки Суҳроб Шарипов ба ҳайси директори МТС назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият менамуд, Ҷумҳурии

Тоҷикистон акнун ба фазои сулҳу озоиштагӣ даст ёфта буд. Албатта, дар кишвари нав аз вартаи ҷанги шаҳрвандӣ раҳоефта проблемаҳои зиёде вучуд доштанд, ки онҳоро на якбора, балки давра ба давра ҳаллу фасл кардан мумкин буд. Дар он солҳо ҳар як шахси ватандӯст ва боору номус, алалхусус кормандони соҳаи илму маорифро лозим буд, ки новобаста аз шароити маҳдуди молиявӣ иқтисодӣ, новобаста аз камии музди меҳнат, ба хотири ободии Ватан ва ояндаи дурахшони миллати соҳибистиклол фидокорона меҳнат кунанд. Илова бар ин, дар давраи мазкур абарқудратҳои ҷаҳонӣ барои пешбурди сиёсати худ ва ҳифзи манфиатҳои геополитикӣ дар минтақаҳои гуногуни ҷаҳон мутахассисони олиро новобаста аз дину мазҳаб, миллат ва наҷод аз ҳар гӯшаи дунё ҷамъ оварда, барои онҳо тамоми шароити зиндагиро фароҳам меоварданд. Сабаби аз тарафи кишварҳои абарқудрат ҷалб шудани олимону мутахассисони кишварҳои пасошӯравӣ дар он буд, ки чунин олимону мутахассисон минбаъд барои татбиқи ҳадафҳои геополитикии онҳо истифода мешуданд ва барояшон ғоиде меоварданд, ки аз масрафи нигоҳдории ин олимону мутахассисон миллионҳо маротиба зиёдтар буд. Ҳамин омилҳо сабаб шуданд, ки теъдоди зиёди олимону коршиносони тоҷик барои беҳдошти зиндагӣ кишварҳои худро тарк кунанд. Вале Сухроб Шарипов, новобаста аз ҳамаи мушкилот ва омилҳои зикршуда, ҳамчун фарзанди содиқ дар Ватан монд ва тамоми донишу тавоноии худро барои равнаку пешрафти Ватан сарф кард. Сухроб Шарипов аз ҷумлаи олимони масъулиятшиносе буд, ки дар ҳамон гуна шароити вазнин нисбат ба ояндаи дурахшони давлатдории тоҷикон эътимод ва боварии комил дошт ва ҳамин боварию эътиқод буд, ки ўро барои содиқона хизмат кардан ба халку Ватан

тахрик ва ҳидоят менамуд. Барои аксарияти мутахассисони ҷавон шахсияти фарҳангӣ ва чехраи илмии Сухроб то ҳанӯз ношинохта мондааст, зеро андешаҳои ӯ дар масъалаҳои сиёсӣ аз фаҳмиши дигарон хеле пешрафта ва пурпечутоб буд. Директори Маркази Институти иқтисоди ҷаҳонӣ ва сиёсат дар назди фонди Президенти Қазоқистон Ҳайдар Амрбаев зимни як суҳбат дар бораи Сухроб Шарипов, ки дӯсти ҳамсабақаш будааст, чунин изҳори андеша намудааст: «Мо бо Сухроб панҷ сол дар давраи донишҷӯӣ дар як ҷо зиндагӣ мекардем. Донишу заковати ӯ аҷоиб буд. Бе муболиға ман гуфта метавонам, ки Сухроб дар курси сеюм аллакай як коршиноси сиёсии мустақил буд. Ҳатто дар баъзе мавридҳо бо устодон баҳсу мунозира мекард, ки ин аз ғайрату дониши ӯ дарак меод, зеро роҳбарияти донишгоҳ метавонистанд барои чунин амал ӯро аз донишгоҳ хориҷ кунанд. Албатта, барои устодони мо ташаккули мустақилонаи мутахассисони миллӣ он қадар маъқул набуд. Онҳо ҳанӯз ҳам бо анешаи он буданд, ки бояд фақат онҳо гап зананд ва шахрвандони ҷумҳуриҳои пасошӯравӣ онҳоро гӯш кунанд. Вале Сухроб, баръакс ҳамчун як олим мавқеи худро мустаҳкамтар кард. Дар фаъолияти корӣ низ ҳамин хусусиятҳои Сухроб дигар нашуданд. Ман доим аз ВАО суҳбатҳои ӯро дар масъалаҳои гуногун меҳондам. Хеле боғайратона ва олимона буданд».

Фаъолияти касбии Сухроб ҳамчун як сиёсатшинос фарохтар аз доираи як корманди давлатӣ буд. Ӯ ҳамеша ҳамчун як олими касбӣ дар бораи ин ё он масъала суҳбат мекард. Албатта, на барои ҳама чунин суҳбатҳо ва эродгирӣ мавриди писанд буданд, вале барои ӯ манфиати давлату миллат аз ҳама боло буд. Ба андешаи аксарияти рӯзманигорони дохилию хориҷӣ Сухроб Шарипов яке аз

он олимоне буд, ки проблемаҳои сиёсӣю иқтисодии Осиёи Марказиро хеле хуб омӯхта буд ва дар ҳалли онҳо метавонист саҳми худро гузорад.

Ман шахсан бо Сухроб Шарипов шинос будам ва муносибати дӯстона доштем. Албатта, доир ба дониши сиёсии ӯ ягон кас баҳс намекард. Вале ман аз дониши баланди сиёсии ӯ ҳангоми сафари корӣ ба Олмон қоил шудам. Чун мавзӯи корӣ масъалаи муносибати давлати дунявӣ ба дин дар таҷрибаи Тоҷикистон ва Олмон буд, ҳангоми суҳбат дар Парлумони Олмон ва ё дар вохӯриҳо бо намояндагони аҳзоби сиёсии он кишвар вай бо иродаи қавӣ ва боварӣ ҳарф мезад. Ҳамаи ин аломатҳо аз баланд будани савияи дониши сиёсӣю фалсафии ӯ гувоҳӣ медод. Шояд аз рӯи вазифаи корӣ ашхоси зиёд ба кишварҳои гуногун сафар кунанд, вале ҳифз намудани манфиат ва обрӯи давлат ва миллат кори осон нест ва ҳар кас ҳам аз уҳдаи чунин кор баромадан наметавонад. Хусусан, дар кишварҳои ғарбӣ низоми сиёсии кишварҳои пасошӯравиро саҳт танқид мекарданд. Аммо Сухроб Шарипов бо далелҳои қатъӣ ҷавоб медод ва, баръакс, дар баъзе мавридҳо заъфи низоми қонунгузориҳои ин кишварҳоро мавриди танқид қарор медод. Вале берун аз вақтҳои корӣ як одами оддӣ буд, ки бо ӯ дар кӯчаҳои шаҳр соатҳо суҳбат карда мегаштем. Воқеан дар масъалаҳои сиёсӣ Сухроб мутахассиси касбӣ буд.

Масъалаҳое, ки Сухроб Шарипов дар он солҳо баҳс мекард, аллакай имрӯз мушкilotи минтақа шуда истодаанд, ки масъалаҳои меҳварии онҳоро айнан баён мекунам:

— таъсиси ягон ташкилоти минтақавии фарогири масъалаҳои кишварҳои он;

— тағйири фаъолияти ташкилоти ИДМ аз назария ба амалия;

— эҳтиром ба арзишҳои умумибашарӣ ва фарҳангу мероси халқу миллатҳои минтақа;

— истифодаи захираҳои обӣ дар минтақа.

Шояд Сухроб дар умқи дилаш эҳсос мекард ва мефаҳмид, ки марг дар камини ҳаёт аст, бинобар ин ӯ кӯшиш намуд, проблемаҳои минтақа дар 10-20 соли оянда бо онҳо рӯ ба рӯ мешаванд, ҳар чӣ пештар дар қорҳои илмӣ худ баён карда, роҳи ҳалли онҳоро дар шакли назария қор карда барояд. Мутаассифона, марғи нобаҳангом имконият надод, ки ин олими фидокор қорҳои огознамудаашро анҷом диҳад. Пас аз марғи нобаҳангоми Сухроб Шарипов бисёр пешбиниҳои илмӣ ӯ дар бораи вазъи геополитикии ҷаҳони муосир, ки на ҳар қас қобилияти таҳлису ҳулосабарории воқеии онро дошта метавонад, таъдиқ шуда истодаанд.

Имрӯз агар ӯ зинда мебуд, ба синни 53 мебаромад.

Ёди ин марди фозил ба хайр бод!

**Суханронии ҳамсари Сухроб Шарипов
дар парлумон <http://faraj.tj> 16:38 | 27.02.15**

ПАРЛУМОН БАРОИ СУХРОБ МАКТАБИ ХЕЛЕ БУЗУРГ БУД

Имрӯз ҳамсари Сухроб Шарипов, Шахло Раҳимова дар ҷаласаи охири парлумони Тоҷикистон, даъвати қорум иштирок карда, «Ифтихорнома»-и Ассамблеяи байнипарлумонии Иттиҳоди давлатҳои мустақилро аз ҷониби Шуқурҷон Зухуров қабул қард.

Вай бо ёдоварӣ аз суҳбатҳои шавҳараш зикр намуд:

- Парлумон барои Сухроб мактаби хеле бузург ва муҳим буд. Боре суҳбат доштем, Сухроб Ибронович аз таҳдидҳое, ки Ватани мо рӯ ба рӯ мешавад, ёдоварӣ карда, гуфтанд, ки «фаҳмидан лозим, аён ва ноаёнро. Тоҷикон миллати бузурганд, мо набояд онро аз даст диҳем ва нагузорем, ки онро кадом як манфиатхоҳе таназзул диҳад. Тоҷикистон бояд ҳамеша поянда бошад»- ин буд, армон ва мақсади асосии вай.

Номбурда, ҳамчунин, афзуд, ки фарзандонашро дар роҳи дӯстӣ, нерӯи зеҳнӣ ва вафодорӣ ба миллату давлат ба воя хоҳад расонид.

Аз <http://www.ozodagon.com/index.php?newsid=2975018-04-2017>

ЧОМЕАИ ИМРӢЗ ШАХСИЯТҲОИ МОНАНДИ СУҲРОБРО ХЕЛЕ КАМ ДОРАД

Агар умр вафо мекард, Сухроб Шарипов, сиёсатшиноси маъруфти тоҷик, ки бо ошкорбаёнӣ ва интиқодҳояш ҳамеша дар сархати расонаҳои кишвар қарор дошт, имрӯз ба синни 54 мерасид. Ӯ 19 январи соли 2015 бар асари бемории камхунӣ дар 52-солагӣ даргузашт. Онҳое, ки Сухроб Шариповро мешиносанд, аз ӯ як инсони ватандӯст, хоксор ва доғишманду часур ёд мекунанд.

Файласуфи шинохта Абдулвоҳид Шамолов, ки солҳои зиёде бо Сухроб Шарипов кор кардааст, дар суҳбат ба “Озодагон” гуфт, чомеаи имрӯз шахсиятҳои монанди Сухробро хеле кам дорад. Ба гуфтаи вай, сиёсатшиносон зиёданд, аммо теъдоди андаки онҳо дар бораи сиёсатшиносӣ

сухбат карда метавонанд: “Дар кишвари мо мутаассифона инсонҳое, ки ҳам фарҳангӣ, ҳам хеле боахлоқ ва ҳам донишманд бошанду дар ин баробар бо тамоми ҳастӣ ватани худро дӯст бидоранд, кам ҳастанд. Сухроб Шарипов яке аз чунин шахсиятҳо буд. Ӯ илмро бисёр дӯст медошт ва илм барояш ҳама чиз буд. Сухроб қабл аз ҳама як файласуф буд, шахсе буд, ки ба фалсафа, ҳикмат муҳаббати зиёд дошт. Таъвонист аз тариқи фалсафа ба ошёнӣ илми сиёсатшиносӣ по бигзорад”.

Ба таъкиди ҷаноби А. Шамолов, Сухроб Шарипов танҳо як мақсад дошт - пешбурди илм ва тариқи илм обод кардани ҷомеаи муосири Тоҷикистон. “Бисёре аз сиёсатшиносони мо намехоҳанд мисли Сухроб бошанд, чунки ҷаҳони ӯ дигар буд, ҷаҳони ӯҷаҳони илму фарҳанг буд ва ӯ на барои мансабҳои илмӣ ба илм рӯ оварда буд, балки ба хоҳири пешрафти илм талош мекард. Вучуди ӯ, тафаккури ӯ фарҳангӣ буд. Ба касе ғараз надошт, дар ғайбату дар рашку дар ҳасади касе набуд, шахсонеро эҳтиром мекард, ки ватанпараст буданд. Барои ватани худ ба ҳар кор омода буд. Дар кучое, ки фаъолият кардааст, ҳамчун содадил ва равшанфикр дар хотирҳо мондааст. Содагии ӯ содагии инсонӣ буд ва аз маърифати баланди ӯ шаҳодат меод. На танҳо дар илм, балки дар сиёсат ҳам бисёр як шахси маъруф буд ва шахсан Раисҷумҳур нисбат ба ӯ эҳтиром қоиладор буданд”, -илова намуд ӯ.

Абдулвоҳид Шамолов мегӯяд, будани шахсиятҳое чун Сухроб Шарипов дар таърихи ҳар қавму миллат бисёр зарур аст, зеро маҳз чунин инсонҳо роҳро ба сӯи пешрафт боз намуда, мардум, ба вижа ҷавононро ба ҷониби фарҳангиву ватандӯстӣ талқин менамоянд.

Умед Бобохонов, муассиси медиа-ҳолдинги “Азия Плюс” бо назардошти феълӣ рафтор ва таълиму тарбия Сухроб Шариповро шахси беҳамто ва инсони мунҳасир ба фард дар системаи давлатии Тоҷикистон унвон кард. Ё мегӯяд, Сухроб ба ҳайси фориғуттаҳсили факултаи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Маскав, профессор, олим ва сиёсатшинос ҳамеша он чиро, ки фикр мекард ва дар андешааш ҷарх мезад, иброз медошт, ҳатто агар раҳбарият дар ин мавзӯ нуктаи назари дигар дошт: “Вақте ҳамкорон ё журналистон бо тааҷҷуб мекурсиданд, ки чаро аз гуфтани ҳақиқат наметарсӣ, танҳо табассум мекард ва мегуфт, агар аз кор хориҷ кунанд, дар донишгоҳ кор пайдо мекунам, чӣ дар Тоҷикистон ва чӣ дар кишварҳои дигар”.

Ба гуфтаи оқои Бобохонов, нуктаи назари усулӣ ва ҳамроҳ бо далелҳои Сухроб Шарипов дар мавзӯҳои сиёсати дохилӣ ва хориҷии Тоҷикистон мавқеи ўро нисбат ба дигар мансабдорон ва олимони миёни ҳамкоронаш барҷаста мекард: “Бо назардошти ин вижагӣҳо, раҳбарияти олии Тоҷикистон дар он замон ба ў таваҷҷуҳ кард”.

Ё гуфт, яке аз аввалин тарҳҳои Шарипов замони директори Маркази тадқиқоти стратегӣ будани мавзӯи пажӯҳиши коррупсия дар Тоҷикистон буд ва беиба ва нотарсона натиҷаи ин таҳқиқро эълон кард, ки нишон медиҳад, аз ҳама сохтори фасодзатарики давлатӣ ниҳодҳои қудратии кишвар ҳастанд.

Бобохонов мегӯяд, коррупсия ва фасодзатарики дар кишвари мо ҳоло ҳам идома дорад ва аз қабл ҳам шадидтар шудааст, аммо оё касе пайдо мешавад, ки ошкору рӯшод ва беиба дар ин бора мисли Сухроб Шариповҳарф

занад? “Мутаассифона баъди даргузашти Сухроб Шарипов дар чомеаи мо нафаре пайдо нашудааст, ки чойи холии ўро пур кунад. Мо номи яке аз хиёбонҳои Душанбе-ро ба исми ў гузоштем, аммо дарси аслии зиндагии ўро фаромўш кардаем, ки “дар ҳама ҳолат инсонӣ ростқавлу бошарофат мондан ва ҳаргиз аз оромонҳову мавқеи усулии худ барнагаштан буд”, -афзуд вай.

Сухроб Шарипов аз зумраи мансабдороне буд, ки бар хилофи одати аксари масъулини давлатӣ нотарсида мавқеашро дар масъалаҳои муҳимми чомеа баён мекард ва аз дастрастарин мақомдорон барои расонаҳои хабарӣ буд. Ҳоло наздиконаш дар ҳоли таҳияи китобе ҳастанд, ки аз ёддоштҳои дӯстону ҳамкорон ва ҳамнишинони Сухроб Шарипов нақл мекунад.

Сухроб Шарипов муаллифи ду китоби сиёсатшиносӣ буда, даҳҳо мақолаи илмӣ ба қалами ў марбут мебошанд. Дар мансабҳои гуногун, аз ҷумла мудирӣ шӯъбаи сиёсати дохилии Маркази тадқиқоти стратегияи раёсатҷумҳурии Тоҷикистон, муовини мудирӣ шӯъбаи иттилоотӣ-таҳлили Дастгоҳи Президент, ёрдамчи Раиси ҷумҳур ва раиси Маркази тадқиқоти стратегияи кишвар кор кардааст. Номзади илмҳои фалсафа ва доктори илмҳои сиёсӣ буд ва дар интихоботи парлумонии 1 март соли 2015 аз ҷониби Ҳизби халқӣ-демократии Тоҷикистон, ҳизби ҳоким аз ҳавзаи рақами 3-и ноҳияи Шохмансури пойтахт ба вакилӣ пешбарӣ шуда буд.

ПРОФЕССОР ИБРОН ШАРИПОВ 80-СОЛА ШУД

Дар Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.М. Баҳовуддинови АИ ҶТ ба ифтихори 80-солагии зодрӯзи файласуфи маъруфи кишвар, доктори илми фалсафа, профессор Иброн Шарипов ҷаласаи тантанавӣ баргузор гардид.

Ҷаласаро бо сухани муқаддимаӣ директори Институт, доктори илми фалсафа Абдувоҳид Шамолов кушод. Соҳибҷашнро ноиби президенти АИ ҶТ, доктори илми фалсафа, профессор Кароматуллоҳ Олимов аз номи раҳбарияти Академияи илмҳои Тоҷикистон табрику муборакбод гуфта, ба ин муносибат ба Иброн Шарипов Ифтихорномаи АИ ҶТ-ро супорид.

Муовини директори Институт, доктори илми фалсафа Насиба Содикова дар бораи роҳи эҷодии соҳибҷашн суханронӣ намуда, аз ҷумла гуфт, ки «аз солҳои 60-уми асри сипаришуда то ба имрӯз Шарипов Иброн Шарипович 8 моно-

графия, 6 китобча, ду китоби дарсӣ, як маҷмӯаи мақолаҳо, дар маҷмӯъ 140 номгӯӣ мақола таълиф ва ба нашр расонда-

анд, ки ба масоили гуногуни мубрами ҳаёти ҷомеа, фалсафаи иҷтимоӣ, ахлоқ ва дигар ҷанбаҳои илми фалсафа бахшида шудаанд.

Монографияҳои фундаменталии Иброн Шарипов дар инкишофи илми сиёсатшиносӣ ва фалсафаи иҷтимоӣ ҳамчун дастури методологӣ имрӯз низ аҳамияти худро гум накардаанд. Дар таҳқиқ ва ташаккули муносибатҳои иҷтимоӣ-сиёсӣ ва маънавии ҷамъияти имрӯза низ корҳои таҳқиқии Иброн Шарипов аҳамияти хос доранд».

Дар ҷаласа соҳибҷашнро ҳамкоронаш академикҳо Мӯсо Диноршоев, Тоҳир Фозилов, аъзо корреспондентҳои АИ ҶТ Ғаффор Ашӯров, Шоназар Шоисматуллоев, докторҳои илми фалсафа Хаёлбек Додихудоев, Абдусамад Самиев, олими шинохта Комил Бекзода ва дигарон табрику муборак гуфта, ба ӯ саломатӣ ва комёбиҳои нав ба нави эҷодиро таманно карданд.

Суҳроб Шарипов, директори Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти ҶТ, фарзанди соҳибҷашн, дар бораи нақши падар дар тарбияи ҳафт нафар фарзанд дар оила нуктаҳои ҷолиберо ба ҳозирин ироа кард.

Ҳаёти эҷодии сомонӣ «Рӯзгор» низ ба ин табрикоти дӯстон ва ҳамкорони соҳибҷашн ҳамроҳ шуда, ин олими маъруф ва шахсияти наҷибро бо ин рӯзи муборак самимона табрик гуфта, барояшон тамоми хушиҳои рӯзгорро орзу мекунанд.

**80-СОЛАГӢ МУБОРАК,
УСТОДИ ГИРОМИҚАДР ИБРОН ШАРИПОВИЧ!**

18.04.2016 АМИТ
“Радиёи Ховар”

**ГИРОМИДОШТИ ХОТИРОТИ
ДОКТОРИ ИЛМИ СИЁСАТШИНОСӢ,
ПРОФЕССОР СУҲРОБ ШАРИПОВ**

Таъсиси ягон ташкилоти минтақавии фарогири масъалаҳои кишварҳои он, тағйири фаъолияти ташкилоти ИДМ аз назария ба амалия, эҳтиром ба арзишҳои умумибашарӣ ва фарҳангу мероси халқу миллатҳои минтақа, истифодаи захираҳои обӣ дар минтақа, аз ҷумлаи масъалаҳоеанд, ки имрӯз мушкилоти минтақа шуда истодаанд, аммо доктори илми сиёсатшиносӣ, профессор Суҳроб Шарипов қаблан ҳамчун масъалаҳои меҳварӣ онҳоро ба миён мегузошт. Фаъолияти касбии Суҳроб Шарипов ҳамчун як сиёсатшинос фарохтар аз доираи як корманди давлатӣ буд. Ӯ ҳамеша ҳамчун як олими касбӣ дар бораи ин ё он масъала суҳбат мекард. Ба андешаи аксарияти рӯзноманигорони дохилию хориҷӣ ин шахсият яке аз он олимоне буд, ки проблемаҳои сиёсӣю иқтисодии Осиёи Марказиро хеле хуб омӯхта буд ва дар ҳалли онҳо метавонист саҳми худро гузорад. Ин олими варзида на танҳо дар байни сохторҳои дохилӣ, балки дар байни созмонҳои байналмилалӣ ҳам соҳиби обрӯю эътибор зиёд гардид ва номи Тоҷикистонро баланд бардошт. Мутаассифона, марги нобаҳангом имконият надод, ки ин олими фидокор корҳои оғознамудаашро анҷом диҳад. Пас аз марги нобаҳангоми Суҳроб Шарипов бисёр пешбиниҳои илмӣ ӯ дар бораи вазъи геополитикии ҷаҳони муосир, ки на ҳар кас қобилияти таҳлиси хулосабарории воқеии онро дошта метавонад, тасдиқ шуда истодаанд. Хотиррасон мешавем, ки 14 апрел дар чараёни

ичлосияи панҷуми Маҷлиси вакилони халқи шаҳри Душанбе вакилони шаҳрӣ қарори марбута қабул намуданд, ки дар асоси он кӯчаи Шаумяни пойтахт ба номи собиқ вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, сиёсатшиноси шинохтаи тоҷик, шодравон Сухроб Шарипов гузошта шуд. Ин иқдом аз ҷониби вакилони Маҷлиси шаҳрӣ дар останаи ҷашни мавлуди Сухроб Шарипов, ки ба санаи 18 апрел рост меояд, сурат гирифта, ҳадафи он кадрдонии хизматҳои шоистаи собиқ вакили Парлумон мебошад. Бояд тазаққур дод, ки С. Шарипов моҳи январи соли 2015 дар 52- солагӣ бар асари беморӣ аз олам даргузашт. Мавсуф дар умри кӯтоҳи худ дар вазифаҳои гуногуни давлатӣ, аз ҷумла дар дастгоҳи иҷроияи Президенти кишвар ба ҳайси Ёрдамчии Президенти ҷумҳурӣ (2003-2005), директори Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти ҷумҳурӣ (2005-2011) содиқона хизмат намуда, муаллифи 500 мақола ва беш аз чор китоби илмӣ мебошад. То охири умраш ба ҳайси вакили палатаи поёнии Парлумони мамлакат фаъолият мекард.

Далер Мерганов,

«Садон мардум»

Copyright © 2016 TojNews

Интишор шуд: 14 апреля, 2016 -

ДАР ШАҲРИ ДУШАНБЕ КҶЧАЕРО БА НОМИ МАРҲУМ СУХРОБ ШАРИПОВ ГУЗОШТААНД

Имрӯз, 14-уми апрел вакилони Маҷлиси вакилони халқи шаҳри Душанбе бо қабули як қарор кӯчаи Шаумяни ноҳияи Шохмансурро ба номи Сухроб Шарипов мондаанд.

Дафтари матбуоти шаҳрдории Душанбе мегӯяд, ҳадаф аз номгузории кӯчае ба номи Сухроб Шарипов ин кадрдонӣ аз хизматҳои ӯ мебошад. Кӯчаи ба номи Сухроб Шарипов дар маҳаллаи Гардиши фурӯдгоҳи Душанбе ҷойгир аст.

Сухроб Шарипов, собиқ вакили парламент ва Раиси Маркази тадқиқоти стратегии Тоҷикистон мебошад. Ӯ 19-уми январӣ соли 2015 дар синни 53-солагиаш оламро падруд гуфт.

Марҳум Сухроб Шарипов 18-уми апрели соли 1963 дар шаҳри Душанбе ба дунё омадааст. Соли 1988 факултаи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М. В. Ломоносовро хатм кардааст.

Баъди хатми Донишгоҳи давлатии Маскав ду сол муаллими кафедраи фалсафа дар Донишгоҳи давлатии Тоҷикистон буд.

Ва баъд даст ба кори илмӣ зад. Солҳои 1990-1993 аспиранти факултаи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М. В. Ломоносов буд. Соли 1994 рисолаи илмиро дар мавзӯи “Ҳад ва имкониятҳои озодӣ” дар риштаи “Фалсафаи сиёсатшиносӣ” ҳимоя кард.

Соли 2000-ум дар синни 37-солагиаш унвони доктори илми сиёсатшиносиро гирифт. Аз соли 2001 то соли 2003 муовини сардори бахши иттилоотӣ-таҳлилии Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон буд.

Солҳои 2003-2005 бошад дар вазифаи ёвари Президенти кишвар кор кард. Соли 2005 Директори Маркази таҳқиқоти стратегии назди Президенти Тоҷикистон таъин гардид ва дар ин вазифа то моҳи декабри соли 2010 фаъолият намуд.

Моҳи декабри соли 2011 аз ҷониби Ҳизби халқӣ-демократӣ ба ҷойи Сафаралӣ Рачабов, ки ба таври ногаҳонӣ аз олам даргузашт, номзад пешниҳод шуд.

Дар интиҳоботи парламенти соли 2015 боз дар ҳавзаи Шохмансур №3 номзад шуд. Аммо 22 рӯз қабл аз баргузори интиҳобот, 19-уми январи 2015 бар асари беморӣ дар бемористони ҷумҳуриявӣ “Қарияи боло” ҷон ба ҷонофарин супурд.

Муаллифи ду китоб оид ба рушди равандҳои сиёсӣ дар Тоҷикистон ва зиёда аз 300 мақолаи илмӣ, аъзои Шӯрои коршиносони Созмони Ҳамкориҳои Шанхай, ОДКБ, Шӯроҳои илмӣ Академияи САҲА (Бишкек) ва Шӯро оид ба ҳимояи рисолаҳои номзодии илмҳои сиёсӣ, дорандаи медали ҷашнии «20-солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» аст.

<http://tojnews.org/tj/news/kuchaero-ba-nomi-sukhrob-sharipov-guzosht>

**Дӯсти Устод Сухроб Ш.
аз Парлумон**

РАФТААСТ АЗ НАЗАРУ ЛЕК, ЗИ ДИЛҲО НАРАВАД

Марди соҳибхунару бохираду фарзона,
Биравад аз назару лек, зи дилҳо наравад.

Бо чунин мисраъҳо ҳусни оғоз бахшидани маводи мазкур бесабаб нест. Зеро сухан бобати инсоне меравад, ки маргаш ба ҳеҷ ваҷҳ маънои анҷоми зиндагиашро надорад. Кору номи неки чунин нафарон намегузорад, ки номи некашон аз дафтари хотирот зудуда шавад. Манзури ман сиёсатшиноси муътабар, олими сермаҳсул ва инсони ҳудогоҳу комил Сухроб Шарипов аст. Банда бо тақозои вазифа дар қисмати аъзами Иҷлосияҳои Маҷлиси намо-

яндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, чаласаи кумитаҳо ва муҳокимаҳои Парлумон ширкат меварзам. Давоми ин солҳо фаъолияти ҳар як вакил бароям аз ҷандин зовия хувайдо шудаву хулосаҳо низ бобати онҳо яксон нест. Дар ин росто, ҳислатҳои неки шодравон Сухроб Шарипов, ки ватандӯстӣ, ҳақгӯӣ ва ростқавлӣ аз ҳамон ҷумлаанд, натавонанд бо сухан, балки бо амалҳояш собит буд. Мушоҳида менамудам, ки дар тамоми ҳолатҳо новобаста аз вазъият, нуктаи назарашро ҳасурона ибтидо мекарду ба андешаҳои муғризнаи натавонбинони миллати тоҷик, ки дар вазъияти ахбори омма ба ном мустақил тавассути журналистони «баргузидашон» инъикос мекарданд, посухҳои муносиб меод.

Ба наздикӣ рӯи мизи кории мудирӣ шӯбаи ҳуқуқи Дастгоҳи Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Усмон Охунов чашмам ба пешниҳоди вакилӣ, ки ба Сухроб Шарипов тааллуқ дошт, афтод. Зимни таваҷҷуҳ иттилоъ гирифтаам, ки ин охири пешниҳоди шодравон Сухроб Шарипов ба ҳайси вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, ба лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Оид ба ворид намудани тағйири иловаҳо ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи хизмати давлатӣ» рабт дошт. Агар гӯям, ки ироаи пешниҳод вобаста ба кулли масъалаҳои дар Иҷлосияҳои Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди баррасӣ қарор мегирифта аз ҷониби мавсуф раванди муттасил буд, муболиға намешавад. Биноан, нуктаи назари ӯ дар вазъияти ахбори омма ба сифати назари созанда ва аз ватандӯстиву далелҳои муътамад маншаъ гирифта, инъикос ва аз ҷониби ҷомеа хуб пазируфта мешуд. Ба ҳеҷ ваҷҳ

аз журналистон канораҷӯӣ намекард, баръакс вобаста ба дилхоҳ масъала назари хешро, ки ҷузъе аз сиёсати пешгирифтаи Ҳукумати ҷумҳурӣ буд, дар заминаи далелу арқоми муътамад баён менамуд. Вақте ба тарҷумаи ҳолаш мутаваҷҷеҳ шавем, маълум мегардад, ки инсон ба маънои тоҷаш дар қураи зиндагӣ обутобёфта аст. Соли 1963 таваллуд шуда, мактаби миёнаи № 77-и шаҳри Душанбе хатм кардааст. Фориғуттаҳсили факултаи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов буд. Чун аксари шахсиятҳои шинохта ғайрифаъолияти меҳнатии номбурда соли 1988 дар собиқ Донишгоҳи давлатии Тоҷикистон ба номи В.И. Ленин (ҳоло Донишгоҳи миллии Тоҷикистон) ҳамчун устод шурӯъ гардидаву соли 1990 ба аспирантураи Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов дохил шуда, соли 1994 рисолаи илмиро дар мавзӯи «Ҳад ва имкониятҳои озодӣ» дар риштаи «Фалсафаи сиёсатшиносӣ» бомуваффақият ҳимоя кардааст.

Марҳилаи рушду такомули шахсияти Сухроб Шарипов ҳамчун сиёсатшинос соли 1998 - аз замони оғози фаъолият дар Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон шурӯъ гардид. Давоми солҳои фаъолият дар ин Маркази бонуфуз ва ироакунандаи мавқеи Ҳукумати ҷумҳурӣ мавсуф худро ба сифати таҳлилгари дақиқназар ва ҳақиқатгӯ таври шоиста дар дохил ва хориҷи кишвар муаррифӣ намуд. Сабк, тарзи ифодаи фикр, ҳулосаронию натиҷагирӣ ва бардошти номбурда аз рӯйдодҳои ҷомеа аз андешаи дигарон куллан фарқ мекарданд.

Матлабҳои зиёди таҳлилии мавсуф, ки ифодакунандаи манфиатҳои миллии кишварамон ҳастанд, дар

мачалла ва рӯзнамаҳои бонуфузи дохил ва хориҷи ҷумҳури таври мунтазам ба нашр мерасиданд. Минбаъд фаъолият ба ҳайси муовини мудирӣ шубҳаи иттилоотӣ-таҳлилии Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ёвари Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, директори Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, вакили Маҷлиси намояндагонӣ Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон идома ёфт. Коршиносон ба он назаранд, ки маҳз замони роҳбарии номбурда Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ниҳоди бонуфузи таҳлили масоили мубрами вобаста ба ҳаёти сиёсӣ-иҷтимоӣ ва иқтисодии Тоҷикистон, Осиёи Марказӣ, робитаҳои байналмилалӣ сатҳи ҷаҳонӣ ва ояндабинии равандҳои рушди ҷомеаи гуногун табдил ёфт. Ёдовар мешавем, ки мавсуф дар синни 37-солагиаш рисолаи илмиро ҳимоя карда, унвони доктори илми сиёсатшиносиро гирифт. Шогирдони зиёд дорад, ҳаҷдаҳ нафар таҳти роҳбарии вай рисолаҳои номзади илм ва доктори илмиро ҳимоя кардаанд. Муаллифи 4 монография ва бештар аз 500 мақолаи илмӣ- таҳлилӣ ва иштирокчии конференсҳои зиёди илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ буд. Ин омил бори дигар собит месозад, ки:

Дар ин кохи дилкаш намонанд касе,
Равад оқибат, гарчи монад басе.

Равонаш шод ва манзили охираташ обод бод устоди азиз.

ЁДБУДИ МАРДИ НАКЎНОМ ВА ДОНИШМАНД

Рӯзи 18-уми апрели соли 2015 дар маҷлисоҳои МТС-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти унвони «Марди накуном ва донишманд» мизи гирд бахшида ба зодрӯзи собиқ директори Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, доктори илми сиёсатшиносӣ, профессор Сухроб Шарипов баргузор гардид. Дар ин нишаст дӯстону ҳамкорон, шогирдону пайвандон ва коршиносони масоили сиёсӣ ва дигарон ширкат варзиданд.

Махфили ёдбудро директори Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Худобердӣ Холиқназар ифтитоҳ намуда, дар бораи ҳаёт ва фаъолияти илмии марҳум Сухроб Шарипов суҳанронӣ намуд. Мавсуф хизматҳои шоистаи шодравон Сухроб Шариповро ба ҳайси директори Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон қайд намуда, хотироти худро дар бораи марҳум баён намуд.

Сипас дӯстону ҳамкорон ва шогирдони Сухроб Шарипов: Сайфулло Сафаров, Кароматулло Олимов, Абдунабӣ Сатторзода, Абдулвоҳид Шамолов, Шохназар Шоисматуллоев, Ҷамшед Саидов, Фаррух Насимов, Гузел Майтдинова, Саодат Соҳибназарова, Бахтиёр Раҳмонов, Абдурахмон Қурбонов, Абдурахмон Абдуманнонов, Ҷӯрахон Давлат, Фарида Муминова, Абдуллоҳи Раҳнамо ва дигарон хотиро-

ти неки худро дар бораи шодравон Сухроб Шарипов изҳор карданд.

Дар охир суҳан ба завҷаи марҳум хонум Шахло Раҳимова дода шуд. Ӯ самимона фикру мулоҳизаҳои хешро дар бораи ҳамсараш Сухроб Шарипов ҳамчун сарвари хонавода, ҳамсари вафодор, падари меҳрубон, муносибати неку самими ӯ бо фарзандону пайвандонаш баён намуда, аз номи аҳли байти марҳум ва пайвандонаш ба ташкилкунандагон ва иштирокчиёни маҳфили ёдбуд изҳори сипос намуд.

**Сайфулло Сафаров,
муовини якуми Директории Маркази
тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии
Тоҷикистон, номзади илмҳои фалсафа,
мачаллаи «Тоҷикистон»
№11-12 (1116) 2011, саҳ. 16-17.**

ПОЯГУЗОРИ ФАЛСАФАИ ИҶТИМОИИ МУОСИРИ ТОҶИК

Файласуф, олим ва омӯзгори шинохта, яке аз поягузори фалсафаи иҷтимоии муосири тоҷик Иброн Шарипов ба синни мубораки 80 расиданд. Агар саҳифаҳои такомули фардӣ, илмию эҷодӣ ва омӯзгории ин инсони начибро варақгардон созем, бисёр лаҳзаҳоеро дармеёбем, ки ба камолоти аксари зӣёиёни муосири ин насли тоҷик хосанд. "Иброн Шарипов 15 сентябри соли 1931 дар деҳаи Алисурхун ноҳияи Сангвор таваллуд ёфта, аз падар хеле барвақт ятим мондааст.

Ҳаёту камолоти минбаъдаи ӯ дар хонаи бачагон гузаштааст.

Аз солҳои 1940 то 1951 вай дар хонаи бачагони ноҳияҳои Тавилдара, Сангвор, Орҷоникизобод (ҳоло Ваҳдат) ба таълиму тарбия фаро гирифта шуда, ба камол расида, сипас Омӯзишгоҳи омӯзгории ноҳияи Орҷоникизободро хатм кардааст. Соли 1951 ба шӯъбаи таърихи Донишгоҳи давлатии Тоҷикистон (ҳоло Донишгоҳи миллии Тоҷикистон) дохил шуда, онро соли 1955 муваффақона ба итмом расонид. Ҳамчун мутахассиси ҷавон ўро ба Институти омӯзгории Кӯлоб ба ҳайси омӯзгори фанни асосҳои марксизм - ленинизм фиристонданд. Дар он ҷо ў бо як зумра устодон, ҷавонони болаёқат, олимони ояндаи ҷабҳаҳои гуногуни илми тоҷик, аз қабилҳои Хоҷаев, Собиров К.С., Сафаров Н.С., Ярошевский М.Г., Назаршоев М.Н., Латипов Н.Л., Сўфиев А.С., Фузайлов С.Ф., Азизов С. ва дигарон фаъолият ва ҳамкорӣ намудааст.

Баъдтар дар шӯъбаҳои маорифи шаҳр ва ноҳияи Кӯлоб, Арал (ҳоло Восеъ) ба ҳайси директори мактаби миёна кор кардааст. Соли 1960 ба аспирантураи шӯъбаи фалсафаи Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон шомил гардида, ҳамзамон ба ҳайси муаллими кафедраи марксизм - ленинизм Донишқадаи давлатии омӯзгории ба номи Т.Г. Шевченко (ҳоло ба номи С. Айни) низ фаъолият намуд. Пас аз хатми аспирантура соли 1960 ба сифати ходими илмӣ ҳамин шӯъба ба кор қабул карда мешавад. Дар давоми фаъолияти зиёда аз 60-солаи хеш профессор И. Шарипов зинаҳои гуногуни камолоти илмӣ эҷодӣ: омӯзгор, аспирант, ходими хурд ва калони илмӣ, мудири сектор ва мудири кафедраҳои таърих, соли 1965 рисолаи илмӣ номзади илми фалсафа-ро дар мавзӯи "Ростқавлӣ- хислати ҷудонопазири одамони советӣ" ва соли 1979 рисолаи докториро дар Институти фал-

сафаи АИ ИҶШС (Маскав) дар мавзӯи "Қонуниятҳои ташаккули муносибатҳои сотсиалистии ҷамъиятӣ дар Тоҷикистон" ҳимоя намуд. Солҳои 1980-1983 вазифаи котиби озодаи кумитаи ҳизбии АИ Тоҷикистонро иҷро намуда, аз соли 1984 то ба имрӯз дар донишгоҳҳои гуногуни ҶТ ба ҳайси профессор, мудири кафедраи фалсафа фаъолият кардааст.

Солҳои охир боз ба Институти фалсафа баргашта, то ба ин ҷониб ба ҳайси ходими пешбари илм кор кардааст. Агар ҷанбаҳои гуногуни фаъолияти устод И. Шариповро таҳти назар қарор диҳем, мебинем, ки қисмати аз ҳама муҳимми онро маҳз омӯзишу таҳқиқи масъалаҳои илмию эҷодӣ ташкил дода, аз ин лиҳоз ўро ба яке аз поягузори маъруфи фалсафаи иҷтимоии муосири тоҷик табдил додааст. Ба хусус илми транзитологияи тоҷик-илм дар бораи равандҳои давраи гузаришро бе андешаву пешгӯйҳои илман асосноки устод Шарипов И.Ш. тасаввур кардан амри маҳол аст. Ҷиҳати асосии фаъолияти илмию эҷодии олимро доираи вақти таҳқиқоти масъалаҳои муҳими ҳаёти иҷтимоию сиёсии ҷумҳурӣ, паҳлӯҳои гуногуни муносибатҳои ҷамъиятӣ, ахлоқу одоб ва тарбияи маърифатӣ, табдили муносибатҳои ғоявию маънавӣ, бахусус муносибатҳои миллӣ, масъалаҳои худшиносӣ ва ваҳдати миллии имрӯзаи тоҷикон ташкил медиханд. Қомеъҳои илмии файласуф ва олими шинохта дар 8 монография, китоб ва бештар аз 140 мақолаи илмӣ, илмию оммавӣ ва илмию методӣ ба таъб расидаанд. Дар миёни онҳо "Ростқавлӣ- хислати ҷудонопазири одамони советӣ", ("Ирфон", 1965), Гуманизм ва шахсият", "Ирфон", 1967, "Заминаҳои табдили муносибатҳои ҷамъиятӣ дар Тоҷикистон дар роҳи тараққиёти ғайрикапиталистӣ", қисми 1, ("Дониш", 1973), "Ташаккули ахлоқи коммунистӣ" (1975),

"Табдили муносибатҳои иҷтимоӣ-сиёсӣ дар Тоҷикистон дар роҳи тараққиёти ғайрикапиталистӣ", қисми 2, ("Дониш", 1976), "Қонуниятҳои ташаккули сотсиалистии муносибатҳои ҷамъиятӣ дар Тоҷикистон", ("Дониш", 1983), "Табдили муносибатҳои идеологӣ дар Тоҷикистон", ("Дониш", 1986)-ро номбар кардан ҷои астам. Асарҳои илмӣ файласуф тамоюли бағоят муҳими назариявӣ амалӣ дошта, ба як қатор масъалаҳои норавшан рӯшанӣ андохта, дар байни аҳли илм ва зиёӣ ҷунбиши афкорро ба миён оварда, дар ҷумҳурӣ ва берун аз он дасгирӣ пайдо кардаанд.

Профессор Иброн Шарипов иштирокчи фаъоли як қатор конференсияҳои байналмилалӣ ва ҷумҳуриявӣ буда, илми тоҷикро сарбаландона муаррифӣ, пуштибонӣ ва ҳифз намудааст. Мавсуф фаъолияти босамари илмӣ эҷодии хешро бо кори таълиму тарбияи ҷавонон дар мактабҳои олии ҷумҳурӣ пайваста пеш бурда, дар инкишофи корҳои илмӣ, илмӣ методӣ, ҳимояи рисолаҳои номзадӣ, навиштаҳои китобҳои дарсӣ ва дастурҳои методӣ мусоидати фаъолона кардааст.

И. Шарипов ҷун файласуфи варзида яке аз роҳбарони гурӯҳи эҷодии муаллифони китоби дарсии "Фалсафа" ("Маориф", 1997) барои мактабҳои олии ҷумҳурӣ мебошад. Саҳми олим ва омӯзгор дар камолоти тарбияи кормандони баландхаттоси соҳаи фалсафа назаррас буда, зеро сарвари ӯ 10 нафар ҷавонон аспирантураро хатм намудаанд. Ба иловаи ин ёрии бевоситаи вай дар ҳимояи рисолаҳои илмӣ 15 нафар унвонҷӯён пураризиш ва боиси кадрдонист. Фаъолияти гуногунҷабҳаю самараноки илмӣ назариявӣ ва илмӣ омӯзгорӣ устои арҷманд обрӯи ӯро дар байни ҳамкасбону ҳамкорон, аҳли илм, донишмандони дохил ва хориҷи ҷумҳурӣ баланд бардоштаанд.

Хизматҳои И. Шарипов бо як қатор ифтихорномаҳои соҳавӣ ва медали "Барои меҳнати шоён" кадр гардонида шудаанд. Устод дар таҳқиқи мавзӯҳои инъикоси ғояҳои озодандешии тоҷикон дар ибтидои қарни XX, заминаҳои табдили гузариши тоҷикон аз муносибатҳои патриархалӣ-феодалӣ ба прогрессии муносири ҷамъиятӣ, хусусиятҳои ҷунбишҳои демократӣ-озодихоҳии тоҷикон ва баҳои обективи онҳо дар арафа ва рафти табдили инқилобии муносибатҳои ҷамъиятӣ дар Тоҷикистон; масъалаҳои амалӣ гардонидани сиёсати миллигардонии сохтори маҳаллию давлатӣ, хусусияти табдили муносибатҳои идеологию маънавии ҷомеаи тоҷикон, таҳлили моҳияти иртиқоии ҷараёнҳои панисломизм ва пантуркизм саҳм гузоштааст, ин масъалаҳоро бо диди нав, бо як рӯҳияи миллатпарварона ва ватандӯстона ба рӯи қоғаз овардааст.

Аз ҷумла, ба як қатор масъалаҳои баҳсноки ин солҳо даст зада, моҳият, мақом, таҳаввулот ва аҳамияти ҷараёни ҷадидияро асоснок намудааст. Ҳамчунин, ба омӯзиши ҷомеаи анъанавии тоҷикон машғул шуда, ба таҳлили муносибатҳои авлодӣ, падаршохӣ (патриархалӣ), феодалӣ, табдили инқилобии ин муносибатҳо дар Тоҷикистон рӯшанӣ андохтааст, ки чӣ дар байни аҳли илму зиёи Тоҷикистон ва чӣ берун аз он дастгирӣ пайдо кардааст. Бо-яд гуфт, ки тамоми фаъолияти илмии устодро метавон ба доираи масоили таҳқиқотии транзитология дохил кард. Ин мактаби устод, ки онро шогирдон ва пайравонашон давом медиханд, имрӯз ба яке аз ҷараёнҳои тавоноии илми ҷомеашиносии тоҷик табдил ёфтааст. Агар устод масоили равандҳои гузаришро аз замони патриархалию феодалӣ ба ҷомеаи сотсиалистӣ ва раванди ташаккули муносибатҳои сотсиалистиро дар соҳаҳои гуногуни ҳаёти иҷтимоӣ таҳқиқ

карда бошад, пас шогирдони ӯ заминаҳои бадастовариҳои истиқлолияти миллию давлатӣ, ҷаҳонбинӣ ва ҷаҳонфаҳмии миллий, худшиносӣ ва худогоҳии миллий, таҳкими истиқлолият ва давлатдорӣ миллий, рушди фарҳанги миллий, ба вучуд омадан ва таҳкими ваҳдати миллий дар замони истиқлолиятро таҳқиқ кардаанд, ки барои таҳкими сиёсати имрӯзаи давлати соҳибистиқлоламон заминаи мустаҳками назариявӣ мебошанд.

Ба ин марди меҳнатдӯст, олиму фозил, сарбаланду ҳақиқатписанд, равшанкунандаи роҳи илмӣ насли ояндаи кишвар, ки дар тарбияву тайёр кардани олимони ҷомеашинос саҳми арзанда гузоштааст, саломатии бардавом, пешравиҳо ва ғайзу баракат аз умри муборакашонро хонем.

18 апрел 2013,

<http://www.ozodagon.com/siesi/9615-srob-sharifov-nyusmeyker.html>

СУҲРОБ ШАРИПОВ – НҶОС МЕЙКЕР

Дар ин моҳ (апрел) аксар шахсиятҳои бузурги дунё таваллуд шудаанд ва дар таърих ва ҷомеаи ҷаҳон бар ҳар василае таъсиргузор буданд. Дар ин миён яке аз донишмандони воқеии улуми фалсафа ва сиёсатшиносии тоҷик, доктор Суҳроб Шарипов, таваллуд шудаанд ва имсол аз зиндагии шарифашон ним аср сипарӣ мешавад.

Суҳроб Шарипов замоне, ки масъулияти раисии Маркази тадқиқоти стратегӣ назди Президенти Тоҷикистонро ба уҳда доштанд, аз хабарсозтарин мансабдорони кишвар буданд. Ҳамеша изҳороте медоданд, ки бар пояи

манфиатҳои миллии Тоҷикистон буд ва ҳеҷ гоҳ дар нуқтаи назарҳояшон манфиатҳои миллиро қурбони манофеи қудрат сиёсӣ накардаанд.

Банда ба унвони журналист ва нафаре, ки то ҳоли ин шахсият ва ҳайсиати эшон шиносӣ дорам, чанд нуктаро меҷӯям дар ростои 50-солагиашон зикр кунам. Ҳамчунин ёдрас мешавам, ки бо ҷаноби Шарипов шиносоии мустақим надорам. Танҳо як дафъа дар ростои 99 - солагии матбуоти тоҷик якҷоя бо дӯсти хушмандам Абдуазими Абдувахҳоб як мусоҳиба бо ҷаноби Шарипов барои рӯзномаи «ИмрӯзNews» анҷом дода будем. Дар ҳамин суҳбат гуфта буд, ки «барои мо ҳукумат муҳим нест, танҳо миллат ва давлат бояд муҳим бошад». Як дафъаи дигар бисёр кӯтоҳак назари эшонро дар мавриди эҷод ва қабули Стратегияи давлатдориву миллатсозӣ пурсида будам. Аммо бо дидагоҳҳо ва назароти воқеан арзишманди эшон аз тариқи расонаҳо ва мақолоти китобхояшон ошноӣ пайдо кардам. Таҷрибаи шинохти ман аз ҷаноби Шарипов таври хеле мухтасар ҳамин ҳулосаҳои зер шуданд:

1) Пеш аз ҳама олими ғебад ва таҳлилгари воқеӣ ҳастанд. Суҳанронӣ ва мусоҳибахояшон одамо ба фикр ва мулоҳиза водор мекунад ва барои равшан намудани масъалаҳо мадад мерасонад.

Бояд бигӯям, ки мо камтар таҳлилгарони сатҳи ҷаҳонӣ дорем, ки яке аз беҳтаринҳояшон ҷаноби Шарипов мебошанд;

2) Аз аксари ходимони давлатӣ фарқ доранд. Фарқиат пеш аз ҳама дар самимияти инсонӣ мебошад. Одами дастрас ва бомулоҳиза мебошанд. Аз дастрастарин мансабдорон дар даврони раёсати Маркази тадқиқоти стратегӣ буданд ва имрӯз ҳам аз вакилони фаъоли парлумон мебошанд;

3) Муҳаббати самимӣ нисбат ба Тоҷикистони соҳибхитӣ доранд ва дар суҳанрониву мусоҳибаҳои худ инро нишон медиҳанд. Алорағми дигар мансабдорони давлатӣ ҳамеша дар мавриди воқеоти сатҳи кишвар назари худро баён мекунанд. Дар мавриди мушкilotи кишвар, ки ба мансабдорони баландмақоми давлат марбутанд, бепарда ҳарф мезананд. Аз ҷумла, нуқтаназари эшон нисбат ба монополияи бозори маводи сӯхти кишвар, ки дар пушти он мансабдорони калидии ҳукумати кишвар панаҳ бурда буданд;

4) Аз миёни мансабдорони тоҷик «нюс мейкер» ба ҳисоб мераванд ва аксари суҳанҳои хабарсози эшон хусусияти мусбат дорад ва набзи ҷомеаро нишон медиҳад. Дар мавриди Стратегияи миллатсозиву давлатдорӣ гуфта буданд, ки «ҳарчанд характери идеологӣ доштани давлати моро Сарқонун иҷозат намедиҳад, вале бояд чунин як барномаи миллатсозиро таҳия ва бипазирем». Ҳамин чаноби Шарипов буданд, ки дар давраи раёсатшон дар Маркази тадқиқоти стратегӣ чанд конфронсу як китобро чун қорҳои муқаддамотӣ барои таҳияи ҳамин гуна барнома роҳбарӣ намуданд;

5) Яке аз вакилони фаъоли парлумон ба ҳисоб мераванд, ки дар қатори дигар ду-се вакил фаъолона дар баррасии қонунҳо иштирок менамоянд. Яъне аз шумори вакилоне ҳастанд, ки мансабдорон ҳангоми муҳокимаҳои парлумонӣ ва ё муаррифии лоиҳаву қонунҳо ба саволҳои ҷавоб дода наметавонанд;

6) Танҳо ду маврид будааст, ки ҷомеаи оғоҳ ва расонаиву илмӣ кишвар нуқтаназарҳои эшонро чандон воқеӣ қабул накард. Яке назарашон дар бораи нуфузи «ОП», ки гуфта буданд, ки нуфузи воқеии ин ҳизб дар миёни мардум

хеле поин ҳаст. Дигар ин ки гуфта буданд, ХХДТ нерӯмандтарин ҳизби кишвар мебошад ва номзади ин ҳизб дар интиҳобот баранда мешавад. Албатта, бо назардошти воқеиятҳои Тоҷикистони муосир бояд хулоса кард, ки ҷаноби Шарипов ин суҳанҳоро дар шароите мегӯянд, ки худ яке аз идеологҳои ин ҳизб ҳастанд.

Хулосаи ниҳойи ин ки дониш ва ҷаҳонбинии Суҳроб Шарипов навобаства аз системаи сиёсии ҷомеа барои Тоҷикистони ободу саодатманд бисёр арзишманд мебошад ва мо аз Худованди бузург ҳамин умедвориро дорем, ки эшон дар сатҳҳо ва шароитҳои хубтар ин таҷрибаи камназир ва ҷасорату мавқеи миллияшонро истифода меkunанд.

**Ҳикматулло Ҳоҷаев, корманди
Маркази тадқиқоти стратегии
назди Президенти ҶТ**

МАРДИ НАКЎНОМ НАМИРАД ҲАРГИЗ...

Душанбе, 17.04.2015. (АМИТ «Ховар»).

Ёдовар мешавем, ки 18 апрели соли 2017 сиёсатшиносии маъруфи тоҷик, собиқ вакили Маҷлиси намояндагон, доктори илми сиёсатшиносӣ, профессор Шарипов Суҳроб, ки мутаассифона имрӯз дар паҳлӯи мо нест, ба синни 54 мерасид. Аз гузаштани устои азиз ду сол сипарӣ мешавад.

Ин марди шариф дар замони шӯравӣ таҳсил карда, аспирантураро дар Федератсияи Русия ба итмом расонид ва муддате дар ин кишвар қору фаъолият кард, вале қамон

лоти эҷодӣ ва ташаккули вай чун олим, сиёсатшинос ва шахсияти давлатӣ дар Тоҷикистони соҳибистиклол поягузорӣ шудааст.

Ӯ соли 1963 дар хонаводаи олими машҳури тоҷик, доктори илмҳои фалсафа, профессор Иброн Шарипов таваллуд шудааст. Мавсуф сифатҳои оливу неки инсонӣ, чун поквичдонӣ, садоқат, ростқавлӣ, муҳаббат ба миллату Ватани худ Тоҷикистонро аз оила, аз қиблагоҳаш ба мерос гирифтааст. Баъд аз хатми мактаби миёнаи рақами 77-и шаҳри Душанбе ба Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов, ба факултаи фалсафа дохил мешавад. Баъд аз хатми донишгоҳи мазкур дар соли 1988 ба Ватан бозгашта, дар Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ба ҳайси устод ба кор машғул мегардад. Соли 1990 боз ба аспирантураи Донишгоҳи давлатии Москва дохил шуда, соли 1994 рисолаи илмиро дар мавзӯи «Ҳад ва имкониятҳои озодӣ» дар риштаи фалсафаи сиёсатшиносӣ бо муваффақият ҳимоя мекунад. То соли 1998 дар ҳамин Донишгоҳ ба сифати корманди илмӣ кор кардааст. Дар давраи таҳсил дар аспирантура, дар солҳои мушқилу вазнини давраи гузариши бӯҳронии солҳои 90-ум ба хоҳири таъмини рӯзгор, ҳамзамон бо иҷрои корҳои илмӣ, чун коменданти хобгоҳ, посбон, дистрибутери ширкат, назоратчӣ дар бозори «Лужники» кор кардааст, ки ин ҳам таҷрибаи хуби зиндагӣ ва дарси ҳаёт барои олими чавон гардид. Шодравон Сӯҳроб Шарипов дар айни замон дар охири солҳои 80-ум ва авали солҳои 90-ум ҳамроҳи И.Сатторов, ҳоло сафири Тоҷикистон дар Русия, Р.Сафаров–эроншиноси маъруфи тоҷики муқими Русия, Х.Муҳаббатов–олим, арбоби ҷамъиятии муқими Москва, П. Муллоҷонов–сиёсатшиноси тоҷик ва дигарон нахустин созмони фарҳангии тоҷикон дар Русия «Суғдиён»-ро таъсис до-

да буданд. Онҳо дар ҳаёти иҷтимоии Русия ва ҳифзу муаррифии фарҳанги тоҷикон барои ҷаҳониён корҳои назаррасро анҷом доданд. Соли 1998 дар ҳаёти ӯ саҳифаи нав боз мешавад. Вай ба Ватан баргашта, дар Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон чун мудири шуъбаи сиёсати дохилӣ ба кору фаъолият машғул мешавад.

Вай чун олим, сиёсатшинос ва ватандӯст камол меёфт. Мақолаҳои рӯзмарраву мубрам ва нишонрасу ҳадафманди вай дар ҷомеа ақсуламали ҷиддӣ ба миён меоварданд. Сабк, тарзи ифодаи фикр, ҳулосаронию натиҷагирӣ ва бардошти устод аз рӯйдодҳои ҷомеа бо нотақрории худ, мантиқи худ, масъулият ва таҳаммулпазирии хеш дар баробари андешаи дигарон фарқ мекарданд. Метавон гуфт, ки вай асосгузори сиёсатшиносии амалӣ дар Тоҷикистони муосир мебошад. Инро на танҳо коршиносону олимони Тоҷикистон, балки олимони ва мутафаккирони дигар кишварҳо низ эътироф мекунанд ва қарданд.

Сухроб Шарипов, яке аз коршиносони варзида ва таҳлилгари Созмони ҳамкории Шанхай мебошад. Ӯ дар байни олимони ва коршиносони ҚХЧ, Русия, Қазоқистон, Ўзбекистон, Қирғизистон, Эрон, Ҳиндустон, Туркия, Муғулистон, Афғонистон, Покистон, Туркманистон, Исроил ва ғайра аз обрӯю эътибори хос бархурдор буд. Мақолаҳо ва таҳлилҳои илмию ояндабинии вай дар ИМА, Фаронса, Олмон, Полша, Австрия, сохторҳои таҳлилии СММ, СААД, САҲА, Иттиҳоди Европа, ИДМ ва ғайра маълуму машҳур буд. Вай ҳамеша ба ҳимояи манфиати миллӣ ва давлатии Тоҷикистон суханронӣ намуда, фарҳанги хуби баҳс, таҳаммулпазирӣ нисбат ба мусоҳибон ва дигар андешони сиёсиро дошт, ки ба кам қасон муяссар мешавад.

Чунин хислатҳои наҷиби Сухроб Иброновичро ба назар гирифта, ўро муовини мудирӣ шуъбаи иттилоотӣ-таҳлилии Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва роҳбари бахши таҳлилӣ таъйин мекунанд. Баъдан ӯ ба ҳайси ёрдамчи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ифои вазифа менамояд.

Соли 2005 Сухроб Шарипов боз ба Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба кор баргашт, вале ин дафъа чун роҳбарии ин ниҳоди бонуфузи таҳлилӣ-ояндабинӣ. Дар ин мақом истеъдоди роҳбарии ӯ ва сифатҳои дигари вай чун олим ва таҳлилгар хубтар намоён гардид ва эътибораш дар ҷомеа афзуд. Ҳамкорон ва журналистон Сухроб Иброновичро шӯҳи оmez «яке аз аввалин сиёсатшиносони Тоҷикистон», «стратегии рақами яки кишвар» меномиданд, вале дар ин шӯҳи ҳақиқат ниҳон буд. Дар давраи роҳбарии вай МТС-и назди Президенти ҚТ на танҳо ба маркази таҳлилии минтақа, балки ба ниҳоди бонуфузи таҳлилии масоили мубрами вобаста ба ҳаёти сиёсӣ-иҷтимоӣ ва иқтисодии Тоҷикистон, Осиёи Марказӣ, робитаҳои байналмилалӣ сатҳи ҷаҳонӣ ва ояндабинии равандҳои рушди ҷомеаи муҳталиф табдил ёфт. Сохторҳои бонуфузи таҳлилӣ ва илмӣ байналмилалӣ ба мазмуну моҳияту мантиқи таҳлилу ояндабинии Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти ҚТ арзиш қoил мешуданд. Марказ як навъ ниҳоди илмӣ- тадқиқотӣ миёни ҷомеаи шахрвандӣ ва ҳукумат гардид. Устод тамоми масъулиятро ба дӯши худ гирифта, вазифаҳо ва ҳадафҳои сиёсати дохилӣ ва хориҷии кишварро воқеъбинона ва бо ҷуръат таҳлилу арзёбӣ карда, шарҳу эзоҳ медод.

Устод ба кори илмӣ фундаменталии сиёсатшиносӣ идома медод. Дар соли 2000 бо ибтиқори вай дар

Тоҷикистон нахустин Шӯрои илмии ВАК-и Русия оид ба Ҳимояи рисолаи докторӣ дар илми сиёсатшиносӣ таъсисёфт.

Суҳроб Шарипов дар синни 37-солагиаш рисолаи илмиро ҳимоя карда, унвони доктори сиёсатшиносиро гирифт. Ӯ даҳҳо шогирдон–унвонҷӯ ва аспирантҳо аз Русия, Эрон, Қазоқистон, Озёрбойҷон, Арманистон ва Тоҷикистонро тарбия карда, ба кори илмии онҳо роҳбарӣ мекард ва онҳоро чун олиму коршинос ба камол расонида аст. Дувоздаҳ нафар тахти роҳбарии вай рисолаи номзади илм ва докториро ҳимоя кардаанд. Вай дар Тоҷикистон мактаби муосир, касбӣ ва таҳлилии сиёсатшиносиро ба вуҷуд овард. Муаллифи ду монография ва бештар аз 500 мақолаи илмӣ-таҳлилӣ ва иштирокчии садҳо конференсҳои илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ мебошад. Устои равоншод унвони профессориро дар синни 50 солгаӣ касб намуда буд.

Шарипов Суҳроб шахсияти саршиноси иҷтимоӣ, вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии ҚТ баҳисоб мерафт. Ба ақидаи коршиносон, бо омадани вай ба парлумон баҳс бар сари масоили мубрами ҳаёти ҷомеа ва тасвиби қонунҳои сарнавиштсоз ҷиддитару шадидтар шуд.

Ҳарчанд Суҳроб Ибронович ҳанӯз аз синни ҷавонӣ дар ҷодаи сиёсат фаъолу донишманд буд, вале афсӯс, ки боқимондаи умр кифоят накард, то нақшаҳои стратегии давлатро, ки дар сар дошт, бобати бештар муаррифӣ намулдани миллати тоҷик дар арсаи сиёсати ҷаҳонӣ пиёда созад. 20 март соли 2015 яке аз рӯзномаҳои ҷумҳурӣ шодравон Шарипов Суҳроб Иброновичро сиёсатмадори сол ва ҷеҳраи сиёсии кишвар эълон намуд ва қайд карданд, ки ягона ҷеҳраи хабарсози Ҳизби халқии демократии Тоҷикистон буд, ки бо озодандешӣ ва ростгӯӣ шухрат дошт. Назарашро на ба манфиати як гурӯҳ ё ҳизб, балки манофеи миллии

Тоҷикистон баён мекард. Аз сиёсатмадорони насли нав буд, ки фазои сиёсии кишварро хузури чашмрас дошт.

Аммо, мутаассифона, марги нобаҳангом устод Сухроб Шариповро дар сини панҷоҳудусолағӣ, дар давраи камолоти умр, эҷодкорӣ, амалисозии нақшаҳои стратегие, ки метавонистанд ба манфиати давлату миллат бошанд, бо худ бурд.

Дар ҳақиқат марги Сухроб Ибронович барои Тоҷикистон як талафоти ниҳоят калон аст. Ӯ сиёсатмадори сатҳи ҷаҳонӣ буд.

Худованд рӯхи устои равоншодро масрур гардонад.

Мо, шогирдонаш ифтихор мекунем, ки чунин устои часуру донишманд, шахси ватандӯст, содик, вафодор, ҳимоятгари манфиатҳои халқу миллат ва Ватан доштем.

27.01.2015 - <https://www.ozodagon.com>

ДАР ДУШАНБЕ АЗ МЕРОСИ ФИКРӢ ВА СИЁСИИ СУХРОБ ШАРИПОВ ЁД МЕКУНАНД

Бошгоҳи коршиносони Осиёи Марказии “Евразийское развитие” бо баргузории як мизи гирд мероси фикрӣ ва сиёсии Сухроб Шарипов, вакили парлумон ва раиси пешини Маркази тадқиқоти стратегии Тоҷикистонро дар Душанбе ба баҳс мекашад.

Дар иттилоияи ин созмон омадааст, мизи гирди мазкур сешанбеи 27 январ дар шаҳри Душанбе таҳти унвони “Сухроб Шарипов дар ҳаёти фикрӣ ва сиёсии Тоҷикистони муосир” баргузор хоҳад шуд. Дар идома таъкид шудааст, Шарипов дар тӯли ҳаёти худ хангоми ифои вазифа дар мансабҳои давлатию ғайридавлатӣ ё созмонҳои

байналмилалӣ аз хеш мероси бузурги фикрӣ ва сиёсӣ боқӣ гузоштааст. Иштирокдорони маҳфил аҳамияти мероси Шарипов ба имрӯз ва ояндаи Тоҷикистону Осиёи Марказиро баҳс хоҳанд кард.

Суҳроб Шарипов, раиси пешини Маркази тадқиқоти стратегӣ ва вакили парлумони Тоҷикистон, ки аз бемории камхунӣ ранҷ мекашид, дар синни 52-солагӣ рӯзи 19 январи соли равон аз олам даргузашт. Ӯ муаллифи ду китоби сиёсатшиносӣ буда, дахҳо мақолаи илмӣ ба қалами ӯ рабт дода мешавад. То кунун дар мансабҳои гуногун, аз ҷумла мудирӣ шуъбаи сиёсати дохилии Маркази тадқиқоти стратегӣ раёсатҷумҳурии Тоҷикистон, муовини мудирӣ шуъбаи иттилоотӣ-таҳлили Дастгоҳи Президент, ёрдамчии раиси ҷумҳур ва раиси Маркази тадқиқоти стратегӣ кишвар қор кардааст. Номзади илмҳои фалсафа ва доктори илмҳои сиёсатшиносӣ буд ва дар интиҳоботи парлумонии 1 март соли равон аз ҷониби Ҳизби халқӣ-демократии Тоҷикистон, ҳизби ҳоким аз ҳавзаи рақами 3-и ноҳияи Шохмансури пойтахт ба вакилӣ пешбарӣ шуд.

[http://www.ozodi.org/content/
anniversary-of-suhrob-sharipovs-
death/27495201.html](http://www.ozodi.org/content/anniversary-of-suhrob-sharipovs-death/27495201.html)
19.01.2016. 08:14

ЯК СОЛ БЕ СУҲРОБ ШАРИПОВ: НАБУДАНИ Ӯ ЭҲСОС МЕШАВАД...

Суҳроб Шарипов, донишманди тавоно, сиёсатшиноси маъруф ва раҳбари пешини Маркази тадқиқоти стратегӣ назди Президенти Тоҷикистон ва вакили пар-

лумон январӣ соли 2015, бар асари бемории камхунӣ дар синни 52 дунёро падруд гуфт. Дар зимн “Озодагон” аз коршиносон, соҳибназарон ва афроде, ки ўро аз наздик мешинохтанд, пурсид, набудани Сухроб Шариповро чӣ гуна эҳсос кардаанд?

Меҳмоншоҳ Шарифзода, донишманди точик. Сухроб, рӯҳаш шод ва ёдаш гиромӣ бод, тавонист воқеияти маризи Тоҷикистонро бишносонад ва ў дар пайи сохтани як фазои солими сиёсии Тоҷикистон буд. Воқеан, мардонагии ақлӣ дошт, ки аз дониш ва таҷрибаи амиқӣ ў дарак медод. Бахусус дар тирамоҳи соли 2011 як фикри пайғамбаронаро дар бораи вазъи сиёсии Тоҷикистон гуфта буд, ки фазои монолоғии сиёсии Тоҷикистон бояд дигар карда шавад, ки ба дили ҳама мезанад. Ў бисёр хуб сарчашмаҳои ҳақиқат, нуфуз ва қудрати сиёсиро дар Тоҷикистон шинохта буд ва то чое тавонист фазои гуфтугӯи солимноро байни ҳизбҳо, гурӯҳҳо ва шахсиятҳои сиёсӣ дар ҷомеаи Тоҷикистон ташкил кунад. Мутаассифона, сиёсатмardon роҳи дигарро пеш гирифтанд.

Абдуллоҳи Раҳнамо, коршиноси масоили сиёсӣ. Ман на танҳо як хонанда, балки як дӯст ва шогирдашон, албатта, набудани ўро эҳсос мекунам. Албатта, эҳсос мекунам, ки як машваратчии беғараз, як оинаи соф, як касе, ки таҷрибаи ў барои роҳнамоӣ ба мо хеле муҳим буд, имрӯз кам шудааст, намерасад. Дӯстон, устодон ҳастанд, ҳар як тояш ҷойи худро доранд ва ҷойи устод Сухроб Шарипов дар зиндагии мо ҳолӣ аст ва мо онро дар ҳақиқат эҳсос мекунам. Ман ҳамроҳи устод солҳои тулонӣ ҳам дар Дастгоҳи иҷроияи Президент ва ҳам дар Маркази тадқиқоти стратегӣ кор кардам ва дар корҳои

ҳам идорӣ, илмӣ ва ҳам сиёсӣ ҳамроҳ будем, бинобар ин як шинохти бевосита аз он кас дорам ва сифатҳои бисёр қиддии шахсиятиаш ҳеч гоҳ аз ёд намеравад.

Хусусан, ҳалол будан дар қор ва бегараз будан аз ҳислатҳои неқӣ ӯ буданд. Дар як хонаводаи зиёӣ руста ва тамоми ҳислатҳои як зиёизодаро дар худ доштанд. Дигар ин ки бисёр марди босавод ва дар соҳаи худ соҳиби суҳан ва мавқеъ буданд. Ҳамеша нафаронеро, ки бо мушкилие наздашон меомаданд, дастгирӣ мекарданд.

Талабшох Салом, рӯзноманигор. Фикр мекунам, на танҳо хабарнигорону рӯзноманигорон, балки хонандаҳои ҳамешагии расонаҳо низ ин ҳалоро эҳсос кардаанд. Зеро марҳум Сухроб Шарипов на танҳо бо ВАО робита ногустастанӣ дошт, балки замони раҳбарияш дар Маркази мутолиоти стратеджӣ фазое ба вучуд овард, ки хабарнигорон ба қоршиносони ин марказ дастрасии доимӣ доштанд. Аммо бо рафтани ӯ аз раёсати МТС дари қоршиносон ба рӯйи хабарнигорон баста гашт. Гузашта аз ин Сухроб Шарипов ягона мансабдоре буд, ки соли 2012 алайҳи ройгон тамдид қардани муҳлати будубоши пойгоҳи ҳарбии Русия дар Тоҷикистон садо баланд қарда буд. Фикр мекунам, ин хусусиёт аз ҳасурию демократ ва як сиёсатмадори мудерну хушбин ба ормонҳои демократӣ, пойбанд ба манофеи миллии будани Сухроб Шарипов дарак меод, ки албатта, ин ҳама муҷиби ҳифзи ӯ дар ёдҳо мешавад.

Сайфулло Сафаров, муовини аввали раиси Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Тоҷикистон. Аз нуқтаи назари вазифавӣ қойи ҳеч кадоми мо ҳолӣ наменад. Шахсиятҳои зиёде ҳастанд, ки метавонанд ин вазифаҳоро адо қунанд, лекин қойи шахсиятҳое қун

Суҳроб Шарипов, ҷойи муҳаббат ба онҳо, зарурати шахсияте мисли Суҳроб дар ҷомеа ҳамеша ҳолӣ мемонад ва онро ҳеч каси дигар пур карда наметавонад. Суҳробчонро ҳамчун фарзанди устодам аз синфи сеюм мешинохтам.

Бо ӯ як муносибати бародарона доштам ва ҳамчун дӯст, ҳамкасб, чун касбияташ оӣ буд, аз ин ҷиҳат ҳам бо ӯ муносибати бисёр хуб доштем. Ба сифати муовинашон дар Маркази тадқиқоти стратегӣ чандин солҳо кор кардем, дар ин солҳо боз ӯро аз наздиктар шинохтам, ки як мардонагӣ дорад, як ватандӯстӣ дорад, як садоқате дорад ба Президенти кишварамон, ба ватани азизамон, ба ҷумҳурии бисёр соҳибистиклоламон.

Махсусан, ман бояд таъкид кунам, ки дар масъалаи ҳифзи соҳибистиклолӣ мавқеи мо бо ҳам бисёр наздик буд. Ғайр аз ин, вақте ба парлумон рафтанд, ҷойи Суҳроб воқеан ҳам ҳолӣ буд ва тариқи телефон бо ҳамдигар суҳбат мекардем, чун вақти вохӯрӣ аслан надоштем. Ӯ дар парлумон буданд ва мо дар ин ҷо якдигарро, асосан, бо телефон ё табрик мекардем, гоҳ ахволпурсӣ мекардем, ки он ҳам гоҳ-гоҳ буд, зиёд набуд. Акнун пушаймонам, ки чаро дар вақташ бештар суҳбат накардем, маслиҳат накардем. Таъкид мекунам, ки дӯстони зиёд дорем ва ҳамаи онҳо аз Суҳроб Шарипов ҳамеша ёд мекунам. Марказ ҳам хоҳираҳои дӯстонро аз шодравон Суҳроб Шарипов ҷамъоварда истодаанд, то аз онҳо ягон китобе кунад.

Суҳроб рафт, Суҳроби дигар ку? Суҳроб Шарипов аз камназир мақомдороне буд, ки мантиқи қавӣ дошт, бериё бо ҷомеа суҳбат мекард ва ба мардумсолорӣ арҷ мегузошт ва аз ҳама муҳим тамаллуқкор набуд. Бо он ки

дар ҳукумат буд, то охири умр мавқеи инсонӣ ва шахрвандиашро ҳифз кард.

Суҳроб фарзанди сеюми хонадон буд ва бо зарофату заковаташ аз бародаронаш фарқмекард. Наздиконаш мегӯянд, агарчӣ ӯ дар назари аввал хеле инсонии ҷиддӣ ба назар меомад, вале дар асл хеле шӯху хушсуҳбат буд.

Ҳоло дар хонаи падар, ки Суҳроб то издивоҷ дар он ҷо зиндагӣ мекард, бародари бузургаш ба сар мебарад. Аз он ҷавони замоне шӯху кунҷқоб дар рафи китобҳои падар ҷамагӣ як албоми аксҳо боқӣ мондааст.

Икромхӯча Шарипов, бародари калонии Суҳроб Шарипов дар суҳбат бо Радиои Озодӣ аз ӯ пайрави падар ном бурд ва гуфт: «Вай як хислати аҷоиб дошт. Ҳамеша бо падарам баҳсҳои илмӣ мекард. Мо аз ин баҳсҳо дилгир мешудем ва ба кӯча барои бозӣ мерафтем. Вақте бармегаштем, ӯ ҳам ин гуфтугӯҳо идома дошт. Вақте суол мекардам, ки шумо чаро ин қадар баҳс мекунед, падару писар посух медоданд, ки ин суҳбатҳои шахсӣ аст».

Икромхӯча ҳар гоҳ барои гирифтани китобе ба ҷевони падар наздик мешавад, чашмаш ба албоми аксҳои кӯдакиву ҷавонии Суҳроб меафтад, ки акнун мисли гавҳараки чашм ниғаҳдорӣ мешавад.

Аммо умри кӯтоҳи Суҳроб Шарипов барои ҷомеи тоҷик на як акс, балки меросе гузошт, ки аз рӯи он мешавад таърихи афкори сиёсӣ ва иҷтимоии ду даҳсола пеши кишварро навишт. Сухани вай ҳамчун раҳбари Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Тоҷикистон аҳамият дошт ва гуфтаҳои вай ба матолиби муҳими расонаҳои ҷаҳонӣ роҳ меёфт.

Коршиносон давраи раҳбарии Сухроб Шариповро дар ин Марказ давраи авҷи фаъолияти касбии вай унвон мекунамд. Ҳамкорони собиқ мегӯянд, ки Сухроб як марди кордон, вале саҳтгир буд.

Рӯзноманигор **Ҳумайрон Бахтиёр** мегӯяд, ки дарёфти назари Ҳукумат ба таҳаввулоти рӯз ҳамеша мушкил аст, аммо воқунишҳои Сухроб Шарипов ба таҳаввулот ин холигиро пур мекард.

Мухлис
19.01.2017

СУГВОРӢ

Доктори илмҳои сиёсатшиносӣ, профессор вакили мардуми шодравон Сухроб Шарипов агар имрӯз зинда мебуд, боз ҳам ба манфиати миллату давлат хизмат мекард. Устод аз ҷумлаи пуркортарин олимони кишвар буд, ки аз худ мероси пурқимату гаронбаҳо боқӣ гузоштааст.

Вале бузургтарин мероси ӯ дар қалбу хотираҳо ва ёдҳои хуши мардум боқӣ модааст, ки имрӯз аз забони шогирдону ҳамкоронаш дар маҳфилҳои гуногуни олимону коршиносон садо медиҳанд.

Бояд гуфт, ки Сухроб Шарипов ҳамчун яке чехраҳои намоён дар самтҳои сиёсатшиносӣ, илму фарҳанг дар дохили кишвар ва берун аз он эътироф ва шинохта шуда буд. Назар ба гуфтаи Раиси порлумони тоҷик Шукрҷон Зухуров Сухроб Шарипов дар таърихи мамлакат ҳамчун сиёсатмадори бузург то абад доништа мешавад. Даҳҳо таълифоташ имрӯз барҳақ барои донишомӯзон, сиёсатмадорон ва ҳаво-

доронаш чун дастурамал ё китоби дарсӣ гардидааст. Бахусус, таҳлилу пажӯҳишҳои фарогираш дар бораи илми сиёсатшиносӣ ва дипломатияи муосири тоҷик, ки пеш аз ҳама ба манфиятҳои миллату давлат, арзишҳои олии инсонӣ, таҳаммулгароӣ, ҳуқуқбунёди бахшида шудаанд, ҳамчун асоси илмии ин соҳаҳо, дар оянда самараи дилхоҳ хоҳанд дод.

Бо боварӣ ва итминони комил гуфта метавонам, ки шоғирдони Устод Сухроб Шарипов қору рафтор ва роҳи тайкардаи ӯро дар ҷодаи илм дар дурнамо идома медиҳанд.

Рӯҳат шод бод устоди зиндаёд!

Ибодуллоҳи ТОҲИР
<http://hamsafon.tj/2855-1202argiz-namirad-on-ki-dilash-zinda-shud-ba-ish1178.html>

ҲАРГИЗ НАМИРАД, ОН КИ ДИЛАШ ЗИНДА ШУД БА ИШҚ

Бо ташаббуси Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ дар шаҳри Душанбе ва Комиссияи оид ба номгузории кӯчаҳо ва хиёбонҳои Маҷлиси вакилони халқи шаҳр, яке аз кӯчаҳои пойтахт, ки дар гузашта номи Степан Шаумянро дошт, ба номи профессор, доктори илмҳои сиёсатшиносӣ марҳум Сухроб Шарипов гузошта шуд.

Дар девори биное, ки кӯча аз он ҷо ибтидо мегирад, лавҳаи ёдгориеро бо ибораи "Кӯчаи ба номи Шарипов Сухроб Ибронович (18.04.1963 - 19.01.2015)" насб карданд. Маросими пардабардорӣ аз болои лавҳаи ёдгорӣ, 19 январи соли равон, дар ин кӯча, ки дар наздикии Фурӯдгоҳи байналмилалӣ Душанбе ҷой гирифт, доир

гардид. Дар он намояндагони ҳукумати шаҳри Душанбе, Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, вакилони Маҷлиси намояндагон, адибон, олимону журналистон, сокинони маҳалла ва хешовандони марҳум, аз ҷумла ҳамсари Сухроб Шарипов Шахло Раҳимова ва фарзандонаш Бежан ва Некӣ ҳузур доштанд.

Дӯстону ҳамкорони марҳум дар суҳанрониҳои худ хотираи неки ин сиёсатмадори варзидаро ёдовар шуда, саҳми ӯро дар пойдории пояҳои давлатдории Тоҷикистони соҳибистиклол назаррас арзёбӣ карданд.

Олим ва сиёсатмадори варзида

Сайфулло Сафаров, муовини директори Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон бо ёдоварӣ аз фаъолияти пурсамари Сухроб Шарипов зикр кард, ки номи неки ин фарзанди муборизу сиёсатмадори миллати тоҷик барои ҷавонони мо намунаи ибрат аст. Ӯ ҳам олим, ҳам шахсияти сиёсӣ ва ҳам сиёсатмадори варзида буд. Марҳум дар ҳамаи соҳаҳое, ки ба илму ҳифзи манфиатҳои миллии давлати мо дахл дошт, фаъолият нишон медод ва шогирдони зиёде ҳам дошт. Мо ҳамеша аз фаъолияти он кас ҳамчун намунаи ибрат ёд мекунем ва мехоҳем, ки ҷавонони мо низ аз ҳамин гуна шахсиятҳо ибрат гиранд. Тасмими Мақомоти давлатии шаҳри Душанбе оид ба номгузории кӯчаи Шаумян ба номи Сухроб Шарипов аз қабилӣ ҳамин гуна қадрдонии хизматҳои ин олими шинохтаи тоҷик аст.

С. Сафаров гуфт: "Кӯчаи Шаумян маҳз ба он хотир ба номи Сухроб Шарипов гузошта шудааст, ки Степан Георгиевич Шаумян ҳам ҳамин гуна як шахсияти мубо-

риз ва инқилобчӣ буд, ки дар андешаи ҳимояи манфиатҳои ватану давлати ҳамон вақта буд. Сухроб Шарипов низ дар даврони соҳибистиклолӣ ҳамин гуна як нақши хубе дошт. Андешаҳои хеле ҷолиби сиёсӣ гуфт ва ҳамеша бо он рақибони сиёсӣ, ки истиқлолияти моро халалдор кардан мехостанд, ҷавобҳои дандоншикан медод".

Мавсуф бар он аст, номгузориҳои кӯчаву хиёбонҳо ба номи шахсиятҳои шинохта ва арзанда як анъанаи некаст, ки дар мустаҳкам кардани худшиносии миллии ва баланд бардоштани рӯҳияи ватанпарастии ҷавонон нақши боризе хоҳад бозид.

Марди дилбохта

Олим Салимзода, вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон худро яке аз охириин ҳамкорони шодравон Сухроб Шарипов муаррифӣ кард. Ё нахуст ба поси хотираи ҳамкораш аз ашъори Ҳофизӣ Шерозӣ байте қироат карда, пасон суханаширо идома дод.

**Ҳаргиз намирад, он ки дилаш зинда шуд ба ишк,
Сабт аст бар ҷаридаи олам давоми мо.**

- "Сухроб Шарипов воқеан ҳам ошиқ буд, ошиқи зиндагӣ ва ошиқи ин марзу бум. Аммо, ошиқи оддӣ сода набуд. Аз дӯстдорони сарсупурдаи Тоҷикистони азиз буд. Олими бисёр хуб, сиёсатмадори варзида ва вакили боандеша буд. Ҳамеша бо тавонмандияш аз манфиатҳои кишварамон дифоъ мекард. Ё дар ҷаласаҳои сатҳи ҷумҳурии ва байналмилалӣ ба он касоне, ки нисбат ба кишвари азизи мо нуктагирӣ мекарданд, ҷавоби бисёр пухта ва сахт медод.

Сокинони ин кӯча метавонанд, дар мисоли кору зиндагии ин марди ватандӯст фарзандони худро дар чунин рӯҳия тарбия кунанд".

Ростқавлу ростгӯ

Академик Кароматулло Олимов гуфт, ки вақте дар бораи Сухроб Шарипов сухан мегӯем, дар пеши назари мо як сиёсатмадори ниҳоят қавӣ, ки соҳиби дониш, фазилат ва ватанпарастии хеле амике буд, ҷилвагар мешавад.

Падари ӯ ҳам, Иброн Шарипов яке аз олимони барҷастаи соҳаи фалсафаи тоҷик буданд ва ин фарзанди худро дар камоли рӯҳи илмӣ ва ватанпарастӣ тарбия карданд.

"Сухроб Шарипов Тоҷикистонро дӯст медошт ва ҳар вақте ки дар бораи ватани мо сухан мерафт, ӯ тарафдори бисёр ҳам ҷиддӣ ва сарсупурдаи сиёсати пешгирифтаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва давлату миллати мо буд. Сухроб Шарипов шахси ростқавл, ростгӯ ва бо камбудихо оштинопазир буд. Ба душманони давлату миллат ҳеҷ гоҳ муросо намекард ва суханашро ба таври ҷиддӣ аз мавқеи устувори сиёсӣ баён мекард. Бинобар ин, натавонанд дар Тоҷикистон, балки берун аз кишвар низ соҳиб эҳтиром буд. Мо бо чунин рафиқе, ки доштем, ифтихор мекунем ва ўро ҳамеша ба некӣ ёд мекунем" - афзуд, К.Олимов.

Дилу забонаш як буд

Назри Яздон, Шоири Халқии Тоҷикистон дар ин маро сим суханронӣ намуда, зикр кард, ки вақте дар бо-

раи додари азизи мо Сухроб Шарипов сухан меравад, чӣ ҳамкорон уҳамсафонаш ва чӣ он нафароне, ки як суҳбати сари роҳие бо ӯ карда буданд, пеш аз ҳама мегӯянд, ки ӯ як одами часур буд. Часурӣ як сифати ғайри муқаррарӣ аст, ки на ҳар кас буда метавонад.

Мавсуф гуфт: "Дар воқеъ, Сухроб Шарипов як шахси часур буд, ки саргузашти ӯ оддӣ нест. Марҳум яке аз сиёсатшиносони дараҷаи баланд буд. Мутахассисе буд, ки намешавад ӯро фаромӯш кард. Чунки ӯро дар хориҷ аз кишвар низ ҳамчун як сиёсатшиноси дараҷаи ҷаҳонӣ мешинохтанд. Ҳам часорат, ҳам ошику шефтаи илм будан ва ҳам ватандӯст будани Сухроб Шарипов далели мартабаи баланд доштани ӯст, ки ин сифатҳои баланди инсониро аз падари бузургвораш ба мерос гирифта буд. Зеро падари марҳум низ як марди часур, ҳақиқатгӯ ва илмдӯсту ватанпараст буданд. Бинобар ин, номи неки Сухроб Шарипов, ки барои ватану миллати мо хизматҳои шоёне кардааст, дар хотири ҳар яки мо абадӣ хоҳад монд".

Ҷавонмрд

Ҳамсари Сухроб Шарипов – Шаҳло Раҳимоваро, ки дар ин маросим ҳузур дошт, гиря гулӯгир кард. Ашки ҷашмонашро пок мекарду суханашро идома медод. Ӯгуфт: "Ҳарфҳои устодон маро ба ёди рӯзҳои гузашта бурд. Ин лаҳзаҳо барои оилаи ман бисёр лаҳзаҳои хотирмон аст. Пеш аз ҳама бояд бигӯям, ки Сухробҷон мрд буданд. Марде, ки суханашон бо кирдор як буд. Ба қавли додашон ҳамеша вафо мекарданд. Он кас дили пок доштанд ва бо тамоми ҳастӣ корме карданд. Сухробҷон корнамоиҳои шоҳномавӣ кардаанд. Инро

ман нагуфтаам. Ман ҳамаи инро баъд аз мутолиаи дусолаи он чизе, ки халқ навиштанд, дарк кардам. Гарчанде ки имрӯз дар бари мо нестанд, лекин муҳаббати он кас дар дили мост. Ман аз номи оилаам ба Пешвои миллатамон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон самимона миннатдорӣ баён мекунам, ки хотираи шогирди худро ҷовидонӣ гардониданд. Сухробҷон Пешвои миллатро устои худ меҳисобиданд ва ман фикр мекунам, ки ба устои худ ва ба халқу ватани худ беҳиёнат хизмат кардаанд. Инчунин аз раҳбарияти Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ дар шаҳри Душанбе ва аз ҳамаи онҳое, ки дар номгузории ин кӯча ба номи Сухроб Шарипов саҳм гузоштаанд, изҳори сипос мекунам".

Ёдовар мешавем, ки Шарипов Сухроб Ибронович 18 апрели соли 1963 дар шаҳри Душанбе таваллуд шудааст. Соли 1988 факултаи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов роҳат мкардааст.

Солҳои 1988-1990 устои фанни фалсафаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон; солҳои 1990-1993 аспиранти факултаи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М. В. Ломоносов; солҳои 1993-1998 корманди илмии факултаи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Москва; солҳои 1998-2001 мудири шуъбаи Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти ҚТ; солҳои 2001-2003 муовини мудири шуъбаи иттилоотӣ-таҳлилии Дастгоҳи иҷроияи Президенти ҚТ; солҳои 2003-2005 ёвари Президенти ҚТ; ҳамон сол боз ба Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти ҚТ бар мегардад ва то соли 2011 ба ҳайси директори Марказ ифои вазифа

кардааст. Аз моҳи декабри соли 2011 вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон буд. Мутаассифона, марги нобаҳангом Сухроб Шариповро дар 52-солагӣ, дар давраи камолоти умр, эҷодкорӣ, амалисозии нақшаҳои стратегие, ки метавонистанд ба манфиати давлату миллат бошанд, бо худ бурд. Ӯ 19 январи соли 2015 аз олам дар гузашт.

Сухроб Шарипов унвонҳои номзади илмҳои фалсафа ва доктори илмҳои сиёсиро дошт. Ӯ муаллифи чор монография, бештар аз 500 мақолаи илмӣ-таҳлилӣ буд.

Иршод Сулаймонӣ
16 04 2016

**СУХРОБ ШАРИПОВ МУВАФФАҚИЯТУ
МАҲБУБИЯТЕ КИ ДОШТ, БАР ПОЯИ ХУШОМАД
Ё ЧОПЛУСИ БА ДАСТ НАОВАРДА БУД**

**Одамон барои он мемиранд, ки инсонвор
зиндагӣ кунанд**

Белинский.

Имрӯз рӯзи таваллуди яке аз пояҳои ҷомеаи муосири фикрии Тоҷикистон **Сухроб Шарипов** мебошад ва агар дар моҳи январи соли гузашта марги мармӯз ва бармаҳал эшонро аз мо намегирифт, ба 53 медаромаданд. Маҷлиси вакилони шаҳри Душанбе ҳафтаи гузашта кори хайре кард, ки яке аз кӯчаҳои Душанберо ба номи ин абармарди тоҷик гузошт.

Соли 2013 дар ростои 50-солагии эшон матлаби мухта-саре навишта будам ва имрӯз бо ёдкард ва баррасии

баъдимаргии Сухроб Шарипов дар чомеаи Тоҷикистон ба ин натиҷа расидам, ки чомеаи мо дар ин шабу рӯзҳо чӣ қадар ба Сухроб Шарипов ниёзманд мебошад. Воқеан, имрӯз ҷойи устод дар маҳофили сиёсӣ коршиносӣ ва ҳукумати мо ҳолӣ аст. Бо баҳонаи зодрузи устод чанд нигаришҳое ба шахсияти ӯ кардам ва албатта ин чанд ҷумла пеши шахомати пуршахсияти эшон чизе нестанд, вале ёду гиromидошти бузургоне чун Сухроб Шарипов қарзи шахрвандии мову чомеаву ҳукумати мост. Бо марги зудҳангоми Сухроб Шарипов чомеаи фикрии Тоҷикистон садамаи бузурге дид. Устод дар замоне моро тарк карданд, ки ба ӯ саҳт ниёз доштем. Ин ки то имрӯз ҳама дар сӯғи ӯ нишастаанд, далели то чӣ андоза шахсияти миллии буданашонро ба намоиш мегузорад. Устод дар зиндагӣ бар мабной ин ғармудаи Эйнштейн - **“ман муносибат ба маргро, мисли як қарзи қухан, ки дер ё зуд бипардозӣ, омӯхта будам”**, амал карданд. Бо гузаштани як сол аз марги ин олими тавоноӣ кишвар бо баррасиҳое, ки атрофи шахсият ва донишу қору пайқори эшон сурат гирифтааст, эҳсос мешавад, ки ҷойи эшон барои ҳамеша ҳолист. Сухроб Шарипов замоне ки масъулияти раисии Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Тоҷикистонро ба уҳда доштанд, аз хабарсозгарин мансабдорони кишвар буданд. Ҳамеша изҳороте медоданд, ки бар пояи манфиатҳои миллии Тоҷикистон буд ва ҳеч гоҳ дар нуқтаназарҳояшон манфиатҳои миллиро қурбони манофеи қудрати сиёсӣ накардаанд. Фаъолиятшон ҳам дар Маркази тадқиқоти стратегӣ ва ҳам дар порлумон бо як шоистагии миллии ва сиёсӣ қараён дошт. Устод шахсияти миллии буданд. Ба ҳама масъалаҳо, аз зовияи миллии менигаристанд ва баҳогузори мекарданд. Намунаи барҷастаи як олим, як мансабдор ва як вақиле буд, ки фақат ва фақат ба манофеи миллии бартарӣ меод. Нишастҳои мат-

буоти и Маркази тадқиқоти стратегии замони раёсати ӯ ба шаби эҷодиаш монанд буд. Фақат ӯ гап мезад. Журналистон ҳам ба ин натиҷа расида буданд, ки танҳо Шарипов бояд ба саволхояшон посух бигӯяд. Дар суҳбате гуфта буд, ки **“барои мо набояд ҳукумат муҳим бошад, танҳо миллат ва давлат бояд муҳим бошад”**. Шахсият ва ҳайсиати эшон чанд-буъдӣ буд. Аммо ба назари мо муҳимтарин ҷузъҳои шахсияти устод, ки ӯро барои тамоми доираҳои фикрӣ, илмӣ ва таҳлиливу сиёсӣ мақоми устодӣ дода буд, ба тариқи мухтасар чунин аст: Пеш аз ҳама олими нерӯманд ва таҳлилгари воқеӣ буданд. Суханронӣ ва мусоҳибахояшон одамро ба фикр ва мулоҳиза водор мекард ва барои равшан намудани масъалаҳо мадад мерасонд. Бояд бигӯям, ки мо камтар таҳлилгарони сатҳи ҷаҳонӣ дорем, ки яке аз беҳтаринхояшон ҷаноби Шарипов буданд. Аз аксари ходимони давлатӣ фарқ доштанд. Фарқ пеш аз ҳама дар самимияти инсонияш буд. Одами дастрас ва бомулоҳиза буданд. Аз дастрастарин мансабдорон дар даврони раёсати Маркази тадқиқоти стратегӣ буданд ва аз вакилони фаъоли парлумон низ. Агарчи ошкоро намегуфтанд, вале аз сиёсатшиносоне буданд, ки муқобили тамдиди шартномаи будубоши пойгоҳи низомии 201-и Русия дар Тоҷикистон буданд ва инро хатар ба истиклолият ва соҳибхитиёрии кишвар медонистанд. Муҳаббати самимӣ нисбат ба Тоҷикистони соҳибхитиёр доштанд ва дар суҳанрониву мусоҳибаҳои худ инро нишон медоданд. Алорағми дигар мансабдорони давлатӣ ҳамеша дар мавриди воқеоти сатҳи кишвар назари худро баён мекарданд. Дар мавриди мушкilotи кишвар, ки ба мансабдорони баландмақоми давлат марбут буд, бепарда ҳарф мезананд. Аз ҷумла, нуқтаназари эшон нисбат ба монополияи бозори маводи сӯхти кишвар, ки дар пушти он мансабдорони калидии ҳукумати кишвар панаҳ бурда буданд.

Аз миёни мансабдорони тоҷик нюз мейкер ба ҳисоб ме-
рафт ва аксари суҳанҳои хабарсози эшон хусусияти мусбат
дошт ва набзи ҷомеаро нишон меод. Дар мавриди Страте-
гияи миллатсозиву давлатдорӣ гуфта буданд, ки **“ҳарчанд
характери идеологӣ доштани давлати моро Сарқонун иҷозат
намедихад, вале бояд чунин як барномаи миллатсозиро таҳия
кунем ва бипазирем”**. Ҳамин ҷаноби Шарипов буданд, ки
дар давраи раёсаташон дар Маркази тадқиқоти стратегӣ
чанд конфронсу як китобро чун қорҳои муқаддамотӣ барои
таҳияи ҳамин гуна барнома роҳбарӣ намуданд.

Яке аз вакилони фаёли парлумон ба ҳисоб мерафтанд,
ки дар қатори ду-се вакили дигар фаёлона дар баррасии
қонунҳо иштирок мекард. Аз вакилоне буданд, ки мансаб-
дорон ҳангоми муҳокимаҳои парлумонӣ ва ё муаррифии
лоиҳаву қонунҳо ба саволҳои ҷавоб дода наметавонистанд.

Ҳар он чи муваффақият ва маҳбубияте, ки Суҳроб Ша-
рипов дошт бар пояи мансаб, хушомад ва ё ҷоплусӣ ба даст
наоварда буд. Шахсияташро бар пояи дониши қавӣ сохта
буд. Ҳамчун қоршинос ва таҳлилгари сиёсии як қатор
созмонҳои минтақавӣ ва ҷаҳонӣ бо донишаш аз дигар
таҳлилгарон хеле ва хеле пеш буд. Дониш ва ҷаҳонбинии
Суҳроб Шарипов навобаста аз системаи сиёсии ҷомеа барои
Тоҷикистони ободу саодатманд бисёр арзишманд буд ва мо
ин афсӯсро барои ҳамеша меҳурем, ки эшон дар сатҳи ва
шароити хубтар ин таҷрибаи камназир ва ҷасорату мавқеи
миллияшонро наметавонистанд барои истиқлоли фикрии ҳар
фарди Тоҷикистон ва манови миллии истифода бикунанд.

Ҳарчанд ки Суҳроб Шарипов аз мо хеле зуд рафтанд,
вале бо шахсияти худ, бо ҷавонмардӣ ва ҷасорати худ, бо
дониш ва мавзёгирҳои ростину намодини худ дар барои

бари вазъи миллату давлат барои мо як улгуи инсони равшанфикр ва мансабдори замони худ буданро бар чой гузоштанд, ки қобили эътироф ба пайравии бечуну чарост.

Чойи ин устои фарзона бихишт ва хотирааш гиромӣ бод!

<http://www.ozodagon.com/26015-surob-sharifov-muvaffaiyatu-mabubiyate-ki-dosht-bar-poyai-hushomad-e-choplus-ba-dast-naovarda-bud.html>

<http://www.ozodagon.com/26015-surob-sharifov-muvaffaiyatu-mabubiyate-ki-dosht-bar-poyai-hushomad-e-choplus-ba-dast-naovarda-bud.html>

Бибиҷон Ашӯрова
Рузноманигор

ЯК РӯЗ ЗИНДАГОН МАРО ЁД МЕКУНАНД

Дар ин замона, афсӯсу надомат, ки ба қадри инсон нас аз маргаи мерасем, дар бораи дostonҳо менависему шеърҳо эҷод мекунем, аз минбарҳо бо эҳсос ҳарф мезанем. Аммо ба қадри ӯ дар зиндагониаш, ки ба тавачҷуҳо ғамхорӣ ва қадрдонӣ ниёз дорад, намерасем.

Суҳроб Шариповро ҳамчун як донишманди тавоно, сиёсатшиноси маъруф ва раҳбари пешини Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва вакили парлумон мешиносанд. Суҳроб ҳамчун олими шинохтаи касби худ ба боғбоне монанд буд, ки аз замини хушк бор меовард, чун доно, ки аз дили хушк бихишти сафову муҳаббат месозад. Ҳарчӣ гӯем нисбати Суҳроб, зиндагии саршор аз ҳикмати ӯро пурра мӯшикофӣ карда наметавонам. Ӯ як сол мешавад, ки дар байни назди-

кону дӯстонаш нест. Бар асари бемории камхунӣ 19-уми январӣ соли гузашта дар синни 52 дунёро падруд гуфт.

*Хок меҳонад маро ҳар дам бахеш,
Мерасанд аз раҳ, ки дар хокам ниҳанд.
Оҳ, шояд дӯстонамни машаб
Гул ба рӯи гӯри ғамнокам ниҳанд.*

Шахсоне, ки дар зиндагии Сухроб ҳамдигар ҳамнишин буданд, ўро ба некӣ ёд меоранду набуданаширо бо дард эҳсос мекунанд.

Сайфулло Сафаров, муовини аввали раиси Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мегӯяд, ки «аз нуқтаи назари вазифавӣ, ҷойи ҳеҷ кадоми мо ҳолӣ намеронад. Шахсиятҳои зиёде ҳастанд, ки метавонанд ин вазифаҳоро адо кунанд, лекин ҷойи шахсиятҳое чун Сухроб Шарипов, ҷойи муҳаббат ба онҳо, зарурати шахсияте мисли Сухроб дар ҷомеа ҳамеша ҳолӣ менамояд ва онро ҳеҷ каси дигар пур карда наметавонад. Сухробчунро ҳамчун фарзанди устодам аз синфи сеюм мешинохтам. Бо ӯ як муносибати бародарона доштам ва ҳамчун дӯст, ҳамкасб, чун касбияташ олии буд, аз ин ҷиҳат ҳам бо ӯ муносибати бисёр хуб доштем. Ба сифати муовинашон дар Маркази тадқиқоти стратегӣ чандин солҳо кор кардем, дар ин солҳо боз ўро аз наздиктар шинохтам, ки як мардонагӣ дорад, як ватандӯстӣ дорад, як садоқате дорад ба Президенти кишварамон, ба ватани азиямон, ба ҷумҳурии бисёр соҳибистиклоламон. Махсусан, ман бояд таъкид кунам, ки дар масъалаи ҳифзи соҳибистиклолии мавқеи мо бо ҳам бисёр наздик буд. Ғайр аз ин, вақте ба парлумон рафтанд, ҷойи Сухроб воқеан ҳам ҳолӣ буд ва тариқи телефон бо ҳамдигар суҳбат ме-

кардем, чун вақти вохӯрӣ аслан надоштем. Ў дар парлумон буданд ва мо дар ин ҷо, якдигарро асосан бо телефон ё табрик мекардем ё аҳволпурсӣ, ки он ҳам гоҳ-гоҳ буд, зиёд набуд. Акнун пушаймонам, ки чаро дар вақташ бештар сӯҳбату маслиҳат накардем. Таъкид мекунам, ки дӯстони зиёд дорем ва ҳамаи онҳо аз Сухроб Шарипов ҳамеша ёд мекунанд. Марказ ҳам хотираҳои дӯстонро аз шодравон Сухроб Шарипов ҷамъ оварда истодаанд, то аз онҳо ягон китобе таҳия созанд».

Абдуҳалим Ғаффоров, вакили Маҷлиси намояндагон ҳислатҳои хуби шодравонро ҳамчун як хотираи нек иброн мекунад: «Баъзе бо ёдгори хуш зиндагӣ мекунанду аз ёдгори бад ибрат мегиранд. Баъзе ёдгори хушро мояи таасуф ва андӯх месозанд ва бо ёдгори бад ранчи гузаштаро зинда нигоҳ медоранд. Мо ин ҷо сухан оид ба марде меронем, ки равонаш пур аз меҳру муҳаббат ва самимияти том нисбати миллату давлат буда, олами маънавияш ҷашмае аз ҷашмасори панду андарзҳои ҳақимону нобиғаҳои тамаддунорои Шарқу Ғарб. Нақҳати гуфтораш ба яке ҳамчун насимме гузашту бодигаре ҳамчу атри гулсоате мемонд. Ин марди ҷолоку серҳаракат ҳозирчавобу хушгуфтор, донишманду файласуф, сиёсатшиносу сиёсатмадор Сухроб Шарипов буд. Борҳобо Сухроб Шарипов ҳам суҳбат шуда, аз ӯ панд омӯхтам, ки ҳамеша маро дар ҳаёт роҳбалад гашта буд. Ў ҷунон хушчақчақ буд, ки то лаҳзаҳои охирини суҳбат намонда мешудию на хафа. Ў боре ба ман гуфта буд: «Ман одамонро мебинам, ки гирифтори бемории тан ҳастанд. Ин табиӣ аст, зеро тани гарм бедард нест гуфтаанд. Аммо гирифтортар аз онҳо боз одамоне мебошанд, ки ба бемории фикр гирифторанд, вале аз бемории худ хабар надоранд. Ин гурӯҳи маризон

сарсахттарин беморанд, ки ба чомеаи инсонӣ сироят ме-
кунанд ва онро захролуд мегардонанд». Ё нисбат ба чунин
шахсони бемор, ки манфиату мароми хешро аз
манфиатҳои миллӣ боло мегузоштанд, бо нафрат ҳарф ме-
гуфт ва онҳоро чашми дидан надошт. Дар забони Сухроб
панду андарзҳои Зардушт -«пиндори нек», «рафтори нек»,
«гуфтори нек» танинандоз буд. Ин се асос ҷавҳар ё шиори
хушку холи набуда, балки ҷавҳари суханронии Сухроб
буд. Ё донишманд буд. Волоияти илму дониши ӯ сурату
хувияти ӯро нишон медод. Сурату сираташ, ки пур аз ил-
му фарҳанг буд, ҳамеша дар ҷустуҷӯ ва кӯшиши он буд, ки
рӯҳаш аз ғизои маънавӣ оӣ набошад. Ё боре дар баҳсу
андешарониҳо, ки сухан дар бораи қонунҳо мерафт, чунин
андешаронӣ карда буд: «Қонун бояд барои ин, ки дигарон
битарсанд, гунаҳгорро ба ҷазо бирасонад, лекин мо ӯро
бубаҳшем, то дигар он меҳру бахшандагӣ биомӯзанд». Ё
намунае буд, ки ба мардум хизмат кардан, парҳезгорӣ ва
фидокорӣ намуданро кори пуршараф ва пурифтихор ме-
донист. Ё акнун ба қуллаҳои хирад гом гузошта буд, дар
суханааш, дар гуфторааш фарри сиёсатмадорӣ падида омада
буд ва ҳамчун сиёсатмадор андешаронданро дар худ
равнаку ривож медод. Виқору сангинӣ барои ӯ бегона буд.
Ё хеле хирадмандона мегуфт, ки «ин ҳарду эътимод ба
нафс мебахшад». Ё нисбати мардони хираду соҳибкасб
эҳтироми самимӣ дошт ва аз суханиаш хосе, ки нисбати
шахси ҳунарманду донишманд носазое мегуфтанд, саҳт
ошуфта мешуд ва бо қаҳру ситеза посухмедод: «Ту он
қадар бераҳмӣ, ки фарзанди азизи ӯро носазо гуфти». Ди-
лаш бо забонаш як буд. Ё одамони аз ин ду ҷиз ориро
хукқабоз, бадтинату бадкирдор меҳисобид. Ё афсӯс
меҳӯрд, ки «забону дил ҳамеша бо ҳам нестанд, зеро аз бе-

парвоию тундравии забон гоҳо аз дил хуноба мерезад ва гоҳе, ки дил аз тарабу самимият мечӯшад, забон ҳамчу санг баста аз ҷона мечунбад». Ў дили пур аз меҳру муҳаббат ва забони саршори самимият дошт».

-Суҳроб Шарипов як чехраи хоси сиёсӣ ва камназир буд ва дар робита ба вазъи сиёсии кишвар дар ҳамаи марҳилаҳо назареро баён медошт, ки на ба манфиати кадом як тараф, балки ба манфиати Тоҷикистон ва ба суди манофеи миллий буд. Вақте Суҳроб Шарипов дар мақоми муовини мудирӣ шуъбаи таҳлилу иттилооти Дастгоҳи Президент кор мекарду ман мушовирӣ калони Президент оид ба масоили ҳуқуқӣ будам, зуд-зуд вомехӯрдем, доир ба масоили мухталифи сиёсӣ баҳс мекардем. Дар баъзе масоили усулӣ ихтилоф доштем, вале дар умум мавқеу фикрҳои мо монанд буд. Марги афроде чун Суҳроб Шарипов зоеаи сангине барои Тоҷикистон аст, - мегӯяд **Раҳматулло Зойиров, раиси ХСДТ.**

Рохбари Анҷумани сиёсатшиносони Тоҷикистон, Абдулғанӣ Маҳмадазимов бошад, чунин ибрози назар кард: «Бо он, ки Суҳроб Шарипов ходими давлатӣ буд, дар тамоми муддати фаъолияташ часорат ва покизагии фитриашро ҳифз кард. Дар оғози солҳои 90-ум ӯ майли пайвастан ба Анҷумани сиёсатшиносони тоҷикро кард ва он замон мо лоиҳае доштем, ки ба шаклгирии низоми бисёрҳизбӣ дар Тоҷикистон марбут буд.

Дар он солҳо коршиносро, ки ба ҳамаи ҳизбҳо назари мунсифона дошта бошад, пайдо кардан осон набуд. Аммо вақте мо Суҳробро ба ҳамоишамон даъват мекардем, нишаст дар сатҳи бисёр баланд мегузафт. Чунки ӯ манфиатҳои миллиро аз ҳама чиз боло мегузошт».

Суҳроб Шарипов номзади илми фалсафа ва доктори илмҳои сиёсатшиносӣ буд. Ӯ а зсоли 2011 вакили Маҷлиси намояндагон, узви Кумитаи Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба корҳои байналмилалӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва иттилоот буд. Яке аз беҳтарин таҳлилгарони умури сиёсӣ, муаллифи ду китоби сиёсатшиносӣ ва даҳҳо мақолаи илмӣ роҷеъ ба рушди равандҳои сиёсӣ дар Тоҷикистон ва Осиёи Марказӣ. Суҳроб Шарипов қаблан дар вазифаҳои ассистенти кафедраи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Тоҷикистон, аспиранти факултаи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов, корманди илмӣ факултаи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М. В. Ломоносов, мудири шӯъбаи сиёсати дохилии Маркази тадқиқоти стратегии вобаста ба раёсат Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовини мудири шӯъбаи иттилоотӣ-таҳлилии Дастгоҳи иҷроияи Президент, ёрдамчии раиси ҷумҳур ва мудири Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти ҶТ кор кардааст.

Клуби таҳлилгарони кишварҳои Осиёи Марказӣ ва Русия дар Душанбе ба исми Суҳроб Шарипов номгузорӣ шуд. Узви Шӯрои коршиносони Созмони Ҳамкории Шанхай, ОДКБ, Шӯроҳои илмӣ Академияи САҲА (Бишкек) ва Шӯро оид ба ҳимояи рисолаҳои номзадии илмҳои сиёсатшиносӣ, дорандаи медали ҷашнии «20-солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» аст.

**Куштан натавонад ачалам, бахти кам аст ин,
Анҷом пазируфтаму оғоз гирифтам.**

СУҲРОБ ЯК ҶАВОНИ НОБИҒА БУД

18-уми апрели соли 1963 дар шаҳри Душанбе ба дунё омадааст.

Соли 1988 факултаи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М. В. Ломоносовро хатм кардааст.

Сарфи назар аз он, ки як ҷавони олуфта буд, дар баробари таҳсил ба хотири таъмини рӯзгор, ҳамзамон бо иҷрои корҳои илмӣ, чун коменданти хобгоҳ, посбон, миёнарави ширкат, назоратчӣ дар бозори “Лужники” кор кардааст.

Баъди хатми Донишгоҳи давлатии Маскав ду сол муаллими кафедраи фалсафа дар Донишгоҳи давлатии Тоҷикистон буд.

Ва баъд даст ба кори илмӣ зад. Солҳои 1990-1993 аспиранти факултаи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М. В. Ломоносов буд. Соли 1994 рисолаи илмиро дар мавзӯи «Ҳад ва имкониятҳои озодӣ» дар риштаи “Фалсафаи сиёсатшиносӣ” ҳимоя кард. Аз поягузори нахустин созмони фарҳангии тоҷикон дар Русия ба унвони “Суғдиён” мебошад. Дар даврони бозсозӣ дар охири солҳои 80-ум бо ҳамроҳи Имомуддин Сатторов, ҳоло сафири Тоҷикистон дар Русия, Р.Сафаров, эроншиноси маъруфи тоҷики муқими Русия, Х. Муҳаббатов - олим, арбоби ҷамъиятии муқими Маскав, Парвиз Муллоҷонов Ю, сиёсатшиноси тоҷик ва дигарон нахустин созмони фарҳангии тоҷикон дар Русия “Суғдиён”-ро таъсис медиҳанд.

Баъди хатми аспирантура то соли 1998 дар Маскав монд ва тӯли ин муддат корманди илмӣ факултаи фалса-

фаи Донишгоҳи давлатии Маскав буд. Ва соли 1998 ба Тоҷикистон баргашт. Аввалин масъулияташ дар кишвар сардори Шуъбаи Маркази таҳқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон буд ва тасоли 2001 дар ҳамин вазифа кор кард.

Мегӯянд, ки яке аз мубтакирони таъсиси Шӯрои илми ВАК-и Русия оид ба ҳимояи рисолаи докторӣ дар илми сиёсатшиносӣ дар Тоҷикистон мебошад, ки соли 2000-ум ба ғоилият шурӯъ кард. Худаш низ узви он буд.

Соли 2000-ум дар синни 37-солагаш унвони доктори илми сиёсатшиносиро гирифт. Аз соли 2001 то соли 2003 муовини сардори баҳши иттилоотӣ-таҳлилии Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон буд. Солҳои 2003-2005 бошад дар вазифаи ёрдамчии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон кор кард.

Соли 2005 Директори Маркази таҳқиқоти стратегии назди Президенти Тоҷикистон таъин гардид ва дар ин вазифа то моҳи декабри соли 2010 ғоилият намуд.

Моҳи декабри соли 2011 аз ҷониби Ҳизби халқӣ-демократӣ ба ҷойи Сафаралӣ Рачабов, ки ба таври ногаҳонӣ аз олам дар гузашт, номзад пешниҳод шуд. Вай дар аввалин рӯзҳои талошаш барои курсӣ дар парлумон дар суҳбат бо хабарнигорон гуфта буд: «Ин хоҳиши худӣ ман буд. Қайҳо мехостам вакили мардумӣ шавам. Имрӯз чунин имконият фароҳам омад ва бо пуштибонии ҳамкоронам дар ҳизб ман номзодии худро пешниҳод намудам. Аъзои ҲХДТ, ки худӣ ман ҳам узви он ҳастам, номзодии маро дастгирӣ карданд. Ин албатта, интиҳоби ман аст».

Интиҳобот дар ҳавзаи Шохмансур бидуни ширкати аҳзоби муҳолифи давлат гузашт. Дар он ду номзоди дигар,

яке сарвари Ҳизби сотсиалистӣ Абдуҳалим Ғаффоров ва дуҷумӣ муовини ректори Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи М.Осимӣ Абдуқаҳҳор Турсунов ширкат доштанд ва пируӣ аз миён насиби Сухроб Шарипов шуд. Ҳизби сотсиал-демократӣ ба далели риоя нашудани шаффофият дар интихобот онро таҳрим карданд.

Аз интихоби Сухроб Шарипов ҷомеаи шахрвандии кишвар умедҳои зиёд дошт. Умед бар он, ки шояд афкори озоди ӯ ба парлумон таъсир гузорад ва дар баррасии масъалаҳои ибрази назарҳои созанда ҳамсадо диҳанд. Худи ӯ низ ба ҳамин умед буд ва мегуфт: “Ман чун олим ба ин ё он масъала назари ҳоси ҳудамро дорам. Дар ҷараёни ин ё он баҳси парлумонӣ метавонам нуқтаи назар ва мавқеи ҳудро баён намоям. Албатта, чун ҳамеша бо журналистон озод хоҳам буд ва ба ҳамаи саволҳоишон посух хоҳад дод”.

Ва аввалин баҳси ӯ бо вазири энергетика ва саноат Шералӣ Гул дар ҷараёни муҳокимаи Қонун “Дар бораи ангишт” сурат гирифт. Чунин баҳс ва чунин масъалагузорию парламони касбии Тоҷикистон вақтҳои охир ёд на дошт. Вазири давлат аз ҷониби вакили мавриди пурсиш қарор гирифт, ки аз ҳизби ҳоким интихоб шуда буд. Ин воқуниши ногаҳонӣ Шералӣ Гулро шигифтзада кард ва ҳатто посухи вазир ҳам ба гунае буд, ки касе аз он чизе намефаҳмид.

Баъдан ҷуноне гуфтем, чунин изҳори назарҳо дар баррасии қонунҳо ё масъалаҳои дигари парламонӣ аз ҷониби Сухроб Шарипов расонаӣ нашуданд, вале ҷомеаи кишвар ҳам ба интизориҳои ҳуд аз вакили мардумӣ Сухроб Шарипов хотима надод. Аммо Сухроб Шариповро аз даст дод.

Дар интихоботи парламентии соли 2015 боз дар ҳавзаи Шоҳмансур №3 номзад шуд. Аммо 22 рӯз қабл аз баргузории интихобот бар асари беморӣ дар бемористони ҷумҳуриявӣ “Қарияи боло”-чон ба чонофарин супурд. Муаллифи чор китоб оид ба рушди равандҳои сиёсӣ дар Тоҷикистон ва зиёда аз 500 мақолаи илмӣ, аъзои Шӯрои коршиносони Созмони Ҳамкориҳои Шанхай, ОДКБ, Шӯроҳои илмӣ Академияи САҲА (Бишкек) ва Шӯро оид ба ҷимояи рисолаҳои номзодии илмҳои сиёсатшиносӣ, дорандаи медали ҷашнии «20-солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» аст. 27-уми феввали 2015 ба Сухроб Шарипов пас аз марғаш нишони Ассамблеяи байни парламентии Иттиҳоди давлатҳои мустақил ва Ифтихорномаи Маҷлиси намояндагонро эҳдо карданд.

Сухроб Шарипов соҳиби чор фарзанд аст.

Copyright©2015TojNews<http://www.tojnews.tj/tj/personality/sukhrob-sharifov#>

МИННАТДОРИИ ХЕШОВАНДОНУ ПАЙВАНДОН, ЁРУ ДҶУСТОН

Ба Раиси Маҷлиси миллии Маҷлиси
Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, (собиқ)
Раиси ҳукумати шаҳри Душанбе,
муҳтарам, Маҳмадсаид Убайдуллоев
ва вакилони халқи шаҳри Душанбе

Миннатдорӣ хешовандону пайвандон, ёру дӯстон ва шогирдони марҳум Шарипов Сухроб Ибронович. Барои номгузории кӯчаи «Шаумян»-и шаҳри Душанбе ба номи собиқ Директори Маркази тадқиқоти стратегӣ назди Пре-

зиденти Ҷумҳурии Тоҷикистон, доктори илми сиёсатшиносӣ, профессор ва собиқ вакили парлумони кишвар Шарипов Сухроб Ибронович арзи сипоси самимона менамоем.

Ин қадрдонӣ бори дигар собит намуд, ки мухтарам Маҳмадсаид Убайдуллоев ба ҳайси роҳбари инсондӯст (гуманист) ва пайрави асили сиёсати Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар посдоштани хотираи ходимони илму сиёсати кишвар ҳамеша пешсаф ва масъулиятшинос мебошад.

Воқеан шодравон Сухроб Шарипов шахси арзанда ва бо ҳама хурду калони кӯчаи номбурда, дар умум бо сокинони ноҳияи Шохмансури шаҳри Душанбе ошно ва намунаи ибрат буд. Бинобар ин, ӯ дар дили сокинони ноҳия ҳамчун ҳаммаҳал ва дар дили мардуми кишвар ҳамчун фидоии сиёсат барои абад боқӣ хоҳад монд.

Шодравон, Сухроб Шарипов борҳо бо аҳолии ноҳияи мазкур вохӯриҳо гузаронида бо дарди дили онҳо шинос мешуд. Ба арзу шикоятҳои мардум гӯш мекард ва хулосаи санҷидашудаи худро бо пешниҳодҳои мушаххас барои дастгирӣ ва ободонии ноҳия ба парлумони кишвар ва маҷлиси вакилони халқи шаҳри Душанбе, пешкаш менамуд, ки онҳо пазиروي ва дастгирии худро меёфтаанд. Хотираи неки ӯ дар таърихи давлатдории соҳибистиклоли кишварамон ҷовидона хоҳад монд.

Бо камоли эҳтиром аз номи пайвандони шодравон,

Ҳикматулло Хочаев

29.11.2016

Қ А Р О Р И

МАҶЛИСИ ВАКИЛОНИ ХАЛҚИ ШАҲРИ ДУШАНБЕ

№ 51-5 аз 14.04 соли 2016**Дар бораи номивазкунии кӯчаи
Шаумяни шаҳри Душанбе**

Бо мақсади ҷовидон гардонидани номи собиқ вакили Маҷлиси намоёндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Шарипов Сӯҳроб, бо инобати Қарори Раиси шаҳри Душанбе №55 аз 30 майи соли 2002 «Дар бораи тасдиқ намудани Номгуи мутобики қонунгузорӣ ҷовидон сохтани хотираи шаҳрвандоне, ки дар тараққиёти пойтахт саҳми арзанда гузоштаанд ё ҳангоми муҳофизати Ватан ҳалок гардидаанд», мутобики моддаҳои 8 ва 9 Қонуни конститутсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ», моддаи 20 Қонуни конститутсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи тартиби ҳалли масъалаҳои сохти марзиви маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон» Маҷлиси вакилони халқи шаҳри Душанбе

Қ А Р О Р М Е К У Н А Д:

1. Номи кӯчаи Шаумяни шаҳри Душанбе ба номи Сӯҳроб Шарипов иваз карда шавад.
2. Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар ноҳияи Шохмансур (Сиёмардзода С.) бақайдгирӣ сокинони кӯчаи мазкурро бо тартиби муқарраргардида анҷом дода, насби нишонаҳои марбутаро дар биноҳо таъмин созад.
3. Шӯъбаи таҳлилӣ ва иттилоотии дастгоҳи Раиси шаҳри Душанбе инъикоси Қарори мазкурро тавассути воситаҳои ахбори омма таъмин намояд.
4. Назорати иҷрои Қарори мазкур ба зиммаи Комиссияи муваққатии Маҷлиси вакилони халқи шаҳри Душанбе оид ба номгузорӣ ва номивазкунии маҳаллаҳо, кӯчаҳо, майдонҳо, хиёбонҳо, боғҳо, пулҳо ва дигар қисмҳои таркибии маҳалҳои аҳолинишини шаҳри Душанбе (Сафаров С.) гузошта шавад.

**Раиси
Маҷлиси вакилони
халқи шаҳри Душанбе**

М. УБАЙДУЛЛОВ

МАҶАЛЛАИ "ДИН ВА ҶОМЕА"

январӣ 2015

Таъзия Кумитаи оид ба корҳои дин, танзими анъана ва ҷашну маросимҳои миллии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ҳайати эҷодии маҷаллаи "Дин ва ҷомеа" аз марғи нобаҳангоми вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Сухроб Шарипов андӯхгӣн буда, ба наздикон ва ҳешу наздикони марҳум сабри чамил хоҳонанд. Ёди поки ин марди асил, сиёсатмадор ва олими варзида аз дилу дидаи дӯстон ва наздикону пайвандон ҳаргиз нахоҳад рафт. Инно лиллоҳ ва инно илайҳи роҷиъун.

Комментҳои тоҷикӣ

Наргис Раҳматшоева. Меҳоҳам, ҳодисаеро чун ҳамсоя бигӯям. Фасли тобистон буд, Сухроб аз подъезд (даромадгоҳи хонаҳои баландошёна) баромад (раҳсипори кор буд), ҳавлируб бо чорӯбаш (чун меғӯем "чорӯби тоҷикӣ" бо дастаки чубини дароз), роҳравро меруфт, чангу хок падҳузунон тамоми ҳавлиро гирифт. Сухроб аз падҳузи чанг пирша зад, як чанд қадам аз кӯчаруб гузашт, вале пас гашту хонааш даромаду бо сатили обдор баромад, аз кӯчаруб хоҳиш кард, ки канор истад ва бо ҳамин чанд бор, даромаду баромадаш як ҳиссаи ҳавлиро об заду бо табассуми нарм (чун табассуми зебо ҳам дошт) ба зан гуфт: - Апа, акнун бирубед. Зан ҳам хичолат кашиду ба руфтан даромад, баъдан ҳамарӯза аввал об мепошиду баъд меруфт. Зани кӯчаруб дар суҳбат бо ман, баъдан гуфт, ки пас аз ҳамон ҳодиса, ҳар гоҳе бо Сухроб саҳариҳо рӯ ба рӯ мезанад, ҳатман як маблағе барои ӯ меодаст. То ширинӣ барои фарзандонаш бихарад. Чунин буд Сухроби мо. Худо раҳматаш кунад ва хонаи охираташ ҳамеша фурузон бошад.

Устод гуфтам, ки чаро рафтиву тадбир на ин буд!?
Гуфто: чӣ тавон кард, ки тақдир чунин буд!?
Шогирд: гуфтам ки на вақти сафарат буд чунин зуд,
Устод: гуфто ки мағӯ, маслиҳати ҳақ чунин буд.
Шогирд: гуфтам устод расми ухувват на чунин буд,
Гуфто, ки азизам чи кунам умр чунин буд.
Гуфтам, ки устод вақти сафар буд, басе зуд,
Гуфто: шогирд маслиҳати ҳақ чунин буд!

Сад афсӯс

Ёдат ба ҳайр! Марди некӯному таҳлилгари бехтарин!
Ҳамеша дар дили дӯстону ҳамкорон чунин хандонруву зин-
дадил мемонӣ!

Мард намирад ба марг, марг аз ӯ ном ҷӯст,
Ном чу ҷовид шуд, мурданаш осон кучост?

Сад афсӯс. Сухроб Шарипов воқеан зиёии асили
точик буд. Ба навиштаҳои ҳамкасбамон Султони Ҳамад
шарикам. Худованд раҳматаш кунад. Бо марҳум се-чаҳор
мусоҳиба доштам, ки дар матбуот нашр шудаанд. То раиси
МТС вақти раисиаш дар ин муассиса ва ҳангоми вакилиаш.
Ҳамеша дар суҳбат озод ва соҳиби ақида ва андеша буд.
Илоҳо ҷояш дар фирдавси барин бошад!

Як бузурге гуфтааст: бо дӯстат сардакак хайрухуш ма-
кун, кӣ медонад бори дигар ўро мебинӣ ё на

Abduqayum Qayumov

2015 сол.

Дӯсти азири ман

Бароям ифтихори бузург буд, ки бо чунин инсон
накӯном ва олими шинохтаю сиёсатмодори варзида дар со-
монаи иҷтимоии «Фейсбук» ва, умуман, дар ҳаёти худ
шиносӣ пайдо намуда, дӯсти наздик гардида будам. Сад
дарего, ки дӯсти ман Сухроб Шарипов 19 январӣ соли 2015
аз олам даргузаштанд. Аз Худо илтиҷо менамоям, ки
дӯстамро раҳмату мағфират намуда, бихишти доимиро на-
сибашон гардонад.

Ҷамшед Саидов.

16.03.2017

Шаҳси самимӣ буд

Танҳо як маротиба бо устои шодравон мусоҳиба дош-
там, ки хеле самимӣ ва мукамал ба суолҳоям посух дода,
хатто дигар рӯзноманигоронро низ қонеъ кард. Маҳз чунин
хислати эшон дар хотирам нақш баст, ки ҳеҷ гоҳ касеро на-
мехост ранҷонад. Афсус, ки чунин "Кони пурганҷ"-ро мил-
лати мо аз даст дод. Рӯҳашон шод бод!

Манижа Баҳромзода

2015

Дӯстон, вақти гули хор маро ёд кунед

Чанд рӯз пеш аз маргаш. Хеле хастаю навмед буд. Баъди конфронс якҷоя Соли нави исавиро пешвоз гирифтем. Хафтае пас дунёи фониро падруд гуфтанд. Як ҷаҳон андешаҳои созандаро бо худ ба гур бурданд.

Нақши Сухроб Шарипов дар рушди сиёсатшиносии амалии тоҷик ва мактаби коршиносию таҳлилӣ хеле ҷашмас ва меҳварӣ аст. Ҳақиқатан Сухроб Шарипов олими шинохта, шахси хоксор, поквичдон ватандӯст, фидоии давлату миллат буд. Рӯҳаш шоду охираташ обод бошад. Ў умри кӯтоҳ дид, вале корҳои бузургро анҷом дод. Мо, ҳама пайравону мухлисони ӯ мебошем... Ёдаш дар дилҳо, хотирааш дар қалбҳо... Сухроб Шариф олими ягона аст... Дар илми сиёсатшиносӣ... Ў дар ташаккули давлати навини тоҷикон, муносибатҳои дипломатии тоҷикон саҳми беандоза дорад. Дуруст, ки мо профессору академикҳои бисёре дорем, аммо онҳо дар ҳама ҷабҳа бетарафанд. Сухроб нафаре буд, ки андешаи худро доир ба ҳама соҳаҳо дошт ва онҳоро аз касе наҳаросида иброз мекард. Ў сазовори унвони Каҳрамони Тоҷикистон аст... Дӯстон, набояд нисбати чунин шахсиятҳои нотақдор беҳитромӣ намоем. **Ҷоят ҷаннат бошад, эй абармарди миллат!**

Дӯстон, вақти гули хор маро ёд кунед,

Чун гули санг зи кӯҳсор маро ёд кунед.

Гар бихоҳед, ки ман хуфта набошам дар хок,

Бо дилу дидаи бедор маро ёд кунед.

Ҳар ҷаҳе ҷом ба каф масту гаронҷон хонед

Шеърӣ Хайём ба тақдор, маро ёд кунед...

(Лоик Шералӣ)

**Маҳди Собир, корманди
МТС –и назди Президенти ҶТ
2015 сол.**

Марди соҳибдил ва ростгӯ буд ӯ

Марҳум Сухробро аз наздик наменинохтам. Мусоҳиба-хояшро аз ВАО меҳондам. Марди часур буд. Гарчанде ҳукуматӣ буд, аммо рост мегуфт, ҳақиқатро мегуфт. Як афроди озоди рушанфикру ошкорбаён буд. Даргузашти ӯ ба рои Ҳукумат ва ҷомеи тоҷикон талафоти зиёд буд. Рӯҳаш шод, ҷояш ҷаннат бод! Ҳамеша қабраш пурнур ва лолазор бод! Омин.

Марги соҳибдил ҷаҳонеро далели кулфат аст,
Шамъ агар хомӯш гардад, доғи махфил меша-
вад. (А.Бедил)

Файзинисо Воҳидова,
дӯсти Сухроб Шарипов
18 апреля 2016 г. ·

Дар фазои сиёсиву иҷтимоии кишвар набудани Сухроб Шарипов яке аз сиёсатмадори шинохта эҳсос мешавад

Имрӯз дар тарабхонаи «Чаманоро»-и пойтахт маъракаи чили вафоти Сухроб Шарипов, собиқ директори Маркази Тадқиқоти Стратегии назди Президенти ҚТ, собиқ вакили мардумӣ дар Маҷлиси Намояндагони МОТ бо ширкати раҳбарони ҷумҳурӣ, ҳампешагону ёру дӯстон ва хешу табори марҳум баргузор гардид. Аз марги Сухроб Шарипов тақрибан як моҳ сипарӣ шуда бошад ҳам, аллакай набудани вай дар фазои сиёсиву иҷтимоии кишвар ҳамчун як сиёсатмадор, сиёсатшинос, таҳлилгар шадидан эҳсос мешавад. Ӯ ба ҳар як руҳдоди дохилӣ ва хориҷие, ки ба ҳаёти мардуми кишвар таъсири мусбат ва ё манфӣ мегузоштанд, назари хоси ҳудро дошт. Назари одилонаву мунсифона, назари беғаразона. Ӯ аз ҷумлаи камтарин мансабдорони давлатӣ буд, ки

часуруна фикри худро дар ин ва ё он масъалаи доғи рӯзи
чаҳон, минтақа ва ё ҷумхури иброз медошт. Ё дар баро-
бари ҷонибдорӣ кардани сиёсати пешгирифтаи давлат,
камбудихои ин сиёсатро аз дохил истода бо як назокати
хоси барҷастатарин сиёсатмадорҳо танқиду мазаммат
менабуд. Барои ин дар қишри поёнии ҷомеа мардуми
оддӣ ўро эҳтиром мекарданду дар болотарин сатҳи
хукумат бошад, ташвишҳои ўро бачо медонистанд ва то
ҳадде пайи рафъи онҳо низ мешуданд... Оре, баъди
фочиаи Сухробӣ Рустам ин миллат даҳҳо Сухробҳои ди-
гарро офарид, вале касе аз онҳо ҷои Сухробӣ
Таҳамтанро натавонист бигирад. Ҳамин тавр ҳам ҷойи
ҳолии Сухробӣ Шарифро касе нахоҳад пур кард... Ху-
довандо, манзили охираташро ободу рӯҳашро аз мо шод
бинамо! Омин ё Раббалъоламин!

**Ҳоҷӣ Султон Ҳамад,
рӯзноманигор, 2015**

Миллати тоҷик фарзанди фарзонаи миллатро аз даст дод!

Аввало ба аҳли оилаи марҳум ҳамдардӣ гуфта сабри
чамил хоҳонам. Дар воқеъ миллати тоҷик фарзанди фарзо-
наи миллатро аз даст дод, он кас шахсе буданд бо дониши
воло, фарҳанги воло, маҳорату ҷасорати воло ва
неқӯсиришту ғамхори ҳақиқии давлату миллати тоҷик, хусу-
сан, ба ҷавонон аҳамияту меҳрубонии зиёд зоҳир мекарданд.
Рӯҳатон шод бод устои азиз, илоҳо Худованд бо он
хислатҳои волеятон Шуморо шоистаи ҷаннат гардонад.
Омин!!

Bahor Kamarov
30.01.2015

Илм барояш ҳама чиз буд

Ёдаш ба хайр устои гиROMикадр Сухроб Шариповро, дар ҳақиқат устод олим, сиёсатшинос ва болотар аз ҳама инсонии поквичдону ростқавл буданд, ҳамин хислатҳои инсонӣ ўро Шахсият кард ва ў ҳамеша дар таърих инсонии ватанпарвар ёд мешавад. Устод беҳтарин суҳанҳоро дар илми сиёсатшиносии тоҷик карданд ва боқимондаашро бо худ гирифа рафтанд вой дарего... устод илмро бисёр дўст медошт ва илм барояш ҳама чиз буд. Рўҳат шод бод, Устои азиз.

Маҳмадулло Х.
2016

Гарчи миёни мо нестед, аммо зодрўзи Шумо, ёди Шумо ва хандаҳои Шумо, хушгуфторӣ ва хушрафтории Шумо фаромўш нахоҳад шуд! Чойи Шумо дар қалбҳои мо ҳамеша холист!

Хуршед А.
18.04.2016

Бузургон ҳамеша номашон вирди забон мемонанд

Сухроб Шарипов, сиёсатмадоре буданд, ки ҳамеша манфиатҳои миллиро дар чойи аввал мегузоштанд! Шахсиятҳо мераванд, вале андешаҳои онҳо, рўҳи онҳоро зинда нигоҳ медорад ва барои наслҳои оянда хизмат мекунад!

Аз дил наравад ёди ту, гар хун равад аз дил,
Ёди ту чу хун нест, ки берун равад аз дил!

С.Х. 2015

Ало шодоб соҳилҳо

Ба қадри обҳои чорӣ мебояд расид имрӯз, ки рӯзе хушк
хоҳад шуд,

Ало зебои махфилҳо ба қадри ҳар чароғи давра мебояд
расид имрӯз, ки рӯзе аз шамоли ходиса хомӯш хоҳад шуд...

Дило то метавонӣ имрӯз фурсатро ғанимат дон,
Ки дар олам намедонад касе, аҳволи фардоро.

(Б.Ҳилолӣ)

Худованд раҳматат кунад ва ёдат ба хайр бошад, устоди азиз!

Sarvar Bekzoda

18.06.2017.

МАҚОЛАҲО БА ЗАБОНИ РУСӢ

Х. Додихудоев

эксперт 13. 01. 2016 г.

Год без Сухроба

Время не стоит на месте, сегодня исполняется ровно год как не стало Сухроба Иброновича Шарипова большого учёного, доктора политических наук, профессора и просто человека с невероятным талантом и добрым сердцем.

Смерть Сухроба Иброновича Шарипова стала большой трагедией для всех его знакомых, сослуживцев и родственников. За всю свою жизнь он прошёл достойный путь.

В его биографии, было множество должностей, и везде где он работал, демонстрировал высочайший профессионализм. Он прошёл большой трудовой путь: в 2001–2003 г.г. – заместитель заведующего информационно-аналитического отдела Аппарата Президента РТ. С перерывом работал в Центре стратегических исследований при Президенте Рес-

публики Таджикистан, а с 2005 по декабрь 2011 года возглавлял его.

В 2011 году избран депутатом Маджлиси намояндагон (нижняя палата парламента), был членом парламентского комитета по международным делам, общественным объединениям и информации. Входил в состав Постоянной комиссии по социальной политике Межпарламентской ассамблеи ЕврАзЭС.

Сухроб Шарипов прожил жизнь добросовестного и честного работника, уважаемого гражданина своей страны. Для своих коллег он был примером, они ценили Сухроб Иброновича за его волевой характер, деловые качества, настойчивость и умение добиваться поставленных целей.

Важной стороной деятельности Сухроба Иброновича является научная деятельность, он по праву считался одним из ведущих отечественных специалистов в области политологии. Будучи профессором политологии, регулярно публиковался в отечественных и зарубежных средствах массовой информации. Являлся автором множества научных статей по вопросам внутренней и внешней политики, а также региональной безопасности. Его статьи всегда отличались объективностью и глубоким анализом. Он автор 3 монографий, более 500 научно-аналитических статей, участник более 100 научно-практических международных конференций.

Неоценим вклад Сухроба Иброновича в становлении и развитии отечественной школы политологии.

Будучи научным руководителем, он открыл дорогу многим молодым диссертантам, которые в настоящее время успешно работают в различных государственных учреждениях.

Сухроб Ибронович навсегда останется в наших сердцах.

Avesta.Tj | 19.01.2016 | <http://www.avesta.tj/sociaty/37907-god-bez-suhroba-sharipova.html>

**Шоназар Шоисматуллоев - зав.отделом
социологии Института философии,
политологии и права им. А.Баховаддинова,
член - корр. АН РТ, доктор социологических
наук, профессор. 07-07-2015**

УЧЁНЫЙ ПОЛИТОЛОГ, ОБЩЕСТВЕННЫЙ И ПОЛИТИЧЕСКИЙ ДЕЯТЕЛЬ

Человеческая жизнь измеряется не количеством прожитых лет, а тем как он прожил её, что оставил потомкам, какой след оставил в памяти людей. Такие великие люди, как Добролюбов, Пушкин, Маяковский, Есенин, Мухамадиев, Малика Собирова, Вохидов, Мукадас Набиева, Наргис Бандишоева, Караматулло, слишком рано ушли из жизни, но память о них увековечена их творениями: поэтическими и прозаическими произведениями, музыкой, песнями, танцами и т.д. Как и они рано ушёл в потусторонний мир наш коллега, друг, замечательный человек, всегда улыбающийся, жизнерадостный, общительный, честный и правдивый Сухроб Шарипов, своей многогранной деятельностью, оставивший глубокий след в памяти людей.

По характеру Сухроб Шарипов во многом был похож на своего покойного отца Шарипова Иброна - доктора философских наук, профессора, добрейшего и честнейшего человека, истинного коммуниста. С Иброном Шариповичем нас связывали хорошие, уважительные и тёплые отношения, сложившиеся за годы совместной работы в Институте философии АН РТ и Российско-Таджикском (Славянском) университете. Иногда совместно с коллегами по работе бывали дома у Иброна Шариповича, поэтому с его детьми немного был знаком.

Однако, настоящее знакомство с Сухробом состоялось в Москве в середине 90-х годов XX столетия. В то время Сухроб уже защитил кандидатскую диссертацию в МГУ им. М.Ломоносова, там же устроился на работу и одновременно, как это нередко было в лихие девяностые, подрабатывал контролёром на рынке у стадиона на Лужниках. Я же в те годы был докторантом Института социологии Российской Академии наук, жил в академическом общежитии на улице Островитянова в районе Коньково г. Москвы.

Однажды Сухроб со своей семьей приехал в общежитие в гости к Мастуре - тётке жены, которая за несколько дней до этого защитила кандидатскую диссертацию в Институте востоковедения РАН. Мастура попросила меня приготовить плов и пригласила в гости. Так состоялось наше знакомство с Сухробом, трансформировавшееся в последствии в хорошие отношения между нами.

В начале 2000 -х годов Сухроб на Диссертационном совете при Таджикском педагогическом госуниверситете им. С. Айни защитил диссертацию на соискание ученой степени доктора политических наук. Меня по предложению Иброна Шариповича назначили одним из официальных оппонентов по его диссертации. После моего выступления он вместо того, чтобы конкретно отвечать на высказанные замечания, устроил дискуссию по ним. После окончания защиты подошёл к нам, пожал мне руку и сказал: мы же с Вами прошли московскую школу. Особенно часто с Сухробом виделись, когда он работал директором Центра стратегических исследований при Президенте РТ. Каждый месяц там проводились различного рода семинары и конференции. Институт фило-

софии и права АН РТ также свои конференции, семинары и круглые столы проводил в зале конференций этого Центра. Сухроб был постоянным их участником и всегда принимал активное участие в дискуссиях. Его выступления всегда содержали в себе конструктивную критику по обсуждаемой проблеме с выходом на определенные позитивные предложения.

Наряду с этим мы были членами диссертационного совета по защите диссертаций на соискание ученой степени доктора (кандидата) наук по политическим наукам при Таджикском национальном университете. Он был заместителем председателя этого совета. Как член совета он был всегда требовательным, но в тоже время справедливым и чутким в отношении к соискателям. На выборах в Маджлиси намояндагон 2015 года его кандидатуру выдвинули по одномандатному округу от Народно-демократической партии Таджикистана. Мне потом рассказали, что когда он определял себе доверенных лиц, в их числе оказался и я. Но, увы, судьба распорядилась по-иному.

Сухроб Шарипов был талантливым учёным, публицистом, общественным и политическим деятелем. Где бы он не работал, он полностью отдавал себя работе, его всегда характеризовала принципиальность, честность и бескорыстие. Не задолго до своей кончины он подарил нам свою очередную книгу. Память об этом замечательном человеке сохраниться в памяти многих поколений таджикистанцев.

**Умед Бабаханов, главный редактор
газеты «Азия-Плюс»
22.01.2015г.**

Памяти моего друга Сухроба Шарипова

В таджикской прессе были опубликованы десятки соболезнований и заявлений по поводу безвременной кончины депутата Маджлиси намояндагон Сухроба Иброновича Шарипова. И редкий случай: добрые слова о нём сказали практически все, даже политические оппоненты, правящая НДПТ, Центр стратегических исследований при президенте, парламент и независимые СМИ...

Он всегда выбивался из образа среднестатистического таджикского чиновника. Это сразу чувствовали все – и журналисты, и сами чиновники.

Многих шокировали его публичные заявления, его нестандартное поведение, правда реакция на поведение Сухроба у разных людей была разная. Журналистов его смелые заявления и умение самостоятельно мыслить радовали, у большинства чиновников эти качества вызывали недоумение и желание на всякий случай держаться от него подальше.

Впервые он обратил на себя внимание и тех, и других сразу после своего возвращения из Москвы, где он работал преподавателем на факультете философии МГУ. В начале 2000-х у нашей страны резко испортились отношения с одной из «братских стран», которая начала проводить в отношении Таджикистана откровенно недружественную политику. Мало кто из таджикских учёных и чиновников решался открыто выступить по этому вопросу в прессе и дать оценку происходящему. И тут впервые в эфире госу-

дарственного ТВ неожиданно появился никому тогда не известный зав.отделом ЦСИ Сухроб Шарипов. Причём его выступления были не просто набором урапатриотических лозунгов, как это у нас часто бывает, а непривычно логичным и аргументированным мнением эксперта-политолога.

Его сразу заметили и вскоре пригласили на работу в администрацию президента – на пост заместителя заведующего информационно-аналитическим отделом. Кстати, это был наверное самый эффективный период работы отдела, которым тогда руководил многоопытный писатель и журналист Абдурахмон Абдуманнонов. Каждый день на стол президента ложилась подготовленная отделом папка с главными новостями дня и комментариями сотрудников отдела – что произошло в стране и в мире, как на эти события можно и нужно реагировать. Многие их тех комментариев писал Сухроб Шарипов. Очень скоро к изумлению многих чиновников, мечтавших о такой карьере, президент назначает его своим помощником.

Именно тогда он вошёл в узкий круг лиц, которые имели непосредственный ежедневный доступ к главе государства. Понятно, что здесь существовали свои неписанные законы и правила. И здесь новый помощник стал тем редким человеком, который мог открыто сказать президенту, что он думает по тому или иному вопросу. Когда более старшие и опытные коллеги по администрации советовали ему «не высовываться», чтобы не потерять работу, он только смеялся: «А чего мне бояться? Это для вас увольнение станет трагедией, а я учёный – если уволят, пойду работать в любой вуз профессором и буду получать зарплату выше, чем здесь!». Многие в правительстве Ша-

рипова недолюбливали за его прямоту и резкость, считали выскочкой. Но он не обращал на них внимания и просто делал свою работу в качестве помощника главы государства, которому был искренне предан.

Надо отдать должное президенту Эмомали Рахмону - он оценил эти качества нового помощника, его способность самостоятельно мыслить и высказывать иную точку зрения. Несколько раз на закрытых совещаниях, когда у С. Шарипова возникал очередной резкий спор с кем-то из госсоветников или членов правительства, президент вставал на его сторону. И это только увеличивало число его недоброжелателей. Вообще, если бы не поддержка президента, Сухроб Шарипов давно бы стал жертвой «дворцовых» интриг.

Более того, некоторое время спустя, в 2005 году, президент назначил Сухроба Шарипова главой Центра стратегических исследований. С одной стороны новое назначение на такую ответственную руководящую должность укрепило позиции С. Шарипова в коридорах власти, тем более, что перед ним была поставлена задача - превратить ЦСИ в настоящий «мозговой центр» по выработке реальных рекомендаций правительству по всем аспектам внутренней и внешней политики. С другой стороны новое назначение физически отдалило его от президента - теперь он уже не имел возможности каждый день видеть шефа, общаться с ним и делиться мыслями по тому или иному вопросу. По «карьерным законам» такое отдаление постепенно приводит к снижению влияния чиновника...

Между тем, в ЦСИ работа закипела. Кандидат философских и доктор политических наук, Сухроб Шарипов здесь был в своей родной стихии. При нём Центр страте-

гических исследований обрёл новое дыхание, вернул некогда утраченный авторитет. Новый директор привлек к работе молодые кадры, укрепил сотрудничество с ведущими исследовательскими центрами СНГ и мира, начал ряд исследовательских проектов по самым актуальным проблемам Таджикистана. Одним из них стал совместный проект ЦСИ с Программой развития ООН по исследованию коррупции в Таджикистане.

Шарипов понимал, что, не победив это зло, страна не сможет двигаться вперёд. Первый этап исследования прошёл уже в 2006 году и стал неприятным сюрпризом для власти – самыми коррупционными госструктурами по итогам исследования были названы сами правоохранительные органы и суды. Несмотря на болезненную реакцию некоторых силовых структур и попытки жаловаться на него президенту, через три года ЦСИ под руководством С. Шарипова провёл второй этап исследования. Представляя его итоги журналистам в 2011 году, он снова попытался бить тревогу:

- Мы по-прежнему считаем, что коррупция является серьёзной угрозой национальной безопасности и является причиной стагнации таджикского общества. Уже почти 50% людей в нашем обществе считают коррупцию нормальным явлением. Иными словами половина населения страны уже хронически больна коррупцией. Этого не должно быть!

С тех пор прошло почти четыре года. Очевидно, ситуация с коррупцией в нашей стране стала ещё хуже, но я не слышал, чтобы кто-то во власти сегодня бил по этому поводу в набат – все ограничиваются дежурными фразами. Между тем, сам Сухроб в том же 2011 году оставил

директорский пост в ЦСИ и стал депутатом таджикского парламента. Не знаю, чем было вызвано решение властей «перебросить» его в Маджлиси намояндагон, но знаю, что сам он чувствовал себя там не очень комфортно - его деятельной, бойцовской натуре было нужно конкретное и живое дело, а этого как раз в парламенте не было. Как-то на вопрос друзей, как идёт его депутатская работа, Сухроб полушутя ответил, что на работе всё хорошо, но обычно на такой работе люди спиваются. Он не спился. И не уехал за границу, несмотря на многочисленные предложения. Он хотел работать здесь и пытался делать свою карьеру в этой системе, несмотря на то, что не очень в неё вписывался, несмотря на то, что эта система его отторгла, как чужеродное тело.

У НАС ЕСТЬ и своя веская причина сказать доброе слово в память о Сухробе Шарипове. Мало кто знает, но Радио «Азия-Плюс» во-многом именно ему обязано своим открытием. К 2001 году мы уже 4 года безуспешно пытались получить лицензии на вещание – уже было установлено оборудование, был штат, но начать работу мы не могли по причине отсутствия разрешения от Госкомитета по ТВ и радио. Мы уже постучались во все высокие кабинеты, много раз писали в правительство, но лицензию нам под разными предлогами давать не хотели. Именно в этот период мой однокурсник неожиданно рассказал, что у него есть товарищ, к мнению которого прислушивается сам президент, и с которым имеет смысл поговорить. «Он только что перешёл на работу в исполнительный аппарат, зам. зав. отделом. Хочешь, познакомлю?». Я к этой информации отнёсся скептически: «Кто такой зам.зав. отдела - нам не смогли помочь министры и госсоветники пре-

зидента!». Тем не менее, мы решили попробовать и через несколько дней я познакомился с Сухробом. Помню, мы долго сидели и разговаривали у фонтана перед кафе «Сириус», он рассказывал весёлые истории из своей московской жизни, я - о себе и своей работе. Слово за слово выяснилось, что наши родители хорошо знакомы и хорошо было бы и нам продолжить эту традицию и подружиться. В тот вечер Сухроб внимательно выслушал нашу проблему и пообещал подумать, что можно сделать. Прошло несколько месяцев. Не знаю, какие тайные пружины сработали, какие аргументы философ С.Шарипов нашёл, чтобы убедить руководство решить наш вопрос, но в одно утро мне позвонили из администрации президента: «Сегодня в 11 часов вы приглашены на встречу к главе государства».

В кабинет к президенту в тот день мы с Сухробом вошли вместе. И вместе вышли счастливые после часовой беседы - президент пообещал, что лицензия у нас скоро будет! «Как тебе это удалось?», - спросил я, когда эмоции немного улеглись. Мой друг весело рассмеялся: «Я просто сказал, что всё, что о вас говорят недруги – неправда. И сказал, что ручаюсь за вас головой». Через два месяца, 9 сентября 2002 года, наше радио впервые вышло в эфир и Сухроб, конечно, был среди наших почетных гостей...

Чуть более года назад, в марте 2013 года, мы хоронили отца Сухроба – известного и уважаемого профессора Ибрана Шариповича Шарипова. Ему было 83 года. По генетической наследственности сын должен был прожить не меньше отца. Но он ушел в неполных 52. Как будто сгорел, так и не принятый до конца этой системой. Есть ли у президента другой «Сухроб Шарипов», способный говорить ему то, что не решаются говорить другие? Не знаю...

**Суҳроб Шарипов бо раиси Парлумони ҶТ Шукурҷон Зухуров
ва Олим Салимзода**

Падару модари Суҳроб Шарипов

Сухроб Шарипов бо падар ва бародаронаш

Суҳроб бо ҳамсабақонаш дар Донишгоҳи Ломоносов, МГУ

**Профессор ва вакили парлумон шодравон Суҳроб Шарипов
дар конфронсияи байналмилалӣ оид ба интеграсия дар ш. Астана
Чумхурии Қазоқистон бо Раисони Парлумони ИДМ, с. 2014.**

**Расми 1. Фарзандони устод: Икром, Сӯҳроб ва Башорат, келинашон
Бобоева Лайлӣ ва писари бародарашон Назриев Неъмат.**

Суҳроб Шарипов бо ҳамкоронаш дар Парлумон

Суҳроб Ш. хангоми вохӯрии расмӣ

Суҳроб Шарипов бо дӯстон

Суҳроб Шарипов дар вохӯрии расмӣ

**Сухроб Шарипов бо раиси Парлумони ҶТ
Шукурчон Зухуров ва Чумахон Давлатов.**

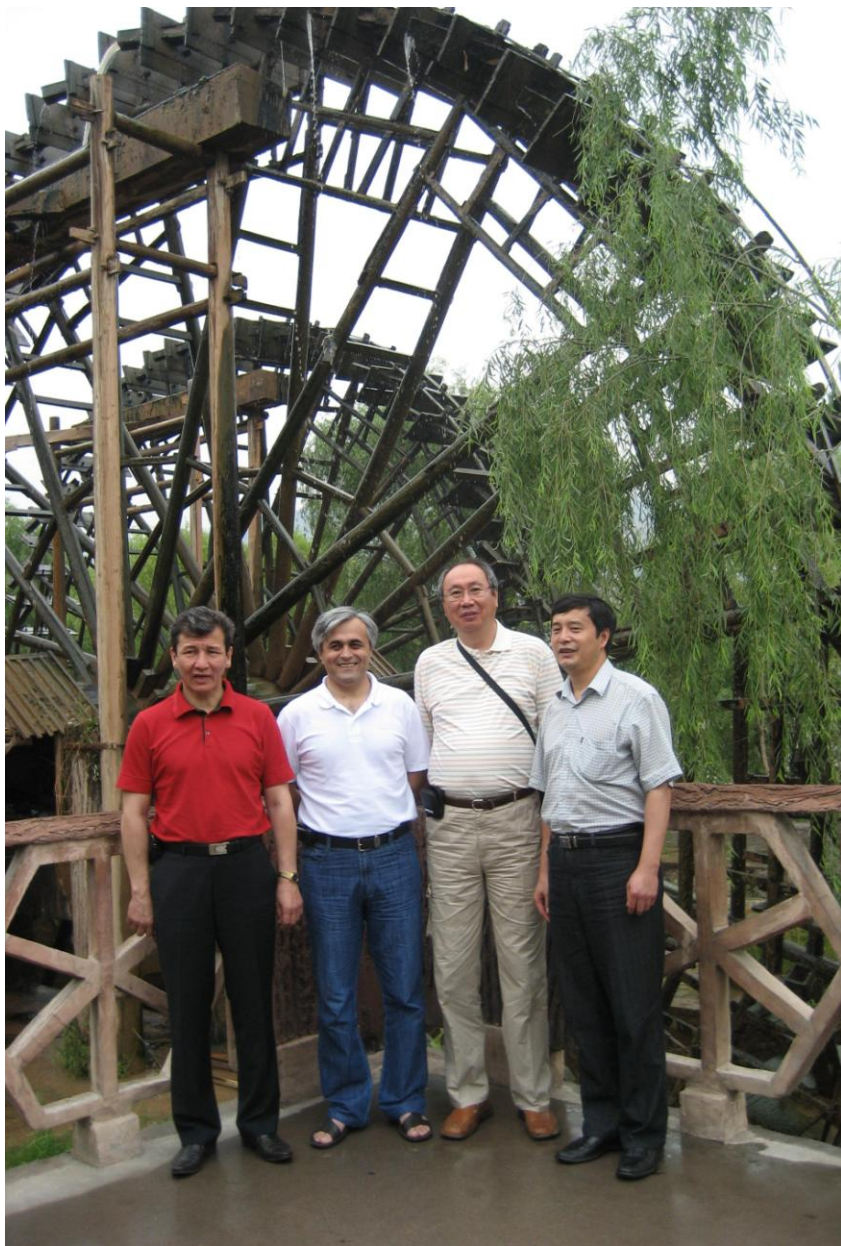

Сухроб Шарипов бо Эркин Раҳматуллоев

**Суҳроб Шарипов бо Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон
Эмомалӣ Раҳмон ва муовини Сарвазири Ҷумҳурии Тоҷикистон
Асадулло Ғуломов**

Сухроб Шарипов бо дӯстон дар Ҷумҳурии Мардумии Чин

Рӯзи кушодашавии кӯчаи ба номи профессор Сухроб Шарипов

Сухроб Шарипов ҳамроҳи дӯстон

Суҳроб Шарипов бо ҳамкоронаш

**Суҳроб Шарипов бо директори Институти тадқиқоти стратегии
назди Президенти Қазоқистон**

Суҳроб Шарипов дар рӯзи химояи номзадии шогирдаш

Суҳроб Шарипов ва Абдурахмон Маҳмадов

Мизи гирди ёдбуди Сухроб Шарипов

Сухроб Шарипов бо дӯстон ва ҳамкорон.

Суҳроб Шарипов ҳамроҳи камина, Норақ, соли 2014

Суҳроб Шарипов бо дӯстон

МЕЖПАРЛАМЕНТСКАЯ АССАМБЛЕЯ
ГОСУДАРСТВ – УЧАСТНИКОВ СНГ

ПОЧЕТНАЯ ГРАМОТА НАГРАЖДАЕТСЯ

ШАРИПОВ

Суҳроб Ибронович

член Комитета Мажлиси намояндагон Ҷумҳурии Тоҷикистон
Республики Таджикистан по международным делам,
общественным объединениям и информации

за активное участие в деятельности Межпарламентской
Ассамблеи СНГ и ее органов, вклад в укрепление дружбы
между народами государств – участников Содружества

Председатель Совета
Межпарламентской Ассамблеи
государств – участников СНГ

В.И. Матвиенко

Санкт-Петербург
2014 год

МАҶЛИСИ НАМОЯНДАГОНИ МАҶЛИСИ ОЛИИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ИФТИХОРНОМА

Шаринов Суҳроб Ибронович – узви Ҷумҳияи Маҷлиси
намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон онд ба
корҳои байналмилалӣ, иттиҳодӣ ва иттиҳодӣ
- вақал аз ҳамаи иттиҳодоти Шохмансур № 3, доктори
иҷтимоӣ, барои саҳми арзимолаш дар фаъолияти
намояндагӣ, конунигузорӣ ва раёнонӣ байнипарламентӣ
хориҷи Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии
Тоҷикистон, иштироки фаъолонаш дар ҳаёти ҷамъиятии
Маҷлиси намояндагон сарфароз гардонидла мешавад.

Раиси Маҷлиси намояндагони
Маҷлиси Олии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

5 январӣ соли 2015

№ 43

Courtesy Photo

Рӯзи чанозаи марҳум Сухроб Шарипов

Такдирнома аз дӯстони хориҷӣ

Сухроб Ибронович дар ин оромгоҳ хамроҳи падару модараш ба хоби абадӣ рафтааст.

Сухроб Шарипов бо дӯстони русаш

Суҳроб Шарипов дар конференсияи байнаҳмилағӣ оид ба интеграсия дар ш. Астанаи Ҷумҳурии Қазоқистон бо Раисони Парлумони ИДМ, с.2014

**Сухроб Шарипов - аналитик,
политик и государственный деятель**

**27 января 2015 в офисе Центрально-Азиатского экспертного
клуба «Евразийское развитие» прошёл круглый стол «Сухроб
Шарипов в интеллектуальной и политической жизни современно
го Таджикистана».**

Вспомнить своего коллегу, друга, партнёра пришли учёные, эксперты, работники государственных органов, журналисты, дипломаты.

Как отметил первый заместитель директора Центра стратегических исследований при Президенте Республики Таджикистан, член правления ЦАЭК «Евразийское развитие» Сайфулло Сафаров, «за годы своей жизни Сухроб Шарипов стал известным аналитиком не только в Таджикистане, но и в регионе, и в мире. Президентом ему была доверена важная должность руководителя Центра стратегических исследований. И за годы своей работы он смог поднять работу этой аналитической структуры на качественно новый уровень».

Сайфулло Сафаров работал в ЦСИ вместе с Сухробом Шариповым. Как отметил эксперт, «у нас с Сухробом Иброновичем были и разногласия, и взаимная критика. Но она никогда не переходила в деструктивную плоскость. Мы делали одно дело и исходили из одних ценностей. И главной такой ценностью, главным достоянием была независимость и государственность Таджикистана».

Председатель Ассоциации независимых политологов Таджикистана Абдугани Мамадазимов отметил, что Сухроб Шарипов был «одним из самых замечательных людей Таджикистана, который сформировался, как госу-

дарственный деятель, в эпоху постконфликтного восстановления».

«Он пришёл в государственные органы с багажом блестящего философского образования. И за свою карьеру состоялся в трёх качествах: высококвалифицированный политолог и аналитик; профессиональный и принципиальный политик; и государственный деятель национального и даже международного масштаба», отметил Абдугани Мамадазимов. «При этом он оставался кристально чистым человеком. Сухроб Шарипов многое сделал для развития многопартийности в Таджикистане. А за годы его работы на руководящей должности в ЦСИ этот центр стал главным механизмом взаимодействия между гражданским обществом и государственными экспертами».

Сухроб Шарипов был признан в обществе ведущим и авторитетным аналитиком

Сухроб Шарипов, депутат парламента Таджикистана, экс-глава Центра стратегических исследований при Президенте республики, скончался на 52-ом году жизни в результате сердечного приступа в больнице «Караболо». Он был госпитализирован. Врачи пытались спасти его жизнь и заверяли, что его состояние улучшилось по сравнению с прошедшей ночью. Около кардиологического отделения больницы собрались десятки родственников, близких и коллег Шарипова, в том числе спикер нижней палаты парламента Таджикистана Шукурджон Зухуров.

Шарипов родился 18 апреля 1963 года в Душанбе. В 1988 году - окончил МГУ им. М.В.Ломоносова, философский факультет. Доктор политических наук. В 1988-

1990 годах преподаватель философии в Таджикском государственном университете. В 1990-1993 годы аспирант философского факультета МГУ им. М.В.Ломоносова. Кандидат философских наук. В 1993-1998 годы научный сотрудник философского факультета МГУ.

С 1998 по 2001 год работал заведующим отделом Центра стратегических исследований при Президенте Таджикистана. В 2001-2003 годы был заместителем заведующего информационно-аналитического отдела аппарата президента. В 2003-2005 годы - помощник президента, с 2005 по декабрь 2011 года возглавлял Центр стратегических исследований. В том же году он был избран депутатом Маджлиси намояндагон (нижней палаты парламента), был членом парламентского комитета по международным делам, общественным объединениям и информации.

Он также был выдвинут от избирательного округа №3 района Шохмансур кандидатом в депутаты на выборах в парламент Таджикистана, которые были назначены на 1 марта 2015 г.

Шарипов был признан в обществе ведущим и авторитетным аналитиком в области политики в Таджикистане, является автором 4-х книг в области политологии и множества научных статей по политическим процессам в Таджикистане и Центральной Азии, был членом Экспертных советов Шанхайской организации сотрудничества, ОДКБ, Научных советов Академии ОБСЕ в Бишкеке. Он был награжден юбилейной медалью «20-летие государственной независимости Республики Таджикистан».

19.01.2015

12:55<http://rus.ozodi.org/content/article/26801265.html>

С декабря 2011 года - депутат Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли Республики Таджикистан.

19 января 2015 г. в Душанбе в возрасте 51 лет, наш дорогой Сухроб Ибронович скончался. Спикер Парламента Шукурчон Зухуров назвал Сухроба Шарипова политиком мирового масштаба. Сухроб Шарипов был первым страгетом в стране. Хочется отметить, что в правящей Народно-Демократической Партии Таджикистана его уважали все: однопартийцы, единомышленники, оппозиция, гражданское общество, эксперты, политологи и журналисты. За свою жизнь Сухроб Ибронович вложил огромный вклад в развитие политики страны, работая в различных сферах.

Он всегда выступал в защиту национальных и государственных интересов Таджикистана. Мы потеряли настоящего патриота Таджикистана, Человека с большой буквой, добросовестного и честного политика, известного учёного и аналитика Сухроба Иброновича Шарипова.

Ведь его уважали и любили не только в Таджикистане, но и за его пределами. Для меня было большой честью работать с Сухробом Шариповым. Я буду всегда гордиться тем, что я был не только помощником и учеником, но и его племянником. Я всегда буду Вас помнить, уважать и любить, мой дорогой и любимый Дядя!

ШАРИПОВ Сухроб Ибронович

Родился 18 апреля 1963 года в г. Душанбе. Таджик.

В 1988 году - окончил МГУ им. М.В. Ломоносова, философский факультет. Доктор политических наук, профессор;

1988-1990 гг. - преподаватель философии в ТГУ;
1990-1993 гг. - аспирант философского факультета МГУ им. М.В. Ломоносова. Кандидат философских наук;
1993-1998 гг. - научный сотрудник философского факультета МГУ;
1998-2001 гг. – заведующий отделом Центра стратегических исследований при Президенте Республики Таджикистан;
2001-2003 гг. - заместитель заведующего Информационно-аналитического отдела Аппарата Президента Республики Таджикистан;
2003-2005 гг.- помощник Президента Республики Таджикистан;
С 2005 по декабрь 2011 года - директор Центра стратегических исследований при Президенте Республики Таджикистан;

**Пусть земля будет пухом.
Искренне, с глубоким уважением и любовью,
Ваш племянник и ученик Хикматулло.**

**Азизджон Рахмонов - доцент кафедры истории и
теории международных отношений РТСУ, директор
Центра исследований регионов мира
29 февраля 2016 г.**

**О Сухробе Шарипове, его отце и его дочери.
(маленькая проза-баллада о семье философов – об отце
Сухроба-Ибране Шарипове, о нём самом и о дочери –
Камиле Шариповой)**

Весть о кончине Сухроба Шарипова в РТСУ на кафедру международных отношений пришла мгновенно от сотруд-

ников Центра стратегических исследований, где, в бытность до избрания депутатом Маджлиси намояндагон, долгое время Сухроб работал директором этого Центра.

Похороны и панихида по кончине Сухроба проходила в доме его отца – доктора философских наук, профессора Иброна Шарипова. В тот день Хукумат города и района привели в порядок вокруг улицы и дома, заасфальтировав дорогу и пешеходные тротуары и дорожки к дому. Утром моросил дождь, затем плавно пошёл бархатный снег. Если дождь в день похорон означал по преданиям, « что природа изливала слёзы по кончине хорошего человека, то бархатный снег имел философскую мысль о «счастливой, бурной прожитой жизни и человеке отдавшего свою сердечную энергетику во имя благих и добрых дел для простых людей». Так прощалась природа Таджикистана и Вселенная с ним.

Народу было много - элита таджикистанской интеллигенции, депутаты обеих палат парламента республики, члены Правительства Таджикистана, учёные и сотрудники академических и научно-исследовательских центров. Среди участников много было представителей политических партий, общественных и политических деятелей, сотрудники дипломатических миссий, международных организаций, и очень много простых граждан. У всех на устах и налице ощущалась боль и печаль о безвременной кончине Сухроба. Известно, что Сухроб болел долгое время не излечимой болезнью, но никогда об этом не говорил никому и терпеливо боролся со своим недугом. Даже было решено, о возможном его лечении за рубежом, но по философскому выражению «никому не дано знать о своей кончине».

Я, заканчивал отделение истории - государства и права, исторического факультета Душанбинского государственно-педагогического института имени Т.Г.Шевченко и страстно обожал философию (тогда ещё диалектический и исторический материализм), историю философии, в частности жизнь философов древнего мира. Я много читал о жизни и славе мудрых философов древнего мира, выучивал наизусть их изречения и умозаключения. И по сей день многие их изречения сравниваю с нашей обыденной жизнью. Удивляюсь их стойкости непоколебимости в самые трудные годы, даже в момент своей кончины и ухода из бременной жизни.

Тогда в Пединституте преподавали философию выдающиеся учёные Таджикистана, Нодир Одилов, Мусо Раджабов, Мунзифа Гафорова и многие другие, в плеяду которых входил и отец Сухроба - Иброн Шарипов. Долгое время в конце 80-х - начале 90-х годов XX века Иброн Шарипов заведовал кафедрой философии пединститута. Я не знал тогда Сухроба, но приятно был удивлён, когда узнал о том, что он является выпускником факультета философии и аспирантом Московского государственного университета имени М.В.Ломоносова и пошёл по стопам отца на научном поприще по философии. Иброн Шарипов в последние годы пошёл преподавать философию в РТСУ и заведовал даже кафедрой философии. По политическим и партийным убеждениям он был коммунистом и оставался таковым до конца своей жизни. Партийные документы партийной организации затем он передал мне. Но, Сухроб Шарипов по убеждениям был настоящим народным демократом и входил в состав Народно-Демократической партии Таджикистана. И в этом не было ничего зазорного, потому что новое время требует нового мышления и нового понимания современной

жизни. Может быть в этом, наверное, заключалась философия современной жизни, когда была нужна сильная пропагандистская и практическая машина для возрождения страны от разрушительной гражданской войны и восстановления из пепла нашу Родину -Таджикистан и объединения народа под лозунгом единения и созидания« вахдати мили ва созандаги».

В середине 90-х годов XX века в пединституте был открыт Совет по защите диссертаций по политологии и ректор ДГПУ, профессор Расулов К.Р. собрал состав этого первого нового Совета из всей республики, куда попал и я. Тогда же на первой защите, мы познакомились с Сухробом и, на меня он произвёл большое впечатление, как открытый, энергичный человек. Сухроб, несмотря на свою молодость, отличался большим умом и познанием во многих науках. Часто руководство Совета Сухроба Шарипова, несмотря на то, что он являлся кандидатом философских наук, избирали вторым оппонентом по защите диссертаций для претендентов на учёную степень кандидата политических наук. Сухроба было приятно слушать, он выступал оригинально, без пафоса, зазубренных изречений и научных выражений, критиковал слабые стороны умозаключения диссертантов, объяснял многие моменты современных научных направлений и методов исследования в философии и политологии.

В данном Совете прошли защиту отдельные руководители Парламента и Правительства нашей молодой республики и выступления Сухроба Шарипова о формировании парламентской демократии, многопартийной системы в стране, формировании политической культуры у политической и общественной элиты Таджикистана приводили в восхищение в те далёкие, но совсем близкие 90-е годы. Именно

в этом Совете Сухроб Шарипов достойно защитил свою докторскую диссертацию.

Сухроб Шарипов работал в ЦСИ РТ, а после защиты перешёл в аппарат Президента Республики Таджикистан, но, работая там постарался не покидать не только научную работу, но и достойно преподавать в вузах РТ. В РТСУ в 2003 году была создана отдельная кафедра международных отношений и многие специальные курсы и специальные дисциплины требовали хороших специалистов. Заведовал кафедрой МО в РТСУ профессор Латифов Д.Л. и тогда Сухроб Шарипов был приглашён для преподавания спецкурса «Информационная и аналитическая работа дипломатических представительств», наряду с другими спецкурсами такими, как «Современная дипломатия» (Ятимов С.С., тогда первый заместитель Министра иностранных дел РТ), «Противодействие терроризму и экстремизму», «Процесс принятия внешнеполитических решений в странах мира», «Внешняя политика государств Западной Азии» (эти и другие спецкурсы (более 10-ти) были подготовлены мной), «Внешняя политика РТ» (Сафаров С.С., зам.директора ЦСИ РТ), «Внешняя политика и дипломатия КНР» (Юлдашев А.-сотрудник МИД РТ), «Внешняя политика США и ЕС» в ЦА (Дубовицкий В.В., зам.директора Института истории, этнографии и археологии АН РТ), «Геополитика», «Геополитика государств Азии» (профессор Майтдинова Г.М.), «Дипломатическая служба» (профессор Латифов Дж.Л.) и другие.

Сухроб Шарипов обладал не только широким кругозором, тонкой интуицией в познании общественно-политической ситуации, но и философским и политико-аналитическим складом ума. Средства массовой информации Таджикистана и за рубежных государств любили и ува-

жали его за откровенные беседы и интервью на злободневные темы внутриполитической жизни республики. Он не огораживался от СМИ, не был закрыт, часто в шутку мог поставить в неловкое положение и кольнуть журналистов злободневными вопросами от себя, чтобы они сами отвечали на поставленные вопросы. Его интервью и беседы носили не монологический характер, они проходили посредством обоюдного диалога. Отдельные министерские чиновники также могли не возлюбить его из-за того, что он говорил правду им в лицо, но в шутливой форме. За словами он не лез в карман, имел чёткую свою позицию по многим проблемам развития нашей страны. Сухроб Шарипов постоянно владел информацией и цифровыми фактами и данными о развитии социально-экономического сектора, положении финансово-банковской системы, проблемах рыночной экономики, внутренней общественно-политической ситуации и современных международных тенденциях и процессах в глобализированном мире.

Наиболее ярким моментом в его работе бала работа в должности директора Центра стратегических исследований РТ. За время его работы этот Центр приобрёл масштабы не только республиканского, но и международного пространства и мирового признания. Выступления и доклады Сухроба Шарипова на многих международных конференциях в государствах Центральной Азии, Европы, в США и во многих других странах, направленные на защиту национальных интересов нашей страны приводили в изумление научных, общественных и государственных деятелей. В дань признания и уважения к нему, многие международные конференции в республике со стороны международных организаций проходили совместно с Центром стратегических

исследований. Вторая его заслуга была в том, что сотрудников ЦСИ приглашали на многие международные симпозиумы и конференции, проходившие в различных странах мира. Сотрудники ЦСИ часто выезжали в зарубежные страны, а руководство ЦСИ РТ постоянно находилось в зарубежных поездках.

Третье, Сухроб Шарипов начал обновлять библиотеку ЦСИ РТ, потому что ежегодно студенты из РТСУ и других учебных заведений проходили в его стенах производственную практику. Четвёртое, библиотека ЦСИ приобретала из-за рубежа многие научные издания и аналитические сборники ведущих мозговых и аналитических Центров. Сам же Сухроб, умудрялся первым знакомиться с этими журналами и аналитическими докладами и записками. Мне приходилось самому работать в библиотеке ЦСИ РТ и видеть во многих изданиях и журналах, просмотренных им карандашные записи и выделенные выводы и умозаключения. Это говорило о его большой работоспособности и стремлении к познанию новых знаний, новых направлений научных исследований в различных сферах. При этом характерная отличительная его особенность заключалась в его дружественном и благородном отношении к своим сотрудникам, сподвижникам и друзьям. Он не занимался самовосхвалением, не был кичлив, не выставлял себя выше других, у него отсутствовала мания величия, чего мы часто наблюдаем у отдельных руководителей министерств и ведомств в нашей стране. Самое главное в нём отсутствовала местническая предрасположенность, регионализм, национализм. Он был резок в своих высказываниях в отношении политических партий и организаций, которые прикрывались идейными убеждениями, но не предлагали конструктивные программы развития страны. Сухроб

Шарипов говорил обо всех недостатках политических партий в лицо его руководителям, часто становился объектом серьёзной критики с их стороны. Это был его стиль и направлен он был на создание лучшего общества в Таджикистане, где свобода убеждений и выражений мысли и права каждого гражданина могли быть направлены только на созидательные процессы, но не на разрушение и насилие.

Очень важная психологическая и политическая черта Сухроба Шарипова была в том, что где бы он не работал, он видел будущее и перспективы развития Таджикистана и его умение по созданию коллектива учёных и удержанию высокой планки научных достижений.

Сухроб Шарипов очень сильно любил своих детей. Мне приходилось быть куратором группы, где обучалась его дочь Камила, которая выделялась своим умом среди однокурсников. В этой группе обучались достаточно сильные студенты. Есть определенный генетический код у всей семьи Шариповых—это быть настоящими философами-мудрецами жизни. Рад тому, что Камила после окончания и получения красного диплома специалиста в области международных отношений поступила в аспирантуру Московского государственного университета, где в своё время обучался Сухроб. В день защиты дипломной выпускной работы своей дочери Камилы Сухроб пришёл в РТСУ и поздравил дочь с успешным окончанием учебного заведения и поблагодарил преподавателей. Возможно, эта была одна из его последних встреч, когда он предложил ей продолжить обучение. Кстати, это была одна из лучших групп на факультете и на 4 курсе, а мне, как куратору группы, было присуждено звание «Лучшего куратора группы» в РТСУ. Многие из выпускников группы выехали в зарубежные страны и сейчас после

возвращения успешно работают на благо нашей страны. Мне приятно, что я смог возвернуть свой долг перед Иброном Шариповым, приняв участие в обучении и воспитании её внушки и дочери Сухроба.

Мне кажется, что сегодня нам не хватает Сухроба, но он всё-таки воспитал плеяду своих учеников и сподвижников, которые также как и он, в процессе защиты своих научных диссертаций высоко будут нести его имя и его дела.

Вспомните цитату из Шахнаме, когда Сухроб раненый от руки своего отца Рустама, даже умирая уважал, и был беспримерно рад, что впервые увидел своего отца, искренне и сердечно любил свою мать и Родину, которая родила и воспитала его.

Свои воспоминания о Сухробе Шарипове и его семье хотел бы завершить мудрыми изречениями Соломона:

**Всему свой час и время всякому делу под небесами:
время родиться и время умирать.
Время разрушать и время строить.
Время разбрасывать камни и время складывать камни.
Время молчать и время говорить.**

Слово о Сухробе Шарипове.

Сегодня ему бы исполнилось 54 года

Сухроб Шарипов прожил относительно недолгую жизнь, сознательная часть которой в большей степени пришлась на становление его в качестве профессионального исследователя общественно-политических процессов и, в конечном итоге, стала внутренней подготовкой к тому, что оказалось именно тем, к чему он и был призван – служению своей стране в качестве политика. Вряд ли он предполагал, что всё, чем он занимался в предшествующие годы, приведет

его на политическую сцену. Хотя бы потому, что многое в его характере, в личных качествах не очень соотносилось с тем, что молва привычно считает свойственным активно занимающимся политической деятельностью.

Искренность и убежденность

В силу разных причин, в том числе и существенной разницы в возрасте, отношения автора этих строк с Сухробом Шариповым ограничивались встречами на различных конференциях, круглых столах, каких-то иных мероприятиях, во время или на полях которых появлялась возможность поговорить друг с другом или обменяться мнениями по тому или иному вопросу, имеющему отношение к положению дел в республике. В ходе этих встреч, бесед, обмена мнениями накапливались определённые наблюдения, которые позволяют выделить то, что характеризовало Сухроба Шарипова как личность и определяло его отношение к тем, с кем ему доводилось сталкиваться, встречаться, общаться.

В своих поступках и высказываниях Сухроб Шарипов был искренен. Как-то в одной из бесед он говорил, что подлинным своим учителем в политике он считает президента Эмомали Рахмона. И объяснил почему - работая помощником главы государства, он имел возможность наблюдать, как под его руководством в повседневном режиме вырабатываются подходы к решению различных острых внутри- и внешнеполитических вопросов, какие обстоятельства при этом принимались им во внимание и какими критериями он руководствовался. Эти наблюдения стали хорошей школой и приобретённый в ней опыт, наложенный на собственные анализ и выводы, позволил уже ему самому принимать по-

сильное участие в формировании и реализации внутри- и внешнеполитического курса страны. Не вызывало ни малейших сомнений, что, именно таким образом определяя своё отношение к главе государства, Сухроб Шарипов был искренен и далёк от какой-либо конъюнктуры.

В не меньшей мере Сухробу Шарипову была свойственна открытость и, как следствие, готовность к общению, что, в совокупности с искренностью, позволяло ему вести прямой и конкретный, а иногда и нелिцеприятный разговор со своим собеседником. И когда это было необходимо, он говорил ему открыто и в глаза, но никак не за его спиной, что думает о нём, а в случае с собеседником, представлявшим какую-либо из политических партий республики, и о ней и её политической активности.

К Сухробу Шарипову, занимавшего с начала прошлого десятилетия и до конца жизни достаточно высокие должности, часто обращались с самыми различными просьбами. Он всегда был готов выслушать обращающихся и, если это было в его силах и возможностях, старался, не откладывая в долгий ящик, удовлетворить их просьбу или, по крайней мере, поспособствовать в этом.

Если же, как автору этих строк пришлось однажды быть свидетелем, по каким-то причинам личного или объективно привходящего свойства он не желал или не имел практической возможности дать положительный ответ на обращение, то сразу же ставил об этом в известность обращавшегося, высказав ему и причины отказа в его просьбе. Тем самым он исключал саму возможность введения собеседника или просящего, ложно обнадёживая его, в заблуждение. Такое поведение было для него нормой, чего никак нельзя было сказать о многих его коллегах-политиках.

Сухробу Шарипову всегда были присущи чёткость публично обозначенной позиции по тому или иному вопросу и твердость в её отстаивании, переходящая в непоколебимость, когда на него оказывалось давление с целью предотвращения публичного озвучивания им своей позиции или с целью изменения её, когда она уже была высказана. Так было, когда под его руководством Центр стратегических исследований (ЦСИ) при Президенте РТ провел опрос на тему коррупции.

Итоги упомянутого опроса и последующего анализа выявили, что коррупция в республике обрела системный характер и что на момент его проведения наиболее подверженным ей оказалось МВД. Обнародование итогов произвело эффект разорвавшейся бомбы. Оно имело большой общественный и медийный резонанс. Сам С.Шарипов оказался в центре внимания СМИ и одновременно подвергся вполне ожидаемому давлению. Оказанное давление он выдержал, а итоги опроса и вызванный ими общественный резонанс, как можно предположить, всё же стали одним из факторов, обусловивших впоследствии серию кадровых перемещений и создание, указом главы государства, самостоятельного антикоррупционного ведомства в республике.

Несколько лет тому назад был задержан и оказался за решёткой корреспондент узбекской службы Би-би-си в Таджикистане. В республиканских и зарубежных СМИ развернулась кампания за скорейшее его освобождение. К этой кампании подключились и посольства западных стран в Таджикистане, что сразу же перевело всё происходящее на существенно иной уровень и было чревато ещё большими демаршами в отношении страны. Сухроб Шарипов не остался в стороне. Более того, он публично и в довольно рез-

ком тоне высказался в том плане, что действия по задержанию журналиста никак не служат коренным интересам страны и наносят прямой ущерб имиджу страны, а также имиджу её руководителя, как в самой республике, так и за её пределами. Эпопея с задержанием журналиста Би-би-си закончилась благополучно – здравый смысл взял верх, и нашлась возможность освободить задержанного из-под стражи.

Сухроб Шарипов мог весьма эмоционально реагировать на критические замечания в свой адрес, но затем, рационально восприняв критику, учесть её в своей дальнейшей работе. На одном из круглых столов, ведущим которого он сам и был, автором этих строк было высказано замечание, что присутствующие вполне владеют таджикским языком или довольно сносно понимают его, что же касается иностранцев, представлявших различные посольства или международные организации, то они как один явились со своими штатными переводчиками. Реакция Сухроба Шарипова была достаточно темпераментной. Не обошлось и без его эмоциональных инвектив в адрес критика. Но уже очередной круглый стол вёлся им на таджикском языке. Поначалу это давалось ему нелегко. Но с каждым разом ведение конференций и круглых столов, а также публичные выступления на государственном языке удавались Сухробу Шарипову, становилось всё лучше и лучше. В последующем обретенное умение сыграло ему хорошую службу уже в парламенте страны.

Повсюду на постсоветском пространстве в общественном восприятии политик или должностное лицо почти автоматически ассоциируется с такими явлениями, как корыстолюбие и стяжательство, хотя на практике всё обстоит несколько сложнее и не столь однозначно. В случае с Сухро-

бом Шариповым такая ассоциация не возникала. Никогда. Отрицать, что во время работы в Исполнительном аппарате президента, руководителем ЦСИ, в парламенте соответствующие соблазны не могли не возникать, было бы ханжеством. Но уже одно то обстоятельство, что в последний путь его провожали из квартиры покойного отца в многоквартирном доме ещё советской постройки практически где-то на южной окраине столицы, говорит само за себя.

Все вышеперечисленные свойства и черты характера Сухроба Шарипова, казалось бы, не должны были способствовать превращению его из учёного и исследователя в современного политика, причём публичного. Но он им стал. И стал он им, как бы странно это ни выглядело, уже непосредственно в Исполнительном аппарате президента, куда в 2001 г. ему было предложено перейти с должности заведующего одним из отделов ЦСИ, ибо в обеих структурах выполнение возложенных на него обязанностей не предполагало какой-либо публичности, по определению.

В Исполнительном аппарате он быстро прошёл путь от заместителя начальника информационно-аналитического отдела до помощника главы государства, каковым он стал в 2003 г. В 2005 г. был назначен директором ЦСИ, а в 2011 г. избран на дополнительных выборах депутатом нижней палаты парламента страны. Он был также выдвинут кандидатом в депутаты на очередных парламентских выборах. Но смерть не дала ему возможности принять в них участие.

Всегда на стороне СМИ

В деятельности Сухроба Шарипова как публичного политика можно выделить три принципиальных направления – содействие в развитии таджикских СМИ, в развитии поли-

тического диалога в республике, в поддержке публичного характера таджикского парламента.

Отношения Сухроба Шарипова с таджикскими СМИ отличались плодотворным характером. Он был одним из немногих, если не единственным политиком, который был всегда готов к контактам с прессой, никогда не отказывался отвечать на обращённые к нему вопросы, даже самые неудобные, не отвергал просьбы журналистов высказать своё мнение по тем или иным актуальным вопросам и проблемам. При этом его ответы были предельно ясными и по существу. Для журналистов – и отечественных, и зарубежных – общение с ним было истинным удовольствием. Этим он разительно отличался от своих коллег по политическому цеху.

Становление любого постсоветского национального государства и реализация продекларированного стремления к тому, чтобы наряду с независимым и суверенным оно было и демократическим, представляет собой процесс, который развивается далеко не по линейной экспоненте. В ходе него не могут не возникать самые различные коллизии, в частности между властями и СМИ, особенно независимыми. Таджикистан не является исключением из данного правила.

Нельзя не сказать и о такой проблеме, как не всегда гармонично складывающиеся в странах СНГ отношения между независимыми СМИ и официальными структурами. Все они находятся на стадии перехода к более демократическим методам правления. Соответственно, возникновение разного рода коллизий между теми или иными официальными структурами и СМИ на постсоветском пространстве – явление естественное, как вполне естественным является остроконфликтный характер самого процесса перехода к демократическим устоям.

Когда время от времени в рамках упомянутых коллизий то или иное СМИ или отдельные журналисты в республике сталкивались с проблемами, Сухроб Шарипов, как правило, был на стороне СМИ. И не только потому, что по своей натуре он был человеком либеральных устремлений, демократических взглядов и убеждений. Он в гораздо большей степени, чем многие другие в республике, понимал простую истину - в современном мире конфликты между официальными структурами и СМИ для любого постсоветского государства, особенно не очень богатого, политически и экономически не выгодны, ибо, помимо всего прочего, они негативно сказываются на его репутации на международной арене.

Наконец, следует сказать и о том, что Сухроб Шарипов был прямо причастен и к становлению в республике такого явления, как независимое FM-радио. Об этом хорошо сказал в своих воспоминаниях Умед Бабаханов. К сказанному им можно добавить, что бурное развитие данной ветви СМИ, вкупе с развитием независимой прессы, к которым Сухроб Шарипов был небезразличен и с которыми он охотно сотрудничал, привели к резкому снижению интереса в республике к различным внешним радиоголосам.

Общенациональный диалог и роль С. Шарипова

В 2001–2005 гг. Таджикистан являлся единственной постсоветской республикой в Центральной Азии, в которой, при активном участии Бюро ООН по содействию миростроительству в Таджикистане и в рамках Политического дискуссионного клуба, имел место подлинно общенациональный диалог по самым актуальным проблемам развития страны. Такой диалог способствовал укреплению мира и

стабильности в республике, как необходимой предпосылки её многоаспектного развития. Общенациональный характер диалогу придавало активное участие в нём всех политических партий страны, НПО, государственных структур, СМИ, представителей самых различных слоёв населения.

В ходе диалога обсуждались политические, экономические и прочие проблемы, выявлялись их причины и вырабатывались рекомендации по их разрешению. Общенациональный диалог стал важным фактором предотвращения возникновения ситуаций, которые могли угрожать миру и стабильности в стране.

Последнее заседание ПДК состоялось в мае 2005 г. С прекращением его деятельности общенациональный диалог стал постепенно сворачиваться. К счастью, он не сошёл окончательно на нет. Во многом благодаря двум факторам – активной деятельности независимых СМИ и публичной активности возглавляемого Сухробом Шариповым ЦСИ.

Независимые СМИ Таджикистана практически с того момента, когда таковым стала газета «Бизнес и политика» во главе с Ниной Пак, т.е. ещё с 90-х гг. прошлого столетия, и во все нулевые годы обеспечивали развитие общенационального диалога многими путями. Сами руководители и сотрудники независимых СМИ Таджикистана являлись - такова уж реальность - адептами становления и укрепления в республике демократических устоев, что было невозможно без развития диалогической культуры в целом и развития политического диалога в частности. Подобный настрой определял и соответствующий характер продукции их собственной творческой деятельности.

Независимые СМИ предоставляли в нулевые годы всем тем, кому было что сказать и предложить, возможность сде-

лать это на своих страницах, вне зависимости от идеологических и политических пристрастий, позиций, симпатий и антипатий, их принадлежности к тем или иным политическим, религиозным, профессиональным, этническим группам и организациям.

В независимых СМИ была широко представлена и позиция официальных структур. Делалось это не только путём публикации официальных материалов различных госструктур. Сами представители госструктур были в нулевые годы не редкими гостями на страницах и в эфире независимых СМИ.

Названные обстоятельства, наличие постоянной обратной связи между независимыми СМИ и их читателями и слушателями продолжали обеспечивать широкий диалог – значимый и способствовавший удержанию республики в рамках стабильности. Кстати, независимые СМИ РТ и поныне работают в данном режиме.

ЦСИ и до того, как его возглавил Сухроб Шарипов, не был чужд публичной деятельности. Однако после его возвращения в родные стены уже в качестве директора и одновременно в статусе помощника главы государства публичная активность стала одной из ведущих характеристик деятельности ЦСИ. В стенах Центра чередой проводились конференции, круглые столы, встречи и даже пару раз открытые диспуты по актуальным вопросам развития республики, угрозам и вызовам, могущим исходить для страны отовсюду. Участники всех этих мероприятий представляли различные политические и общественные силы и течения, соответственно, различные позиции по обсуждавшимся вопросам.

Понятно, что всё говорившееся и обсуждавшееся в ходе таких встреч впоследствии препарировалось и анализировалось в самом ЦСИ, и на основе сделанных выводов готовились материалы - отчёты, служебные записки и пр. - для руководства страны. Иными словами, при Сухробе Шарипове ЦСИ стал своего рода связующим звеном, мостиком между активной частью общества и высшим руководством страны, механизмом, передающим напрямую руководству страны непосредственно от общества реальную, объективную и свободную от влияния ведомственных интересов информацию, срез ситуации, какой она видится обществу. К сожалению, с его уходом в парламент выполнение ЦСИ публичных функций резко сократилось. Как следствие, сегодня он уже не столь прямо и тесно связан с обществом.

Подробнее:

<https://www.news.tj/ru/news/life/person/20170418/slovo-o-suhrobe-sharipove-segodnya-emu-bi-ispolnilos-54-go>

<https://www.news.tj/ru/news/life/person/20170418/slovo-o-suhrobe-sharipove-segodnya-emu-bi-ispolnilos-54-goda18.04.2017r>

Сухроб Шарипов: Ученый и ньюсмейкер

Иногда мне кажется, что большинство великих людей, которые, так или иначе, оставили свой след в истории человечества родились в апреле. Среди них можно также упомянуть одного из известных таджикских учёных – философа и политолога Сухроба Шарипова, которому в этом году исполнится полвека. Он был одним из главных ньюсмейкеров Таджикистана, когда руководил Центром стратегических исследований при Президенте РТ.

Его заявления и высказывания: всё было направлено только на пользу народа и национальных интересов Таджикистана, и никогда он не приносил их в жертву своим политическим интересам. Я, как журналист и человек, хочу написать несколько строк о нём к его 50-летию. Замечу, что я лично не знаком с Шариповым. Только один раз, накануне 99-летия таджикской печати, вместе со своим другом Абдуазими Абдувахоб, мы встречались с Шариповым, чтобы сделать интервью для газеты «ИмрузNews». Тогда мне запомнилась его фраза: «для нас правительство не важно; важными должны быть нация, государство». Ещё один раз я недолго общался с ним, когда спрашивал его мнение о том, как у нас составляют и принимают Стратегии управления государством и нацией. А в остальном моё мнение о Сухробе Шарипове сложилось из публикаций СМИ и его научных трудов.

И для себя я сделал следующие выводы: - Прежде всего, Сухроб Шарипов сильный учёный и настоящий аналитик. Его речи и беседы заставляют человека подумать и сделать определённые выводы, помогая прояснить различные вопросы. На мой взгляд, у нас мало аналитиков глобального уровня, одним из них является Шарипов; Он отличается от большинства госслужащих. Прежде всего, это заключается в его человеческой искренности. Доступный человек для беседы со своим мнением. В своё время был самым доступным чиновником в структуре ЦСИ, и сейчас входит в число активных членов парламента; Он искренне любит независимый Таджикистан, и показывает это в своих речах и деятельности. В отличие от многих других госслужащих, всегда высказывает свою позицию о ситуации в стране.

Говорит прямо о личности президента, о его семье и других проблемах страны, связанных с высокопоставленными лицами. Примером может служить его мнение о монополии на рынке ГСМ в стране, в котором замешаны также ключевые лица правительства республики. Среди таджикских чиновников является одним из главных ньюсмейкеров, и почти все его слова, которые создают новости, являются позитивными и показывают пульс общества. Относительно Стратегии создания нации и управления государством он говорил, что «хоть и Конституция не позволяет нашему государству иметь идеологический характер, но мы должны принять такую стратегию по созданию нации». Именно он во время руководства ЦСИ организовал несколько конференций, а также издал одну книгу, то есть сделал первые шаги для разработки такой программы.

Считается одним из наиболее активных парламентариев, наряду с двумя-тремя депутатами активно участвует в обсуждении законов. То есть, он входит в число тех депутатов, на вопросы которых во время парламентских обсуждений или презентации проектов и законов чиновники не в силах отвечать. Конечно, с учётом нынешних реалий Таджикистана, нельзя забывать, что Сухроб Шарипов является одним из идеологов правящей партии.

Что мы имеет в сухом остатке? То, что знание и кругозор Сухроба Шарипова очень ценны и полезны для того, чтобы строить благополучный и богатый Таджикистан. И мы молим Всевышнего, чтобы он мог последовательно и так же мужественно отстаивать национальные интересы народа на всех уровнях.

Иршод СУЛАЙМОНИ.

**Данная публикация является личным мнением автора.
<http://catoday.org/centrasia/tjru/8071-suhrob-sharifov-uchenyui-nyusmeyker.html>- 23 апреля 2013, 2015**

**Одну из улиц в Душанбе назвали в честь
Сухроба Шарипова**

Торжественная церемония, посвящённая переименованию столичной улицы имени Шаумяна в честь Сухроба Шарипова, состоялась сегодня в районе Шохмансур города Душанбе.

Решение о переименовании улицы Шаумян в улицу имени Сухроба Шарипова было принято Маджлисом народных депутатов города Душанбе в апреле 2016 года.

Сегодня, 19 января со дня смерти Сухроба Шарипова, видного таджикского политика, прошло два года, и именно в этот день было решено провести данную церемонию.

Напомним, 19 января 2015 года после непродолжительной болезни в возрасте 52 лет скончался Сухроб Шарипов - депутат Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли Республики Таджикистан, доктор наук.

Сухроб Ибронович Шарипов родился 18 апреля 1963 года в г. Душанбе. В 1988 году - окончил МГУ им. М. В. Ломоносова, философский факультет. Доктор политических наук. 1988-1990 гг. - преподаватель философии в ТГУ.

1990-1993 гг. - аспирант философского факультета МГУ им. М. В. Ломоносова. Кандидат философских наук. 1993-1998 гг. - научный сотрудник философского факультета МГУ. С 1998 по 2001 гг. заведующий отделом Центра стратегических исследований при Президенте РТ.

С 2001 по 2003 гг. - заместитель заведующего информационно-аналитического отдела аппарата президента РТ. В 2003-2005 гг. - помощник президента РТ. С 2005 по декабрь 2011 года возглавлял Центр стратегических исследований при президенте РТ.

Последние три года своей жизни был депутатом Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли Республики Таджикистан.

<http://avesta.tj/2017/01/19/odnu-iz-ulits-v-dushanbe-nazvali-v-chest-suhroba-sharipova/> Avesta.Tj | 19.01.2017

Умер великий человек Сухроб Шарипов

Центрально-Азиатский экспертный клуб «Евразийское развитие» выражает соболезнования в связи со смертью Сухроба Иброновича Шарипова.

Выдающийся таджикистанский интеллектуал, общественный и государственный деятель, политик, Сухроб Ибронович Шарипов сыграл выдающуюся роль в становлении и развитии современного Таджикистана. В то же время он всегда оставался сторонником самой искренней дружбы между народами России и Таджикистана, совместного евразийского развития.

Его уход стал большой потерей для всех нас.

Коллектив Центрально-Азиатского экспертного клуба «Евразийского развития»

ШАРИПОВ Сухроб Ибронович

Родился 18 апреля 1963 года в г. Душанбе. Таджик.

В 1988 году - окончил Московский государственный университет им. М. В. Ломоносова, философский факультет;

1988-1990гг. - преподаватель философии в Таджикском государственном университете;

1990-1993гг. - аспирант философского факультета МГУ им. М. В. Ломоносова. Кандидат философских наук;

1993-1998 гг. - научный сотрудник философского факультета МГУ;

1998-2001гг. - заведующий отделом Центра стратегических исследований при Президенте Республики Таджикистан;

2001-2003гг. - заместитель заведующего информационно-аналитического отдела аппарата Президента Республики Таджикистан;

2003-2005 гг.- помощник президента Республики Таджикистан;

С 2005 по декабрь 2011 года - директор Центра стратегических исследований при президенте Республики Таджикистан

С 12.2011 - депутат Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли Республики Таджикистан.

<http://eurazvitiye.org/publication/20150119>

**Сегодня утром в Душанбе скончался известный политик,
депутат нижней палаты парламента Республики
Таджикистана Сухроб Шарипов.**

Его коллеги, друзья, ученики пришли проститься с ним. Все помнят Сухроба Шарипова как профессионала, хорошего политика и просто хорошего человека:

Махмадали Ватанов, депутат Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли РТ: «Сейчас что-либо говорить очень сложно. Это большая потеря. За последние пять лет со-

вместной работы я знал его как целеустремленного, грамотного специалиста, который всегда мог отстаивать свою точку зрения. Для него в работе было самое главное аргументы, если при обсуждении наши аргументы его убеждали, он всегда поднимал руки и говорил «я сдаюсь». Вообще таких людей как Сухроб Шарипов сейчас редко встретишь».

Сайфулло Сафаров, заместитель директора Центра стратегических исследований при Президенте РТ: «Я до сих пор представить себе не могу, что его больше нет. Сухроб Шарипов был один из известнейших политологов, аналитиков Таджикистана и региона в целом. Он служил своему народу, государству, его уважали и любили. Очень горько говорить об этом сейчас». Кончина нашего брата Сухроба Шарипова - это большая потеря для политологов, парламента. Он был одним из тех, кто имел собственное мнение, мышление, говорил на важнейшие темы нашего общества. Уход из жизни Сухроба Шарипова большая потеря для всех нас.

Абдуррахмон Махмадов, председатель аппарата Совета безопасности РТ, научный руководитель Сухроба Шарипова: «Для меня сегодня страшный день, так как покойный Сухробджон защитил свою докторскую под моим руководством. Он был один из ярких личностей в нашей политике. Потеря такого человека очень тяжела для всего нашего общества, и в такой момент трудно подобрать слова в память о нем. Но ясно одно - мы потеряли одного из великих людей».

Когда его выдвинули в качестве кандидата в депутаты в Маджлиси намояндагон, мы все были очень рады, так

как он очень достойный человек. Но, к сожалению, его больше нет рядом с нами.

Похороны Сухроба Шарипова состоятся из родительского дома по адресу: ул. Фирдавси 5/8 (рядом со школой №78) завтра, 20 января в 10 часов утра.

<http://news.tj.http.s71.wbprx.com/ru/node/201917>

Ахлиддин Салимов

19/01/2015

**В Душанбе увековечили память таджикского
политического деятеля Сухроба Шарипова, безвременно
ушедшего из жизни 19 января 2015 года.**

В честь Сухроба Шарипова назвали столичную улицу, которая ранее носила имя Степана Шаумяна (неподалеку от аэропорта). Сегодня на одном из домов по этой улице была установлена мемориальная доска. В церемонии приняли участие Сайфулло Сафаров - заместитель главы Центра стратегических исследований при президенте РТ, которым при жизни шесть лет руководил Сухроб Шарипов, поэт Назри Яздон, жена Сухроба Шахло, его дети и родственники.

«Президент Таджикистана сказал, что молодежь страны должна знать, почему именно улица Шаумяна была переименована в честь Сухроба Шарипова. Шаумян, также, как и Сухроб Шарипов, 100 лет назад был борцом и революционером и защищал правительство своего времени. Сухроб же играл такую роль в своё время», - сказал Сафаров.

«Сухроб жив, о нём помнят. И если бы был жив Фирдавси, наверно бы он пару слов о нем написал!», - сообщила на церемонии журналистам жена покойного политика Шахло.

Сухроб Шарипов скончался после непродолжительной болезни 19 января 2015 года в возрасте 52 лет. Последние три года жизни он был депутатом Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли Республики Таджикистан.

Сухроб Ибронович Шарипов родился 18 апреля 1963 года в Душанбе. В 1988 году окончил МГУ им. М. В. Ломоносова, философский факультет. Доктор политических наук.

1988-1990 гг. - преподаватель философии в ТГУ. 1990-1993 гг. - аспирант философского факультета МГУ им. М. В. Ломоносова. Кандидат философских наук. 1993-1998 гг. - научный сотрудник философского факультета МГУ.

С 1998 по 2001 гг. – заведующий отделом Центра стратегических исследований при Президенте РТ. С 2001 по 2003 гг. - заместитель заведующего информационно-аналитического отдела аппарата Президента РТ.

В 2003-2005 гг. - помощник президента РТ.

С 2005 по декабрь 2011 год возглавлял Центр стратегических исследований при президенте РТ.

<https://www.news.tj/ru/news/tajikistan/society/20170119/v-dushanbe-uvekovetchili-pamyat-suhroba-sharipova>

<https://www.news.tj/ru/news/tajikistan/society/20170119/v-dushanbe-uvekovetchili-pamyat-suhroba-sharipova>

**С. Шарипов: Люди из Центральной Азии
едут не бунтовать, а зарабатывать деньги**

Лондонские события влекут за собой множество различных мнений. В России сегодня не исключают, что ситуация там может повториться из-за выходцев из Центральной Азии. В Таджикистане с таким мнением не согласны, ведь люди туда едут зарабатывать, а не

бунтовать.

Наши таджики с узбеками устроят нам собственный закат

Главный редактор русско-го глянцевого журнала «GQ» Николай Усков в своем ЖЖ-блоге, комментируя размышления российской прессы на тему британских погромов, написал: «Уверяю вас, наши таджики с узбеками устроят нам собственный закат, когда

поймут, в какой помойке держит их безнравственная российская власть. И этот закат будет страшнее любого европейского, потому что в России всё страшнее. И безмозглость элиты, и национальное чванство люмпенизированного населения, и жадность коррумпированной полиции, и общая дикость нравов».

«Зная европейцев, я уверен, что они как-то совладают с нынешними проблемами. Европейская культура слиш-

ком великолепна и могущественна, чтобы не суметь проглотить очередную порцию варваров», - продолжает он в посте, опубликованном также в разделе «Блоги» на сайте «Эхо Москвы». «Россия - участник глобальной экономики. Отказаться от притока мигрантов в этой экономике нельзя. Но нельзя так же не думать, как мигрантов переварить, не отравившись. У нас нет и достаточно жесткой монолитной культуры, чтобы увлечь ею вновь прибывших. Я полагаю, что вместо злорадства нашим аналитикам следовало подумать, как быть самим. И, конечно, не забывать, что мигрант, по воле законодателей, - человек второго сорта, заведомо ущемлённый в правах. Соответственно, социальное и национальное будут неизбежно сплетены в один кулак, удар которого может оказаться очень чувствительным», - предупреждает главред мужского глянцевого журнала.

Директор Центра стратегических исследований при президенте Таджикистана Сухроб Шарипов в интервью «АП», прокомментировав высказывания Н.Ускова, отметил, что подобные высказывания носят исключительно российский характер. «Авторы, которые высказывают подобное мнение, не имеют представления ни о культуре, ни о религии, и вообще о людях с Востока, из Центральной Азии в первую очередь, - отмечает политолог. - Это совершенно неадекватная точка зрения, которая говорит о серьёзных проблемах в психике автора подобных высказываний. Люди из Центральной Азии едут не бунтовать, а зарабатывать деньги. Они заняты именно этим. Всё, что творилось в Лондоне - это внутриполитические процессы Британии».

По словам С.Шарипова, «в России идёт мощная волна рассвета и возрождение ксенофобии и фашизма, и власти не

предпринимают каких-либо шагов, они наоборот способствуют и помогают этому».

Знание языка спасёт Россию от погромов

В июле директор Федеральной миграционной службы России Константин Ромодановский выступил с предложением экзаменовать каждого приезжающего в РФ мигранта на знание государственного языка. Как писала «Российская газета», Ромодановский назвал знание русского языка ключевым элементом адаптации и интеграции мигрантов. 11 августа заместитель Ромодановского Екатерина Егорова заявила журналистам, что в ближайшее время для оценки претендентов на получение вида на жительство в России может быть создана система балловой оценки, включающая проверку знания русского языка.

Председатель движения «Таджикские трудовые мигранты» Каромат Шарипов раскритиковал идею директора ФМС. В эфире «Русской службы новостей» Шарипов сказал, что 90 процентов желающих работать в России откажутся платить за такой экзамен. К.Шарипов наоборот предлагает России финансировать обучение русскому языку жителей Таджикистана и других государств, из которых приезжает большое количество мигрантов. «В деревнях все поколения школьного возраста готовятся выехать на территорию российского государства», - отметил он. Представитель таджикских мигрантов сомневается в необходимости знания русского языка для мигрантов. «Зачем гражданину Таджикистана, который выполняет черновую работу, нужно знать русский язык? Он не специалист и не медик», - сказал лидер «Таджикских трудовых мигрантов».

Директор ЦСИ Сухроб Шарипов считает, что мигрантам необходимо знание языка страны пребывания. «Таджику лучше, если он знает русский язык, потому что ситуации в Москве и в России в целом бывают разные. Я считаю, что чем лучше наши мигранты будут знать язык, тем лучше они смогут защищать себя в правовом отношении и т.д. С другой стороны, это будет способствовать поиску работы. Сейчас в России накаляется ситуация, и чем ближе к выборам президента, тем острее будут высказывания», - считает директор ЦСИ Таджикистана.

13.08.2011 08:15

Ахмадали Тоджиддинов

Просмотров: 10206

<http://www.news.tj/ru/news/s-sharipov-lyudi-iz-tsentralno-azii-edut-ne-buntovat-zarabatyvat-dengi> 13/08/2011 08:15

**Он был лидером в человечности
Нашего Сухроба, Высокого профессионала,
настоящего Человека, глубокого мыслителя-патриота своей
Родины больше с нами нет. И это огромная, невосполнимая
утрата для всех нас, его друзей, сокурсников,
коллег из разных стран.**

Хотелось бы сказать несколько слов о нашем друге, сокурснике, коллеге, безвременно ушедшем от нас.

Сухроб Шарипов, когда-то простой юноша из Таджикистана, приехавший на учёбу в Московский государственный университет имени Ломоносова на философский факультет. Это был первый набор студентов со всех

концов СССР. Мы познакомились друг с другом, узнавали новые народы, культуры и языки... Сухроб был достойным представителем своего народа, парнем со светлой и обаятельной улыбкой. Он мужественно отстаивал вместе с остальными "нацкадрами" наше исконное право на равноправное к нам отношение. Он всегда говорил очень откровенно о том, что чувствовал. Переживал о том, чего не знал и всегда с готовностью стремился узнать что-то новое...

Скромный в быту, честный и порядочный в отношениях с друзьями, он был лидером "в человечности", в стремлении помочь другим, поддержать дружеское общение.

Сухроб Ибронович, добившийся солидной общественной и профессиональной карьеры, доктор политических наук, опытный общественный деятель Таджикистана, снискал уважение и на международном поприще. Стал одним из отцов-основателей Форума аналитиков Шанхайской Организации Сотрудничества. Причём, одним из "приводных ремней" этой организации, ироничным "мозговым центром" организации. Своими неординарными мыслями он умел поднять уровень научной дискуссии до экзистенциального пика напряжения и столкновения позиций... И одновременно с этим, мог легко снять накал противостояния одной обезоруживающей шуткой...

В Таджикистане много видных и авторитетных экспертов. Но Сухроба Шарипова можно по праву назвать звездой таджикского экспертного сообщества. Он был ярким, жизнерадостным, волевым, и запомнился мне очень харизматичным человеком. Во главе ЦСИ Сухроб

Шарипов сыграл важную роль в укреплении экспертного сотрудничества между Таджикистаном и Казахстаном, между институтами стратегических исследований наших стран. В его лице Казахстан видел патриота Таджикистана и искреннего друга нашей страны, стремившегося к сближению и развитию стратегического партнерства и реального альянса двух стран в Центральной Азии. С его уходом в парламент контакты между казахстанскими и таджикскими экспертами получили дальнейшее развитие и были подхвачены новым поколением экспертов наших стран, но порой им не хватало того динамизма, человеческого жизнелюбия, глубины и последовательности, которая была при нём.

Нашего Сухроба, Высокого профессионала, настоящего Человека, глубокого мыслителя-патриота своей Родины больше с нами нет... И это огромная, невосполнимая утрата для всех нас, его друзей, сокурсников, коллег из разных стран. Это большое горе для Таджикистана, что ушёл из жизни один из великих его сынов... Вечная ему память!

**Айдар Амребаев, Руководитель Центра Первого
Президента Казахстана ИМЭП при Фонде Первого
Президента РК - Лидера Нации**

**Аскар Нурша, координатор проектов ИМЭП при Фонде
Первого Президента Казахстана <http://tojnews.tj>
25.01.2015 г.**

**Бабаев К. старший преподаватель кафедры
философии и политологии Таджикского
государственного института языков им.
С.Улугзаде Душанбе, 19.01.2016
(НИАТ «Ховар»).14.01.2016г.**

Он беззаветно и бескорыстно служил Родине

Вспоминаю октябрь 2007 года...Тогда волей обстоятельств я по приглашению бывшего начальника управления по разработке национальной стратегии и социально-экономических программ Шамолова А.А. перешёл из высшего учебного заведения на работу в Центр стратегических исследований при Президенте Республики Таджикистан. Написав заявление о приёме на работу, и заполнив личный листок, мы с Шамоловым направились в кабинет директора ЦСИ Шарипова С.И.

За свою жизнь мне не раз приходилось посещать кабинеты чиновников различного уровня и при этом у меня всегда возникали противоречивые чувства от этих посещений, которые сложились в некий стереотип о чиновниках: суровые, холённые бюрократы, восседающие на мягких креслах в огромных апартаментах, пренебрежительно вззирающих на рядового посетителя и с недоуменным взглядом как бы вопрошающих у явившегося посетителя «что тебе надобно?», и, считающие себя вершителями человеческих судеб.

Подобный образ чиновника, направляясь в кабинет директора ЦСИ Шарипова С.И., с которым я никогда не встречался и, честно признаться, не знал и его имени, я мысленно экстраполировал и на него. Однако, перешагнув порог кабинета директора ЦСИ, я мысленно признался себе, что личность Шарипова С.И. никак не вписывалась

в устоявшийся во мне стереотип о чиновниках. Первое, что развеяло мои «смутные сомнения» - это кабинет директора ЦСИ, который оказался довольно скромным как по своим размерам, так и по внутреннему убранству и не совсем соответствовал уровню статуса столь значимого учреждения. Это уже потом, когда Шарипов С.И. уйдёт из ЦСИ, став депутатом парламента, его приемник начнёт свою деятельность с расширения кабинета с соответствующей инфраструктурой. А тогда мне показалась, что кабинет руководителя ЦСИ даже меньше, чем у начальника управления. Но не это было главным, больше всего меня впечатлило то, что в кресле директора сидел человек, с которым легко общаться, как говорится без «напряга». Весь внешний вид Сухроба Иброновича сиял своей приветливостью, искренностью и располагал к себе собеседника. Я почувствовал, что с ним можно быть откровенным. В том, что это «не показуха», а повседневный стиль его жизни, я убедился непосредственно, когда на протяжении почти пяти лет работал вместе с Шариповым С.И.

В отличие от многих чиновников Шарипов С.И. производил впечатление человека, которому чуждо чванство, высокомерие. Он располагал к себе людей своей простотой, доступностью в общении. Мне казалось, что в Шарипове больше проявлялась личность учёного-теоретика, нежели чиновника-администратора. И именно первая составляющая в Шарипове больше всего импонировала его коллегам и тем, с кем, так или иначе, пересекались его научные интересы.

Так вышло, что с Шариповым С.И. нас связывало получение престижного образования в ведущих вузах СССР – Московском государственном университете им.

М.В.Ломоносова и Ленинградском государственном университете им. А.А. Жданова. Соответственно, он закончил первый из них, а я - второй. При этом, мы учились в одно и то же время с 1983 по 1988 гг. Но об этом я узнал только в октябре 2007 г. в кабинете Шарипова С.И., когда зашёл к нему подписывать заявление о приёме на работу. Читая мой личный листок, Шарипов С.И. обратил внимание на графу об окончании учебного заведения, его заинтересовало название университета, год поступления и окончание. Видимо на Шарипова навели воспоминания о годах своей студенческой юности. Он спросил меня об одном из моих однокурсников Арабове Юре. Оказалось, что они с Арабовым Ю. были знакомы со времени поступления в соответствующие университеты в 1983 г. Возможно даже, что их отцы были знакомы, которые работали в высших учебных заведениях республики. Сухроб Ибронович и Юрий Арабов вместе сдавали документы в центральные вузы – первый в МГУ, а Арабов Ю., как и я, - в ЛГУ. Дело в том, что тогда в 1983 г., когда во главе руководства СССР стоял Ю.В.Андропов, было принято решение об усилении идеологической работы. Соответственно, по всему Советскому Союзу по рекомендации партийных организаций на философские факультеты ведущих вузов страны был осуществлен набор абитуриентов, у большинства из которых за плечами была школа трудовой и армейской закалки, они являлись активистами в своих первичных партийных и комсомольских организациях. Среди таковых оказались и мы с Шариповым совершенно не знавшие друг друга. Вот так, опосредованно между мной и Сухробом Иброновичем, пролегла некая условная связь, которая, как бы материализовалась спустя много лет в

стенах ЦСИ, куда я пришёл на работу, директором которого он являлся.

В бытность Шарипова С.И. директором ЦСИ в нём царил атмосфера творческого поиска и научной состязательности. Под началом Сухроба Иброновича в этом исследовательском центре собралась работоспособная и целеустремлённая команда профессионалов, исследования которых по таким важным проблемам, как коррупция, детский труд, совершенствование избирательной системы, роль СМИ, деятельность политических партий в своё время вызвали большой общественный резонанс. Особенно запоминающим стало исследование такой актуальной проблемы для таджикского общества, как коррупция. Материалы этого исследования при поддержке международных организаций были изданы отдельной книгой, которая была с интересом воспринята широкой читательской аудиторией. Следует отметить, что на тот момент это было довольно смелое исследование, обнажившее «язвы» нашего общества, которое, в силу сложной экономической ситуации в отдельных своих сферах, опустилось в коррупционное дно, что стало серьёзной угрозой для нашей государственности. В данном исследовании были указаны наиболее коррумпированные структуры: образование, здравоохранение, судебные и правоохранительные органы. В том, что исследование по коррупции стало достоянием широкой общественности большая заслуга Сухроба Иброновича, который ознакомившись с результатами исследования, не стал приукрашивать положение и защищать честь мундира, считая, что лучше горькая правда, чем сладкая ложь. Обнародование результатов исследования по коррупции послужило в последующем основой

принятия правительством целого ряда нормативно-правовых документов по усилению борьбы с коррупционными преступлениями. Данное исследование во многом предвосхитило учреждение в январе 2007 г. В Таджикистане специального правительственного органа «Агентства по государственному финансовому контролю и борьбе с коррупцией».

Пять неполных лет работы в ЦСИ, выпавшие на период, когда во главе его стоял Сухроб Ибронович, стали для меня хорошей школой овладения методом аналитического мышления и формирования способности выделять через призму национальных интересов существенное в явлениях и событиях, характерных для политического процесса в нашей республике.

Вспоминая годы работы в ЦСИ, не могу не упомянуть о впечатлениях, которые я вынес из участия в заседаниях Учёного Совета, проводившиеся под председательством Шарипова С.И., который умел превратить их в трибуну заинтересованных дискуссий по актуальным проблемам внутренней и внешней политики нашего государства. Предметом особой заботы Сухроба Иброновича была молодёжь, к которой он относился с большим уважением, всегда поддерживал творческие изыскания молодых исследователей, оказывал им помощь в подготовке диссертационных работ.

Одним из замечательных качеств Сухроба Иброновича было то, что он был интернационалистом и противником всякого проявления местничества и регионализма. Благодаря этому коллектив ЦСИ был стабильным, а текущее кадров в нём, не смотря на низкую зарплату, была незначительной.

На заседаниях Учёного Совета Сухроб Ибронович очень часто акцентировал внимание на той опасности, которая исходит от религиозного экстремизма и призывал работников Центра к всестороннему анализу этой угрозы. При этом, в целом он сохранял толерантные отношения к религии и всегда выступал за сохранение светского характера государства. В свете тех событий, связанных с активизацией религиозного экстремизма в некоторых арабских странах предупреждения Шарипова С.И. звучат достаточно убедительно.

Как истинный учёный Шарипов С.И. с иронией относился к так называемым псевдоучёным, учёная степень которых вызывает большое сомнение. Помню, как на одном из заседаний Учёного Совета ЦСИ ему был задан вопрос: «как он относится к тому, что сегодня нередко случаи, когда кандидатские диссертации покупаются»? На это он ответил, что, к сожалению, в условиях нецивилизованных рыночных отношениях такое имеет место, но безграмотность и глупость таких горе кандидатов наук, по его мнению, проявятся на конференциях, круглых столах, в ходе их выступлений и ответах на вопросы.

Я солидарен со многим из того о чём говорил и о чём рассуждал Сухроб Ибронович. В частности вызывает уважение позиция Шарипова С.И. по отношению к монополистам, которых он подвергал нелицеприятной критике. Однако было бы искажением истины, если бы я сказал, что со всеми рассуждениями Сухроба Иброновича соглашался. Не скрою, что в его суждениях были и такие, которые я не разделял. В частности, меня удивляла позиция Шарипова по отношению к России, с которой нас обоих связывала учёба в престижных университетах этой вели-

кой страны. Я не понимал того, почему он, прошедший 13 лет в России, закончил там престижный вуз – МГУ, там же обучался в аспирантуре, защитил кандидатскую диссертацию по социальной философии, а впоследствии с 1993 по 1998 гг. проработал научным сотрудником философского факультета МГУ им.М.В. Ломоносова, а приехав в Таджикистан не всегда лестно отзывался о политике России по вопросам миграции, бензиновой проблематике и по вопросу пребывания на территории Таджикистана 201 российской военной базы.

Но впоследствии я понял логику его мыслей, когда он касался российского вопроса, рассматривая его через призму национальных интересов. Понять его можно, он был частью власти и, как он не раз говорил, что «он из команды президента». Так было, когда он возглавлял ЦСИ, так было и в последующем, когда он заседал в нижней палате таджикского парламента.

Как учёный и политик Шарипов, был государственным и для него превыше всего были национальные интересы, интересы государства, которому он служил беззаветно и бескорыстно. Все его доклады на конференциях, статьи и интервью в периодической печати, публичные выступления с парламентской трибуны пронизаны мыслью об интересах государства, любви к Родине, патриотизме, о мире, единстве и национальном согласии. Эти чувства владели Сухробом Иброновичем не только тогда, когда он был «в команде президента». Он был полон ими и в начале 90-х годов XX столетия, когда вынужден был пребывать вдали от Родины, обучаясь в аспирантуре философского факультета МГУ им. М.В.Ломоносова. Он тяжело переживал трагедию своей страны, ввергнутой

нашими недругами в пучину гражданской войны, и верил в мудрость таджикского народа, в его разум и волю к миру.

После подписания Общего Соглашения об установлении мира и национального согласия в Таджикистане он вернулся на Родину и посвятил всего себя реализации мирных соглашений посредством активной научной и политической деятельности на различных должностях в структурах государственной власти. Его деятельность на посту директора Центра стратегических исследований при Президенте Республики Таджикистан, а затем в качестве депутата Маджлиси намояндагон в полной мере высветили яркий талант учёного и политика, для которого служение своему народу стало одной из главных целей его жизни. Творческое отношение к работе, которое характерно было в бытность его работы директором ЦСИ, Сухроб Ибронович привнёс и в деятельность Маджлиси намояндагон, где он считался одним из самых ярких народных избранников.

Так сложилось, что из ЦСИ я ушёл немногим позже Шарипова С.И. в апреле 2012 г. Мой уход из ЦСИ, в какой-то степени, был связан с уходом Шарипова С.И. И не будет преувеличением утверждение о том, что с уходом Шарипова С.И. из ЦСИ в связи с избранием его депутатом Маджлиси намояндагон, закончилась целая эпоха, обогатившая нашу отечественную науку важными исследованиями в экономической, политической и социальной сферах жизни таджикского общества. И в этом, безусловно, важную роль сыграл замечательный учёный и политик Сухроб Ибронович Шарипов.

**Заслуженный работник Таджикистана,
Лауреат премии Президента Республики
Таджикистан в области образования,
член-корреспондент АО РТ, доктор
химических наук, профессор
Бандаев С. Г.
18.04.2017**

УЧЁНЫЙ - СОЗИДАТЕЛЬ И ИСКУСНЫЙ ПОЛИТИК

Каждая эпоха порождает своих мыслителей, деятелей науки и культуры, писателей, поэтов. XXI век дал Таджикистану много выдающихся учёных, людей творческих, с ярко выраженной индивидуальностью. Одной из таких ярких личностей в политической науке нынешнего столетия является доктор политических наук, профессор Сухроб Ибронович Шарипов. В небольшой статье очень трудно осветить все стороны жизни и многогранной деятельности человека, завоевавший высокий авторитет известного учёного, общественного и политического деятеля, каким является Сухроб Ибронович Шарипов.

В 1988 году после окончания философского факультета МГУ им. М.В. Ломоносова он занимал различные должности и посты. Трудовую деятельность начинал в качестве преподавателя философии Таджикского госуниверситета (1998-1990 гг.). С 1990 по 1993 г. - аспирант философского факультета МГУ им. М.В. Ломоносова. Затем был научным сотрудником философского факультета МГУ. С 1998 по 2001 г. – зав.отделом Центра стратегических исследований при Президенте РТ. С 2001 по 2003 г. - заместитель заведующего информационно-аналитическим отделом аппарата президента. Затем до 2005 года работал помощником прези-

дента. И вновь вернулся в ЦСИ, но теперь уже в качестве директора. Здесь он проработал до декабря 2011 года, а затем ушёл с госслужбы, так как был избран депутатом Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли.

Сухроб Шарипов имел степень доктора политических наук. Кроме этого, он автор ряда монографий, более 300 статей и участник многих международных научно-практических конференций.

В 1990 году, когда Сухроб Ибронович поступал в аспирантуру философского факультета МГУ им. М.В. Ломоносова, я был докторантом химического факультета МГУ (1989-1992 гг.). Как известно, в начале 90-х годов политическая ситуация в нашей республике была очень сложная. Мы, находясь в Москве, были обеспокоены создавшимся положением. Тогда в МГУ активно функционировало общество «Сугдиён» председателем, которого был Эмомидин Сатторов (аспирант кафедры политологии, выпускник МГУ). Эмомидин Сатторов часто собирал нас таджикистанцев и, мы обсуждали ситуацию в республике и выражали своё мнение. Среди всех особо отличался Сухроб Ибронович, он всегда выступал в защиту национальных и государственных интересов Таджикистана, обладал огромной культурой дискуссии и уважением к оппонентам. Он тогда был ярким противником втягивания религиозных структур в управление государством. Категорически не допускал вмешательства религии в государственные дела.

С.И. Шарипов был очень отзывчивым, всегда старался, чтобы всем было хорошо. На всех смотрел «одним глазом» - для него не существовали регионы - главное, чтобы человек был профессионалом своего дела. Уважал интеллектуалов, потому что он сам был интеллектуалом. Он обладал огром-

ным аналитическим умом, не любил говорить просто, что это «чёрное», а это «белое». Всегда обосновывал своё мнение и во всём искал причину - почему это «чёрное», а это «белое», как реализовать избранный путь и каковы его последствия. Его формат мышления многим казался «неправильным», но именно эта особенность заставляла людей, особенно соперников, его уважать. Он был честнейшим человеком и непримиримым борцом с халтурщиками, тугодумами и с беспринципными людьми.

Я часто следил за его выступлениями на многочисленных отечественных и международных форумах, симпозиумах. Каждое его выступление лично во мне вызывало гордость и глубокое уважение.

Профессора С.И. Шарипова можно отнести к плеяде тех учёных политологов, которые отличаются целеустремленностью, постоянным научным поиском, ориентацией на исследование самых актуальных проблем теории и практики, широтой взглядов и разносторонних знаний, высокой продуктивностью и скромностью.

Диапазон научных интересов С.И. Шарипова чрезвычайно широк. Он за короткий срок сумел создать свою научную школу и стал крупным специалистом по проблемам международных отношений. Понимание сути политических процессов, фактов и умение видеть глубинные процессы и остро ставить проблемы, неизменная тяга ко всему новому способствовали тому, что уже довольно рано он сформировался как высококвалифицированный политолог, учёный новаторского типа. Если вспомнить его публично высказанные позиции по «делу российских лётчиков», по вопросам душанбинской ТЭЦ, монополии рынка ГСМ, по вопросу передачи туннеля «Истиклол»

компании IRS, то можно уверенно сказать, что именно человек с государственным мышлением может иметь такую позицию.

Многие в правительстве недолюбливали Шарипова за его прямоту и резкость, некоторые считали его выскочкой. Но надо отдать должное президенту, уважаемому Эмомали Рахмону - он ценил эти качества Сухроба Иброновича, его способность самостоятельно мыслить и высказывать иную точку зрения.

Но он ушёл от нас очень рано, в неполные 52. Когда появится другой «Сухроб Шарипов», способный говорить то, что не решаются говорить другие? Пока его место пусто.

Рахмонов Бахтиёр Шарипович
Близкий друг Сухроб Иброновича! 20.05.2015 г.
<http://eurazvitiye.org/events/20150129>

ПОБОРНИК СВОБОДЫ или размышления о моём друге

Сухроб Ибронович Шарипов без исключения к кому-либо, был своим для всех и каждому. У каждого из нас, в памяти сохранился свой, тот самый единственный его образ, с которым он запомнился навсегда. Не об этом, а точнее не с этого я намеревался начать, т.е. с теологических аспектов. Однако, жизнь постоянно вносит свои коррективы и от этого объективного факта нам никуда не деться. В прошлое воскресенье, мы, правоверные мусульмане на 7 дней поминали и молились за него, за его семью. Бог Един, большинство действующих конфессий исходят из этого. Сегодня исполняется 9 дней со дня трагедии, когда перестало биться его сердце, и мы в гостях у профессора Майтдиновой собрались вспомнить о нашем искрен-

нем друге и его безмерной душе. Отмечу лишь одно, (далее оперирую православными понятиями) согласно христианству, поминовение умершего в этот день бывает в честь девяти чинов ангельских, которые, как слуги Царя Небесного и предстатели к Нему за нас, ходатайствуют о помиловании преставившегося. И мы замолвим каждый своё слово за то, облегчение участи души новопреставленного.

В переведённом авторском сборнике Дэвиса Хэдленда в числе других, имеется одна очень старая японская легенда. Когда человек уходит в небеса, Бог, чтобы этот человек не скучал, дарит ему отдельное окошко, в которое видно его родных и друзей. На окошечке стоит в горшочке цветок и к веточке привязан колокольчик. Когда кто-то вспоминает человека - звонит колокольчик, когда говорят о нём хорошие слова - светит солнце, а когда о нём плачут – идёт дождь и цветочек растёт, радуется небожителя. В первые дни часто звенит колокольчик, слышны добрые слова, люди плачут, жалея об его уходе. Но со временем звон всё реже, солнце не заглядывает в окно, мало дождей и цветочек пропадает... Но у каждого должно быть любящее сердце, которое вспомнит, скажет нежные слова, попросит со слезами Бога, чтобы душа не петляла во тьме. Пусть всем, кто ушёл в заоблачную даль будет спокойно. Пусть звенит колокольчик. Пусть цветёт цветок. Царствие небесное всем родным и близким, покинувшим нас и светлая им память наша! Пока мы их помним - они среди нас!

Всегда не легко рассуждать о близком тебе человеке, так сказать, идти по новейшим и болезненным душевным ранам. На днях по одному из телевизионных каналов показывали знаменитый и всем известный "Титаник", один из можно сказать любимых фильмов Сухроба Ибронови-

ча. У него всегда был свой изысканный вкус во всем и в этом плане по мелочам он «не разменивался». Смотрел и думал: всё же есть что-то общее. Его жизненный путь, судьба, так же начинался ярко, красиво, солнечно и вдруг... такая не укладывающаяся в сознание, невероятная, страшная, чудовищная трагедия...

Да уж, время не лечит, оно накладывает на кровоточащие раны свои повязки, но иногда они слетают и действительно время - оно не лечит. Оно не заштопывает раны, оно просто закрывает их сверху марлевой повязкой новых впечатлений, новых ощущений, жизненного опыта и иногда, зацепившись за что-то, эта повязка слетает, и свежий воздух попадает в рану, даря ей новую боль и новую жизнь...

Время - плохой доктор заставляет забыть о боли старых ран, нанося при этом всё новые и новые. Так и ползём по жизни, как её израненные солдаты... И с каждым годом на душе всё растёт и растёт количество плохо наложенных повязок. Вечная память тебе Сухроб Ибронович!

Я с товарищами был на поминках, а затем поминальных мероприятиях другого уважаемого профессора Кулябского государственного педагогического университета филолога Чалишева Соата, соседа по дому моего детства в городе Кулябе, когда меня настигла и я услышал трагическую весть - кровь у меня застыла в жилах, сердце билось, я весь дрожал от испытанного чувства сильного страха и ужаса. Первая-же реакция: – «Не может быть! Ведь мы вот-вот, только-только, расстались и он лично со своей любимой супругой, замечательной Шахло проводили нас до машины» К сожалению, окончательный вердикт был безмолвно неумолим и однозначен.

Есть избитый фразеологизм:—«История не терпит сослагательного наклонения». И всё же, 18 апреля Сухробу Иброновичу исполнилось бы 52, однако этому факту уже не суждено сбыться никогда. Всё трагически оборвалось раньше. Как мало времени ему было отпущено! Как чудовищно мало! Он как бы торопился жить. В такой короткий миг, что был ему отпущен, он сделал немало: учился, дружил, путешествовал, занимался спортом, любил, скрупулезно исследовал и изучал науки, был полиглотом, хорошо владел языками, защищал и последовательно отстаивал интересы страны. Достоин пережил лихие 90-е. И всё ему удавалось отлично. Но жестокий рок всё это в короткий временной отрезок окончательно прервал: он - как птица, убитая на взлёте. Он - светлый человек, добрая, щедрая, чистая душа. И потому столько людей до сих пор его любят! Все воспоминания, связанные с ним - это как чистый и весёлый родник. К великому сожалению, так мало осталось на Земле таких людей! Верно говорят: лучшие уходят в числе первых. Он останется в нашей памяти вечно молодым и улыбающимся. Как настоящий лидер в команде, никогда не забывал о необходимости понимать намерения и настроения каждого человека. По характеру он был коммуникабельный, общительный, жизнерадостный, с необычайно обостренным чувством свободы и справедливости. Именно эти категории «свобода» и «справедливость» станут его главнейшим ядром сути его бытия как личности по жизни. Также он был уникальным, непревзойденным автором научного осмысления и оригинальной интерпретации таких основополагающих понятий, как "свобода", "демократия", "политическая свобода", "политический плюрализм", "политический ислам", "прогресс", "справедливость", "равенство", "политическая

элита", «истеблишмент» и многие другие, применительно к действительности современного политического процесса в суверенном Таджикистане.

Как известно, Сухроб Ибронович после окончания философского факультета в МГУ им. М.В. Ломоносова, там же в 1993 г. защитил кандидатскую диссертацию на тему «Пределы и возможности свободы», а в 2001 г. докторскую—на тему «Демократизация политических процессов в современном Таджикистане». Суверенитет—гражданская война—политический консенсус—постконфликтное восстановление. Вкратце так можно структурно-схематично обозначить большую часть его интеллектуального наследия, исследованных им процессов демократизации нашего общества, изначальные тенденции которых стали проявляться с момента подписания межтаджикского мирного соглашения, с претворением которого связаны современные достижения нашей страны. Он один из немногих авторов ценностного подхода к демократии, предполагающего реализацию гарантий и соблюдения на государственном уровне, таких ценностей, как свобода, равенство, справедливость. Или его рационально-утилитарный подход к установлению норм демократии (как к наиболее приемлемой формой организации и управления нашим традиционным обществом), а также близкий к нему демократический принцип политического плюрализма, позволяющий легитимно действовать теперь уже в ежедневной политической жизни страны разнообразным партиям и движениям.

Я горжусь и счастлив, что судьба преподнесла мне прекрасную возможность и свела с Сухробом Иброновичем в течении последних 14-ти лет по совместной исследователь-

ской и аналитической работе. Я в министерстве, а затем в Совете Безопасности при Президенте РТ, он в Исполнительном аппарате Президента РТ, самом Аппарате Президента РТ, ЦСИ, а затем в Парламенте страны. Мы шли к цели одним направлением, но параллельными путями. Я также лично знаком с его прекрасной семьей. Постоянная занятость по работе, частые разъезды и командировки, иные причины и обстоятельства влияли на то что у нас были нечастые, как того хотелось-бы, но продолжительные по времени встречи, с насыщенной повесткой актуальнейших вопросов для непринуждённого и доверительного обсуждения. Зачастую наш совместный труд, мозговой штурм приводил нас неожиданным результатам, после прохождения последних апробациями вновь и вновь транспарентно выверяли с имеющейся аналитикой, путём дифференциации статистических показателей, выявляли зарождение новых тенденций в динамических социальных системах, коим является наше саморазвивающееся общество.

Как известно, он входил в состав ряда профессиональных сообществ учёных и достойно представлял нашу страну на международных совещаниях, конференциях, круглых столах, других заседаниях и форумах экспертных советов ШОС, ОДКБ, а также научного совета Академии ОБСЕ.

Я до сих пор помню, как мы принимали участие в очередной научно-практической конференции в рамках ШОС по противодействию новым вызовам и угрозам современности, а именно по проблемам информационной безопасности и задолго до того, как была принята и одобрена, он в присущей только ему манере, в своём выступлении выдвинул и аргументировано обосновал идею выработки в рамках организации странами-партнерами единой концепции по ис-

следуемой теме, как руководящего документа исполнительной властью стран-участников в сфере борьбы против преступлений, использующие преимущества мировой глобализации, новые информационные технологии, кибертерроризм в своих гнусных целях.

Или другой жизненный эпизод, на одном из «Круглых столов», проводимом под эгидой ОДКБ в прениях, своей речью «осадил» горячие головы некоторых присутствующих там политиков, зарубежных дипломатов, относительно системного анализа, комплексного подхода и неизбежности исключительно мирного регулирования унаследованных с прошлых времён и сохраняющихся пока конфликтов интересов с соседними республиками по множеству проблем установления и прохождения линии госграницы, её делимитации и демаркации с тем, чтобы исключить впредь возникновения всяких чрезвычайных ситуаций на этих рубежах.

Следующий пример его личного, целенаправленного усердия и достижения желаемого, это на проводимых в последующем саммитах Форумах ШОС, он организовывал различные встречи с экспертами, дискуссии и двусторонние мероприятия, обмен информацией, мнениями, выдвигал, презентовал различные на первый взгляд неприемлемые предложения, но это слава Богу на первый взгляд. Ума хватило остальным и его потом понимали. Накапливая, обобщая и аналитически выверяя полученную информацию, снабжал Высший орган власти, другие государственные органы, министерства и ведомства полезными рекомендациями, предложениями и основаниями для принятия правильных решений, что в значительной степени способствовало развитию организации и укреплению «Шанхайского духа». Плодотворно развивал дело-

вые связи ЦСИ с научными и общественными кругами, поощрял рабочие контакты между учёными и экспертами по актуальным вопросам в сферах политики, безопасности, экономики, экологии, новых технологий, в гуманитарной и других областях. Последний душанбинский саммит в сентябре 2005 г. тому подтверждение. Мы уже пожинаем плоды той, изнурительной первоначальной работы Сухроб Иброновича и вверенного ему коллектива ЦСИ при Президенте РТ.

Или другой отрывок из бурно обсуждаемой темы нашей крайней беседы. В Европе и Америке - беда, - говорил он. И заключается она в том, что в странах т.н. "золотого миллиарда" царит пропаганда вседозволенности. Они насытились во всех смыслах этого слова, они достигли пика своего развития. Вольтер и Огюст хорошо. Но, там уже не проповедуются веротерпимость и мирная совместная жизнь людей разных национальностей, рас и вероисповеданий. На примере этого журнальчика, который отметился не только мерзкими карикатурами на Великого Пророка (да благословит Аллах его и его семейство!), но и на символы веры христиан, иудеев, тут-же задавался вопросом: -А как отреагировали на возмездие, принесённое "террористами" в стены этого издания лидеры и "лучшие люди" стран Запада? Они поддерживали действия этих нечестивых детей (авт.:—шайтана). Я согласен был с ним, что есть безобидная карикатура, есть свобода слова, но есть и издевательство над святыми чувствами верующих. Чтобы все эти категории различать, надо, прежде всего, профессионализм, мужество и политическую волю, с тем, чтобы отделить казалось невинную шутку от явной и неприкрытой провокации, граничащей с преступлением и имеющий твердое намерение столкнуть два мира, две цивили-

лизации. И на практике это уже не вымысел, а происходит и, к сожалению, с человеческими жертвами.

В последнее время он в личных беседах, рассуждая о текущем моменте, делился своими мыслями с позиций своего нового поприща - народного избранника, говорил, о том, что ему на сегодня представляется актуальной задачей это закрепление в законах, регулирующих законодательную деятельность нашего Парламента, таких нормативно-правовых механизмов, которые бы предусматривали обязательное изучение процессов доведения законов до исполнителей, а также эффективности опять-же транспарентности правоприменения и на этой основе обеспечение своевременной коррекции программы законотворческой, контрольной и аналитической деятельности Парламента. Иногда он обоснованно и к себе также предъявлял претензии и возмущался почему мы мало задаёмся вопросами: а что изменилось в жизни нашего общества с принятием тех или иных законов, насколько эффективно они будут работать в реальной жизни, как и каким образом они влияют на развитие и ход общественно-политических, социально-экономических, судебно-правовых реформ, на судьбу конкретного налогоплательщика нашей страны. Недостаточная работа механизма обратной связи любой власти со своим населением, институтами гражданского общества, СМИ и др. для него было важным аспектом своей публичной деятельности. Только так должна сегодня диктовать этика и мотивация работы эффективного политика в интересах своих граждан и избирателей, – считал он. И ради общего дела, повышения качества и действенности, принимаемых нормативно-правовых актов, начинать широкое обсуждение законопроектов на самых разных уровнях государственного управле-

ния, проводить обстоятельное обсуждение на стадии проектов, привлекая широкий круг учёных, специалистов, экспертов, а также всемерное поощрение и стимулирование участия граждан в управлении страной. Так, как основополагающую платформу нашего государственного управления составляет закон, то в законотворческой деятельности – размышлял он, самое активное участие должны и обязаны принимать институты гражданского общества.

С подобными программными тезисами он намеревался идти на очередные свои парламентские выборы. Собственно говоря, я думаю, он даже не столько ради выборов, а сколько во имя и в интересах повышения политической культуры, государственной этики власть предержащих, государственных служащих различных рангов, представителей депутатского корпуса всех уровней, судебных – силовых структур, творческой интеллигенции, молодёжных организаций, людей иных публичных профессий.

И действительно, он был эффективным и рациональным политиком. Важная часть его творческой и практической работы составлял комплекс проблем реального, практического применения механизмов демократизации политических процессов в современном Таджикистане. О роли и месте политической элиты страны в этом контексте, вопросы зарождения и формирования национального истеблишмента. Об истинном предназначении и консолидации здоровых сил социума в вопросах построения и реального функционирования институтов гражданского общества, строительства партийной системы государства, выработки военно-политических, социально-экономических основ государственного устройства Таджикистана (включая национальную идею, идеологию развития общества и дипломатию) в

быстроразвивающихся, а также меняющихся внешних и внутренних объективно-субъективных условиях.

Он был открыт и доступен к общению без исключения для всех слоев и категорий населения, представителей СМИ, масс-медиа, ТВ, радио, газет, журналов, интернет-изданий, др. Отдельно стоит отметить его профессиональное общение с представителями различных международных организаций, диппредставительств и зарубежных фондов по освещению и доведению им сути внешнеполитических и внутренних инициатив, постконфликтного процесса восстановления, учреждение механизмов и институтов гражданского общества в молодом и суверенном Таджикистане.

Своими трудами и результатами научных изысканий он заставил всех своих политических визави, противников, недругов, различных завистников склонить свои головы, признать его как состоявшегося учёного, сформировавшегося политика, государственного деятеля и реального авторитета, авангардом стоящего в развитии и постижения общественной жизни населения.

Его честные, правдивые и зачастую неожиданные ответы без оглядки в сторону, его нескрываемая активная гражданская позиция по поддержанию и всемерному укреплению традиционных ценностей, устоев и обычаев нашего общества, его смелые комментарии на острые, порой и провокационные вопросы - это был легко узнаваемый самоидентифицирующийся почерк, стиль, манера Сухроба Иброновича. Что, по сути, говоря, позволило ему одержать более чем убедительную победу в прошлых выборах, он собрал, вернее ему поверили и за его кандидатуру отдали свои голоса более чем 70% избирателей и это на выборах на альтернативной

основе в Маджлиси Намояндагон РТ в нашем районе Шохмансур г. Душанбе.

Те выборы показали, что такие Личности, как Шарипов С.И. нашим обществом исключительны, крайне востребованы в первостепеннейшем порядке, он на самом деле соответствовал и отвечал ожиданиям, истинному духу и повседневным чаяниям простого народа. Он должен был идти уже и на следующие выборы, однако как оказалось, Создатель сделал свой выбор.

Прошло вроде-бы столь мало времени, и, тем не менее, я так и не могу смириться с тем фактом, что Сухроба Иброновича больше нет с нами. Мы тебя всегда будем помнить. О тебе всегда будет только светлая память. Думаю и уверен в том, что наше поколение, родные, близкие, потомки в долгу перед тобой. Глубоко уважая, а также ради истинного познания сути и кредо интеллектуального, научного и творческого наследия, пронизанным красным стержнем простым, но весьма ёмким понятием «СВОБОДА», обязаны всемерно продолжить начатое дело, обогащать, приумножать политико-философские познания в стране новыми её яркими гранями, смелее как он становиться не только в стране, но за её пределами признанными авторитетами стратегического политико-социального, военно-экономического прогноза, не важно в форме дискуссионного политического клуба, недели философских чтений либо вечеров, чтобы этот процесс оставался всегда актуальным, о чём он в сердцах вынашивал и мечтал возродить, учредить вроде школы, для исследования, распространения, усовершенствования количественно и качественно новые методики применения на практике по истине святого для него слова «Свобода» в различных отраслях и сферы нашей жизни. Кстати, в данном контексте вспо-

минали уважаемую Гузейль, удивлялись, как такие хрупкие женские плечи добровольно взвалили на себя ношу организации и управления Центром геополитического изучения и Евразийского клуба. Bravo Вам, профессор!

Народная мудрость гласит: «Наступил на грабли первый раз -порадуйся новому опыту. Споткнулся о старые - задумайся, о своем пути». Сухроб Ибронович осмысленно выбрал прожитый свой жизненный и творческий путь, под-статьи своим предкам. Это у нас родовое, шутил он. Не жа-лея сил и ценой собственного здоровья, где-то в ущерб оче-редному общению с семьей, родными и близкими, он цели-ком и полностью посвящал себя своему заветному идеалу - безупречному и верному служению своему народу, во имя укрепления мира и стабильности на нашей земле, процвета-ния демократии и благополучия, уменьшения и устранения фактора межличностного недопонимания в свободолюби-вом обществе.

Вспомнить хотя бы чего стоило ему и его коллегам тот огромный, титанический труд с массивом такой базой пер-вичных данных, что позавидовал бы любой, под лаконич-ным названием «Исследование коррупции в РТ». Работа ве-лась долго, скрупулезно, местами возникали опасности и уг-розы жизни (дело прошлое, давно минувших дней), и не-смотря ни на что, благодаря, прежде всего его личному му-жеству и воли, а также его соратников из ЦСИ, руководство страны, наше общество впервые узнали о масштабах и па-губных последствиях коррупционных отношений в государ-ственных органах. Или не будь его своевременного и пуб-личного вмешательства, аккурат после прошедших очеред-ных выборов в Парламент, появились бы и наши таджик-ские «Майданы». В тот период он был в роли того повара,

который «приподнимая крышку, выпускал пар из кипящего на огне котла».

Действительно, ему на этой ниве многое удалось достичь, его цитируют, приводят в пример, каждый в его трудах, статьях и выступлениях открывает для себя всё новые и новые грани творчества гения публичной политики. Кажется вот, настал час триумфа, победа светлых сил над чёрными, за всё, что не брался Сухроб Ибронович, благодаря ему, а также коллективными усилиями его единомышленников ЦСИ, исодная задача, проблема и т.д., всесторонне изучалось, получало научное обоснование, трактовалась тенденция, обрамлялась и шлифовалась ответами в процессе проведения различных пресс-конференций, релизов, семинаров и их официальной публикацией. Но, увы, до банального обидно, ему просто не хватило чисто физических сил, преодолеть внезапно настигнувший свой недуг. Перегорел на крутом взлёте поборник свободы.

И здесь я свои мысли вслух выскажу. "Мне некогда", - постоянно говорим мы, порой не хватает нескольких минут произнести простые слова благодарности, позвонить, написать... воочию увидеться с тем, кто так ждет... «Потом, после, в следующий раз», откладывая на неопределенное время. Мы вечно заняты, суетимся, суматошимся, куда-то торопимся, спешим.

И "Хорошо", - отвечает время и уходит и зачастую навсегда. Бессмертных нет и осознать пора, у жизни есть жестокая, но правда - у каждого СЕГОДНЯ есть вчера, но не у каждого сегодня, будет завтра!

Сухроб Ибронович! Ты не ушёл из жизни, ты просто отправился покорять небеса тебя ВСЕ помнят и никогда не забудут.

К сожалению, в этом несовершенном мире такое ныне живущим приходится переживать, он был светлым человеком, которого мы любили.

Обращаюсь к родным и близким. Эта трагедия затронула всех, кто его знал. Вам, конечно, сейчас тяжелее всех. Я не оставлю Вас в Вашем горе. Всегда, в любую минуту можете на меня рассчитывать.

Возвращаясь к метафоре легенды, приведенной в начале. Пусть Сухробу Иброновичу там, на небе всегда светит яркое солнце и постоянно звенит колокольчик, а на окошке его цветёт самый красивый цветок. А мы за него, каждый по своему, будем молиться. Благодарю за Ваше внимание. Ещё раз с глубоким уважением и сочувствием, искренне Ваш,

**В Душанбе скончался депутат Сухроб Шарипов
19 января в Душанбе в возрасте 52 лет скончался депутат
Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли РТ
Сухроб Шарипов.**

Сухроб Шарипов скончался в столичной больнице Карияи боло в результате тяжелой болезни.

До избрания в парламент в 2011 году Сухроб Шарипов возглавлял Центр стратегических исследований при Президенте Таджикистана. Являлся известнейшим политологом страны, автором множества книг, статей и монографий на политические темы.

Похороны Сухроба Шарипова состоятся из родительского дома по адресу: Фирдавси 5/8 (рядом со школой №78) завтра, 20 января в 10 часов утра.

Сухроб Ибронович Шарипов родился 18 апреля 1963 года в г. Душанбе. В 1988 году - окончил МГУ им. М. В.

Ломоносова, философский факультет. Доктор политических наук. 1988-1990 гг. - преподаватель философии в ТГУ. 1990-1993 гг. - аспирант философского факультета МГУ им. М. В. Ломоносова. Кандидат философских наук. 1993-1998 гг. - научный сотрудник философского факультета МГУ.

С 1998 по 2001 гг. – заведующий отделом Центра стратегических исследований при Президенте РТ. С 2001 по 2003 гг. - заместитель заведующего информационно-аналитического отдела аппарата Президента РТ. В 2003-2005 гг. - помощник президента РТ.

С 2005 по декабрь 2011 года возглавлял Центр стратегических исследований при Президенте РТ. Последние три года был депутатом Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли Республики Таджикистан.

**Редакция «Фараж» выражает свои искренние соболезнования родным и близким Сухроба Шарипова.
<http://faraj.com.tj/tajikistan/1576-v-dushanbe-skonchalsya-deputat-suhrob-sharipov.html>**

**Суҳроб Шарипов бо раиси Парлумони ҶТ Шукурҷон Зухуров
ва Олим Салимзода**

Падару модари Суҳроб Шарипов

Сухроб Шарипов бо падар ва бародаронаш

Суҳроб бо ҳамсабақонаш дар Донишгоҳи Ломоносов, МГУ

**Профессор ва вакили парлумон шодравон Суҳроб Шарипов
дар конфронсияи байналмилалӣ оид ба интеграсия дар ш. Астана
Чумхурии Қазоқистон бо Раисони Парлумони ИДМ, с. 2014.**

**Расми 1. Фарзандони устод: Икром, Сӯҳроб ва Башорат, келинашон
Бобоева Лайлӣ ва писари бародарашон Назриев Неъмат.**

Суҳроб Шарипов бо ҳамкорунаш дар Парлумон

Суҳроб Ш. хангоми вохӯрии расмӣ

Суҳроб Шарипов бо дӯстон

Суҳроб Шарипов дар вохӯрии расмӣ

**Сухроб Шарипов бо раиси Парлумони ҶТ
Шукурчон Зухуров ва Чумахон Давлатов.**

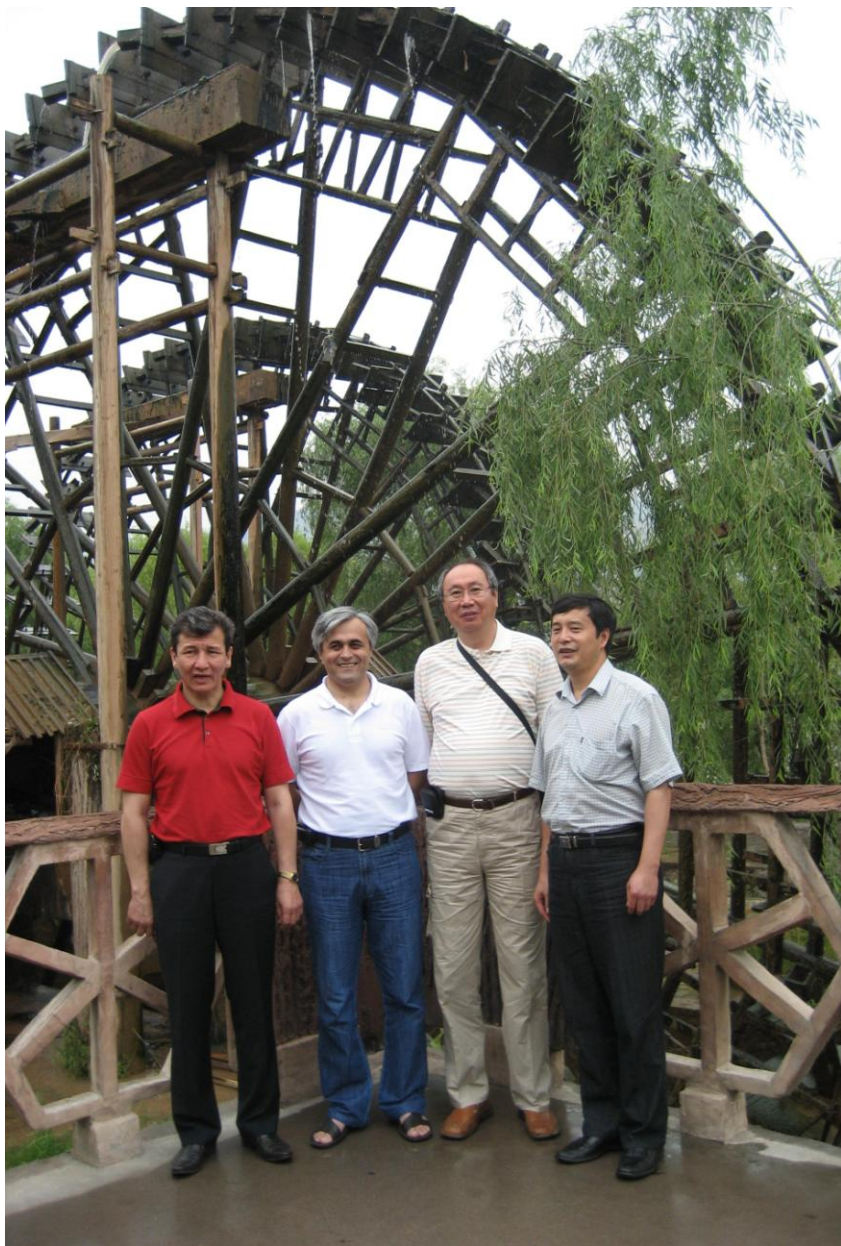

Сухроб Шарипов бо Эркин Раҳматуллоев

**Суҳроб Шарипов бо Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон
Эмомалӣ Раҳмон ва муовини Сарвазири Ҷумҳурии Тоҷикистон
Асадулло Ғуломов**

Суҳроб Шарипов бо дӯстон дар Ҷумҳурии Мардумии Чин

Рӯзи кушодашавии кӯчаи ба номи профессор Сухроб Шарипов

Сухроб Шарипов ҳамроҳи дӯстон

Суҳроб Шарипов бо ҳамкоронаш

**Суҳроб Шарипов бо директори Институти тадқиқоти стратегии
назди Президенти Ҷамоҳири Қазоқистон**

Суҳроб Шарипов дар рӯзи химояи номзадии шогирдаш

Суҳроб Шарипов ва Абдурахмон Маҳмадов

Мизи гирди ёдбуди Сухроб Шарипов

Сухроб Шарипов бо дӯстон ва ҳамкорон.

Суҳроб Шарипов ҳамроҳи камина, Норақ, соли 2014

Суҳроб Шарипов бо дӯстон

МЕЖПАРЛАМЕНТСКАЯ АССАМБЛЕЯ
ГОСУДАРСТВ – УЧАСТНИКОВ СНГ

ПОЧЕТНАЯ ГРАМОТА НАГРАЖДАЕТСЯ

ШАРИПОВ

Суҳроб Ибронович

член Комитета Маҷлиси намоёндагон Маҷлиси Оли
Республики Таджикистан по международным делам,
общественным объединениям и информации

за активное участие в деятельности Межпарламентской
Ассамблеи СНГ и ее органов, вклад в укрепление дружбы
между народами государств – участников Содружества

Председатель Совета
Межпарламентской Ассамблеи
государств – участников СНГ

В.И. Матвиенко

Санкт-Петербург
2014 год

МАҶЛИСИ НАМОЯНДАГОНИ МАҶЛИСИ ОЛИИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ИФТИХОРНОМА

Шаринов Суҳроб Ибронович – узви Кумитаи Маҷлиси
намоёндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон онд ба
корҳои байналмилалӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва иттиҳодот
- нақал аз ҳавази иттиҳоботи Шохмансур № 3, доктори
иҷтимоӣ ҷиҳатӣ, барои саҳми арзинмандонаш дар фаъолияти
намоёндагӣ, қонуниғузорӣ ва раёнобӣ ба ийҷоди қарорҳои
хориҷии Маҷлиси намоёндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии
Тоҷикистон, иштироки фаъолонаш дар ҳаёти ҷамъиятии
Маҷлиси намоёндагон сарфароз ғарзонида мешавад.

Раиси Маҷлиси намоёндагони
Маҷлиси Олии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

5 январи соли 2015

№ 43

Courtesy Photo

Рӯзи чанозаи марҳум Сухроб Шарипов

Такдирнома аз дӯстони хориҷӣ

**Сухроб Ибронович дар ин оромгоҳ хамроҳи падару модараш
ба хоби абадӣ рафтааст.**

Сухроб Шарипов бо дӯстони русаш

Суҳроб Шарипов дар конференсияи байнаҳмилағӣ оид ба интеграсия дар ш. Астанаи Ҷумҳурии Қазоқистон бо Раисони Парлумони ИДМ, с.2014

В память о Сухробе Шарипове

Этот материал был опубликован в апреле 2013 года. Тогда Сухробу Иброновичу исполнилось 50 лет. Его поздравляли друзья, коллеги и близкие соратники.

Сухроб Шарипов считается одним из видных политических деятелей страны. В 1988 году окончил МГУ им. М.В. Ломоносова, философский факультет. Трудовую деятельность начинал в качестве преподавателя философии Таджикского госуниверситета (1998–1990 гг.). С 1990 по 1993 г. - аспирант философского факультета МГУ им. М.В. Ломоносова. Затем был научным сотрудником философского факультета МГУ. С 1998 по 2001 г. – зав.отделом Центра стратегических исследований при Президенте РТ. С 2001 по 2003 г. - заместитель заведующего информационно-аналитическим отделом аппарата президента.

Затем до 2005 года работал помощником президента. И снова вернулся в ЦСИ, но теперь уже в качестве директора. Здесь он проработал до декабря 2011 года, а затем ушёл с госслужбы, так как был избран депутатом Маджлиси намо-яндагон Маджлиси Оли.

Сухроб Шарипов имеет степень кандидата философских наук и является доктором политических наук. Кроме этого, он автор 4-х монографий, более 500 статей и участник более сотни международных научно-практических конференций.

И. Талбаков, депутат парламента от КПТ:

Несмотря на то, что мы с Сухробом Иброновичем были друзьями, однако в парламенте, соблюдая партийную дисциплину и общую позицию своей фракции, он всегда ставит государственные интересы выше, и много раз доказывал, что имеет свою гражданскую позицию и не боится высказать её.

Работая на разных должностях, он доказал, что может работать в команде и достойно переставлять её, если команда ему доверяет и уважает его позицию. Но не каждая команда может терпеть такого вольнодумца и либерально настроенного человека, как Сухроб. Он доказал, что не может вслепую идти за толпой, даже если эта толпа состоит из лиц со статусом. Его формат мышления многим кажется «неправильным», но именно эта особенность заставляет людей, особенно соперников, его уважать. Я уверен, что его способности и умеренные политические взгляды будут востребованы в ближайшем будущем в нашем обществе и в своём расцвете сил Сухроб Ибронович раскроет свои научные, интеллектуальные и организатор-

ские способности, которые, на мой взгляд, ещё не раскрыты до конца.

Для меня большая честь работать с Сухробом Шариповым.

Я поздравляю своего коллегу и друга с юбилеем и желаю ему всегда оставаться таким, какой он есть сегодня: честным, смелым и достойным уважения. Искренне желаю счастья, здоровья и любви близких!

Сайфулло САФАРОВ, заместитель главы ЦСИ:

- Я работал с Сухробом Шариповым на протяжении пяти лет, и работа с ним приносила удовольствие. Он очень умный и демократичный человек. Всегда всё мы делали весело и с удовольствием. Не только я, но и другие сотрудники, кто за нами следил, тот понимал, как нелегко нам было справиться с информационными нападками наших «противников», но мы всегда выходили из ситуации достойно. Можете спросить об этом одного из постоянных наших оппонентов Рашида Гани Абдулло. Он всегда оценивал наш труд вначале критично, а потом объективно, и, проанализировав работу Центра, в результате оценил её по достоинству. Именно за тот период, который Шарипов возглавлял ЦСИ, таджикская аналитика была признана за рубежом. Можно сказать, он стал основоположником практической политологии в современном Таджикистане. Многие аналитики центра, благодаря его демократичности, стали сейчас уважаемыми людьми, как в нашей стране, так и за рубежом.

Он честнейший человек и принципиальный руководитель, непримиримый борец с халтурщиками, тугодумами, взяточниками и с беспринципными людьми. Он всегда выступает в защиту национальных и государственных интере-

сов Таджикистана, обладает огромной культурой дискуссии и уважением к оппонентам.

**Мирганд ШАБОЗОВ,
заместитель председателя МНМО РТ:**

- Сухроб Ибронович достоин многих хороших слов. Он хороший учёный, политический аналитик, занимает ведущее место в парламенте. Очень прост в общении и отзывчив. Если коллегам нужна его консультация, он никогда не отказывается её дать.

Он достаточно молодым защитил кандидатскую диссертацию по философии, докторскую по политологии, что говорит о характере человека. Он очень чутко ощущает политические вопросы и является одним из тех, кто быстро реагирует, когда видит что-то негативное, и, конечно же, старается исправить положение.

Но, несмотря на уже существующие достижения, я считаю, что многое у него ещё впереди. Думаю, в будущем он будет хорошим политиком и учёным, поскольку, несмотря на загруженность депутатскими полномочиями, никогда не забывает об исследовательской работе и никогда не забывает о научных проблемах.

**Абдулвохид Шамолов, доктор философских наук, директор
Института философии, политологии и права АН РТ:**

- С Сухробом Иброновичем мы вместе работали в ЦСИ. Это очень хороший, добропорядочный человек. Он очень отзывчив, никогда не оставит в беде друзей. Всегда старается, чтобы всем было хорошо. На всех смотрит «одним глазом» - для него не существует регионов - главное, чтобы человек был профессионалом своего дела. Уважает интеллектуалов, потому что он сам есть интеллектуал.

Когда он был назначен директором ЦСИ, он был очень молодым, но при этом уже имел целый багаж знаний, в области не только внутренней политики, но и внешней. Благодаря ему ЦСИ стал организацией, с которой стали считаться, и не только международные организации, но и внутреннее строение структуры. Именно под его руководством ЦСИ стал работать над разработкой национальной идеи. Многие тогда работали над этой темой, но более конкретно и масштабно её стал изучать именно Центр стратегических исследований.

Кстати, когда он был назначен директором Центра, весь коллектив был сплочён в единую команду, в которой работали кандидаты и доктора наук. Мы начали заниматься вопросами, связанными не только с внутренней политикой, но и с внешней. Было подписано несколько соглашений с международными организациями, вузами, а также с аналогичными центрами зарубежных стран. В целом, все мы работали над тем, чтобы защищать интересы государства.

Для него есть нечто идеальное, и он стремится к этому. Дай Бог ему жить ещё сто лет!

Абдулло РАХНАМО, политолог:

- Для нашего поколения Сухроб Шарипов является символом успешной трансформации и качественной эволюции личности от одного формата жизни и деятельности к другому. Я имею в виду: от советского формата к национальному, от гражданина союзной республики к гражданину независимого государства. Я акцентирую внимание на этом, потому что большинству представителей нашей интеллигенции и государственной бюрократии так и не удалось освободиться от советских категорий мышления. Особенно мы это наблюдаем в сфере политики и идеологии.

Он является примером учёного с гражданской и общественной позицией. Он не может быть безразличным к проблемам общества. Он всегда высказывает свою позицию. Именно это выделяет его в серой среде нашей молчаливой, иногда безличностной интеллигенции и парламентариев. А чтобы высказать позицию, нужно её иметь. В наших условиях это целое достижение.

Он всегда стоит выше узких партийных, групповых и региональных интересов, он стоит на позиции даже не правительства, а именно государства. Если вспомнить его публично высказанные позиции по «делу российских лётчиков», по вопросам душанбинской ТЭЦ, монополии рынка ГСМ, по вопросу передачи туннеля «Истиклол» компании IRS и, самое последнее, по вопросу партии «Новый Таджикистан», то можно уверенно сказать, что именно человек с государственным мышлением может иметь такую позицию.

Для нашего поколения он остается символом профессионализма. Он не только потомственный философ-политолог, но и отличается своей высокой образованностью, профессиональностью, рациональностью. Особенно в условиях, когда каждый второй себя представляет в качестве политического обозревателя и когда политический анализ докатился до уровня фольклора, именно такие, как Сухроб Шарипов, держат уровень этой науки, честь этой благой профессии. Поэтому, как политолог, могу сказать, что он является нашей профессиональной гордостью. И думаю, что все его другие качества исходят именно из этой профессиональной компетентности и уверенности.

Я был свидетелем его выступлений на многочисленных отечественных и международных форумах, симпозиумах. И хотя у нас по некоторым вопросам расходятся позиции, но,

независимо от этого, каждое его выступление лично во мне вызывает гордость и глубокое уважение.

Азия-Плюс <http://faraj.com.tj/life/1583-v-pamyat-o-suhrobe-sharipove.html>

Галим Фасхутдинов,
Журналист-24.05.2016 г.

Мои воспоминания о Сухробе Иброновиче

О Сухробе Шарипове можно говорить много и как об учёном, и как о политике. Но я бы хотел вспомнить некоторые эпизоды встреч с ним. Помню, как-то в Душанбе приехал один из моих российских друзей. Мы встретились, пообщались, и я решил проводить гостя до гостиницы. Проходя по улице Рудаки, мы встретили Сухроба Шарипова. В ту пору он уже не был директором Центра стратегических исследований при Президенте страны, а являлся депутатом национального парламента. Мы поздоровались с Сухробом Иброновичем, он рассказал, что спешит в фотоателье, чтобы сфотографироваться для документов. Попрощались, я рассказал своему товарищу, что это депутат, причем один из самых известных в Таджикистане. На что мой друг-россиянин сразу отреагировал словами: “На постсоветском пространстве, наверное, только в Таджикистане можно увидеть законодателя, идущего пешком по улице и без охраны. К тому же столько доступного для избирателей”. В этом был весь Сухроб Шарипов. Даже занимая высокие посты, он оставался близок к людям, готов был к общению, оставался простым парнем Сухробом.

С Сухробом Шариповым я впервые познакомился в конце 90-х гг. прошлого столетия. Меня тогда пригласила в газету “Бизнес и политика” главный редактор издания Нина Пак. И вот как-то в редакцию пришёл Сухроб Ибронович. Он принёс свою статью. В ней он излагал свое видение грядущих событий вокруг Таджикистана. Мы тогда с ним разговорились, и он приятно удивил именно своим кругозором, своей живой речью, своим интересом к действительности. Но по-настоящему близко мы с Шариповым стали общаться, когда он уже работал директором ЦСИ. На мой взгляд, это был золотой период истории Центра. Сухроб Ибронович тогда собрал замечательную команду специалистов самых разных областей. Шли исследования, презентации, круглые столы. В Душанбе приезжали известные зарубежные учёные. Для журналистов любые двери в ЦСИ были открыты. Здесь всегда можно было подтвердить те или иные данные, получить качественный комментарий. Именно в этот период зазвучали не только в пределах Таджикистана, но и за рубежом имена многих политологов, социологов, экспертов-международников, экономистов – людей из творческой команды Сухроба Шарипова. Да и сам директор всегда был открыт для представителей прессы. Сухроб часто говорил, что таджикским аналитикам необходимо общаться с журналистами, местные политики должны высказываться о жизни Таджикистана. “Если не будем это делать мы, тогда народу придётся читать оценки зарубежных фигур, некоторые из которых и в глаза не видели Таджикистан. Лучше нам говорить первыми и давать правдивую информацию, чем потом заниматься опровержением чужих данных”, - отмечал Шарипов. Он считал доступ душан-

бинских журналистов к информации лучшим инструментом обеспечения национальной информационной безопасности.

Мне кажется, Шарипов в депутатском кресле было скучно. Я так предполагаю. Ведь Сухроб всегда был в поиске, как исследователь. Как-то, встретившись у здания парламента, я ему сказал: “Сухроб Ибронович я почему-то уверен, что Вы всё равно бросите политику и вернётесь в науку”. Он тогда улыбнулся. Жаль, что он ушёл так рано...

Мы, твои друзья, сохраним память о тебе на всю оставшуюся жизнь. Мир Вам, царство небесное.

Доктор философских наук, член Союза писателей и журналистов Таджикистана

Давлатходжа Назиров

г. Душанбе, 18 апреля 2015 года

**Сухроб Шарипов политолог, политик
и патриот Таджикистана**

25 апреля 2002 года в г. Душанбе Миссией ОБСЕ в Таджикистане была проведена Международная научно-практическая конференция на тему: «Религиозный экстремизм в Центральной Азии: проблемы и перспективы».

Автор этих строк в тот период, работавший в «Бунеди сулхи Тоҷикистон», впервые участвовал в столь серьёзном международном форуме, поэтому из числа участников он знал лишь несколько человек.

После Ширина Акинер (Великобритания), Леонида Сюкияйнена (Россия), с докладом выступил узбекский учёный, доктор исторических наук Бахтиер Бабаджанов, кото-

рый очень подробно остановился на деятельности политических исламистов, да и ряда религиозно-экстремистских организаций.

По завершении его доклада, автор этих строк задал вопрос: Какие меры в Узбекистане принимаются по предупреждению деятельности религиозно-экстремистских организаций?

В свою очередь Б.Бабаджанов, ответил: «Пока в Узбекистане наиболее распространен один метод борьбы с экстремистами - репрессивный».

Его ответ вызвал оживление в зале, а Посол Республики Узбекистана в РТ недовольный ответом Б.Бабаджанова покинул зал, при этом, проходя мимо него, что-то буркнул на узбекском языке. Был объявлен перерыв и Б.Бабаджанов подошёл к автору этих строк, с тем, чтобы познакомиться с ним, да и заодно объяснить ситуацию в республике.

К автору этих строк подошли несколько человек, с тем, чтобы познакомиться с ним и в их числе оказался и его «сосед», который сидел рядом с ним - им оказался Сухроб Шарипов, зам.заведующего информационно-аналитического отдела Исполнительного аппарата Президента Таджикистана. Мы обменялись телефонами. Так состоялось знакомство автора этих строк с Сухробом Иброновичем Шариповым.

Однако, наше знакомство закрепилось и превратилось в настоящую дружбу в период активной политической деятельности Сухроба Шарипова в Центре стратегических исследований при Президенте Республики Таджикистан (ЦСИ).

Сухроб Шарипов верой и правдой служил Родине. Дело в том, что он был из числа интеллектуалов, поэтому со все-

ми, кто хотел бы поговорить с ним о государственном строительстве в Таджикистане, о внешней и внутренней политике страны, он как известный греческий философ Сократ, вступал в диалоги и дискуссии и насколько я помню, в основном выигрывал эти дискуссии и от него собеседники уходили удовлетворенными.

Без преувеличения можно сказать, что о ЦСИ стали говорить политики, учёные, аналитики, исследователи, да и иностранцы, как о Центре исследования и стратегии нашего государства именно в период руководства Сухроба Шарипова.

Другой важный момент - это то, что Сухробу Шарипову были чужды такие негативные явления, как местничество, клановство, регионализм. Специалистов он всегда оценивал по знанию, интеллекту, преданности существующему конституционному строю. Поэтому в период его деятельности в ЦСИ работали прекрасные специалисты со всех уголков нашей республики.

Другая важная черта его характера - это коммуникабельность, поэтому порою было очень трудно определить: кто же настоящие его друзья, да и с кем он поддерживает наиболее близкие дружеские отношения. С моей позиции, если бы читатель спросил сотрудников аппарата Президента, Правительства, ЦСИ, учёных и т.д. многие из них Вам ответят одно и то же: «Он был моим близким другом или я с ним поддерживал дружеские отношения...». Так вот и автор этих строк с уверенностью может сказать, что Сухроб Шарипов являлся из числа его семейных друзей, т.к. участвовал во всех семейных торжествах. Периодически звонил и интересовался ходом научной деятельности автора над докторской диссертацией (2006-2009), написал отзыв на моногра-

фии и диссертации, официально запросил КИСИ об отзыве на автореферат автора этих строк. Одним словом, он всегда держал в поле зрения, как научную деятельность автора, так и семейную.

Поэтому, как и сотни таджикистанцев, россиян, казахстанцев и т.д., автор этих строк считает, что Сухроб Шарипов являлся его близким другом, в ряде вопросов единомышленником и посвятил его памяти свою научную монографию, которая в 2015 году будет издана при поддержке доктора философских наук Рустама Хайдарова, руководителя представительства Фонда Фредерика Эберта в Таджикистане.

Дорогой мой друг Сухроб!

**Далер Шодиев, ученик
Сухроба Шарипова
12.04. 2015г.**

Несколько слов о Сухробе Иброновиче

Моё знакомство с Сухробом Иброновичем состоялось в 2005 году, когда он уже, вернувшись в ЦСИ из Исполнительного Аппарата Президента, возглавил организацию. Когда он пришёл в ЦСИ, первое что он сделал, познакомился с работниками лично. Мне кажется, это очень важно, таким образом, руководитель даёт понять, что каждый работник несёт свою ответственность и вклад в общее дело.

Его деятельность в качестве руководителя мне очень импонировала, прежде всего, потому, что у него была своя система управления. Его отличала очень редкая, для современного руководителя организации в Таджикистане,

черта уметь выслушать мнения коллег, дать возможность подискутировать по тем или иным вопросам. При этом он не препятствовал работникам любого уровня высказать мнение, как на закрытых собраниях организации, так и в рамках работы конференций, симпозиумов, круглых столов и семинаров. Он всегда правильно воспринимал критику, при этом сам был человеком, который мог открыто высказать своё мнение, нравилось ли оно кому бы то ни было или нет. При этом многие прислушивались к нему, признавали его как специалиста не по чинам и должностям, а по его опыту, уровню знаний и аналитическому складу мышления.

В период руководства Центром стратегических исследований при Президенте РТ Сухроб Ибронович смог вывести организацию на более высокий уровень. Он привлёк новых учёных в организацию, кандидатов наук, профессоров. В рамках ЦСИ начал действовать Вестник, который вошёл в реестр ВАК РФ, что дало возможность молодым учёным реализовать свой потенциал, при этом не только внутри ЦСИ, но и за его пределами. Он также поддерживал молодёжь в их стремлении стать кандидатами наук, о чём свидетельствует количество аспирантов, защитивших диссертации под его руководством. Он яро отстаивал интересы ЦСИ, всегда поддерживал всех сотрудников, если они могли предложить реализовать интересные проекты. Сухроб Ибронович был человеком, который стремился всё время познавать новое, идти в ногу со временем, при этом придерживаясь определенных непоколебимых принципов. Даже после его ухода из Центра он поддерживал ребятне только советами, но и конкретными действиями, всячески помогал, особенно, когда касалось науки.

Сухроб Ибронович был человеком, который мог со всей душой отдаваться работе и отдыху. После получения результата какой-либо деятельности Сухроб Ибронович мог от души посидеть с нами, отпраздновать и вместе порадоваться в кругу коллег о достигнутых результатах. Мне кажется, что он был самым собой везде, в работе и на отдыхе, не старался кому-то понравиться, либо угодить.

Он был хорошим человеком, очень жалко, что такие люди уходят рано, в самом расцвете сил, когда ещё столько всего можно сделать для общества, для семьи, да и для себя самого.

Жамила Мирбозхонова

<http://faraj.com.tj/opinion/1618-tragediya-nacii.html>

Трагедия нации

Известие о кончине Сухроба Шарипова стало самой неприятной новостью, потрясшей меня так, что даже писать о ней не поднималась рука.

Сухроб Шарипов был мировой, масштабной личностью, который своими взглядами получил широкую популярность в обществе. Безвременно ушедший от нас был учёным, современным человеком, освобожденным от всяких иллюзий, умным, справедливым, свободно высказывающим своё мнение, честным и порядочным, дальновидным аналитиком, скромным и абсолютно безупречным во всем, очень земным человеком. Каждый раз, когда к нему обращались с вопросом, давал исчерпывающий ответ, и никогда не убегал и не изворачивался от ответов. Наоборот, иногда даже направлял нас по нужному пути.

Последняя наша встреча с Сухробом Шариповым произошла в парламенте, после заседания. Я направилась в его

рабочий кабинет. При всём своём величии он встал с места и произнес: «Я очень уважаю наших журналистов, и всегда подчеркиваю, что наши таджикские журналисты весьма храбрые и смелые, настоящие профессионалы своего дела, поднимающие острые вопросы общества. Это меня весьма радует». Далее полу всерьёз, полу в шутку сказал: «Честно говоря, мне немного неудобно за частое упоминание обо мне в печатных изданиях и выход моих интервью, но молчать и быть в стороне от актуальных проблем страны тоже не могу».

В действительности, Сухроб Шарипов всегда останется в нашей памяти как истинный патриот, бесстрашный, порядочный и честный человек. Он всегда имел своё объективное мнение, объективный анализ ситуации и охотно делился ими с представителями СМИ. Он относился к редкому числу политических деятелей, которым чужды местничество, кумовство, двуличие, подхалимство и лицемерие. Национальные интересы и ценности для него были превыше всего. Всегда говорил правду, вопреки тому, что многие боялись быть правдивыми и справедливыми. Но он всегда оставался собой.

Уход Сухроба Шарипова есть большая утрата и трагедия для нации. Мы потеряли молодого, видного учёного, в расцвете сил. Таджикистан в его лице потерял одного из самых преданных, и верных своих сыновей, обладающего бесценным багажом знаний. В день похорон погода стояла пасмурная, лил дождь, казалось, что даже природа оплакивала столь не справедливый и ранний уход Сухроба Шарипова.

Сухроб Шарипов – экс-глава Центра стратегических исследований последние 3 года являлся депутатом парла-

мента, ему было всего 52 года. 18 лет жизни он верно и предано служил нынешнему правительству. Этот бранный мир покинул молодой учёный, политолог, выдающаяся личность, известный исследователь, общественный и политический деятель.

Его смерть вызвала не слёзы, из глаз текла кровь.

**Жылдыз Урманбетова, однокурсница
из Кыргызстана, доктор философских
наук, профессор
09.04.2015 г.**

В ПАМЯТЬ О СУХРОБЕ ШАРИПОВЕ

Говорят, что жизнь быстротечна. Наверное, это зависит от человеческого восприятия, от поставленных акцентов. Однако в это верится, когда осознаешь, что уходят совсем молодые, полные сил и позитивной энергии созидания люди, так необходимые не только своей семье, но и своей стране.

Сухроб Шарипов – однокурсник по философскому факультету МГУ им.М.В. Ломоносова, интересный восточный мужчина, востребованный в истории современного Таджикистана, оставивший свой след в деятельности Центра стратегических исследований при Президенте Республики Таджикистан. Он близок ещё и потому, что представлял тот же регион – Центральную Азию. Что ни говори, региональная общность позволяет более тонко и остро воспринимать идеи и понимать мировоззренческие ориентиры однокашника: единые вызовы, общие проблемы, одна научная школа, - всё это роднит и рождает общие устремления.

В ситуации с Сухробом приходишь к интуитивному ощущению необходимости поиска какого-то оправдания столь трагичного факта реальности. И тут вдруг понимаешь, что имеет смысл сместить акцент со смерти на жизнь, пусть и в прошедшем временном исчислении. Как это возможно?! Для меня произошло личное открытие от такого смещения акцентов, которое позволило совсем по-другому посмотреть на факт смерти – не как на что-то ужасное и непоправимое, а оттого и необъяснимое, а как на осознание того, что человек жил, испытывал радость и разочарование, полёты и падения, вдохновение и переживание. Он был, и это уже замечательно. Довольно сложно облечь в слова мысленные конструкции, порой слова не до конца передают основной нерв обдуманного. Я хочу сказать, что акцент с негатива имеет смысл перенести на позитив – человек был в этом бытии, он по-своему был счастлив, возможно, это означает, что он выполнил своё предназначение. Это из области экзистенциализма – бытие-при-жизни и бытие-при-смерти. В чём значимость смещения акцента – да элементарно в том, что человечнее, мудрее и правильнее говорить о том, что человек был, а не о том, что его уже нет. Это приносит некоторое успокоение в мятежные души оставшихся в этом мире близких. Гуманнее думать о том, какой он был и какой след оставил после себя, нежели уповать на несправедливость судьбы от осознания его небытия и невозможности его возвращения в этот бренный мир.

Не знаю, возможно, для кого-то это покажется полным бредом, но всё же есть в этом своя житейская изюминка. Жизнь продолжается... Говорят, что время лечит, но гуманнее не отдавать всё на откуп времени, а самому расставить акценты в миропонимании и отношении ко всем проявлениям

ям жизни и к самой смерти. Поэтому и вспоминать ушедшего человека надо не с горечью и тяжестью, а с ощущением радости его бывшего присутствия.

**Мадамиджанова Зухра,
независимый эксперт
02.05.2015 г.**

Упала яркая звезда с политического небосвода Таджикистана

Внезапная тяжелая потеря - ушёл из жизни молодой политик, талантливый учёный, прекрасный человек Сухроб Ибронович Шарипов. Таджикистан понес тяжелую утрату. Сухроб Ибронович был человеком разносторонних интересов и исключительной эрудиции. Он был не только личностью на политической арене, но и исследователем в области социально-политических процессов, политологии, в государствоведении, он был стратегом в развитии демократических процессов в Таджикистане, в развитии национальной идеи, в вопросах внешнеэкономической деятельности Республики Таджикистан и внутренней политики РТ. Сухроб Ибронович был всегда в творческом поиске нового, и наконец, у него было большое человеческое обаяние.

Увлечение философией, политологией определилось у Сухроба Иброновича ещё с юношеских лет. Он родился и вырос в семье известного философа Иброна Шарипова, доктора философских наук. Почти все философы Таджикистана считают Иброна Шарипова своим Устом и гордятся этим. Сухроб Ибронович, получив хорошее образование в МГУ им. Ломоносова на философском факультете весь

свой не долгий путь отдаёт служению своей Родине - Таджикистану.

В Центре стратегических исследований в качестве директора, он стал работать с 2005 года. Именно с этого времени активизировалась наша работа по актуальным вопросам. Он очень умело совмещал практическую деятельность, как руководителя-директора Центра с научно-исследовательской деятельностью. За это время имидж ЦСИ при Президенте РТ поднялся на более высокий качественный уровень. Сухроб Ибронович за короткое время смог сформировать постоянно действующие конференции, на которых проблемы политической и общественной жизни страны тесно увязывались с интеллектуальной мыслью, с интеллектуальными, креативными ресурсами гражданского общества в целом, куда входили все политические партии страны, СМИ, НПО, махалы (представляла население различных слоёв) с теми проблемами, с которыми сталкивалось наше общество, ЦСИ также стал научным мозгом страны. В его стенах проводились серьезные научные исследования по демократическим процессам, по коррупции, поддетскому трафику в Таджикистане, по социально-экономическим процессам и т. д. Каждое исследование завершалось изданием отчёта по исследованию и конструктивными предложениями вплоть до законодательной базы. В Центре велось обобщение потенциала демократии, становление институтов демократии в Таджикистане, и делался анализ внутриполитических тенденций, на фоне общего воздействия глобализационных процессов на становления новых экономических и политических отношений между личностью, обществом и государством в Таджикистане. Под его руководством велось исследование институтов гражданского общества.

Сухроб Ибронович считал, что гражданское общество, общественная или народная дипломатия - это темы, которые очень важны сегодня с точки зрения формирования идеологии, и сохранения ценностей. Коллектив Центра понимал всю трудность стоящих перед ним задач и старался вести исследования с новейшими подходами, с современными технологиями, с учётом последних данных по нашей стране и по региону.

Год от года работа Центра становилась все более объемной, появлялись новые направления в исследованиях, и естественно, возникала необходимость в новых специалистах. Сухроб Ибронович приглашал на работу в Центр специалистов, не только состоявшихся, но и молодых. У Сухроба Иброновича было особое отношение к молодым кадрам: - строгость, уважение, вера в их будущее. Он предоставлял им возможность повышать свои знания, участвовать на конференциях с докладами и без докладов. Наша молодежь могла участвовать на международных обучающих тренингах по политическим, внешнеполитическим, социальным наукам. Сухроб Ибронович поддерживал теоретические семинары, которые проходили в Центре. Тематика этих семинаров соответствовала проблематике времени. Семинары проводили видные специалисты Центра, далее к проведению семинаров стали подключать молодых талантливых специалистов. Сухроб Ибронович говорил, что молодёжь необходимо рассматривать как важнейший стратегический ресурс. На память мне приходит один случай, когда ОБСЕ объявил конкурс на обучение в Академии ОБСЕ в Бишкеке, там должен был проходить тренинг на тему «Анализ общественной политики» в октябре 2011 года, от нашего Центра участвовали 7 сотрудников. Дирекция Центра составила

список и отправила на рассмотрение, и оказалось так, что один из молодых специалистов не попал в список. Получив поддержку у Сухроба Иброновича, он подал свои документы на общих основаниях и прошёл конкурсный отбор. Академия ОБСЕ в Бишкеке дала многое новое нашим молодым специалистам. Вот такой был наш Сухроб Ибронович.

Он много времени и усилий отдавал формированию коллектива. Это большая и трудная задача, и не всегда можно это выполнить, а Сухроб Ибронович смог это сделать и объединить всех одной идеей - идеей построения национального государства. Сухроб Ибронович от сотрудников требовал ответственности, эрудиции, аналитического мышления. Он смог сплотить коллектив, создать хорошую команду, которая ясно понимала важность своей работы, работы от которой зависит обеспечение в стране общественно-политической стабильности, гражданского мира и межнационального согласия. Исследования, которые велись в Центре под руководством Сухроба Иброновича, осуществлялись с учётом мирового опыта в строительстве демократии, а последние годы велся анализ накопленного собственного опыта страны. Поэтому, он всегда большое внимание в работе Центра уделял именно исследованиям жизненно важных вопросов: - Сохранение общественно- политической стабильности, становление национальной государственности, укрепление международных отношений, реформирование экономики. Анализируя политические процессы в Таджикистане, Сухроб Ибронович отмечал, что Таджикистан развивает свою собственную модель демократии, которая отличается от других государств Центральной Азии.

Я не буду приводить сейчас то количество примеров, которые может каждый из нас вспомнить, но я хотела бы

просто обратить внимание на то, как Сухроб Ибронович мог легко установить взаимопонимание с собеседником, коллегой, журналистом и просто с человеком. Он уважал человека, уважал возраст, уважал профессионализм. Его отношение к людям было всегда одинаковым, независимо от политических взглядов, возраста, пола, и национальности. К нему можно было всегда зайти в кабинет и обсудить любой вопрос, получить любую консультацию. Он проявлял искреннюю заботу о людях, создавая все условия для плодотворной работы, в Центре почти у всех были компьютеры, принтеры, интернет, своя библиотека. Наша библиотека получала новейшие научные журналы по политологии, социологии, периодику, куда входили отечественные газеты и журналы. В своей деятельности на посту директора Центра Сухроб Ибронович всегда стремился к углублению работы всех подразделений.

Он был сторонником усиления научных связей с подобными Центрами на постсоветском пространстве, а также предложил проводить совместные конференции с Россией, Казахстаном, Киргизией. Велика была роль Сухроба Иброновича в установлении отношений с дипломатическими представительствами в Таджикистане. Круглые столы позволяли выявить общие тенденции развития и увидеть особенности каждой страны. Поэтому деятельность Сухроба Иброновича получила широкое признание не только в Таджикистане, но и за рубежом. Сотрудники нашего Центра часто участвовали на международных конференциях, приглашались в другие государства и этому способствовал Сухроб Ибронович. На протяжении короткого творческого пути Сухроб Ибронович был неутомимым исследователем политических процессов в Таджикистане, социально-

экономических проблем. Он издал несколько монографий, опубликовал огромное количество статей - всё это обусловило особую значимость и ценность его вклада, обобщённого его теоретическими концепциями. Память об этом светлом человеке навсегда останется в наших сердцах. Сухроб Ибронович патриот своего народа, он любил свою Родину и всегда отстаивал интересы государства и простого народа.

СУХРОБ ШАРИПОВ: ЗА ГОД ЗАБЫТЫЙ?

Сегодня исполнился ровно год, как ушёл из жизни известный таджикский политик и учёный, депутат нижней палаты парламента страны Сухроб Шарипов.

Сухроб Шарипов скончался после непродолжительной болезни 19 января 2015 года на 52-ом году жизни. С уходом из жизни С. Шарипова, республика и общественность страны потеряла человека, выступающего в защиту национальных интересов республики, за свободу слова и демократию. Многие едины в том, что взамен покойного в коридорах власти так и не появилось достойной замены. Между тем, власти страны и парламент республики так и не предприняли никаких мер по увековечению памяти Сухроба Шарипова, который верой и правдой служил народу и государству.

Источник «АП» в мэрии Душанбе на условиях анонимности сообщил, что ни из нижней палаты парламента республики, депутатом которого был в последние годы жизни покойный политик, ни из Центра стратегических исследований при Президенте республики, который он возглавлял в течение шести лет, не было проявлено инициативы об увековечивании его памяти. «Такую инициативу не проявили даже его соратники и друзья», - отметил источник в мэрии Душанбе.

Напомним, выступая на траурном митинге, который состоялся 20 января прошлого года в Душанбе возле дома ушедшего 19 января из жизни таджикского политика и учёного Сухроба Шарипова, спикер нижней палаты парламента Таджикистана передал соболезнования президента республики Эмомали Рахмона родным и близким покойного. «Сегодня Таджикистан прощается со своим славным сыном, которого можно назвать политиком мирового масштаба», - отметил тогда Зухуров.

Ш.Зухуров заявил, что в течение более трёхлетней работы в парламенте Таджикистана, Сухроб Шарипов активно работал в сфере законотворчества, международного сотрудничества и имел высокий авторитет среди коллег.

Сухроб Ибронович Шарипов родился 18 апреля 1963 года в г. Душанбе. В 1988 году - окончил МГУ им. М. В. Ломоносова, философский факультет. Доктор политических наук. 1988-1990 гг. - преподаватель философии в ТГУ. 1990-1993 гг. - аспирант философского факультета МГУ им. М. В. Ломоносова. Кандидат философских наук. 1993-1998 гг. - научный сотрудник философского факультета МГУ.

С 1998 по 2001 гг. – заведующий отделом Центра стратегических исследований при Президенте РТ. С 2001 по 2003 гг. - заместитель заведующего информационно-аналитического отдела аппарата Президента РТ.

В 2003-2005 гг. - помощник президента РТ.

С 2005 по декабрь 2011 года возглавлял Центр стратегических исследований при Президенте РТ.

Последние три года жизни был депутатом Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли Республики Таджикистан.

Print PDFОпубликовать в блогеPrint mailПечатьАзия-Плюс
19/01/2016 11:00

Слово о Сухробе Шарипове

Три месяца назад от нас ушёл Сухроб Шарипов. 18 апреля ему исполнилось бы 52 года. Сухроб Шарипов прожил относительно недолгую жизнь, сознательная часть которой в большей степени пришлась на становление его в качестве профессионального исследователя общественно-политических процессов и, в конечном итоге, стала внутренней подготовкой к тому, что оказалось именно тем, к чему он и был призван – служению своей стране в качестве политика. Вряд ли он предполагал, что всё, чем он занимался в предшествующие годы, приведёт его на политическую сцену. Хотя бы потому, что многое в его характере, в личных качествах не очень соотносилось с тем, что молва привычно считает свойственным активно занимающимся политической деятельностью.

Искренность и убежденность

В силу разных причин, в том числе и существенной разницы в возрасте, отношения автора этих строк с Сухробом Шариповым ограничивались встречами на различных конференциях, круглых столах, каких-то иных мероприятиях, во время или на полях которых появлялась возможность поговорить друг с другом или обменяться мнениями по тому или иному вопросу, имеющему отношение к положению дел в республике. В ходе этих встреч, бесед, обмена мнениями накапливались определённые наблюдения, которые позволяют выделить то, что характеризовало Сухроба Шарипова как личность и определяло его отношение к тем, с кем ему доводилось сталкиваться, встречаться, общаться.

В своих поступках и высказываниях Сухроб Шарипов был искренен. Как-то в одной из бесед он говорил, что под-

линым своим учителем в политике он считает президента Эмомали Рахмона. И объяснил почему - работая помощником главы государства, он имел возможность наблюдать, как под его руководством в повседневном режиме вырабатываются подходы к решению различных острых внутри- и внешнеполитических вопросов, какие обстоятельства при этом принимались им во внимание и какими критериями он руководствовался. Эти наблюдения стали хорошей школой и приобретённый в ней опыт, наложенный на собственные анализ и выводы, позволил уже ему самому принимать сильное участие в формировании и реализации внутри- и внешнеполитического курса страны. Не вызывало ни малейших сомнений, что, именно таким образом определяя своё отношение к главе государства, Сухроб Шарипов был искренен и далёк от какой-либо конъюнктурщины. В не меньшей мере Сухробу Шарипову была свойственна открытость и, как следствие, готовность к общению, что, в совокупности с искренностью, позволяло ему вести прямой и конкретный, а иногда и нелिцеприятный разговор со своим собеседником. И когда это было необходимо, он говорил ему открыто и в глаза, но никак не за его спиной, что думает о нём, а в случае с собеседником, представлявшим какую-либо из политических партий республики, и о ней и её политической активности.

К Сухробу Шарипову, занимавшему с начала прошлого десятилетия и до конца жизни достаточно высокие должности, часто обращались с самыми различными просьбами. Он всегда был готов выслушать обращающихся и, если это было в его силах и возможностях, старался, не откладывая в долгий ящик, удовлетворить их просьбу или, по крайней мере, посодействовать в этом. Если же, как автору этих строк

пришлось однажды быть свидетелем, по каким-то причинам личного или объективно привходящего свойства он не желал или не имел практической возможности дать положительный ответ на обращение, то сразу же ставил об этом в известность обращавшегося, высказав ему и причины отказа в его просьбе. Тем самым он исключал саму возможность введения собеседника или просителя, ложно обнадёживая его, в заблуждение. Такое поведение было для него нормой, чего никак нельзя было сказать о многих его коллегах-политиках.

Сухробу Шарипову всегда были присущи чёткость публично обозначенной позиции по тому или иному вопросу и твердость в её отстаивании, переходящая в непоколебимость, когда на него оказывалось давление с целью предотвращения публичного озвучивания им своей позиции или с целью изменения её, когда она уже была высказана. Так было, когда под его руководством Центр стратегических исследований (ЦСИ) при Президенте РТ провёл опрос на тему коррупции. Итоги упомянутого опроса и последующего анализа выявили, что коррупция в республике обрела системный характер и что на момент его проведения наиболее подверженным ей оказалось МВД. Обнародование итогов произвело эффект разорвавшейся бомбы. Оно имело большой общественный и медийный резонанс. Сам С.Шарипов оказался в центре внимания СМИ и одновременно подвергся вполне ожидаемому давлению. Оказанное давление он выдержал, а итоги опроса и вызванный ими общественный резонанс, как можно предположить, всё же стали одним из факторов, обусловивших впоследствии серию кадровых перемещений и создание, указом главы государства, самостоятельного антикоррупционного ведомства в республике.

Несколько лет тому назад был задержан и оказался за решёткой корреспондент узбекской службы Би-би-си в Таджикистане. В республиканских и зарубежных СМИ развернулась кампания за скорейшее его освобождение. К этой кампании подключились и посольства западных стран в Таджикистане, что сразу же перевело всё происходящее на существенно иной уровень и было чревато ещё большими демаршами в отношении страны. Сухроб Шарипов не остался в стороне. Более того, он публично и в довольно резком тоне высказался в том плане, что действия по задержанию журналиста никак не служат коренным интересам страны и наносят прямой ущерб имиджу страны, а также имиджу её руководителя, как в самой республике, так и за её пределами. Эпопея с задержанием журналиста Би-би-си закончилась благополучно – здравый смысл взял верх, и нашлась возможность освободить задержанного из-под стражи.

Сухроб Шарипов мог весьма эмоционально реагировать на критические замечания в свой адрес, но затем, рационально восприняв критику, учесть её в своей дальнейшей работе. На одном из круглых столов, ведущим которого он сам и был, автором этих строк было высказано замечание, что присутствующие вполне владеют таджикским языком или довольно сносно понимают его, что же касается иностранцев, представлявших различные посольства или международные организации, то они как один явились со своими штатными переводчиками. Реакция Сухроба Шарипова была достаточно темпераментной. Не обошлось и без его эмоциональных инвектив в адрес критика. Но уже очередной круглый стол вёлся им на таджикском языке. Поначалу это давалось ему нелегко. Но с каждым разом ведение конференций и круглых столов, а также публичные выступле-

ния на государственном языке удавались Сухробу Шарипову, становилось всё лучше и лучше. В последующем обрётённое умение сыграло ему хорошую службу уже в парламенте страны.

Повсюду на постсоветском пространстве в общественном восприятии политик или должностное лицо почти автоматически ассоциируется с такими явлениями, как корыстолюбие и стяжательство, хотя на практике всё обстоит несколько сложнее и не столь однозначно. В случае с Сухробом Шариповым такая ассоциация не возникала. Никогда. Отрицать, что во время работы в Исполнительном аппарате президента, руководителем ЦСИ, в парламенте соответствующие соблазны не могли не возникать, было бы ханжеством. Но уже одно то обстоятельство, что в последний путь его провожали из квартиры покойного отца в многоквартирном доме ещё советской постройки практически где-то на южной окраине столицы, говорит само за себя.

Все вышеназванные свойства и черты характера Сухроба Шарипова, казалось бы, не должны были способствовать превращению его из учёного и исследователя в современного политика, причём публичного. Но он им стал. И стал он им, как бы странно это ни выглядело, уже непосредственно в Исполнительном аппарате президента, куда в 2001 г. ему было предложено перейти с должности заведующего одним из отделов ЦСИ, ибо в обеих структурах выполнение возложенных на него обязанностей не предполагало какой-либо публичности, по определению. В Исполнительном аппарате он быстро прошёл путь от заместителя начальника информационно-аналитического отдела до помощника главы государства, каковым он стал в 2003 г. В 2005 г. был назначен директором ЦСИ, а в 2011 г. избран на дополнитель-

ных выборах депутатом нижней палаты парламента страны. Он был также выдвинут кандидатом в депутаты на очередных парламентских выборах. Но смерть не дала ему возможности принять в них участие.

Всегда на стороне СМИ

В деятельности Сухроба Шарипова как публичного политика можно выделить три принципиальных направления – содействие в развитии таджикских СМИ, в развитии политического диалога в республике, в поддержке публичного характера таджикского парламента.

Отношения Сухроба Шарипова с таджикскими СМИ отличались плодотворным характером. Он был одним из немногих, если не единственным политиком, который был всегда готов к контактам с прессой, никогда не отказывался отвечать на обращённые к нему вопросы, даже самые неудобные, не отвергал просьбы журналистов высказать своё мнение по тем или иным актуальным вопросам и проблемам. При этом его ответы были предельно ясными и по существу. Для журналистов – и отечественных, и зарубежных – общение с ним было истинным удовольствием. Этим он разительно отличался от своих коллег по политическому цеху.

Становление любого постсоветского национального государства и реализация продекларированного стремления к тому, чтобы наряду с независимым и суверенным оно было и демократическим, представляет собой процесс, который развивается далеко не по линейной экспоненте. В ходе него не могут не возникать самые различные коллизии, в частности между властями и СМИ, особенно независимыми. Таджикистан не является исключением из данного правила.

Нельзя не сказать и о такой проблеме, как не всегда гармонично складывающиеся в странах СНГ отношения между независимыми СМИ и официальными структурами. Все они находятся на стадии перехода к более демократичным методам правления. Соответственно, возникновение разного рода коллизий между теми или иными официальными структурами и СМИ на постсоветском пространстве - явление естественное, как вполне естественным является остроконфликтный характер самого процесса перехода к демократическим устоям.

Когда время от времени в рамках упомянутых коллизий то или иное СМИ или отдельные журналисты в республике сталкивались с проблемами, Сухроб Шарипов, как правило, был на стороне СМИ. И не только потому, что по своей натуре он был человеком либеральных устремлений, демократических взглядов и убеждений. Он в гораздо большей степени, чем многие другие в республике, понимал простую истину - в современном мире конфликты между официальными структурами и СМИ для любого постсоветского государства, особенно не очень богатого, политически и экономически не выгодны, ибо, помимо всего прочего, они негативно сказываются на его репутации на международной арене. Наконец, следует сказать и о том, что Сухроб Шарипов был прямо причастен и к становлению в республике такого явления, как независимое FM-радио. Об этом хорошо сказал в своих воспоминаниях Умед Бабаханов. К сказанному им можно добавить, что бурное развитие данной ветви СМИ, вкупе с развитием независимой прессы, к которым Сухроб Шарипов был небезразличен и, с которыми он охотно сотрудничал, привели к резкому снижению интереса в республике к различным внешним радиоголосам.

Общенациональный диалог и роль С. Шарипова

В 2001–2005 гг. Таджикистан являлся единственной постсоветской республикой в Центральной Азии, в которой, при активном участии Бюро ООН по содействию миростроительству в Таджикистане и в рамках Политического дискуссионного клуба, имел место подлинно общенациональный диалог по самым актуальным проблемам развития страны. Такой диалог способствовал укреплению мира и стабильности в республике, как необходимой предпосылки её многоаспектного развития. Общенациональный характер диалогу придавало активное участие в нём всех политических партий страны, НПО, государственных структур, СМИ, представителей самых различных слоёв населения.

В ходе диалога обсуждались политические, экономические и прочие проблемы, выявлялись их причины и вырабатывались рекомендации по их разрешению. Общенациональный диалог стал важным фактором предотвращения возникновения ситуаций, которые могли угрожать миру и стабильности в стране. Последнее заседание ПДК состоялось в мае 2005 года. С прекращением его деятельности общенациональный диалог стал постепенно сворачиваться. К счастью, он не сошёл окончательно на нет. Во многом благодаря двум факторам – активной деятельности независимых СМИ и публичной активности возглавляемого Сухробом Шариповым ЦСИ. Независимые СМИ Таджикистана практически с того момента, когда таковым стала газета «Бизнес и политика» во главе с Ниной Пак, т.е. ещё с 90-х гг. прошлого столетия, и во все нулевые годы обеспечивали развитие общенационального диалога многими путями. Сами руководители и сотрудники независимых СМИ Таджикистана являлись - такова уж реальность - адептами становления и

укрепления в республике демократических устоев, что было невозможно без развития диалогической культуры в целом и развития политического диалога в частности. Подобный настрой определял и соответствующий характер продукции их собственной творческой деятельности. Независимые СМИ предоставляли в нулевые годы всем тем, кому было что сказать и предложить, возможность сделать это на своих страницах, вне зависимости от идеологических и политических пристрастий, позиций, симпатий и антипатий, их принадлежности к тем или иным политическим, религиозным, профессиональным, этническим группам и организациям. В независимых СМИ была широко представлена и позиция официальных структур. Делалось это не только путём публикации официальных материалов различных госструктур. Сами представители госструктур были в нулевые годы не редкими гостями на страницах и в эфире независимых СМИ.

Названные обстоятельства, наличие постоянной обратной связи между независимыми СМИ и их читателями и слушателями продолжали обеспечивать широкий диалог – значимый и способствовавший удержанию республики в рамках стабильности. Кстати, независимые СМИ РТ и поныне работают в данном режиме. ЦСИ и до того, как его возглавил Сухроб Шарипов, не был чужд публичной деятельности. Однако после его возвращения в родные стены уже в качестве директора и одновременно в статусе помощника главы государства публичная активность стала одной из ведущих характеристик деятельности ЦСИ. В стенах Центра чередой проводились конференции, круглые столы, встречи и даже пару раз открытые диспуты по актуальным вопросам развития республики, угрозам и вызовам, могущим исходить для страны отовсюду. Участники всех этих

мероприятий представляли различные политические и общественные силы и течения, соответственно, различные позиции по обсуждавшимся вопросам. Понятно, что всё говорившееся и обсуждавшееся в ходе таких встреч впоследствии препарировалось и анализировалось в самом ЦСИ, и на основе сделанных выводов готовились материалы - отчёты, служебные записки и пр. - для руководства страны. Иными словами, при Сухробе Шарипове ЦСИ стал своего рода связующим звеном, мостиком между активной частью общества и высшим руководством страны, механизмом, передающим напрямую руководству страны непосредственно от общества реальную, объективную и свободную от влияния ведомственных интересов информацию, срез ситуации, какой она видится обществу. К сожалению, с его уходом в парламент выполнение ЦСИ публичных функций резко сократилось. Как следствие, сегодня он уже не столь прямо и тесно связан с обществом.

Публичность парламента

В декабре 2011 г. Сухроб Шарипов оказался в парламенте страны, в стенах которого он проработал до конца своих дней. Одним из важнейших факторов, обеспечивающих стабильность любого государства, является независимость и самостоятельность такого института госвласти, как парламент. Но для того, чтобы быть таковым и иметь возможность в полной мере выполнить данную задачу, он должен стать институтом публичным. В первую очередь это относится к нижней палате, практически везде и всюду целиком избираемой общенародным волеизъявлением. Для первого парламента республики, функционировавшего с 1995 по 2000 г., был характерен сравнительно высокий уровень

самостоятельности и публичности. По двум причинам. Исполнительная власть, находившаяся в стадии становления, ещё не набрала должной силы и не стала ведущей ветвью государственной власти. С ней открыто и активно конкурировали пока ещё сохранявшие своё влияние полевые командиры и их политические патроны, во множестве пребывавшие в рядах парламентариев.

Ситуация начала меняться лишь после достижения межтаджикского мира. В новых политических условиях усилилось влияние института президентской власти, становящегося, чем дальше, тем в большей степени - как практически на всём пространстве СНГ, - несущей конструкцией всей государственно-политической системы республики. По мере развития данного процесса менялся и реальный статус парламента. Сформировавшиеся новые реалии в полной мере отразились и на новом двухпалатном профессиональном парламенте. Характерным для него стала редуцированная публичность. В созывах парламента 2000 и 2005 гг. публичность его деятельности обеспечивалась парламентариями от Компартии во главе с её руководителем Шоди Шабдоловым и Парламентарии от КПТ активно излагали СМИ, а через них и обществу, суть происходивших в стенах парламента дискуссий, излагали свою и не только свою позицию, комментировали позиции других депутатов. Время от времени это побуждало некоторых депутатов от партии парламентского большинства – Народной демократической - публично высказывать своё несогласие с ними. Как правило, высказываемое ими несогласие в полной мере отражало их собственную или же представляемой ими партии позицию. Следует подчеркнуть, что даже такая непрямая и редуцированная

парламентская публичность, помноженная на общенациональный диалог, бурную активность независимой прессы, была существенным фактором сохранения политической стабильности республики на тот период времени. Нижняя палата парламента прошлого, третьего созыва отличалась от двух своих предшественниц тем, что повышенную публичную активность стала проявлять и НДПТ. Ведущая роль в этой активности принадлежала Сухробу Шарипову. Существенной, в данном аспекте, была и роль нового спикера палаты Шукурджона Зухурова.

Для Сухроба Шарипова самостоятельная публичная активность парламентария была продолжением, уже на новом уровне, той деятельности, которой он занимался, работая на различных должностях в далеко не открытых структурах - ЦСИ и Исполнительном аппарате. При этом не столько ввиду служебной необходимости, сколько в силу внутренней убеждённости в том, что такая деятельность служит высшим интересам страны и общества. В том, что парламентариям от НДПТ в 2010–2015 гг. стала присуща некоторая публичная активность, просматривается влияние и вполне определённого объективного политического фактора. По всей видимости - во всяком случае, так выглядит со стороны, - в партии сочли, что своеобразная «монополизация» публичной активности парламентариями от КПТ не отвечает её политическим интересам. Иначе как понять то, что в предшествующие два созыва парламентарии от НДПТ, включая и спикера нижней палаты, не были замечены в стремлении быть публичными политиками, а в 2010–2015 гг. для Ш.Зухурова именно после прихода в парламент публичность стала важной составляющей его государственно-политической деятельности?

Суммируя всё вышесказанное, хочется особо подчеркнуть: уход из жизни Сухроба Шарипова, столь рано и неожиданно, по-настоящему большая потеря для республики, для её общественно-политической жизни. По прошествии трёх месяцев она стала вполне очевидной.

С 17.04.2015 20:14

Рашид Гани АБДУЛЛО, политолог

Просмотров: 2474<http://news.tj/ru/news/slovo-o-sukhrobe-sharipove>

**Сухроб Шарипов был из редких специалистов,
недооценённых властью**

Народно-Демократическая партия выразила соболезнования в связи со смертью Сухроба Шарипова, депутата и бывшего директора ЦСИ.

По словам Усмона Солеха, пресс-секретаря НДПТ С.Шарипов был личностью и политиком, на которого опиралась правящая партия: "Он был нужен для таджикского общества и служил нации и государству". «Все мы принадлежим Аллаху, и к Нему наше возвращение. Примите наши искренние соболезнования в связи с безвременной кончиной Сухроба Шарипова. Его кончины большая утрата для политической арены страны. Сухроб Шарипов был добрым и отзывчивым человеком, дальновидный политик, успешный оратор и профессиональным аналитиком в области политики», говорится в соболезновании. В интервью «Озодагон» другие представители общественности высказали своих мнений о Сухробе Шарипове. *Саймиддин Дустов, руководи-*

тель ОО «Индем» считает, что Сухроб Шарипов был самым честным политиком в Таджикистана за последние 10-12 лет. Насколько был честным, что несколько лет назад представил президенту проект глубокого реформирования Таджикистана. В нём в частности, было написано, что необходимо сокращать президентские полномочия и внести изменения в Конституции страны. Ему было чуждо местничество и кумовство. Он уважал закон. Если меня попросят, в одном предложении выразить своё мнение о Сухробе Шарипове, я бы сказал: Он был из числа редких специалистов, которого нынешняя власть недооценила, отметил Саймиддин Дустов. *Парвиз Мулоджанов, политолог:* - Хотя иногда я был не согласен с ним, но его очень уважал. Потому что, он был искренним человеком. Все что он говорил, говорил от души и верил в это.

Также он был истинным патриотом. Много у нас людей, которые считают себя патриотами, но на самом деле таковыми не являются. Он был защитником таджикской нации. Имел свою позицию и свое мнение.

Шоди Шабдолов, председатель Коммунистической партии Таджикистана:

- Сухроб Шарипов на самом деле был личностью. Он всегда высказывал свое мнение в парламенте. Нужно признавать таких людей. Он был самодостаточным человеком и патриотом. Он руководил Центром стратегических исследований согласно своим взглядам и убеждениям.

<http://catoday.org/centrasia/17932-suhrob-sharipov-byt-iz-redkih-kadrov-kotoryy-nyneshniy-vlast-nedoocenil-ego.html> 19 января 2015, 18:03 |

ВЕЧНАЯ ПАМЯТЬ...

18 ФЕВРАЛЯ 2017

Сухроб Ибронович Шарипов: "Мой главный наставник в жизни - мой Президент Эмомали Рахмон. Я горд тем, что являюсь воспитанником его дальновидной политической и дипломатической школы. И, с великой честью я готов служить моему Отечеству!"

Решением Маджлиса народных депутатов города Душанбе 14 апреля 2016 года было принято решение о переименовании улицы Шаумяна в районе Шохмансур в память выдающегося отечественного политического деятеля - Сухроба Иброновича Шарипова, торжественная церемония которого состоялась 19 января 2017 года.

Сухроб Ибронович Шарипов родился 18 апреля 1963 года в городе Душанбе. Окончил среднее общеобразовательное учреждение №77 города Душанбе. С юных лет у него отмечалась склонность к политическим наукам, и никого не удивило, что в 1983 году он поступил на отделение политологии философского факультета Московского государственного университета им. М.В. Ломоносова и благополучно окончил его в 1988 году.

С 1988 по 1990 гг. работал преподавателем в Таджикском государственном университете (нынешний Таджикский национальный университет). За эти два года он осознал необходимость продолжения научной деятельности и в 1990 году поступил в аспирантуру философского факультета МГУ им. М.В. Ломоносова, где в 1993 году успешно защитил диссертацию кандидата философских наук на тему: "Пределы и возможности свободы".

С 1993 по 1998 гг. Сухроб Шарипов работал научным сотрудником философского факультета МГУ им. М.В. Ломоносова.

Вернувшись на родину с полным багажом знаний в 1998 году, Сухроб Шарипов приступил к работе в Центре стратегических исследований при Президенте РТ на должности заведующего отделом. Здесь он параллельно занимался и научной деятельностью - своей докторской диссертацией, которую благополучно защитил в 2000 году в возрасте 37 лет и удостоился степени доктора политических наук.

В 2002 году перевёлся в Исполнительный аппарат Президента РТ, работал заместителем заведующего информационно-аналитического отдела, далее с 2003 по 2005 гг. Сухроб Шарипов являлся помощником Президента РТ.

За время работы в Аппарате Президента РТ, политик отличился индивидуальным стилем, профессиональной компетентностью, эффективно и надежно выполнял многоотраслевую деятельность. Таким образом, в 2005 году Сухроб Ибронович Шарипов решением Президента РТ назначен директором Центра стратегических исследований при Президенте РТ, где проработал до 2011 года.

В годы депутатства в Маджлиси намояндагон (нижняя палата Парламента) в 2011 - 2015 гг. политик был членом парламентского Комитета по международным делам, общественным объединениям и информации. Этот промежуток жизни стал последним на его личном и профессиональном пути: 19 января 2015 года Сухроба Иброновича Шарипова не стало после непродолжительной болезни. Ему было всего 52 года.

Сухроб Шарипов - общепризнанный ведущий и авторитетный аналитик в области политологии РТ. Он заложил

основы современной профессионально-аналитической политической школы Таджикистана. Является автором 2-х книг, 3-х монографий и 500 научных статей, а также был руководителем 18 кандидатов политических наук. Благодаря ему в 2000 году в РТ был образован научный совет ВАК РФ по защите докторских диссертаций в отрасли политологии.

Сухроб Шарипов был членом Экспертных советов Шанхайской организации сотрудничества и ОДКБ.

Его заслуги не остались незамеченными. В 2011 году награждён юбилейной медалью "20-летие Государственной независимости РТ", в 2014 году Почетной грамотой Совета Межпарламентской Ассамблеи государств СНГ, 5 января 2015 года Почетной грамотой Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли РТ.

"Сухроб Ибронович Шарипов патриот своей страны, защитник национальных государственных интересов и просто замечательная личность..." - единогласно говорят о нём его коллеги, товарищи и ученики из Центра стратегических исследований при Президенте РТ и Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли РТ.

Первый заместитель главы ЦСИ при Президенте РТ, бывший коллега и товарищ Сухроба Шарипова, депутат городского Маджлиса Сайфулло Сафаров рассказывает: "Сухроб Ибронович был одним из известных политологов-аналитиков Таджикистана. Он известен не только у себя на родине, но и в других странах. Одаренный, интеллигентнейший и демократичный человек. До него в ЦСИ мы не могли отстаивать свои интересы в информационных войнах с нашими противниками. До прихода в ЦСИ он был помощником Президента РТ, следовательно, с официальной позиции был хорошо знаком с множеством

проблем внутренней и внешней политики РТ. Я в своё время тоже был старшим советником Президента и понимаю, какая большая честь работать рядом с нашим Президентом - человеком с большой буквы, мудрым, талантливейшим политиком, человеком из народа и всегда с народом. Я это говорю к тому, что мы с Шариповым оба прошли политическую школу Эмомали Рахмона. Мы знали позицию своего Президента, поэтому легко понимали друг друга, имели общие и четкие позиции во имя будущего нашего государства.

Сухроб Ибронович - честный человек и принципиальный руководитель, непримиримый борец с халтурщиками, тугодумами, взяточниками и беспринципными людьми, защитник государственных и национальных интересов нашей родины. Он всегда защищал права наших трудовых мигрантов посредством СМИ, в частности, телевидения. Мы потеряли достойного человека..."

Заместитель главы ЦСИ, коллега Сухроба Шарипова - Фарид Муминова: "Под руководством Сухроба Иброновича я работала всего два года, чего конечно, очень мало, но достаточно, чтобы запомнить и оценить его высокий профессионализм, порядочность и ответственность. На мой взгляд, важно подчеркнуть ещё одну деталь его стиля работы с подчиненными - демократичность, умение решать поставленные задачи с учетом потенциала каждого сотрудника..."

По мнению Муминовой, особо важное внимание Сухроб Шарипов уделял стратегически важным тенденциям как в сфере политики, так и в сфере экономики, осваивал постановку задачи и находил достойное решение любой сложности.

Ближайший товарищ и коллега Сухроб Иброновича Шарипова - депутат Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли РТ Джамшед Хамрокулович Саидов: "Впервые я услышал о Сухробе Иброновиче в начале 2000-х гг. О нём говорили, что это молодой, грамотный и высокообразованный человек. После смерти 5 октября 2011 бывшего председателя Комитета Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли РТ, бывшего председателя Верховного Совета Сафарали Раджабова, депутата от одномандатного избирательного округа №3 района Шохмансур, Шарипова выдвинули кандидатом в депутаты. На промежуточных выборах, где было 4 кандидата, в том числе и Сухроб Ибронович, мы и познакомились впервые. В итоге 18 декабря 2011 года с большим отрывом от других кандидатов - в 80% голосов - одержал победу Сухроб Шарипов".

Депутат также заметил: "Сухроб Ибронович был очень решительным. Он не боялся никого и ничего. Если он считал нужным сказать правду, то он открыто выражал свои мысли. Лично для меня - тогда председателя Исполнительного Комитета народно-демократической партии Таджикистана в городе Душанбе - было честью иметь таких депутатов, умеющих отстаивать права горожан, продвигать и защищать интересы государства на международной политической арене".

"Мы многое ожидали от этого человека, но, к сожалению, он - друг, брат, отец, сын, гордость родины - очень рано ушёл из жизни. Теперь память будет хранить в наших сердцах самые добрые воспоминания о нём. Скорбим... Пусть земля ему будет пухом..." - сказал в конце нашей беседы депутат Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли РТ Джамшед Саидов.

Доктор философских наук и бывший директор Института философии, политологии и права АН РТ Абдулвохид Шамолов: "С Сухробом Иброновичем мы вместе работали в ЦСИ. Это очень хороший, добропорядочный и отзывчивый человек, никогда не оставлял друзей в беде, всегда протягивал руку помощи и относился ко всем одинаково. Для него не существовало отдельных регионов, для него самым главным был фактор профессионализма в человеке. Уважал интеллектуалов, потому что сам был интеллектуалом".

"Именно под его руководством ЦСИ стал работать над разработкой национальной идеи. Тогда многие работали над этим вопросом, но более конкретно и масштабно его стал изучать именно ЦСИ" - сказал А. Шамолов.

Воспитанник политической школы Сухроба Шарипова - Хикматулло Ходжаев отмечает, что Устод Сухроб Ибронович был из числа продуктивных и трудолюбивых учёных страны, он оставил после себя ценнейшее наследство".

"С уверенностью могу сказать, что воспитанники Устода Сухроба Шарипова в будущем продолжат его дело в науке..." - сказал молодой политолог.

Ещё один воспитанник политика Шерали Ризоён отметил, что его книги "Политические процессы в Таджикистане" (2011) и "Пределы и возможности свободы" (2014) показывают всю его деятельность".

Нигораи ФАЗЛИДДИН

Обновлено 18.02.2017 06:08

<http://narodnaya.tj/obshestvo/1364-2017-02-18-06-08-44>

ПАМЯТЬ

Со дня безвременной кончины Сухроба Шарипова, бывшего главы Центра стратегических исследований при Президенте Республики Таджикистан, депутата Маджлиси намояндагон, большого учёного, доктора политических наук, профессора и просто человека с невероятным талантом и добрым сердцем, прошел ровно год.

Сухроб Шарипов скончался от тяжёлой болезни 19 января 2015 года в возрасте 52 лет. С уходом из жизни С. Шарипова, республика и общественность страны потеряла человека, выступающего в защиту национальных интересов республики, за свободу слова и демократию. Многие едины в том, что взамен покойного в коридорах власти так и не появилось достойной замены.

Сухроб Ибронович Шарипов родился 18 апреля 1963 года в г. Душанбе. В 1988 году - окончил философский факультет МГУ им. М.В. Ломоносова. Доктор политических наук. 1988-1990 гг. - преподаватель философии в ТГУ. 1990-1993 гг. - аспирант философского факультета МГУ им. М.В. Ломоносова. Кандидат философских наук. 1993-1998 гг. - научный сотрудник философского факультета МГУ.

С 1998 по 2001 гг. – заведующий отделом Центра стратегических исследований при Президенте РТ. С 2001 по 2003 гг. - заместитель заведующего информационно-аналитического отдела аппарата Президента РТ. В 2003-2005 гг. - помощник президента РТ.

С 2005 по декабрь 2011 года возглавлял Центр стратегических исследований при Президенте РТ. Последние три года жизни был депутатом Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли Республики Таджикистан. Сухроб Шарипов про-

жил жизнь добросовестного и честного работника, уважаемого гражданина своей страны. Для своих коллег он был примером, они ценили Сухроб Иброновича за его волевой характер, деловые качества, упористость и умение добиваться поставленных целей.

Важной стороной деятельности Сухроб Иброновича являлась научная деятельность, он по праву считался одним из ведущих отечественных специалистов в области политологии. Будучи профессором политологии, регулярно публиковался в отечественных и зарубежных средствах массовой информации. Являлся автором множества научных статей по вопросам внутренней и внешней политики, а также региональной безопасности. Его статьи всегда отличались объективностью и глубоким анализом. Он автор 3 монографий, более 500 научно-аналитических статей, участник более 100 научно-практических международных конференций. Неоценим вклад Сухроб Иброновича в становлении и развитии отечественной школы политологии. Будучи научным руководителем, он открыл дорогу многим молодым диссертантам, которые в настоящее время успешно работают в различных государственных учреждениях.

Он достаточно молодым защитил кандидатскую диссертацию по философии, докторскую по политологии, что говорит о характере человека. Он очень чутко ощущал политические вопросы и являлся одним из тех, кто быстро реагирует, когда видит что-то негативное, и, конечно же, старается исправить положение. Когда он был назначен директором ЦСИ, он был очень молодым, но при этом уже имел целый багаж знаний в области не только внутренней политики, но и внешней. Благодаря ему ЦСИ стал организацией, с которой стали считаться, и не только международные органи-

зации, но и внутренние структуры. Именно под его руководством ЦСИ стал работать над разработкой национальной идеи. Многие тогда работали над этой темой, но более конкретно и масштабно её стал изучать именно Центр стратегических исследований. Когда он был назначен директором Центра, весь коллектив был сплочен в единую команду, в которой работали кандидаты и доктора наук.

Он торопился жить. В такой краткий миг, что был ему отпущен, он сделал немало: учился, дружил, путешествовал, занимался спортом, любил, скрупулезно исследовал и изучал науки, был политологом, хорошо владел языками, защищал и последовательно отстаивал интересы страны. Достойно пережил лихие 90-ые годы. И всё ему удавалось отлично. Но жестокий рок всё это в короткий временной отрезок окончательно прервал: он как птица, убитая на взлёте. Он светлый человек, добрая, щедрая, чистая душа. И потому столько людей до сих пор его любят! Все воспоминания, связанные с ним - это как чистый и весёлый родник. К великому сожалению, так мало осталось на Земле таких людей! Верно говорят: лучшие уходят в числе первых...

Как настоящий лидер в команде, никогда не забывал о необходимости понимать намерения и настроения каждого человека. По характеру он был коммуникабельный, общительный, жизнерадостный, с необычайно обостренным чувством свободы и справедливости. Именно эти категории «свобода» и «справедливость» стали его главнейшим ядром сути, его бытия как личности по жизни.

Также он был уникальным, непревзойденным автором научного осмысления и оригинальной интерпретации таких основополагающих понятий, как «свобода», «демократия», «политическая свобода», «политический плюрализм», «по-

литический ислам», «прогресс», «справедливость», «равенство», «политическая элита», «истеблишмент» и многие другие, применительно к действительности современного политического процесса в суверенном Таджикистане.

И действительно, он был эффективным и рациональным политиком. Важная часть его творческой и практической работы составлял комплекс проблем реального, практического применения механизмов демократизации политических процессов в современном Таджикистане. О роли и месте политической элиты страны в этом контексте, вопросах зарождения и формирования национального истеблишмента. Об истинном предназначении и консолидации здоровых сил социума в вопросах построения и реального функционирования институтов гражданского общества, строительства партийной системы государства, выработки военно-политических, социально-экономических основ государственного устройства Таджикистана (включая национальную идею, идеологию развития общества и дипломатию) в быстроразвивающихся, а также меняющихся внешних и внутренних условиях.

Он был открыт и доступен для общения без исключения для всех слоев и категорий населения, представителей СМИ, масс-медиа, ТВ, радио, газет, журналов, интернет-изданий, др. Отдельно стоит отметить его профессиональное общение с представителями различных международных организаций, диппредставительств и зарубежных фондов по освещению и доведению им сути внешнеполитических и внутренних инициатив, постконфликтного процесса восстановления, развитию механизмов и институтов гражданского общества в молодом и суверенном Таджикистане.

Своими трудами и результатами научных изысканий он заставил всех своих политических визави, противников, не-

друзей, различных завистников склонить свои головы, признать его как состоявшегося учёного, сформировавшегося политика, государственного деятеля и реального авторитета, авангардом стоящего в развитии и постижения общественной жизни населения.

Его честные, правдивые и зачастую неожиданные ответы без оглядки в сторону, его нескрываемая активная гражданская позиция по поддержанию и всемерному укреплению традиционных ценностей, устоев и обычаев нашего общества, его смелые комментарии на острые, порой и провокационные вопросы - это был легко узнаваемый почерк, стиль, манера Сухроба Иброновича. Это позволило ему одержать более чем убедительную победу в выборах. Он собрал, вернее, ему поверили и за его кандидатуру отдали свои голоса более чем 70% избирателей. И это на выборах на альтернативной основе в Маджлиси намояндагон Таджикистана в районе Шохмансур г. Душанбе.

Те выборы показали, что такие Личности как Шарипов С.И. нашим обществом исключительно, крайне востребованы в первостепеннейшем порядке. Он на самом деле соответствовал и отвечал ожиданиям, истинному духу и повседневным чаяниям простого народа.

Сухроб Ибронович навсегда останется в нашей памяти и людей знающих его вечно молодым и улыбающимся... Именно таким – молодым и улыбающимся он смотрит на нас со своего большого портрета, который находится в библиотеке Центра стратегических исследований при Президенте Республики Таджикистан...

http://www.mts.tj/index.php?option=com_content&view=article&id=687%3A2016-01-20-04-15-04&catid=193%3A2016-11-27-15-11-35&Itemid=251&lang=tj

**Сухроб Шарипов: человек власти и истинный патриот.
Взгляд на роль и наследие известного политолога, бывшего
главы Центра стратегических исследований Таджикистана
Сухроба Шарипова**

Любое мнение Сухроба Шарипова по поводу происходящих событий в Таджикистане и в мире сразу могли стать новостью. Ему было свойственно увидеть то, что чаще всего не видели другие, заметить ту сторону вопроса, которую никто другой не отмечал до него. Ему не было легко пойти против установившихся, ненаписанных правил поведения во власти и он понимал, что должен высказываться в рамках интересов правящей Народно-демократической партии, тем не менее, ему порой удавалось раздвигать рамки границ дозволенного шире и впускать туда воздух свободы. Однажды, отвечая на вопрос об этой черте своего характера, сам Сухроб Шарипов так ответил радио Озоди: «Я человек и я учёный, у меня собственное мнение и я всегда выражаю свою точку зрения на те или иные вопросы. У меня свои принципы, и я знаю, что эти принципы являются и партийными принципами. Мы стараемся, чтобы эти принципы сходились, если нет, то я остаюсь при своем мнении. У меня свои предложения. С журналистами я всегда был и останусь откровенным»...

Рядом с властью

Жизнь Сухроба Шарипова промелькнула и угасла слишком быстро, однако только за последние 15 лет своей активной жизни он смог оставить труды, которые, возможно, через некоторое время послужат пособием по политической истории Таджикистана в период 2000-2015 годов. Впервые он заявил о себе, как о политическом комментаторе

ещё в 1993 году, будучи аспирантом философского факультета МГУ им. М.В. Ломоносова, первые его аналитические работы прозвучали в эфире радио Озоди в 1993 году. Возвращение в Таджикистан, начало педагогической деятельности и поступление в Центр стратегический исследований при Президенте Таджикистана вскоре сказались на его юношеском максимализме. Некоторое время после этого он работал в отделе информации и анализа аппарата президента, был помощником президента Таджикистана. В 2005 году Сухроба Шарипова, тогда 42-летнего политолога назначили на важный пост директора Центра стратегических исследований при Президенте Таджикистана. Это было время, когда в Таджикистане учёных-политологов можно было по пальцам сосчитать. Пример Сухроба Шарипова стал примером для многих других молодых экспертов, которые пошли по его стопам.

Интересным был и тот факт, что даже после его ухода в парламент, наряду с определением «депутат парламента», о нём всегда отзывались как о бывшем «главе Центра стратегических исследований». Некоторые уверены, что вряд ли в скором времени на этот пост могут прийти подобные ему личности. Было бы заслуженно, если этот центр вскоре был назван в его честь.

Государственный муж и патриот

Говорят, что очень часто его высказывания не приходились по душе как представителям власти, так и оппозиции. Как-то во время празднования 20-летия независимости он сказал: «Возвращение к авторитаризму может стать серьёзной угрозой независимости Таджикистана». Позже другие эксперты отметили, что с 2010 года социальная по-

литика в Таджикистане движется в направлении авторитаризма. И уже после этого сам он в интервью радио «Озоди» позволил пойти дальше и заявил: «Прежде всего, об этом должны задуматься родственники и дети президента. Сами должны задуматься. Когда к министру или главе района приходит сын или дочь президента, они не спрашивают их, есть ли на то разрешение отца, знает ли он то, что ты пришел сюда?».

Возможно, эти его слова не прошли бесследно. Уже спустя короткое время на пресс-конференции в Душанбе он заявил, что «президент имеет право назначать на высокие должности своих близких, в случае, если они имеют соответствующее образование и опыт».

Сухроб Шарипов, возможно, был единственным из государственных мужей, сказавших откровенно: «Господин президент не лишен недостатков. Он тоже человек. Я думаю, что он иногда проявляет слабость, когда речь идёт о наказании коррупционеров. Президент очень добрый человек. Иногда именно это его качество сказывается на работе. Я думаю, что именно его доброта сказывается на том, что коррупционеры и воры творят дела, оказывающие негативный след на имидже страны и государства».

Сухроб Шарипов позволял нападки и в адрес оппозиции. Как-то он заявил, что в такой стране, как Таджикистан, достаточно и трёх политических партий, остальные ни к чему. В другом случае, вспоминая внутрипартийные разборки оппозиции, он позволил себе заявить, что у Рахмона нет реальных конкурентов. Он считал, что угрозы стабильности в Таджикистане и регионе исходят не извне, а изнутри. Он также заявлял, что интересы нации и государства для него стоят выше партийных.

Внешняя политика

Каждое слово Сухроба Шарипова, бывшего главы Центра стратегических исследований имело важную ценность и в то время, как официальные представители власти, пресс-служба президента или его советники предпочитали умалчивать, пресса, особенно иностранная, находила ответ в его словах. К примеру, когда шли скрытые споры по поводу статуса 201 российской военной базы, именно Сухроб Шарипов открыто заявил в прессе, что «было бы логичным, если Россия выплачивала арендную плату Таджикистану за размещение своей крупнейшей военной базы на территории этой страны». В другом интервью он назвал «Центр «Окно» открытой угрозой безопасности Таджикистана».

Сухроб Шарипов как-то открыто раскритиковал власти за то, что никогда не обсуждают вопрос намеренного «очернения образа таджикских мигрантов в российской прессе». О сотрудничестве России: «Мы знаем, что в 2004 году Путин много пообещал, но все эти обещания так и остались в воздухе и не реализовались». О Рогуне: «Если Рахмон построит Рогун, перед лицом истории, все критики и недостатки будут смыты». Об Узбекистане: «Узбекистан должен пересмотреть свои отношения с соседними странами, в том числе и с Таджикистаном». Но одна из самых запоминающихся фраз Сухроба Шарипова касалась передачи земель в пользу Китая: «Если бы это не случилось, Китай бы без разрешения дошёл до Бадахшана». За эти слова он подвергся нелюбимым осуждениям в социальных сетях и был вынужден позже заявить, что хотел подчеркнуть «безысходность государства» в этом вопросе. Политолог Исмоил Рахматов уверен, что Сухроб Шарипов был редким человеком, умевшим говорить искренне и правдиво. «Он всегда выражал своё

мнение честно и никогда не думал угодить кому-то или встать на чью-то сторону.

Личная жизнь

Пожалуй, личная жизнь Сухроба Шарипова, в отличие от него самого, была скрыта от прессы. Мало кто знает, что после первого брака, где у него родились двое детей, он создал новую семью, в которой также родилось двое детей. Он занимался боксом, был мастером спорта в этом виде спорта. Любил художественную литературу, играл в шахматы. Он считал, что пора «освободить этот народ от идеологического и морального кризиса, охватившего его, и который не ведает, какое государство мы строим и какое будущее нас ждёт».

Говорят, он тяжело переносил утрату отца в марте 2013 года. Отец – профессор, доктор исторических наук Иброн Шарипов скончался в Душанбе в возрасте 84 года. Он оставил после себя научные труды в области культуры и истории Таджикистана, а также сына – Сухроба Шарипова, который ушёл вскоре после него.

**Салим Аюбзод, Радио Озоди - 19.01.2015 20:45-
<http://rus.ozodi.org/content/suhrob-sharipov-a-man-from-government-patriot/26802103.html>**

**Разыкова Т. А Центр стратегических исследований-
Годы работы 1975 – 2011г.г.04-06-2015**

Может ли один человек изменить мир?

Мир – не знаю, но жизнь людей, живущих и работающих рядом, может. Об одном таком человеке я хочу расска-

зять. Мне посчастливилось работать под руководством Сухроба Иброновича Шарипова. «Руководитель от Бога!» - так о нём говорят те, с кем он работал.

Он сумел сплотить такой мощный коллектив высококвалифицированных специалистов, которые способны были решать любые поставленные перед ними задачи. Внутри человеческая атмосфера была самая, какая может только быть - доброжелательная, уважительная. Каждый сотрудник готов был прийти на помощь другим, лишь бы была достигнута поставленная цель.

Велась большая работа по обмену опытом. Специалисты выезжали не только в районы нашей республики, но и в другие страны. Приглашали к себе, было что показать и рассказать коллегам о структуре и подходах к решению стратегических задач. Он прекрасно знал сильные и слабые стороны своих подчинённых и всегда добивался поставленных перед собой и ими задач. Главное качество Сухроба Иброновича – ответственность. Ответственность за людей, за работу, за Центр. Особое внимание уделялось подготовке специалистов необходимых для Центра, для страны. Можно перечислить многих специалистов, занимающих посты в вышестоящих организациях, которые работали и набирались опыта в Центре.

Благодаря хорошим организаторским способностям, профессионализму Сухроба Иброновича Шарипова, вдумчивому и рациональному подходу к своей работе и своим обязанностям, возглавляемый им Центр стратегических исследований Таджикистана сумел подняться на высокую ступень среди других аналитических центров. А также Центр стал главным механизмом взаимодействия между гражданским обществом и государственными экспертами. Многие

годы Сухроб Ибронович был опорой для многих людей, а иногда – единственным человеком, который мог помочь. 19 января 2015 года он ушёл из жизни. Но не из памяти людей, которые всегда будут говорить об этом замечательном человеке с благодарностью и восхищением.

Беседовала Хумайро БАХТИЁР, Asia-Plus С. Шарипов:

Россия пугает и обещает, у Китая другая политика...

В Таджикистане широко обсуждаются итоги первого государственного визита председателя КНР Си Цзиньпина. Политологи говорят о возможном отходе Таджикистана от России. Депутат нижней палаты парламента Сухроб ШАРИПОВ поделился своим видением перспектив таджикско-российского сотрудничества и новых перспектив сотрудничества с Поднебесной.

- Какова разница для Таджикистана между сотрудничеством с Китаем и с Россией?

- Исходя из практики наших отношений, можно сказать, что с Россией у нас часто возникали недопонимания на разных уровнях отношений. А вот с Китаем у нас всегда были ровные отношения. У российских политиков и экспертов снобистский подход в отношениях с постсоветскими республиками. Особенно сильно это выражено в отношении республик Центральной Азии. Российские политики и эксперты в нас: таджиках, киргизах, узбеках - видят каких-то «попрошайек», постоянно ждущих от РФ подачек. Но это не так. Интерес других государств, не только Китая, к Центральной Азии растёт. Возьмём ту же Турцию, которая многое делает для Таджикистана, так же как и мы для неё. Сколько лет мы говорим о создании в Таджикистане русских гимназий, по

опыту турецких. Эти бизнес-проекты взаимовыгодны и самодостаточны. Но пока ни один бизнесмен, ни одно ведомство в этом деле серьёзно не заинтересовано. Каким образом развивать «русский мир» без образования и подготовки нового просвещенного поколения? А потом политики и эксперты России нас обвиняют в том, что вот мы уходим к Китаю, Ирану, Турции, еще куда-то...

Разница между Китаем и России в том, что пока Китай вкладывает и осваивает экономическое пространство Таджикистана, Россия в большей степени видит нас только военно-политическим партнёром.

Общее у России и Китая в отношениях с Таджикистаном - это фактор стратегического партнерства.

- То есть проблема в самой России?

- А что должен делать Таджикистан, если Россия не имеет четкой концепции своего присутствия в Центральной Азии как геополитического и геоэкономического игрока, отвечающего современным требованиям, современному уровню взаимоотношений между нашими государствами? Ни одна площадка, ни одна дверь в Таджикистане не закрыта для российских инвесторов, политиков и для русских в целом. Мы всегда благоприятно, очень радушно и открыто воспринимаем Россию. Поэтому когда эксперты или политики говорят о каких-то наших корыстных целях, типа: «Вот Таджикистан что-то хочет, что-то просит у России», такие высказывания не отвечают современным требованиям к геополитическому игроку и великой державе.

- Получается, с Россией нелегко строить отношения?

- Я, как и многие эксперты, считаю, что Российская Федерация не обладает концепцией, доктриной по Центральной Азии в целом. И последние противоречия между Казах-

станом и Россией ещё раз доказывает это. Российские политики и эксперты не могут пока создать новую стратегию по ЦА, которая отвечала бы новым задачам России в мире и новым вызовам и угрозам. Сегодня большинство экспертов центральноазиатских стран считают, что в России царит неоимперские амбиции постсоветской эпохи. Получается, что для России ссориться с соседями очень легко. Она уже потеряла прибалтийские страны, потеряла Грузию, Украину, Молдавию. Много вопросов и проблем с Азербайджаном, с некоторыми странами ЦА. Новая концепция внешнеполитической доктрины России, которая разрабатывается, возможно, учтёт новые парадигмы взаимоотношений.

Ни себе, ни другим

- В чём же причина снижения статуса России в Таджикистане? Некоторые эксперты считают, что сама Россия в последнее время не заинтересована в Таджикистане...

- Дело в том, что в последние годы интерес к центральноазиатским странам растёт. Если раньше была только Россия, то теперь здесь уже есть США, Европа, Китай, Турция, Индия, Иран и др. В связи с этим Россия должна была работать активнее, чтобы не потерять своё влияние в регионе. А что она сделала? Она просто надеялась, что Таджикистан никуда не уйдёт. Ведь до той поры мы полагались только на Россию. И что стало? До 2004 года мы все свои главные энергетические проекты предоставили только России. А она и сама не участвовала, и не допускала, чтоб другие инвестировали в Таджикистан.

С 1992 года по 2006 гг. Таджикистан всегда отдавал приоритет в инвестиционных проектах России. Но так получилось, что Россия не стала выполнять свои обещания по многим судьбоносным проектам развития, которые

были подписаны. Самая большая военная база России размещена на территории Таджикистана. Что в итоге? Помните «дело лётчиков», как российские политики и эксперты просили Путина направить её потенциал против республики и руководства страны? Такое отношение не отвечает уровню стратегического партнерства между нашими странами.

- То есть военное присутствие России в Таджикистане не гарантирует безопасность нашей республике, а как раз таки наоборот?

- Все страны СНГ очень обеспокоены «новой холодной войной» между Россией и Западом, НАТО. Учитывая развитие противостояния между Россией и Западом, НАТО, мы в Таджикистане обеспокоены вдвойне, ибо «глаза и уши» космической разведки России под названием «Окно» находятся именно в Таджикистане. «Окно» уже начало нести военную вахту в режиме защиты пространства России, и мы защищаем российские геостратегические интересы, в какой-то мере игнорируя свою безопасность. То есть в случае нападения на Россию наша республика получает в числе первых ракетный удар. Говорят ли наши политики и дипломаты о степени гарантий безопасности для Таджикистана со стороны России? Сегодня эта проблема уже не кажется такой абстрактной.

- И почему дипломаты не обсуждают этот вопрос?

- Дело в том, что этот объект в России считается секретным. Они не заинтересованы в том, чтобы обсуждение такого рода вопросов и его результаты становились достоянием общественности. Но пока эти переговоры и не начинались.

Не опасен ли «великий сосед»?

- Эксперты, вспоминая об «уступке» части территории Китая, говорят, что, несмотря на привлекательные миллиардные вклады, такое сотрудничество может в будущем нести угрозу для Таджикистана.

- Какие угрозы? Я думаю, в вопросе демаркации и делимитации границы с Китаем наши политики и дипломаты проявили максимум патриотизма. Необходимо отметить, что проблема, которая требовала своего решения, имела много сложных факторов, неучёт которых со стороны Таджикистана представлял серьезную угрозу безопасности и суверенитету страны. Не решив проблему таджикско-китайской границы, мы закладывали под нашу фундаментальную государственную основу мину замедленного действия. Если все нерешенные проблемы границ Таджикистана с Узбекистаном и Кыргызстаном в какой-то мере решаются и имеют сугубо двустороннюю основу для решения, то пограничная проблема между Таджикистаном и КНР имела не только двусторонний аспект, но и важный геополитический фактор, заложенный ещё борьбой между великими империями - Британией, Россией и Китаем - в 17-м веке. То есть решение проблемы лежало на стыке интересов не только наших двух стран, за этим процессом наблюдали и третьи страны. Государство, которое не может найти решения проблемы демаркации и делимитации своих границ с соседями, всегда будет ощущать бремя, незаконченность процесса суверенитета и обладать комплексами, которые будут использованы недоброжелателями для ущемления его независимости и расшатывания устойчивого развития страны. Все эти факторы, угрозы и вызовы, которые, несомненно, были направлены на нашу страну, были учтены в стадии переговоров и решения этой проблемы.

- Можем ли мы быть уверенными в том, что, укрепив свои позиции в Таджикистане, завтра Китай, как и Россия, не станет диктовать свои условия?

- Нет, не станет. Для России в отношениях с Таджикистаном приоритетом пока остается только военно-политическая сфера. И на этом они делают акцент. Они говорят нам, что если не эта база, у вас будут перевороты, не будет стабильности. Абсолютно непонятно, на каком основании они всё это говорят. Но пусть будет так.

Китай в этом отношении - уникальная страна с собственными традициями в дипломатии. У них на первом месте дипломатический метод переговоров. Они никогда не унижают, никогда не ставят себя выше других. На переговорах, с какой бы страной они ни велись, Пекин действует очень тонко, серьёзно и уважительно. И даже в моей практике за 20 лет общения с политиками, экспертами я не ощущал себя уязвлённым и младшим партнером. Взаимоотношения с Китаем нам надо использовать в своих целях, как, впрочем, это делает и Китай. Просто надо найти общую грань, и для этого есть международные договоры и нормы.

- Что Вы можете сказать о политике России по отношению к другим странам, и каковы позиции, занимаемые Китаем?

- Если мы скажем, что Россия мировой игрок, мы не ошибемся. Да, эта держава обладает возможностями играть в международном пространстве и защищать свои геополитические интересы. Правда, сегодня ей приходится сложно, ибо Россия долго и упорно интегрировалась с Западом, и за последнее время, мы видим, что многие достижения на этом поприще потеряны. Начинается новая эпоха гонки вооружений, наступают признаки «неохолодной войны» с Запа-

дом. Если сравнивать с СССР, то при Союзе была другая архитектура безопасности социалистического лагеря, были союзники и партнеры рядом с великой страной и, главное, СССР не был интегрирован в политические и экономические структуры западного мира. Сегодня Россия в принципе одна противостоит новым угрозам и вызовам в мировой политике. А многие экономические процессы жестко интегрированы с западными странами.

В этом контексте позиция Китая остается и всегда будет конструктивной. Её отношения и укрепления влияния как супердержавы чувствуются не только в России и Европе, но и в Латинской и Северной Америке, Африке и Австралии. Россия же сегодня вынуждена искать стратегические отношения с великим Китаем, и многие российские эксперты выражают обеспокоенность в этой связи. Китай всегда осторожен в международных делах в условиях кризиса, но всегда выступает стабилизирующим фактором для мирового сообщества.

**18/09/2014 16:41<http://news.tj/ru/node/195217>
<http://www.regnum.ru/news/polit/1459822.html>[http://www.n
ews.tj/ru/news/s-sharipov-lyudi-iz-tsentralnoi-azii-edut-ne-
buntovat-zarabatyvat-dengi](http://www.news.tj/ru/news/s-sharipov-lyudi-iz-tsentralnoi-azii-edut-ne-buntovat-zarabatyvat-dengi) -**

Великому учёному. Год со дня смерти Сухроба Иброновича

18 апреля исполняется ровно один год со дня смерти доктора политических наук и профессора Шарипова Сухроба Иброновича – замечательного друга, наставника и товарищ который всегда и всем протягивал руку помощи. Сегодня ему исполнилось бы 53 года.

Сухроб Шарипов скончался от тяжелой болезни 19 января 2015 года в возрасте 52 лет. Смерть Сухроб Иброновича Шарипова стало большой трагедией для всех его знакомых, сослуживцев и родственников. За всю свою жизнь он прошел достойный путь.

В его биографии, было множество должностей, и везде где он работал, демонстрировал высочайший профессионализм. Он прошёл большой трудовой путь в 2001-2003 г.г. - заместитель заведующего информационно-аналитического отдела Аппарата Президента РТ. С перерывом работал в Центре стратегических исследований при Президенте Республики Таджикистан, а с 2005 по декабрь 2011 года возглавлял Центр стратегических исследований.

В 2011 году избран депутатом Маджлиси намояндагон (нижней палаты парламента), был членом парламентского комитета по международным делам, общественным объединениям и информации. Входил в состав постоянной комиссии по социальной политике Межпарламентской ассамблеи ЕврАзЭс.

Сухроб Шарипов прожил жизнь добросовестного и честного работника, уважаемого гражданина своей страны. Для своих коллег он был примером, они ценили Сухроб Иброновича за его волевой характер, деловые качества, напористость и умение добиваться поставленных целей.

Важной стороной деятельности Сухроб Иброновича является научная деятельность, он по праву считался одним из ведущих отечественных специалистов в области политологии. Будучи профессором политологии, регулярно публиковался в отечественных и зарубежных средствах массовой информации. Являлся автором множества научных статей

по вопросам внутренней и внешней политики, а также региональной безопасности.

Его статьи всегда отличались объективностью и глубоким анализом. Он автор 4 монографий, более 500 научно-аналитических статей, участник более 100 научно-практических международных конференций. Неоценим вклад Сухроб Иброновича в становлении и развитии отечественной школы политологии. Будучи научным руководителем, он открыл дорогу многим молодым диссертантам, которые в настоящее время успешно работают в различных государственных учреждениях.

Правительство Республики Таджикистан переименовало одну из центральных улиц города Душанбе именем Шарипова С.И., как знак уважения и почтения этому великому учёному.

Шарипов Сухроб Ибронович навсегда останется в наших сердцах.

*Хикматулло Ходжаев,
эксперт 18.04.2016г.*

**Спикер парламента Шукурджон Зухуров,
назвал Сухроба Шарипова
политиком мирового масштаба**

Сегодня утром состоялись похороны ушедшего 19 января из жизни таджикского политика и ученого Сухроба Шарипова.

Выступая на траурном митинге, который состоялся в Душанбе возле дома ушедшего 19 января из жизни таджикского политика и учёного Сухроба Шарипова, спикер нижней палаты парламента Таджикистана передал соболезно-

вания президента республики Эмомали Рахмона родным и близким покойного. «Сегодня Таджикистан прощается со своим славным сыном, которого можно назвать политиком мирового масштаба», - отметил Зухуров.

Ш.Зухуров заявил, что в течение более трёхлетней работы в парламенте Таджикистана, Сухроб Шарипов активно работал в сфере законотворчества, международного сотрудничества и имел высокий авторитет среди коллег.

После митинга в местной мечети была зачитана погребальная молитва – джаноза и его тело было передано земле на кладбище совхоза Варзоб в районе Рудаки вблизи столицы. <https://news.tj/ru/news/spiker-parlamenta-nazval-sukhroba-sharipova-politikom-mirovogo-masshtaba>

Сухроб Шарипов является известным таджикским политиком и учёным в области политологии.

18 апреля 2013 г. исполняется 50 лет Устоду.

За этот период его жизнь проходила в основном в трёх государствах: родился и учился в СССР, аспирантура и работа в России, и творческая зрелость становления учёного, политика и государственного деятеля в независимом Таджикистане. Шарипов Сухроб Ибронович родился в семье известного таджикского учёного, философа Шарипова Иброна в 1963 году в городе Душанбе. В семье он впитал в себе основные качества своего отца честность, правдивость, справедливость, принципиальность, преданность, любовь к нации и Таджикистану. После окончания средней школы №77, он поступил в Московский государственный университет имени М.В. Ломоносова, на философский факультет. В 1988 году после окончания работал преподавателем в Тад-

жикском национальном университете, в 1990 году поступил в аспирантуру МГУ им М.В. Ломоносова и в 1994 году успешно защитил диссертацию на тему «Пределы и возможности свободы». До 1998 года работал в МГУ в качестве научного сотрудника. Во время аспирантуры в 90-х годах в тяжелые времена становления рыночных отношений параллельно работал комендантом общежития, сторожем, дистрибутором фирмы, контролёром на рынке в «Лужниках» и т.д. Вместе с этим в конце 80-х - начале 90-х годов вместе с И. Сатторовым ныне посол Таджикистана в ФРГ, Р. Сафаровым, ведущий иранист России (г.Москва), Х. Мухаббатовым – учёный, общественный деятель (г.Москва), П. Мулладжановым-политолог (Таджикистан) и другими создали первую организацию таджикской культуры в России «Согдиана». Он принимал активное участие в общественной жизни России по защите таджикской культуре.

С 1998 года начинается новая страница в жизни Шарипова Сухроба, он возвращается на Родину и работает в Центре стратегических исследований при Президенте РТ, заведующим отделом внутренней политики. В ноябре 1998 года после вторжения бандитов и террористов во главе с М. Худойбердыевым был единственным политологом, который несколько дней подряд выступал на всех телевизионных каналах Таджикистана с призывом объединения, защиты национальных интересов и смог дать достойный отпор в информационной войне, которая велась в мировых СМИ. Тогда таджикский народ узнал учёного, политолога и патриота. За эти годы он приобрел практический опыт в реальной политике. Его статьи в СМИ всегда вызывали огромный интерес в обществе. Стиль, которым обладает Устод, неповторим своей логикой, обоснованностью, толерантностью,

ответственностью. Можно сказать, он стал основоположником практической политологии в современном Таджикистане. Это признают все учёные, эксперты не только республики, но и мира. Когда по поручению руководителей государств-членов ШОС было принято решения о создании Форума ШОС, аналитической, экспертной, научной организации, Шарипов Сухроб был одним из создателей этой организации.

Шарипов Сухроб Ибронович имел и имеет огромный авторитет среди учёных и экспертов КНР, России, Казахстана, Узбекистана, Кыргызстана, Ирана, Индии, Монголии, Афганистана, Пакистана и т.д. Его статьи и научный авторитет известен в США, Франции, ФРГ, Польше, Австрии, в аналитических структурах ООН, ОДКБ, ОБСЕ, ЕС, СНГ и т.д. То есть действительно его научный и политический авторитет сегодня признается не только в Таджикистане, но далеко за его пределами. Он всегда выступал и выступает в защиту национальных и государственных интересов Таджикистана, обладает огромной культурой дискуссии и уважением к оппонентам, политической оппозиции.

Его карьера в Таджикистане очень показательна, после работы в ЦСИ, он был назначен заместителем заведующего информационно-аналитическим отделом исполнительного аппарата президента РТ и руководителем сектора аналитики. В последствии глава государства назначил его помощником президента РТ.

С 2005 года он возвращается в Центр стратегических исследований при Президенте РТ на должность директора. На этом посту раскрылся его талант руководителя, политика и ещё более укрепился его авторитет в таджикском обще-

стве. Его коллеги и журналисты в шутку называют «первым политологом Таджикистана», «главным стратегом страны», но в этой шутке мы считаем, что всё, правда. ЦСИ превратился в авторитетную не только региональную, но мировую экспертно-аналитическую структуру по вопросам Таджикистана, Центральной Азии и международных отношений. С его мнением считались все авторитетные аналитические и научные структуры в международном сообществе. Центр стал основным буфером между гражданским обществом и правительством республики. Устой брал на себя все удары на Президента, Правительства и объяснял цели и задачи принимаемых решений как во внутренней политике, так и во внешней.

Он занимается и фундаментальной политической наукой. В 2000 году он инициировал создание в республике первого разового учёного Совета ВАК РФ по защите докторской диссертации в области политических наук. В 37 лет успешно защитил диссертацию. Получил степень доктора политических наук. У него два десятка учеников соискателей и аспирантов из Ирана, Казахстана, Армении, России и Таджикистана работают в стране и за рубежом. Под его руководством успешно защищены семь кандидатских диссертаций. Ни одна научная работа в области политических наук в современном Таджикистане без советов, рецензий и замечаний Шарипова Сухроба не обходиться. Он создал современную, профессиональную экспертно-аналитическую школу в Таджикистане. Многие современные эксперты, аналитики, политологи республики считаются его последователями и учениками. Он автор двух монографий, более 300 статей и участник более сотни международных научно-практических конференций.

Сегодня, Сухроб Ибронович государственный деятель, депутат Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли РТ. Эксперты отмечают, что с его приходом в парламент его комментарии, вопросы и его присутствие придали новый позитивный компонент в защите интересов народа страны. Помнится как один из экспертов Шарипова Сухроба, Хамрохона Зарифи и Шарифа Рахима назвал главными стражами защиты национальных интересов современного таджикского государства. Пятьдесят лет возраст зрелости, творчества, подъёма и реализации жизненных планов. Желаем Вам, Сухроб Ибронович, всегда оставаться таким, каким вы есть, каким вас знают, справедливым, честным, патриотом, ответственным и защитником национальных и государственных интересов нашей Родины.

**Здоровья, счастья и успехов Вам уважаемый, Устод.
18.04.2014 г.**

19.01.2017г. Ходжаев Х.

Скорбь

19 января 2015 года после непродолжительной болезни в возрасте 52 лет скончался Сухроб Шарипов - депутат Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли Республики Таджикистан, доктор политических наук, с того дня миновало 2 года.

Будь он сегодня жив, то опять же, посвятил бы свою жизнь служению народу и государству.

Устод был из числа продуктивных и трудоёмких учёных страны, оставивший после себя ценнейшее наследство.

Но самое ценное наследство Устода находится в сердцах и памяти людей, его воспитанников, приемников, они

часто звучат из их уст на различных собраниях учёных, специалистов.

Следует отметить, что Сухроб Шарипов был одним из известных и узнаваемых личностей в сфере политики, науки и культуры, как в отечестве, так и за рубежом.

Как было отмечено председателем таджикского Парламента Шукурджоном Зухуровым, Сухроб Шарипов сохранится в истории страны как великий политик. Десятки его публикаций будут руководством, учебником для учащихся, политиков, приемников.

Особенно его исследования по политологии, современной таджикской дипломатии, которые, прежде всего, посвящены интересам народа и государства, высоким человеческим ценностям, толерантности, праву. В будущем, они принесут желаемые результаты.

С уверенностью могу сказать, что воспитанники Устода Сухроба Шарипова в будущем продолжат в науке его дело, деятельность, опыт и пройденный путь. Пусть душа твоя покоится с миром, уважаемый Устод.

Бобокалонов О.К.,
бывший зам. директора ЦСИ.
08.06.2015 г.

Быть достойной личностью нашего времени

С Сухробом Шариповым я познакомился в начале 1999 года, когда я перешёл на работу в Центр стратегических исследований при Президенте Республики Таджикистан (далее Центр). В то время он работал заведующим отделом внутренней политики Центра.

Незадолго после начала моей работы в Центре, однажды после заседания Учёного совета, Сухроб Ибронович вежливо спросил меня «как на новом месте работы, познакомились с коллективом». Я поблагодарил его и сказал да всё хорошо. Хороший, дружный коллектив. Продолжая беседу, он сказал, что «неделю назад участвовал на научной конференции в городе Алматы и привез два номера журнала «Аль Пари», хотите почитать. Там есть весьма интересные статьи». Я понял, что познакомился с человеком с широким научным кругозором, интеллектуалом, поскольку он основные статьи этих двух номеров научно-практического экономического журнала прочитал и мне рекомендовал прочитать. А ведь он был философом и политологом.

Когда в декабре 2005 года Сухроа Иброновича назначили директором Центра весь коллектив обрадовался, поскольку мы все его хорошо знали как талантливого и молодого учёного в расцвете творческих сил. Затем на посту директора, он показал себя как чуткий и требовательный руководитель, а главное как справедливый товарищ.

В период его директорства (2006-2011 гг.) Центр выполнял не только научно-исследовательские темы в рамках Совета по координации научно-исследовательских работ при Президиуме Академии наук Республики Таджикистан, но и готовил целый ряд аналитических и информационных материалов, которые представлялись Аппарату Президента и Правительству Республики Таджикистан. Эти материалы касались анализа и прогноза складывающихся социально-политических, экономических и духовно-культурных процессов в Таджикистане. Кроме того, с целью изучения состояния общественного мнения, отношения населения к проводимой государственными органами экономической,

социальной и внутренней политики, проводились социологические исследования.

Особо должен отметить то, что Сухроб Ибронович активизировал и повысил научную значимость проводимых научных конференций, семинаров и «круглых столов», значительно расширил научные связи Центра с аналогическими научными организациями стран ближнего и дальнего зарубежья. Центр был призван международными организациями одним из современных аналитических центров и стал Национальным центром, представляющим интересы Таджикистана на Форуме ШОС, представителем Республики Таджикистан в Академии ОБСЕ в городе Бишкеке и аналитическим центром ОДКБ.

2006-2011 годы - были периодом, когда в нашей стране разрабатывались долгосрочные Программы социально-экономического развития республики, инициированные Президентом Республики Таджикистан Эмомали Рахмоном - Стратегия сокращения бедности Республики Таджикистан на 2007-2009 годы, Национальная Стратегия Республики Таджикистан до 2015 года и ряд других. Вместе с тем, в это время обсуждались масштабные инвестиционные проекты, которые могли стать мощным импульсом в социально-экономическом развитии республики. И, Сухроб Ибронович не только активизировал участие специалистов Центра в разработке и обсуждении этих Программ и проектов, но сам активно представлял свои предложения. Самое главное, надо подчеркнуть, во всех этих стратегических Программах и проектах он хотел видеть такие идеи и намерения, как экономическую социо-динамику, постановку в центре стратегии национального развития интересы человека, разработ-

ку новых форм консолидации бизнеса и государственной власти в целях улучшения качества жизни народа.

Сухроб Ибронович очень большое внимание уделял социально-экономическим проблемам. По этой проблематике много читал, активно участвовал и выступал на научных конференциях и «круглых столах», и постоянно делился своими мыслями со всеми. В подтверждении этому можно привести, как пример, его выступление на ежеквартально проводимых пресс-конференциях в Центре с представителями СМИ, где можно было увидеть проявление его эрудиции.

Как директор Центра Сухроб Ибронович постоянно анализировал деятельность политических партий, общественных движений, объединений и других институтов гражданского общества в стране. Некоторых из них приглашал в Центр для обсуждения различных политических, социальных и экономических проблем. Дискуссии проходили корректно, хотя по некоторым вопросам и было разномыслие. Сухроб Ибронович всегда внимательно слушал своих оппонентов и хотел понять их цель в политической, социальной и экономической жизни страны. Он особо отмечал, что партиям необходимо иметь расширенную, научно-обоснованную программу, при этом особо акцентировал внимание на социальной и экономической составляющей. Главное, он настойчиво утверждал, что для того, чтобы достичь экономического развития и повысить благосостояние народа необходима стабильность и взаимопонимание.

Сухроб Ибронович был руководителем высокой культуры, скромности и внимательности. Вот небольшой эпизод из наших научно-производственных отношений. Как я уже отметил, Центр работал над подготовкой очень многих ин-

формационных и аналитических материалов, рекомендаций и предложений, экспертиз различных проектов, письменных ответов на запросы Министерств, ведомств и регионов. Конечно, все эти материалы отправлялись в соответствующие организации с сопроводительными письмами, которые подписывались директором Центра. Главное я здесь хочу отметить то, что Сухроб Ибронович все подготовленные материалы внимательно читал и если возникали у него сомнения или вопросы он вызывал меня для выяснения. И когда я входил к нему в кабинет он, поздоровавшись предлагал сесть и сам садился напротив меня за приставной столик и начинал беседу. После обсуждения и согласования возникших вопросов он провожал до приёмной. Он так поступал с каждым посетителем. Проявления такого внимания я расцениваю как высокую культуру общения, уважение и доброе отношение к человеку.

О Сухробе Иброновиче можно писать и вспоминать очень много доброго, поскольку за свою короткую жизнь он сделал очень много хорошего и доброго. Он был человеком нужный нынешнему времени, он был учёным, сознающим проблемы этого времени, он был гражданином, который искренне любил свою страну и желал благополучие её народу.

В Душанбе обсудят интеллектуальное и политическое наследие Сухроба

Экспертный круглый стол на тему: «Сухроб Шарипов в интеллектуальной и политической жизни современного Таджикистана» состоится 27 января в Душанбе.

Мероприятие проводит Центрально-Азиатский экспертный клуб «Евразийское развитие», отмечается в сообщении экспертного клуба.

Далее в сообщении отмечается: «20 января умер Сухроб Ибронович Шарипов один из самых выдающихся политических деятелей современного Таджикистана, депутат Маджлиси намояндагон, бывший директор Центра стратегических исследований при президенте Республики Таджикистан.

За свою жизнь Сухроб Шарипов создал огромное интеллектуальное и политическое наследие, работая как с государственными, так и негосударственными, а также международными структурами.

В чём состоит актуальность этого наследия для нынешнего дня и обозримого будущего Таджикистана и Центральной Азии, будут обсуждать участники мероприятия».

Сухроб Шарипов, всегда выделялся своей интеллигентностью, грамотностью, дипломатичностью, рассудительностью, "семь раз мерил и один раз отрезал", и причем отрезал безошибочно и во благо обществу, он хорошо знал чем общество дышит, он был и останется аристократом. А таких ещё поискать надо в политической среде Таджикистана.

19 января в Душанбе скончался известный таджикский политик, депутат нижней палаты парламента Республики Таджикистана Сухроб Шарипов.

«Сегодня Таджикистан прощается со своим славным сыном, которого можно назвать политиком мирового масштаба», - отметил, выступая на траурном митинге, спикер нижней палаты парламента Шукурджон Зухуров.

Шарипова Avesta.Tj | 26.01.2015

В Душанбе увековечили память Сухроба Шарипова

В Душанбе увековечили память таджикского политического деятеля Сухроба Шарипова, безвременно ушедшего из жизни 19 января 2015 года.

В честь Сухроба Шарипова назвали столичную улицу, которая ранее носила имя Степана Шаумяна (неподалеку от аэропорта). Сегодня на одном из домов по этой улице была установлена мемориальная доска.

В церемонии приняли участие Сайфулло Сафаров - заместитель главы Центра стратегических исследований при президенте РТ, которым при жизни шесть лет руководил Сухроб Шарипов, поэт Назри Яздон, жена Сухроба Шахло, его дети и родственники.

«Президент Таджикистана сказал, что молодёжь страны должна знать, почему именно улица Шаумяна была переименована в честь Сухроба Шарипова. Шаумян, также, как и Сухроб Шарипов, 100 лет назад был борцом и революционером и защищал правительство своего времени. Сухроб же играл такую роль в своё время», - сказал Сафаров.

«Сухроб жив, о нём помнят. И если бы был жив Фирдавси, наверно бы он пару слов о нём написал!», - сообщила на церемонии журналистам жена покойного политика Шахло.

Сухроб Шарипов скончался после непродолжительной болезни 19 января 2015 года в возрасте 52 лет. Последние три года жизни он был депутатом Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли Республики Таджикистан.

Сухроб Ибронович Шарипов родился 18 апреля 1963 года в Душанбе. В 1988 году окончил МГУ им. М. В. Ломоносова, философский факультет. Доктор политических наук.

1988-1990 гг. - преподаватель философии в ТГУ. 1990-1993 гг. - аспирант философского факультета МГУ им. М. В. Ломоносова. Кандидат философских наук. 1993-1998 гг. - научный сотрудник философского факультета МГУ.

С 1998 по 2001 гг. – заведующий отделом Центра стратегических исследований при Президенте РТ. С 2001 по 2003 гг. - заместитель заведующего информационно-аналитического отдела аппарата Президента РТ.

В 2003-2005 гг. - помощник президента РТ.

С 2005 по декабрь 2011 год возглавлял Центр стратегических исследований при президенте РТ.

Подробнее:

<https://www.news.tj/ru/news/tajikistan/society/20170119/v-dushanbe-uvekovechili-pamyat-suhroba-sharipova> 19 января

<https://www.news.tj/ru/news/tajikistan/society/20170119/v-dushanbe-uvekovechili-pamyat-suhroba-sharipova>

Одну из улиц в Душанбе назвали в честь Сухроба Шарипова Avesta.Tj | 19.01.2017

Торжественная церемония, посвящённая переименованию столичной улицы имени Шаумяна в честь Сухроба Шарипова, состоялась сегодня в районе Шохмансур города Душанбе.

Решение о переименовании улицы Шаумян в улицу имени Сухроба Шарипова было принято Маджлисом народных депутатов города Душанбе в апреле 2016 года.

Сегодня, 19 января со дня смерти Сухроба Шарипова, видного таджикского политика, прошло два года, и именно в этот день было решено провести данную церемонию.

Напомним, 19 января 2015 года после непродолжительной болезни в возрасте 52 лет скончался Сухроб Шарипов – депутат Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли Республики Таджикистан, доктор политических наук.

Сухроб Ибронович Шарипов родился 18 апреля 1963 года в г. Душанбе. В 1988 году – окончил МГУ им. М.В. Ломоносова, философский факультет. Доктор политических наук.

1988-1990 гг. – преподаватель философии в ТГУ.

1990-1993 гг. – аспирант философского факультета МГУ им. М.В. Ломоносова. Кандидат философских наук. 1993-1998 гг. – научный сотрудник философского факультета МГУ.

С 1998 по 2001 гг. заведующий отделом Центра стратегических исследований при Президенте РТ.

С 2001 по 2003 гг. – заместитель заведующего информационно-аналитического отдела аппарата президента РТ.

В 2003-2005 гг. – помощник президента РТ.

С 2005 по декабрь 2011 года возглавлял Центр стратегических исследований при президенте РТ.

Последние три года своей жизни был депутатом Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли Республики Таджикистан.

<http://avesta.tj/2017/01/19/odnu-iz-ulits-v-dushanbe-nazvali-v-chest-suhroba-sharipova/>

В Душанбе скончался экс - глава президентского центра стратегических исследований

Депутат парламента Таджикистана, экс-глава Центра стратегических исследований при президенте республики

Сухроб Шарипов скончался в понедельник на 52-ом году жизни. Он умер в результате непродолжительной болезни в Национальном медицинском центре. Его похороны состоятся 20 января. С самого утра в понедельник в больнице собрались десятки родственников, близких и коллег Шарипова, в том числе спикер нижней палаты парламента Таджикистана Шукурджон Зухуров. Врачи пытались спасти его, он скончался к полудню, не дожив до своего 52 дня рождения три месяца. Получив в 1988 году высшее образование в Московском госуниверситете им. М.В.Ломоносова, в том же году начал преподавать философию в Таджикском государственном университете.

Десять лет спустя он был принят на работу в качестве заведующего отделом Центра стратегических исследований при президенте Таджикистана. В 2001-2003 годы был заместителем заведующего информационно-аналитического отдела аппарата президента. В 2003-2005 годы - помощник президента, с 2005 по декабрь 2011 года возглавлял Центр стратегических исследований при президенте республики. С декабря 2011 года по сегодняшний день он был депутатом Маджлиси намояндагон (нижней палаты парламента), членом парламентского комитета по международным делам, общественным объединениям и информации.

В ходе нынешней предвыборной кампании он выдвинут кандидатом в депутаты на выборах в парламент Таджикистана, которые назначены на 1 марта. Шарипов признан в обществе ведущим и авторитетным аналитиком в области политики в Таджикистане, является автором двух книг в области политологии и множества научных статей по политическим процессам в Таджикистане и Центральной Азии.

Агентство СА-News представляет подборку запомнившихся цитат Сухроба Шарипова из своего архива:

«С принятием суперзаконов мы можем получить Украину и Грузию» - о поправках в закон о парламентских выборах (апрель 2014 года);

«У него много планов, которые пока не реализованы. Некоторые из них уже начаты. Предстоящие семь лет могут стать серьезным испытанием для него как политика. Ведь по их результатам будут подведены итоги всей политической карьеры Рахмона» - об Эмомали Рахмоне перед президентскими выборами 2013 года (ноябрь 2013 года);

«Россия же платит за свои военные базы Армении и Киргизии, в мире - это нормальная практика платить за услуги. Сейчас Таджикистан чувствует себя ущемленным и это не ведет к конструктивному диалогу, так как рыночные отношения - это норма» - о переговорах по российской военной базе в Таджикистане (август 2011 года);

«Ни для кого не секрет, что многие российские высокие чины были связаны с наркобизнесом в период присутствия российских пограничников на таджикско-афганской границе. Кое-кто хочет вернуть доходы» - о возможности возвращения российских пограничников на таджикско-афганскую границу (август 2011 года);

«Таджикистан выбил монополию на поставки электроэнергии у Узбекистана... Несмотря на небольшие объемы поставок, покупать таджикскую электроэнергию выгоднее из-за цены. Стоимость одного киловатта для Афганистана составит 3,5 цента, тогда как цена узбекской электроэнергии составляет 7,5 цента... Это нормальная экономическая конкуренция, в которой они заведомо проигрывают. У Таджикистана есть перспективы стать одним из основных игроков на

этом поле и занять обширное географическое пространство – поставлять электричество не только в Афганистан и Пакистан, но и в Юго-Восточную Азию – Индию, Китай, и на север – в Казахстан и Россию» - о поставках электроэнергии в Афганистан (август 2011 года);

«Надо построить чисто административный город для чиновников. Пусть это будет Куляб, Дангара или любой другой иной район, но только не Пенджикент, так как он граничит с Узбекистаном» - об идеи переноса столицы Таджикистана из Душанбе в Дангару (июль 2011 года);

«Это каприз Каримова, но не узбекского народа и не этого государства... Без Рогуна никаких серьезных перспектив у Таджикистана нет. Это политическая, экономическая, и даже геополитическая задача правительства» - о строительстве крупных энергетических гидроэлектростанций в Таджикистане (апрель 2011 года);

«При возможной агрессии против России со стороны других государств этот объект станет одной из первых целей бомбежки. А там и Нурекская ГЭС не далеко» - российском оптико-электронном узле «Окно» в Таджикистане (апрель 2011 года);

«Это угроза экономике Таджикистана. Это не только чувствую я, но и правительство. Республика не может зависеть от государственных компаний других стран. Надо поломать лобби этих компаний. Антимонопольная служба пусть оштрафует их на пару миллиончиков сомони они сразу придут в себя. И эти деньги пойдут ни кому-то в карман, а в бюджет государства. Надо дать свободу национальным компаниям, чтобы была конкуренция» - о зависимости Таджикистана от поставок российских нефтепродуктов (апрель 2011 года);

«Мне кажется, что, то, что происходит сейчас в мире более схоже с состоянием «холодной войны». США и Запад не делают выводы для себя из разворачивающейся в мире ситуации... США хотят развивать свой военно-промышленный комплекс и тем самым поднять социально-экономический уровень жизни в своей стране. Центральная Азия способна развиваться постепенно, если странам региона не будут указывать как жить и «вешать лапшу о демократии» - об «арабской весне» и ее влияния на Центральную Азию (апрель 2011 года);

«Я думаю, что у меня президентских амбиций нет... Я горд, что служу рядом с этим человеком. Я, кроме Рахмона, больше никого не вижу президентом в ближайшей перспективе... Он ввел в меня реальную политику» - о перспективах своих президентских амбиций (апрель 2011 года);

«Раитский район - очень маленький район и все там как на ладони. Если в одном месте что-то произойдет, то об этом знали в другом уголке региона. Где были милиция, прокуратура, суды? Никто своевременно не доложил в центр, что там бурлят такие процессы. Одной из причин этих событий является коррупция, угрожающая системе национальной безопасности. Мы должны обеспечить представителей правоохранительных органов приемлемыми условиями» - о событиях на востоке Таджикистана 2010-2011 годов (январь 2011 года);

«Правительство и средства массовой информации, просто избаловали Партию исламского возрождения... Самооценка Партии исламского возрождения завышена и является всего лишь их иллюзией» - о Партии исламского возрождения Таджикистана (январь 2011 года);

«Монополия экономической мощи в одних руках - это серьезная угроза. Правительство республики предпринимает меры, чтобы сломать монополию на рынке, однако дальше этого ничего не идет. Дальше сидят чиновники, которые на мази у монополистов и не хотят никаких различных изменений в этой системе. Очень сложно бороться с коррупцией, когда система очень жидкая сама по себе. Эти монополисты на основе коррумпированной деятельности купили все что можно» - о коррупции в системе топливного рынка в Таджикистане (январь 2011 года);

«Государственные и национальные интересы требуют того, чтобы мы приобретали больших партнеров, которые готовы работать в открытом режиме с Таджикистаном в соответствии с нашим законодательством, уважать наши суверенитет... Чем больше будет стратегических партнеров для Таджикистана, тем лучше для нашего развития. Приобретать, пожалуйста, но отказываться, это самое последнее дело» - о возможности приобретения новых стратегических партнеров (январь 2011 года);

«После Кыргызстана, мы видим, что таких государств, которые бы могли претендовать на региональное лидерство, не существует. Потому что они не могут и не способны решать подобного рода конфликты как кыргызский конфликт. Великие державы поставили на место и Казахстан, и Узбекистан» - о лидерстве в Центральной Азии после событий в Кыргызстане (июль 2010 года);

«Мы должны иметь платные дороги, которой необходим хозяин, чтобы следить за ней, и она соответствовала международным стандартам, однако с другой стороны были предложены заоблачные тарифы, которые население не в состоянии оплатить. Это неправильно и несправедливо» - о вве-

дении платы за проезд по автодороге Душанбе-Чанак (апрель 2010 года);

«Это только человек, находясь на Луне, может говорить, что в Таджикистане может произойти «цветная революция» или страна на пороге такой революции» - о возможности возникновения «цветной революции» в Таджикистане (март 2010 года).

<http://ca-news.org/print:1137895/>

<http://ca-news.org/print:1137895/>

Комментарии о Сухробе Шарипове в социальных сетях

Сухроб Шарипов был человек великой души, настоящий патриот, своего народу великий политик и государственный деятель.

Мы так душевно пообщались с Сухробом... Всех вспоминали... Общагу, картошку, студенческие приколы... В общем, хоть и поседевшие и полысевшие, но такие же неисправимые оптимисты и чистые душой... Думаю, что каждая встреча с однокурсниками - это заряд бодрости и юности! Да здравствуют наши друзья молодости!

**Айдар Амребаев Гульнарка,
Однокурсник-2015**

Не успели сказать все добрые слова

Сухроб, дорогой друг, брат...Прощай...Прости, что не успели при жизни сказать все добрые слова, что были в уме и на сердце. А теперь и поздно...

**Галина Черноморец
Россия, Bryansk Oblast,
г. Брянск, 20 января 2015 г.**

Друг Сухроб Шарипов

Вот, не ошибусь, что даже тот, кто не общался с Сухробом так близко, скорбит по нём! Он же был такой - открытый, с широкой улыбкой, шутник, с легким духом, как ветерок. Да просто хороший человек! Таких много рядом с тобой. Ты светлеешь душой просто даже тогда, когда вспоминаешь хорошего человека, не то, что соприкасаешься с ним, видишься с ним, или когда он тебе делает добро! Вот что такое хороший человек!

С Богом не спорят! Но тихо от него можно спросить: Зачем забирает к себе хороших людей, которым ещё жить и жить?

Сухроб, надеемся, ты, конечно, в раю...

Замзагуль Абилькаримова

20 января 2015 г.

**Замза, ты прямо в словах передала
наши ощущения и чувства.**

Молодец! Сухроб смотрит может на нас с неба...

Человек, который был идеальным

Равшан Салом всем. Никогда не делал посты, но сегодня другой случай, когда молчать невозможно. Ушёл из жизни Шарипов Сухроб Ибронович.

Человек, который научил меня лично думать политически, видеть корень проблемы, различать сущность от явления, человек, который был идеальным политологом политиком. Его смелость, тактичность и аккуратность будут всегда примером политического мастерства.

Уверен, что реально тяжесть его потери, как личности принадлежавшего нашей государственности, науки, интеллигенции и гражданского общества, будет осознана позже.

Его научные и политические труды, взгляды, идеи и предложения помогут таджикскому обществу и всегда будут играть роль спасательного круга.

Худованд раҳмат кунад,
Равшан **RavshanBek Pilot-19 января 2015 г.**

Веселый, прямой, правильный Суха ... Злой ко всему неправильному ... Понимающий и прощающий... Прощай дорогой ... Прощай Брат.

Iskander Yakubov
2015 г.

Он молод

Гием, в лице таджикского народа выражаю тебе свои соболезнования по поводу кончины Сухроба Иброновича. Он был масштабным человеком. Я познакомилась с ним на одной конференции в Алматы. Он был молод, я не ожидала. Я в последнее время была занята экзаменами, и новости не читала. Мне позавчера сказал супруг. Земля ему пухом ... Я с вами.

Азина Кушкумбаева
Бишкек К.Р.

Только Сухроб Шарипов, может дать грамотное определение границам СВОБОДЫ!!!! Эту книгу необходимо приобрести!!

Как то спросила его про этого кеклика, что на стене, зачем он повесил? Он мне ответил, Кеклик, не даёт забываться о том, что, кто мы есть.

Говорят "Незаменимых нет", как раз этот случай, Сухроба Шарипова никто не сможет заменить ни в политических кругах и ни в общественных, и ни в МНМОРТ. Таджикская политика понесла огромную утрату, причём, невосполнимую.

Наргис Рахматшоева – 2015 г.

Эх, товарища не стало Suhrob Sharipov. Хотя почему товарища - брата. Только недавно он мне это и написал - и про "землю пухом, и держись, брат, береги себя". А себя не сберёг...Летом только звал в гости приехать с ребёнком - "я вам самые красивые места Памира покажу!"

Земля тебе пухом, дорогой Суха.

Владимир Галяпин

19 января 2015 г.

**Не хватает таких политических личностей,
как устод Сухроб Шарипов**

Если честно, в данный момент нам катастрофично не хватает таких политических личностей, как устод Сухроб Шарипов. Он очень мудро и тонько разбирался в проблемах нашей страны. Он всегда на себе чувствовал боль своего народа. Сколько устод жил на этом свете, он жил и работал только для своей нации. Если всевышний дал бы ему ещё немного жизни, чтобы он мог бы жить для себя, но увы, у великих людей для собственной жизни время не хватает. Дуо мекунем, ки худо устоди бузургвори моро аз рахматаш бе-насиб нагардонад омин.

Нематулло Саидзод

10.09.2017 г.

Дорогой мой друг Сухроб

Висела на курсовой стенгазете с надписью - "Спортторгов дружна семья". Хлопков был спортторгом курса, остальные - групп. Вита например, была спортторгом нашей группы - 11-ой, где учились я, Пельш, Артур Киреев, Дима Журавлев, Андрей Петров, Эдик Викторов, Лера Долгова, Галя Козеродова, Галя Капустина, Фарида Майленова, Тима Нурпеисов... О, ошибки от спешки: Толоконников конечно Саша, а Сухроб - Шарипов (вечная ему память!)

**Равшан Назаров,
однокурсник 2015 г.**

Брат, береги себя". А себя не сберёг...

Эх, товарища не стало Suhrob Sharipov. Хотя почему товарища - брата. Только недавно он мне это и написал - и про "землю пухом, и держись, брат, береги себя". А себя не сберёг...

Летом только звал в гости приехать с ребёнком - "я вам самые красивые места Памира покажу!" Земля тебе пухом, дорогой Суха.

Сейчас ленту новостную про Суху посмотрел: "мозг" администрации Рахмона, самый честный и порядочный политик Таджикистана последних 15-ти лет, основоположник политологии в стране, единственный человек, который не боялся критиковать иногда президента. Предлагают назвать Центр стратегических исследований, которым он несколько лет руководил, его именем. Было бы здорово...

**Владимир Галяпин
19 января 2015 г.**

Сухроб Шарипов

Поздравляю всех друзей с Новым Годом....желаю всем благополучия.....здоровья...счастья и любви...Надеюсь Новый Год принесет всем удачи и много добра и света.....

31 декабря 2014 г.

Хороший человек был

Я сфотографировала Сухроба Иброновича Шарипова на Новогоднем вечере 30 декабря 2014 года..... он поздравил нас с наступающим Новым годом, пожелал много радости, счастья, здоровья и долголетия.....кто знал, что через 21 день его не станет?!!!!!! сколько бы он ещё пожил, видел бы как растут его детишки, радовался бы жизни, любил..... молодой, умный, красивый!!.... светлая память Вам, Сухроб Ибронович!!!!!!

А.Татьяна

Истинный политик

Искреннее соболезнование, родным и близким. Это был человек новой эры, новых мыслей и взглядов. И по истине, политик международного уровня. Очень жаль, что нас покидают такие достойные люди. Мы будем молиться за упокоение его души. Амин!

Джахонгир 26 января, 2015 г. 14:50

Мы даже представить не можем кого мы потеряли!!!
Чоятон чаннат шавад СухробИбронович!Омин!

<https://news.tj/ru/news/spiker-parlamenta-nazval-sukhroba-sharipova-politikom-mirovogo-masshtaba> Людмила 21 января, 2015 20:17

18 апреля 2017 года покойному учёному и выдающемуся политологу и дипломату, доктору политических наук, профессору Шарипову Сухробу Иброновичу, которого, к сожалению, сегодня нет среди нас, исполнилось бы 54 года. Два года прошло со дня его смерти, однако, для нас он и сейчас живой, останется в нашей памяти навечно. Пуст земля будет ему пухом.

Ходжаев И.Х.
2017 г.

Пусть Господь хранит Сухроба Иброновича и дарует ему покой!!!!

Пусть земля будет пухом! Я буду всегда помнить Вас! Он не, пожалел своей жизни ради своей страны, это высший долг каждого таджика, отдать жизнь за родину. Ещё не раз вспомнят на земле таджики своего достойного сына! Сухроб Ибронович Вы всегда останетесь одним из символов ума, чести, достоинства и благородства нового Таджикистана!

Татьяна А.
2017 г.

Рафикон зик машавед хамаш нағз мешад!

Он действительно был Идеальным во всём!!!!!!! Так тяжело брата потерять.... у него была такая фраза "Рафикон зик нашавен! Хамаш нағз мешавад" Худованд Рахмат КНА акаи ноебум...

Саодат Шарипова
20 января 2015 г.

Айдар Амребаев Гульнарка, мы с Сухроб Шарипов так душевно пообщались... Всех вспоминали... Общагу, картошку, студенческие приколы... В общем, хоть и поседевшие и полысевшие, но такие же неисправимые оптимисты и чистые душой... Думаю, что каждая встреча с однокурсниками - это заряд бодрости и юности! Да здравствуют наши друзья молодости! Светли память Вам брат!

25.01.2015

Мундариҷа

1. Ёдҳо аз дӯсти ҷавонмаргам. Акрамшо Фелалиев.....	8
2. Кароматулло Олимзода. Сухроб донишманде буд озодманиш.....	12
3. Мамадшо Илолов. Сухане чанд дар сӯғвори Сухроб Шарипов.	16
4. Махфират Хидирова. «Дар илм бояд фиреб набошад...».	19
5. Сафаров Олимҷон. Хотираҳо дар бораи инсони такрорнашаванда марҳум Шарипов Сухроб Ибронович.	20
6. Саидов Ҷамшед Ҳамрокулович. Ёддоштҳо (чанд ёддошт аз ҳамкориҳо бо шодравон Шарипов Сухроб Ибронович)	22
7. Муҳаммадато Султонов. Сухроб Шарипов беҳтарин чехраи тобони сиёсӣ дар кишварамон буд.	28
8. Ғаффоров А. Ақл ва некбинӣ қарини якдигаранд.....	31
9. Рӯзадоров Муҳаббатшо. Ў ҷавон буд, ҷавони дарёдил ва равшанзамир.	35
10. Шабдолов Ш.Д. Ёдбуди Сухроб Шарипов.....	44
11. Сайфулло Сафаров. Сухроб фарзанди фарзона.....	47
12. Маъруф Ҳасанов. Дӯст ва рафиқ.	54
13. Саидҷаъфар Исмонов. Сарнавишти шахси бузург.	55
14. Раҳнамо Ҳ. А. Сухроб Шарипов худ як меъёри баланди таҳлил ва тафаккур буд.	57

15. Абдурахмони Абдуманнон. Якрӯву ҳақгӯ буд ӯ	61
16. Парвиз Муллоҷонов. Се лаҳзаи зиндагӣ ва се хислати шахсияти Сӯҳроб Шарипов.	64
17. Мавлон Мухторов. Марди хирад.	69
18. Комёб Чалилов. Сӯҳроб дар таърихи миллати худ ҳамчун олиму донишманд ва хидматгузор навишта хоҳад шуд.....	71
19. Хуршед Атовулло. Фалак, фарзонагонро куштанат чист?	78
20. Олим Салимзода. Ҷаҳон ёдгор асту мо рафтани.....	80
21. Зариф Ализода. Таҳлилгари нуктасанҷ ва бочуръати равандҳои сиёсии Тоҷикистони соҳибистиклол.	84
22. Насими Фарух. Ёддоштҳо.	87
23. Раҳмонов Бахтиёр Шарипович. Ў ҳудро ҳеч дигар накард.....	94
24. Фаррух Умаров. Вориси асил.....	99
25. Раҷаби Мирзо. Дурбини ҳукумат. Ҷаро ҳукумат Сӯҳроб Шарипови дигар надорад?	102
26. Ҳайбатулло Шодиев. Ёде аз олим, сиёсатмадор ва меҳанпараст, ки ҳамеша бо мост!	110
27. Шӯҳрат Саидов. Мо бояд даҳҳо марказҳои таҳлилий дошта бошем!	115
28. Кароматуллоҳи Аҳмад. Ифтихори Сӯҳроб аз падар ва ифтихорри падар аз писар ва ё ҳарду нигаҳдори тоҷи каён буданд.	118

29. Иброҳим Усмонов. Умре дар ҷустҷӯ.	120
30. Ҳарамгули Қодир. Сиёсатмадоре, ки иҷоранишин буд.....	124
31. Чавонони Душанбе: Роҳнамо ва мураббии бузургро аз даст додем.....	132
32. Лоҳутӣ Сафаров. Олиме, ки илмаш ба амал ёр буд	139
33. Ҳикматулло Ҳоҷаев. Ёддошт ё хотирае аз шодравон Шарипов Сухроб Ибронович.....	143
34. Низом Қосим. Мӯсафед охир шудӣ, эй барф...(дар ёдкарди ҳамкор).	153
35. Баҳром Шарипов. Хотираҳо аз Сухроб Ибронович Шарипов.....	157
36. Маҳрами Анварзод. Ҳар касе бихоҳад кореро анҷом диҳад, роҳашро пайдо мекунад ва агар нахоҳад, баҳонашро меёбад.....	159
37. Муҳаммад А.Н. Сухроб ситораи нотақроре дар осмони илму маърифати мо буд	164
38. Султони Ҳамад. Баъд аз вафот турбати мо дар замин маҷӯ.	166
39. Қаҳоров Ғ. Ғ. Хотираҳо барои накумард.....	167
40. Алишер Зарифӣ. Сухроб Шарипов: аз ҳақиқатгӯии то ҳамкорӣ бо расонаҳо.	169
41. Каримов Ҳ.Ю. Дар дилҳои мардум ҷо гирифт.	171
42. Тағоймуродзода М. Ёднома: Дар ҳасрати Сухроби Ял, дурчи ғамон шуд синаам	173

43. Иршод Сулаймонӣ. Марги ӯ марги як шамъ нест.....	180
44. Раҳмон Н. Илм чист?	183
45. Шамолов П. Ноқобилони давр ба мақсад намерасанд.....	185
46. Шукрҷон Зухуров. Рӯзи ҷанозаи марҳум Суҳроб Шарипов.....	188

Мақолаҳои ВАО

47. Пардабардорӣ аз лавҳаи ёдгории Суҳроб Шарипов.....	191
48. Ба хотири 53-умин солгарди устои гирификадр, шодравон Суҳроб Шарипов	192
49. Парлумон барои Сӯҳроб мактаби хеле бузург буд	196
50. Ҷомеаи имрӯз шахсиятҳои монанди Суҳробро хеле кам дорад	197
51. Профессор Иброн Шарипов 80-сола шуд.....	201
52. Гиромидошти хотироти доктори илми сиёсатшиносӣ, профессор Суҳроб Шарипов.	203
53. Дар шаҳри Душанбе кӯчаеро ба номи марҳум Суҳроб Шарипов гузоштаанд.	204
54. Рафтааст аз назару лек, зи дилҳо наравад.	206
55. Ёдбуди марди нақӯном ва донишманд.	210
56. Поягузори фалсафаи иҷтимоии муосири тоҷик.	211
57. Сӯҳроб Шарипов – Нюс мейкер.....	216
58. Ҳикматулло Хоҷаев. Марди нақӯном намирад ҳаргиз.....	219

59. Дар Душанбе аз мероси фикрӣ ва сиёсии Суҳроб Шарипов ёд мекунамд	224
60. Як сол бе Суҳроб Шарипов: Набудани ӯ эҳсос мешавад... ..	225
61. Сугворӣ.	230
62. Ҳаргиз намирад, он ки дилаш зинда шуд ба ишқ.	231
63. Суҳроб Шарипов муваффақияту маҳбубияте ки дошт, бар пояи хушомад ё чоплусӣ ба даст наоварда буд.	237
64. Як рӯз зиндагон маро ёд мекунамд.	241
65. Суҳроб як ҷавони нобиға буд.....	247
66. Миннатдории хешовандону пайвандон, ёру дӯстон.	250
67. Қарори Маҷлиси вакилони халқи шаҳри Душанбе. ..	252
68. Мақолаҳо ба забони русӣ.....	260-425

БАРОИ ҚАЙДҲО

РОДМАРДИ ИЛМУ СИЁСАТ

Ба чоп 04.04.2019 иҷозат дода шуд. Андозаи 60x84^{1/16}.
Қоғози офсет. Чопи офсет. Гарнитураи Times New Roman Tj.
Қузьи чопии шартӣ 27,0.
Теъдоди нашр 100 нусха. Супориши № 105.

ҚДММ “ЭР-граф”.
734036, ш. Душанбе, кӯчаи Р. Набиев, 218.
Тел: (+992 37) 227-39-92. E-mail: rgraph.tj@gmail.com

Шарипов Сухроб Ибронович

18 апрели соли 1963 дар шаҳри Душанбе таваллуд шудааст. Соли 1988 факултаи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносовро хатм кардааст.

Солҳои 1988-1990 устои фанни фалсафаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон; солҳои 1990-1993 аспиранти факултаи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М. В. Ломоносов; солҳои 1993-1998 корманди илмӣ факултаи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Москва будааст, доктори илмҳои сиёсӣ, профессор; солҳои 1998-2001 мудирӣ шуъбаи Маркази тадқиқоти стратегияи назди Президенти ҶТ; солҳои 2001-2003 муовини мудирӣ шуъбаи иттилоотӣ-таҳлилии Дастгоҳи иҷроияи Президенти ҶТ; солҳои 2003-2005 ёвари Президенти ҶТ; ҳамон сол боз ба Маркази тадқиқоти стратегияи назди Президенти ҶТ бар мегардад ва то соли 2011 ба ҳайси директори Марказ ифои вазифа кардааст. Аз моҳи декабри соли 2011 вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон буд. Мутаассифона, марги нобаҳангом Сухроб Шариповро дар 52-солагӣ, дар давраи камолоти умр, эҷодкорӣ, амалисозии нақшаҳои стратегияе, ки метавонистанд ба манфиати давлату миллат бошанд, бо худ бурд.

У 19 январи соли 2015 аз олам дар гузашт.

